

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

DOKTORA TEZİ

**Türk Eğitim Sisteminde Uygulanan Spor Politikalarının Yapısal ve Kurumsal
Olarak İncelenmesi**

İbrahim AKGÜN

DANIŞMAN

Prof. Dr. Bilge DONUK

Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı

Spor Yönetim Bilimleri Programı

Temmuz, 2022

BÜTÇE DESTEKLERİ

“Türk Eğitim Sisteminde Uygulanan Spor Politikalarının Yapısal ve Kurumsal Olarak İncelenmesi” Doktora Tez Çalışması

Bu tez çalışması için herhangi bir kurumdan bütçe desteği alınmamıştır.

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamın her aşamasında yoğun iş temposuna rağmen desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli danışmanım Prof. Dr. Bilge DONUK'a

Araştırmamın çeşitli aşamalarında bilgi ve tecrübelerinden sonuna kadar yararlandığım, Doç. Dr. Bora ÇAVUŞOĞLU'na sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Mülakat aşamasında yüz yüze görüşmede her sorumu cevaplamaya çalışan TUSF ve TOSF yetkililerine, TUSF eski Asbaşkanı Prof. Dr. Atilla PULUR'a ve Gençlik Spor Bakanlığı yetkilileri ile iletişim kurma hususunda desteğini hiçbir zaman esirgemeyen Doç. Dr. Ozan Veli ÇAKIR'a şükranlarımı sunarım.

Araştırma ziyaretlerim kapsamında beni genel merkezlerin de en iyi şekilde ağırlayan GSB, il milli eğitim ve il spor müdürlüğü yetkililerine ayrıca teşekkür ederim.

Son olarak dualarını hiçbir zaman üzerimden esirgemeyen anneme ve babama, benim yetişmemde, gelenek ve göreneklerimizi öğrenmemizde büyük emeği olan rahmetli babaanneme, çalışmalarım süresince geçirdiğim yoğun günlerimde her an yanımda olup, bana destek olan ve bana katlanan ve ihmal ettiğim eşim Demet AKGÜN'e minnettarım.

Temmuz, 2022

İbrahim AKGÜN

ÖZET

İbrahim AKGÜN. Türk Eğitim Sisteminde Uygulanan Spor Politikalarının Yapısal ve Kurumsal Olarak İncelenmesi. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa. Spor Yönetimi Doktora Programı. 2022. İstanbul.

Bu araştırmada, en az 10 yıl eğitim-spor ekseninde deneyimi bulunan yöneticilerin/akademisyenlerin/öğretmenlerin, Türk Milli eğitimde spor politikalarını yürüten çatı kuruluşlarının (GSB ve MEB) birbirleri ile olan koordinasyonları, izlenen politikalar ve sahadaki uygulamaları hakkında neler düşündükleri, onların bakış açısından sahadaki sorunların tespiti, bir değişim gerekip gerekmediğini öğrenme ve çözüm önerilerinde bulunulması amaçlanmıştır.

Ayrıca ilgili Gençlik ve Spor Bakanlığının örgüt olarak kurumsal yönetim ilkelerini uygulama yönünde ve sporu tabana yayma ve gençliği spora teşvik etme noktasında izlemiş olduğu politikalar tespit edilip, değerlendirmeye çalışılmıştır. Bununla birlikte, katılımcıların görüşlerine başvurularak milli eğitim sisteminde uygulanan spor politikalarının olumlu değişiminin ve gelişiminin hangi stratejiler ile gerçekleştirilebileceğine dair öneriler sunulması hedeflenmiştir.

Bu araştırma, niteliksel bir veri toplama yöntemi olan derinlemesine mülakat yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma çalışma grubu, 4 müdür, 4 Akademisyen, 7 öğretmen ve 9 spor üst yöneticisi olmak üzere toplam 24 katılımcıdan oluşmaktadır. Bu minvalde, Gençlik ve Spor Bakanlığı genel merkezi Ankara’da, İl ve İlçe Gençlik Spor Müdürlüklerinde, bazı federasyonların genel merkezlerinde, Türkiye genelindeki bazı üniversitelerde ve MEB okulların da olmak üzere üç farklı ilde katılımcılar ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Nitel araştırma deseninin doküman analizi yaklaşımıyla gerçekleştirilen bu çalışmanın sonucunda, iki elit politika yapıcı kurum olan MEB ile GSB teşkilatları arasında yeterli, etkin bir iletişim ve koordinasyonun olmadığı ayrıca önemli boyutta veri entegrasyonunun olduğu tespit edilmiştir. Fakat 2011 yılında alınan karar ile iki kurumun potansiyellerini birleştirerek kaynaklarını daha verimli bir şekilde kullanılabildiği gözlemlenmiştir. 2011 yılında okul sporları faaliyetlerinin GSB’ye devredilmesinin işleyişi olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir.

Bununla birlikte, GSB'nin kurumsal yönetimin temel ilkeleri çerçevesinde yükümlülüklerini yerine getirdiği ve özellikle alt kademelerde liyakatli personel atamalarına zen gösterdiği belirlenmiştir.

Araştırmamızda elde edilen veriler sonucu, okullardaki tesisleşme oranının %10 düzeyinde kalması, okullar arası sportif faaliyetlere katılım oranının %9 ile çok düşük seviyede seyretmesi, spor kültürünü tabana yaymayı amaçlayan GSB'nin öncelikle çözüme kavuşturması gerektiği konular olduğu gerçeğini ortaya çıkarmıştır. Aynı zamanda yükseköğretimde beden eğitimi ve spor ğretmeni yetiştirme, atama, kariyer basamağı ve başarıya teşvik politikalarının ve spor bilimleri fakültelerinde müfredatın derinlemesine değiştirilmesi konularının özellikle gözden geçirilmesi gereken ve düzenleme yapılması gereken başlıklar olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor Yönetimi, Kurumsallık, Okul Sporları,

ABSTRACT

AKGUN Ibrahim. (2022) Structural and Institutional Analysis of Sports Policies Applied in Turkish Education System. Istanbul University-Cerrahpasa. Institute of Graduate Studies. Department of Sports Management. Doctoral Thesis. Istanbul.

In this research, opinions of sports managers/academicians/teachers who have at least 10 years of experience in the education-sport axis, about the policies followed in the national education system of GSB, which is the umbrella organization that carries out sports policies in Turkish national education, and its practices in the field, and its coordination with the Ministry of National Education were sought. In addition, it is aimed to identify the problems in the field from their point of view, to learn whether a change is needed and to propose solutions.

In addition, the policies followed by the relevant Ministry of Youth and Sports in the direction of applying the principles of corporate governance as an organization and in spreading sports and encouraging youth to sports were determined and tried to be evaluated. At the same time, it is aimed to present suggestions on which strategies can be realized with the positive development of sports policies implemented in the national education system by consulting the opinions of the participants.

This research was carried out with the in-depth interview method, which is a qualitative data collection method. The qualitative research working group consists of a total of 24 participants, including 4 principals, 4 academics, 7 teachers and 9 sports executives. In this respect, face-to-face interviews were held with the participants in three different cities, including the headquarters of the Ministry of Youth and Sports in Ankara, Provincial and District Directorates of Youth and Sports, headquarters of some federations, some universities throughout Turkey and MEB schools.

As a result of this study, which was carried out with the document analysis approach of the qualitative research design, it has been determined that there is not sufficient, effective communication and coordination between the two elite policy-making institutions, the MEB and the GSB, and moreover there is a significant data integration problem. However, with the decision taken in 2011, it was observed that the resources of the two institutions could be used more efficiently by combining their potentials. It was determined that the transfer of school sports activities to GSB in 2011 had a positive effect on the functioning.

However, it has been determined that GSB fulfills its obligations within the framework of the basic principles of corporate governance and pays particular attention to the appointment of qualified personnel at lower levels.

As a result of the data obtained in our research, the fact that the rate of establishment in schools remains at the level of 10%, the rate of participation in sports activities between schools is at a very low level with 9%, has revealed the fact that GSB, which aims to spread the sports culture to the base, must first solve the issues. At the same time, it has been determined that physical education and sports teacher training, appointment, career ladder and success incentive policies in higher education are the topics that need to be reviewed and regulations should be made.

Key Words: sports management, institutionalism, school sports

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL VE ONAYI	HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
BEYAN	HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
BÜTÇE DESTEKLERİ.....	i
TEŞEKKÜR	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	v
ŞEKİL LİSTESİ.....	ix
TABLO LİSTESİ.....	ix
SİMGE VE KISALTMA LİSTESİ	x
GİRİŞ.....	11
BÖLÜM 1	13
1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	13
1.1 SPOR KAVRAMI.....	13
1.2 SPOR TANIMI.....	14
1.2.2 Sporun Amacı	18
1.2 EĞİTİM KAVRAMI VE TANIMI.....	19
1.2.1 Eğitimin Önemi ve Amacı.....	20
1.2.2 Eğitim Sistemi.....	22
1.2.3 Spor ve Eğitim İlişkisi.....	23
1.3 SPOR YÖNETİMİ KAVRAMI VE TANIMI	23
1.3.2 Spor Yönetiminin Amacı ve Kapsamı.....	24
1.3.3 Spor Yönetiminin Önemi	25
1.3.4 Spor Yönetiminin Görev ve Yetki Alanları.....	26
1.3.5 Spor Politikası	28
1.4 KURUMSALLAŞMA.....	28
1.4.1 Kurumsallaşmanın Öğeleri.....	29
1.4.2 Kurumsallaşmanın Fonksiyonları	29
1.4.2.1 Planlama	29
1.4.2.2 Örgütlenme	29
1.4.2.3 Koordinasyon	29
1.4.2.4 Denetim	30
1.4.3 Kurumsal Yönetim	30
1.4.4 Kurumsallaşma Süreci	31
BÖLÜM 2	31
2. TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE SPOR YÖNETİM ANLAYIŞI ...	32
2.1 OSMANLI DEVLETİNDE EĞİTİMDE UYGULANAN SPOR POLİTİKALARI	33
2.2 CUMHURİYET DÖNEMİNDE EĞİTİMDE UYGULANAN SPOR YÖNETİM POLİTİKALARI	36
2.2.1 Atatürk'ün Spor Politikaları ve Çalışmaları	36
2.2.2 Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı Dönemi (TİCİ) 1922-1936	40
2.2.2.1 TİCİ Döneminde Eğitimde İzlenen Spor Politikaları.....	43
2.2.2 Türk Spor Kurumu Dönemi (TSK) 1936-1938	43
2.3 BTGM' DEN GÜNÜMÜZE UYGULANAN SPOR POLİTİKALARI	44
BÖLÜM 3	47
3. YÖNTEM	47

3.1 ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	47
3.2 ARAŞTIRMANIN MODELİ	48
3.3 ARAŞTIRMANIN SINIRLARI	49
3.4 VERİ TOPLAMA SÜRECİ VE YÖNTEMİ.....	49
3.5 VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ	50
3.6 ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA GRUBU VE GÖRÜŞME TAKVİMİ	52
3.7 KATILIMCILARA AİT DEMOGRAFİK BİLGİLER	53
3.8 DERİNLEMESİNE MÜLAKAT SORULARININ OLUŞTURULMASI.....	55
3.9 ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ	56
3.10 ARAŞTIRMANIN SORULARI	58
BÖLÜM 4	63
4. BULGULAR.....	63
4.1 SORU 1 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	63
4.2 SORU 2 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	66
4.3 SORU 3 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	72
4.4 SORU 4 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	77
4.5 SORU 5 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	79
4.6 SORU 6 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	82
4.7 SORU 7 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	85
4.8 SORU 8 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	88
4.9 SORU 9 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	91
4.10 SORU 10 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	92
4.11 SORU 11 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	93
4.12 SORU 12 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	95
4.13 SORU 13 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	97
4.14 SORU 14 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	99
4.15 SORU 15 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	104
4.16 SORU 16 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	108
4.17 SORU 17 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	111
4.18 SORU 18 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	114
4.19 SORU 19 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	117
4.20 SORU 20 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	120
4.21 SORU 21 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	123
4.22 SORU 22 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	127
4.23 SORU 23 VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ	132
4.24 KATILIMCILARIN MÜLAKAT SORULARININ FREKANS VE YÜZDE DEĞERLERİ	138
BÖLÜM 5	144
5. TARTIŞMA.....	144
5.1 YAKIN DÖNEMDE TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE UYGULANAN SPOR POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	145
5.1.1 İlköğretim ve Ortaöğretimde Uygulanan Politikaların Olumlu Yönleri.....	145
5.1.2 İlköğretim ve Ortaöğretimde Uygulanan Politikaların Olumsuz Yönleri	148
5.1.3 Genel Spor Politikalarının Olumlu ve Olumsuz Yönleri.....	154
5.2 YÜKSEKÖĞRETİMDE İZLENEN SPOR POLİTİKALARI VE DEĞERLENDİRMESİ	156
5.2.1 Yükseköğretimdeki Uygulamaların Olumlu Yönleri	157
5.2.2 Yükseköğretimdeki Uygulamaların Olumsuz Yönleri	159
5.3 GSB BÜNYESİNDE KURUMSALLAŞMA İLKELERİNİN UYGULANIŞI VE ATAMALARDA LİYAKATİN YERİ	163
5.3.1 Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Örgüt İçerisinde Uygulanış Düzeyi	164
5.4 BASIN YAYIN VE DİJİTAL MEDYA GÜCÜNÜN KULLANIMI VE YAPILAN PROJELER.....	168
5.4.1 Yürütülen Projeler.....	170
5.4.1.1 TRT SPOR YILDIZ Kanalı İş Birliği.....	170
5.4.1.2 Yıldızların Yolu Televizyon Programı	170

5.4.1.3 Spor Belgeseli (Çare Spor 2) Televizyon Programı Hazırlık Çalışması	171
5.5 GENÇLERDE SPOR KÜLTÜRÜNÜN YAYGINLAŞTIRILMASINI VE GÖNÜLLÜLÜK BİLİNCİNİ	
ARTTIRILMASI YÖNÜNDE YAPILAN UYGULAMALAR.....	171
5.5.1 Gençlerde Spor Kültürünü Yaygınlaştıracı Uygulamalar	171
5.5.1.1 Yürütülen Projeler	173
5.5.1.1.1 Üniversiteler Ligi (Ünilig)	173
5.5.1.1.2 Genç Ofis	174
5.5.1.1.3 Anadolu Yıldızlar Ligi (Analig Projesi)	175
5.5.1.1.4 Geleneksel Çocuk Oyunları	175
5.5.1.1.5 Sportif Yetenek Tarama Testleri	176
5.5.1.1.6 Yükseköğretimde %100 Eğitim Bursu Desteği	176
5.5.1.1.7 ÖZDER ile Sporcu Öğrencilerin Eğitiminde İş Birliği Protokolü	177
5.5.1.1.8 Gençlik Projeleri Destek Programı	177
5.5.1.1.9 Sporcuyuz Biz Projesi	178
5.5.1.1.10 Genciz Biz Projesi	178
5.5.2 Gençlerde Gönüllülük Bilincini Arttırmaya Yönelik Uygulamalar	180
5.5.2.1 Yürütülen Projeler	183
5.5.2.1.1 2019 Gönüllülük Yılı Projesi	183
5.5.2.1.2 Biz Bir Takımız Projesi	183
5.5.2.1.3 Üniversitelerde Gönüllülük Dersi	183
5.5.2.1.4 Gönüllülük Kulüpleri	183
5.5.2.1.5 Mavi Oda Gönüllülük Ofisleri	184
5.5.2.1.6 Gençlik Merkezleri Yunus Emre Gönüllülük Yarışması	184
5.5.2.1.7 GönüllüyüzBiz Platformu	185
5.6 OKULLARDA SPORİF TESİS ALTYAPI VE SPORİF MALZEME İMKANLARININ NİTELİĞİ.....	185
5.7 SPORUN GENÇLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ VE EĞİTİM-SPOR EKSENİNDE GENÇLERİN	
KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR.....	189
BÖLÜM 6	192
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	192
6.1 SONUÇ	192
6.2 ÖNERİLER.....	198
6.2.1 Araştırmacılar İçin Öneriler	205
KAYNAKLAR	206
EKLER	214
ÖZGEÇMİŞ	HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
İNTİHAL RAPOR FORMU İLK SAYFASI.....	216
ETİK KURUL İZİN YAZISI.....	HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

ŞEKİL LİSTESİ

ŞEKİL 2. 1 TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE EĞİTİM ANLAYIŞI	32
ŞEKİL 2. 2 CUMHURİYET DÖNEMİ SPOR TARİHİ	44
ŞEKİL 3. 1. KATILIMCILARIN MESLEKİ KIDEMLERİNE GÖRE DAĞILIMI	53
ŞEKİL 3. 2. KATILIMCILARIN MESLEKLERİNE GÖRE DAĞILIMI	54
ŞEKİL 3. 3. YAPILAN GÖRÜŞMELERİN KATILIMCILARA GÖRE SÜRE BAZINDA DAĞILIMI (DAK.)	54
ŞEKİL 4. 1 MÜLAKAT SORUSU 1 YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	63
ŞEKİL 4. 2 MÜLAKAT SORUSU 2 YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	66
ŞEKİL 4. 3 MÜLAKAT SORUSU 4 YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	77
ŞEKİL 4. 4 MÜLAKAT SORUSU 5 YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	79
ŞEKİL 4. 5 MÜLAKAT SORUSU 6 YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	82
ŞEKİL 4. 6 MÜLAKAT SORUSU 7 YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	85
ŞEKİL 4. 7. MÜLAKAT SORUSU 8 YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	88
ŞEKİL 4. 8 MÜLAKAT SORUSU 9 YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	91
ŞEKİL 4. 9 MÜLAKAT SORUSU 10 YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	92
ŞEKİL 4. 10. MÜLAKAT SORUSU 11 YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	93
ŞEKİL 4. 11. MÜLAKAT SORUSU 12 YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	96
ŞEKİL 4. 12. MÜLAKAT SORUSU 13 YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	97
ŞEKİL 4. 13 MÜLAKAT SORUSU 14 (A) YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	99
ŞEKİL 4. 14 MÜLAKAT SORUSU 14 (B) YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	103
ŞEKİL 4. 15. MÜLAKAT SORUSU 15 YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	104
ŞEKİL 4. 16. MÜLAKAT SORUSU 16 (A) YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	108
ŞEKİL 4. 17. MÜLAKAT SORUSU 16 (B) YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	109
ŞEKİL 4. 18. MÜLAKAT SORUSU 17 YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	111
ŞEKİL 4. 19. MÜLAKAT SORUSU 18 YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	114
ŞEKİL 4. 20. MÜLAKAT SORUSU 19 YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	117
ŞEKİL 4. 21. MÜLAKAT SORUSU 20 YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	121
ŞEKİL 4. 22. MÜLAKAT SORUSU 21 YANITLARIN PASTA GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	124
ŞEKİL 4. 23. MÜLAKAT SORUSU 22 YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	127
ŞEKİL 4. 24. MÜLAKAT SORUSU 23 YANITLARIN BAR GRAFİĞİNDE GÖSTERİMİ	132
ŞEKİL 5. 1. TÜRKİYE GENELİ GSB İL GENÇLİK VE SPOR MÜDÜRLERİNİN MEZUNİYETLERİNE GÖRE DAĞILIMI (56 İL)..	165
ŞEKİL 5. 2. TÜRKİYE GENELİ LİSANSLANAN ÖĞRENCİ SAYISI (İLKÖĞRETİM/ORTAÖĞRETİM 2022).....	179
ŞEKİL 5. 3 GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE LİSANSLAMA ORANLARI (2011-2022)	180
ŞEKİL 5. 4. SPOR SALONU OLAN DEVLET OKULLARI (İSTANBUL/2022)	187

TABLO LİSTESİ

TABLO 0-1 KATILIMCILARIN MÜLAKAT SORULARININ FREKANS VE YÜZDE DEĞERLERİ	143
---	-----

SİMGE VE KISALTMA LİSTESİ

TUSF: Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu

TOSF: Türkiye Okul Sporları Federasyonu

HES: Herkes İçin Spor Federasyonu

FADU: Portekiz Üniversite Sporları Federasyonu

EUSA: Avrupa Üniversite Sporları Birliği

FİSU: Uluslararası Üniversite Sporları Federasyonu

YÖK: Yüksek Öğretim Kurumu

SHGM: Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü

BESYO: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

DPT: Devlet Planlama Teşkilatı

BES: Beden Eğitimi ve Spor

TİCİ: Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı

TSK: Türk Spor Kurumu

BTGM: Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü

TMOK: Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

GSB: Gençlik ve Spor Bakanlığı

GİRİŞ

Toplumların en değerli varlıkları, devletlerin en önemli kaynakları ve toplumun geleceği bilgili, donanımlı, yenilikçi ve özgüveni yüksek gençlerdir. Bu nedenle genç neslin sağlıklı, nitelikli, toplumun sorunlarına karşı duyarlı bireyler olarak yetiştirilmelerinin sağlanması günümüzde devletlerin zorunlu ve önemli politikalarından biri haline gelmiştir. Bu minvalde, gençlerin yüksek sorumluluk bilinci ile yetiştirilmesi ve günümüz gelişmeleri doğrultusunda her türlü imkân ve donanıma sahip olmaları, fiziksel, ruhsal ve zihinsel gelişiminin desteklenmesi ve sağlıklı bir şekilde geleceğe hazırlanmaları için devletlerin bütün imkânları seferber ettikleri görülmektedir.

Ülkelerin temel uğraş alanı, çocuklarının her açıdan en iyi şekilde yetiştirilmesini sağlamak ve eğitim sistemlerini buna uygun olarak düzenlemektir (Dağdelen & Kösterelioğlu, 2015).

Eğitim denildiğinde bireyin çeşitli alanlarda uzmanlaşması dışında fiziksel ve mental gelişiminin sağlanması da amaçlanmaktadır. Bu bakımdan fiziksel gelişimin sağlanmasında sporun rolü yadsınamaz. Sportif faaliyetlerin eğitimin her alanında ilk eğitimden hayatın sonuna kadar devam ettirilmesi önemlidir. Bu sürece destek olmak adına üniversitelerin de eğitim sistemi üzerinde sporun etkisini geliştirmeye katkı sağlamaları beklenmektedir. Eğitim ile ilgili yaşanan gelişmeler dikkate alındığında, Türk eğitim sisteminde de birtakım değişiklikler yapılmış ve yapılmaya devam edildiği görülmektedir (Duru, 2007).

MEB 2021 verilerine göre, 5.328.391 ilkokul öğrencisi, 5.212.969 ortaokul öğrencisi ve 6.318.602 lise öğrencisi ile toplam 15.754.329 öğrenci eğitim görmektedir. Ayrıca, önlisans ve lisansta eğitim gören 7.791.280 öğrenciyi de dahil ettiğimizde bu rakam 23.545.609 seviyesine ulaşmaktadır. Bu verilere bakıldığında ülkemizin öğrenci potansiyelinin 183 ülkenin genel nüfusundan daha fazla olduğu görülmektedir. Ülkemizin geleceği olan bu kadar yüksek potansiyelli bir öğrenci kitlesinin doğru bir şekilde yönlendirilmesi ve zihinsel, fiziksel gelişimlerinin spor aracılığı ile sağlanması hususunda politika yapıcılara ve uygulayıcılara önemli görevler düşmektedir.

Bu kapsamda, günümüzde sosyal sorumluluk projeleri, gençlik kampları, gönüllülük projeleri, seminerler, konferanslar, spor yayınları, spor yarışmaları ve organizasyonları düzenleyerek, sporun gençlik nezdinde yaygınlaştıracak ve başarılı sporcu öğrencileri teşvik edecek projeler yürütme noktasında başta Gençlik Spor Bakanlığı olmak üzere birçok kuruma ciddi görevler düşmektedir.

Bu çalışmada, en az 10 yıl eğitim-spor ekseninde deneyimi bulunan yöneticilerin/akademisyenlerin/öğretmenlerin, Türk milli eğitimde spor politikalarını yürüten çatı kuruluşlarının (GSB ve MEB) birbirleri ile olan koordinasyonları, izlenen politikalar ve sahadaki uygulamaları hakkında neler düşündükleri, onların bakış açısından sahadaki sorunların tespiti, bir değişim gerekip gerekmediğini öğrenme ve çözüm önerilerinde bulunulması amaçlanmıştır. Ayrıca ilgili Gençlik ve Spor Bakanlığının örgüt olarak kurumsal yönetim ilkelerini uygulama yönünde ve sporu tabana yayma ve gençliği spora teşvik etme noktasında izlemiş olduğu politikalar tespit edilip, değerlendirmeye çalışılmıştır. Araştırmada ilkokuldan üniversitelere kadar Türk eğitim sisteminde uygulanan spor politikalarına etki eden birçok faktör irdelenmiştir.

Gençlik ve Spor Bakanlığının 2019-2023 Stratejik Planında, sporun tabana yayılması, bütün kesimlerin spora erişiminin sağlanması, spor kültürünün yaygınlaştırılması, altyapı ve üstyapı yatırımları ile sporun tabana yayılmasını teşvik etme ve gençlere spor konusunda daha çok alan açma, gençlerin kişisel ve sosyal gelişimlerini sağlamak için etkinlikler düzenleme noktasında kendisine önemli görevler biçtiği görülmektedir. Gençlik ve Spor Bakanlığının, bilgili, çağın gerektirdiği niteliklerle donanmış, aynı zamanda yenilikçi, rekabetçi, iletişim kabiliyetleri ve özgüveni yüksek gençler yetiştirilmesini hedeflediği ve bu yönde politikalar üretmeye çalıştığı görülmektedir.

Bu konu ile ilgili yeterli bilimsel araştırma yapılmamış olması konu seçiminde tercih sebebi olmuştur. Araştırma ile elde edilen sonuçların geleceğe yönelik Avrupa'nın en yüksek genç nüfus potansiyeline sahip ülkemizin, spor alanında daha nitelikli, donanımlı ve özgüveni yüksek nesiller yetiştirme hususunda karar verici mekanizmalarımıza yol gösterici bir fonksiyona sahip olacağı düşünülmektedir.

Ayrıca, bu çalışmanın sonucunda, ülke sporunun olumlu gelişimine yönelik atılacak adımlara dair katılımcıların görüşlerine başvurularak, milli eğitim sisteminde uygulanan spor politikalarının olumlu değişiminin ve gelişiminin hangi stratejiler ile gerçekleştirilebileceğine dair öneriler sunulması hedeflenmektedir.

BÖLÜM 1

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırmamızda geçen anahtar kelimelerin tanımlarına yer verilerek, ayrıntılı bir şekilde açıklamaları yapılmıştır.

1.1 Spor Kavramı

Spor insanların yaşama biçimleri ile gelişmiş bir kavramdır. (DOĞU, 2013) Spor kavramı insanlığın var oluşundan günümüze kadar gelen bir olgudur. Fakat, bireyleri ve toplumları birleştirici özelliği olan ve günümüzde daha birçok niteliği bünyesinde barındıran spor süreç içerisinde sürekli evrim geçirmiştir.

Spor kavramının kökenleri incelendiğinde, ilk insanların birbiri ile olan etkileşimine; itişip, kakışmalarına yani binlerce yıl öncesine dayanmakta olduğu görülmektedir. İnsanlık tarihi ile sıkı bir ilişki içerisinde olan hareketin, bugünkü adıyla sporun gelişimi de tarihsel süreç içerisinde insanlığın ve toplumun gelişimiyle paralellik göstermiştir. (BOLÇAY, 2019)

Sporun tarihi, doğanın koşullarında hayatta kalmak için yaşam mücadelesi veren eski çağlardaki ilkel toplumlarda vahşi hayvanlara karşı saldırı ve savunma gibi eylemleri gerçekleştirirken atletizmin temel dalları olan atlama, koşma, sıçrama gibi faaliyetleri uygulayarak vücut gelişimini sağlamasına kadar dayanmaktadır. Uygarlık tarihindeki sporun gelişimi ise Eski Yunan'da düzenlenen Antik Yunan Olimpiyatlarına (M.Ö 339-776) kadar dayanmaktadır.

Uygarlığın gelişimi ile spor, birlikte yaşama, mücadele etme ve başarı kazanma ruhunun gelişmesine de yardımcı olmuştur. Spor insanlık tarihi boyunca insanların yaşamıyla iç içe olarak gelişirken, gelişimi boyunca da farklı amaçlara hizmet etmiştir. İlkel toplumlarda, savunma ve saldırı eylemleriyle yaşam sürerken bu eylemler sporun ilk şekilleri olmuştur ve insanın kendisini korumasına hizmet etmiştir. (FİŞEK K. , 2003)

Orta çağda döneminde daha çok savaş için yapılan spor yapısı Osmanlı döneminde tekkeler altında örgütlendiği görülmektedir.

14 yy. İngiltere'sin de ise spor kavramının ulusallaşma hareketiyle ortaya çıktığı bilinmektedir. İngiliz diline girmiş latince sözcüklerin ingilizleştirilmesi amacıyla başındaki ekler atılınca 'disport', 'desport' biçimindeki kullanımlarından geriye 'sport' kalmıştır. Bir görüşe göre de spor sözcüğü günlük dile, Akdenizli denizcileri limanda (port) geçirdikleri keyifli yaşantıyı denizdeki güçlükler ile dolu yaşamlarının karşısı olarak anlatmak için argo niteliğinde kullanmaları ile girmiştir. Spor, İspanyolca 'de porte' (limanda olmak) demektir. 14. Yüzyılda gemiler uzun seferlerden sonra limana yanaştığında, yükler boşaltılırken denizcilerin limanda çeşitli oyunlar oynadıklarına dair bilgiler bulunmaktadır. Bu oyunların eğlendirici ve rahatlatıcı nitelikte olmakla birlikte, sertlikler barındırdığı kaydedilmektedir (ÖZSOY, 2011). 18 yy. da başlayan ve insan hayatını derinden etkileyen sanayi devrimi, spor unsurunun ilerleyen süreçte öneminin daha da artmasına neden olmuştur.

Günümüzde spor, bir boş zaman uğraşı olmaktan öte toplumsal bir kurum haline gelmiştir. Özellikle 20-25 yılda basın, radyo, tv gibi kitle iletişim araçlarında görülen gelişmeler, geniş halk kitlelerinin spora olan alakasını arttırmıştır. Spor, beden veya basit bir yarışma hareketi olmaktan uzaklaşmış, kitleleri etkileyen bir araç haline gelmiştir (BAŞER, 1986).

Günümüzde spor, kişisel ve toplumsal sağlığı koruyucu ve geliştirici özellikleri ile önemli bir hizmet sektörü haline gelmiştir. Günümüzde kitle iletişim araçları ve özellikle de medyanın etkisiyle karlı bir reklam ve tanıtım aracı haline gelen spor, bir taraftan geniş kitlelerin yoğun ilgisini çeken bir gösteri ve eğlence faaliyeti olarak tüketim sektörüne dönüşürken, diğer taraftan müteşebbisler için önemli miktarda finans hareketlerinin yaşandığı cazip bir ekonomik faaliyet alanı haline dönüşmüştür (CAN, SOYER, & GÜVEN, 2000).

1.2 Spor Tanımı

DPT özel ihtisas komisyonu raporuna göre; "Yenme ve muktedir olma gibi insan içgüdüsünü tatmini amaç edinen belirli kurallar içerisinde yapılan rekabete dayalı sosyalleştirici, bütünleştirici fiziki, zihni ve ruhi faaliyetlerin tümüdür" (DPT, 1983).

Spori fiziksel ve zihinsel sağılığı korumak ve geliştirmek, sosyal ilişkiler kurmak, eğlenmek ve hoşça vakit geğirmek veya yarışmalarda m¼cadele ederek kazanmak amacıyla organize veya plansız olarak yapılan fiziksel aktivitenin her t¼rl¼ şekliini ifade etmektedir (DOğU, 2013).

Spor s¼zc¼ę¼¼ etimolojik anlamda incelendiğinde k¼keninin Latince “eğlenmek, hoşça vakit geğirmek, oyalanmak” anlamına karşılık gelen *desportare* ve *isportus* kelimelerine dayandığı bilinmektedir (DIETER, 1998).

Latince k¼kenli olan spor s¼zc¼ę¼¼, ‘*Delport*’ ve ‘*Disport*’ s¼zc¼¼klerinin kısaltılmış şeklidir. Oyun, oyalanma, işten uzaklaşma anlamını taşımaktadır (BALCIOğLU, 2003)

Kısaca özetlemek gerekir ise, Latince *desportare* ve *isportus* kelimelerine dayanan spor s¼zc¼ę¼¼n¼¼, İngilizce’de ilk olarak *disport* ve *desport*, Fransızca da ise, *se desporter* ve *se deporter* olarak kullanıldığı fakat g¼n¼m¼zdeki kullanımlarında değişmeler olduğu gözlemlenmektedir. Spor s¼zc¼ę¼¼n¼¼, İşpanyolcaya ise *porte* olarak yerleştiği g¼r¼lmektedir. T¼rkęe ’ye ise bug¼n de hala aynı anlam da kullanılan *spor* olarak yerleşmiş bulunmaktadır.

Başka kaynaklarda ise bu iki s¼zc¼ę¼¼¼n yanı sıra *Ludus* ve *Ludere* s¼zc¼¼klerinin de kullanıldığı bilinmektedir. Bu s¼zc¼¼klerin ise yarışma ve idman anlamında kullanıldığı d¼ř¼n¼¼lmektedir (YILDIZ, 1979)

Y¼zyıllar boyunca insanlığın vazgeğemediği bir uğraş olan spor, g¼n¼m¼zdeki anlamıyla, tek başına toplu veya takım halinde yapılan, kendine özę¼ kuralları, teknikleri olan, bedensel ve zihinsel yetilerin gelişmesini sağlayan, eğitici, eğlendirici uğraşı olarak da tanımlanabilir (SAVAş, 1997).

Keten’e g¼re (1974) spor, insan ruhundaki m¼cadele ve başarma azminin tabiat ve sosyal yapı ile karşılıklı ilişki kurmak suretiyle, sistemli ve adil, belirli kurallar içinde fizik moral, toplumsal ve karakter kişiliğinin yarışmaya d¼n¼řmesidir.

T¼m bu tanımlardan da anlaşıldığı gibi spor, gençlerin arzuladıkları hedefe ulaşma, kişisel gelişimlerini sağlamaları ve topluma uyum sağlamaları noktasında önemli bir eğitim aracı olduğu anlaşılmaktadır. Sporun gençleri g¼n¼m¼z¼n zararlı alışkanlıklarından uzak tutması da en önemli kaynakları gençler olan devletlerin spora olan yatırımlarını arttırmasına neden olmuştur.

Spor endüstrisinin günümüzde devasa boyutlara ulaşması ve sporun gençler üzerinde önemli bir eğitim aracı olduğunun anlaşılması, devletlerin spora olan yatırımlarını ciddi oranda arttırmasına neden olmuştur.

Sporun bilimsel yönden akıl ve ruh sağlığına sağlamış olduğu olumlu katkıların ispatlanması ile devletlerin spora vermiş oldukları destek artmaya başlamıştır.

1.2.1 Sporun Önemi

Başlangıç olarak insanlığın bilinebilen tarihine kadar uzanabilen spor olgusu, özellikle son iki yüz yıldır büyük kitlelerin ilgisini giderek artan oranda çekmektedir. Toplumsal yaşamda meydana gelen değişim ve dönüşümlerden hareketle, sporun basit bir olgu olmadığı ve günümüzde bir yaşam biçimine dönüştüğü sonucunu çıkarmak mümkündür. Sporun bireye fiziki katkısının yanı sıra başkaları ile olan ilişkilerde de saygı, sevgi, anlayış, hoşgörü, sevinç, üzüntü paylaşımları vb. değerlerin oluşturulmasında ve yerleşmesinde önemli etkisi vardır (İNCE, 2016)

Mustafa Kemal Atatürk sporun önemini söylediği şu sözlerle ifade etmiştir; “Bütün millet ve memleket evlatlarını sportmen yapabilmek için sarf edilen çalışmanın ehemmiyet ve kutsiyeti aynı derece de kıymetli ve mühimdir.” Diğer bir sözü ise, “Ben Türk gençliğinin spor yaparak güçlü olmasını isterim” (Sabah Gazetesi, 2017).

Spor günümüzde farklı kültürlerden insanları bir araya getirerek, ortak payda da buluşturabilen bir yaşam biçimi haline gelmiştir. Sektörün her geçen gün büyümesi, istihdam alanlarının açılması, spor endüstrisinde nitelikli ve donanımlı personel ihtiyacını önemli ölçüde arttırmıştır. Sporun şirketlere ve devletlere git gide finansal fayda sağlaması, sporu önemli miktarlarda finans hareketlerinin yaşandığı cazip bir ekonomik faaliyet alanı haline getirmiştir.

Bunun dışında son yıllarda yapılan birçok bilimsel araştırma, sporun insanların daha sağlıklı ve zinde kalmasını sağlayarak daha kaliteli bir yaşam sürmelerine katkı sağladığını göstermektedir. Ayrıca yapılan araştırmalar sporun bireyler üzerinde sadece fiziksel değil aynı zaman da ruhsal ve psikolojik olarak da olumlu yönde değişimlere yol açtığını ispat etmiştir. Bu durum bireylerin spora olan ilgilerinin her geçen gün artmasına dolayısıyla yükselen talep karşısında şirketlerin ve devletlerinde spor unsuru üzerine yapmış oldukları yatırımları arttırmalarına neden olmuştur.

Tarihte sağlıklı, güçlü ve özgüveni yüksek nesiller yetiştirmek isteyen devletlerin spora her zaman önem verdikleri görülmektedir.

Spor unsurunu günümüzde devletler nezdinde değerlendirecek olursak, devletlerin spor politikalarını iki temel üzerine oturttuğu ve bu minvalde yatırım yaptığı anlaşılmaktadır. İlk olarak, geleceğe yönelik en önemli kaynağı olan gençlerin sağlıklı, öz güveni yüksek ve daha donanımlı, sorumluluk sahibi bireyler olarak yetişmesini sağlamak. Diğeri ise, spor unsurunun devletler tarafından ulusal veya uluslararası arenada bir propaganda aracı olarak kullanılması, prestij ve güç gösterme aracı haline getirilmesidir. Yakın tarihte spor unsurunu propaganda aracı haline getirip kitleleri yönlendiren devlet liderleri olmuştur.

Francisco Franco'nun Bernabeau Stadyumunu kastederek “bana 150 bin kişilik uyku tulumu yapın” ifadesi ile, Antonio Salazar'ın Portekiz'i kırk yıl Fiestas (şölen), Fadima (örgütlü din) ve Futbol (3 F) ile yönettim sözleri sporun liderler tarafından nasıl propaganda aracı olarak kullanıldığı ve kitleleri yönlendirdiği açık bir göstergesidir (SERT, 2000)

İtalyan Faşist lider Mussolini, sporu propaganda aracı olarak kullanan tarihteki diğer liderlerden biridir. Kazanma tutkusu Mussolini'yi 1930 ve 1934 Futbol Dünya Kupalarını İtalya'ya kazandırabilmek adına her şeyi yaptırmıştır. Yurt dışından İtalya'nın zengin kulüplerine transfer edilen ünlü futbolcuların İtalyan milli takımında forma giymesini kolaylaştıran “Oriundo Yasası” çıkarıldı. 1934 Dünya Kupası İtalya'ya aldırıldı. Dünya kupası sırasında hakem atamalarına müdahale edildi. Karşı ezeli rakip ülkelerin müsabakalarına İtalyan hakemler atandı. Bütün bu müdahaleler İtalya'nın 1934 dünya kupasını müzesine götürmesini sağladı (SÖZMEN, 2018)

Endüstriyel çağa girilmesi ile birlikte artan iş gücü ihtiyacı, devletler ve şirketler için insanı, özellikle sağlıklı ve dinç insanı daha önemli bir unsur haline getirmiştir. Bu da sporun devletler nezdindeki öneminin daha da artmasına neden olmuştur. Bununla beraber, bazı ülke liderlerinin sporun kitleler üzerindeki etkilerini fark etmesi ile birlikte kitleleri yönlendirmek amacı ile sporu bir propaganda aracı haline getirmişlerdir.

Yakın tarihten bu liderlere örnek vermek gerekirse, Hitler'in Almanya'sı, Salazar'ın Portekiz'i, Franco'nun İspanyası ve Mussolini'nin İtalya'sıdır.

1.2.2 Sporun Amacı

Sporun niçin yapıldığı, yani amacı ve ne anlama geldiği, yani spora tanım ve boyutlarıyla bakıldığında ise, yakın zamana kadar yapılan sportif etkinliklerin salt beden eğitimi olarak algılanarak bireyin bilişsel, duyuşsal ve toplumsal boyutlarına katkısının göz ardı edildiği söylenebilir. Oysa spor, insanın salt bedenini değil, bütünlüğünü eğitmek için gerekli bir araç ve eylemdir (GRÖSSİNG, 1991)

Spor ortamı içinde birey kendi yeteneklerini ve başkalarının yeteneklerini tanımayı, eşit koşullarda yarışmayı, yenilgiyi kabullenerek başkalarını takdir edebilmeyi, kazandığı zaman mütevazî olabilmeyi, başkalarına yardım etmeyi, doğayla ve zamanla yarışarak zamanını ve emeğini en iyi şekilde kullanmayı öğrenir. Bu anlamda spor insanı çok yönlü olarak hayat hazırlamayı amaçlayan çağdaş eğitimin en önemli bir aracıdır. Sporda kazanma ve kaybetme vardır ancak bunlar sporun ruhuna, spor ve sporcu ahlakına ve oyun kurallarına uygun olmalıdır (PULUR, 2011).

Günümüz toplumunda her alanda spor unsuruna olan talebin her geçen gün artması, devletlerin ve şirketlerin spor sektörüne daha fazla yatırım yapmasına neden olmuştur. Sporun günümüzde bireyler tarafından daha zinde ve sağlıklı kalmak, performans arttırmak, boş zamanlarını değerlendirme, özellikle ebeveynler tarafından çocukları zararlı alışkanlıklardan uzak tutmak amacı ile yapıldığı görülmektedir.

Sarialp'a göre, amaçlardaki farklılıklar sporun tanımlarına yansımakta ve hatta tanımlar amaçlar doğrultusunda yapılmaktadır.

Bu bağlamda spor, insanın bedeni ve fikri yeteneklerini bir bütün olarak dengeli ve sağlıklı bir şekilde geliştirmek amacıyla yarışma tarzında etkinliklerdir. Ya da çağdaş kişiliğin oluşumundaki beden, ruh ve kafa unsurlarının koordineli eğitimidir (SARIALP, 1990)

Sporun sadece yarışma, rekor ve derece artırma olmadığını, her şeyden önce katılma, yapma ve yaşam biçimi olduğunun altını çizmek gerekmektedir (RAMAZANOĞLU, KARAHÜSEYİNOĞLU, & DEMİREL, 2005). Bu açıdan bakıldığında spor, kendine güveni sağlamak, sorumluluk alma, yaratıcı olma, performans,

oyun, macera, sağlık ve zindelik ile toplumsal özellikleri geliştirme amacıyla yapıldığı söylenebilir (YAZICI, 2014).

1.2 Eğitim Kavramı ve Tanımı

Eğitimde uygulanan spor politikalarından önce kavramın daha iyi anlaşılabilmesi için, eğitim başlığı altında, eğitimin tanımı, amacı ve sporla olan ilişkisine dair kısa başlıklar altında açıklama yapılması gerekmektedir.

Eğitim faaliyeti insanlık tarihinde çok eski olgulardan biridir. Eğitim, insanla ilgili temel bir dokudur. Eğitimin bünyesinde insanın ve toplumun i dünyasından gelen ve bir güdü halinde gözüken coşma halleriyle mantık örgüsünün sentezi yer alır (ALTUNTAş, 2019)

Günümüzde, eğitimciler, politikacılar, ekonomistler, iş ve bilim adamları, insan kaynağının bir milletin en büyük serveti olduğu görüşünde birleşmektedirler (HERGÜNER, 1992). Gelecekte, eğitim sistemi içinde herhangi bir ferdin bütün potansiyelinin geliştirilmesindeki başarısızlık, millet hatta insanlık için bir kayıptır (BİLGE, 1989). Toplumların en kıymetli kaynakları insan olduğuna göre onları en iyi şekilde eğitmek, yeteneklerini geliştirmek, her açıdan yararlı özellikler ile yoğurmak da toplumların zorumlu ve önemli görevlerinden olmalıdır. İyi bir eğitimle fert kendisi, ailesi ve milleti için değerli bir kaynak durumuna gelebilir. Yanlış eğitim sonucunda ise, kaybedilmiş bir değer, yitirilmiş bir hayat olur (HERGÜNER, 1992).

Ülkemizde en yaygın tanıma göre eğitim; bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik yönde değişiklik meydana getirme süreci olarak ifade edilmiştir.

Eğitimin özelliklerini kısaca özetlemek gerekirse; belli bir süreç ve akabinde bireyin davranışında bir değişme söz konusudur. Değişmenin istendik yönde olması ve bireyi geliştirmesi amaçlanmaktadır. İstendik yönde değişiklik meydana getiren eğitim sürecin de aynı zaman bireyin kendi yaşantısı esastır.

Günümüzde yaygın olarak kullanılan genel eğitim sözcüğü, birçok eğitimci tarafından farklı olarak yayınlanmıştır. Dar anlamda, “eğitim” belirli bilgi, beceri ve görüşlerin okullar gibi kurumlar aracılığı ile kuşaktan kuşağa iletilmesidir (KNELLER, 1965)

Diğer ünlü düşünürlerin ifadelerince eğitim;

Eğitim, çocuğu insan haline getirme sanatıdır. (Çiçeron)

Eğitim, bedene ve ruha, yetenekli olduğu (yetkinliğı) mükemmelliğı vermektir. (Platon)

Eğitim doğaya göre insan yetiştirmektir. (J.J. Rousseu) (KOYUNKAYA, 2017)

Eğitim yeni kuşaklara toplumdaki mevcut değerlerin, bilgilerin, düşüncelerin ve hünelerlerin aktarılması veya öğretilmesini sağlayan bir süreçtir (KERİMOĞLU, KIZILÇELİK, & GÜNDÜZ, 1996).

Eğitim; kişinin yaşadığı toplum içinde değerli olan yetenek, tutum ve diğer davranış biçimlerini geliştirdiğı süreçlerin tümüdür (YILMAZ, 2014).

1.2.1 Eğitimin Önemi ve Amacı

Eğitim, bireyin davranışında bilinçli olarak değişme meydana getirme sürecidir ve sporun en önemli boyutlarında birisidir. Sporun en üst düzeyde gerçekleştirilebilmesi için de eğitimden yararlanır. Eğitim, sporun teknik, estetik ve performans düzeyini yükseltmek için vazgeçilmez bir yoldur. Spor, eğitimin hedeflerine ulaşmasında kullanılan araçlardan sadece bir tanesi ama belki de en eğlencelisi ve doğru kullanıldığında da en etkilisidir (PULUR, 2011).

Türkiye Cumhuriyet’inde 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Yasası’na göre eğitimin amaçları genel ve özel amaçlar olarak 2’ye ayrılmaktadır. Bu minvalde genel amaçlar;

Bireylerin Atatürk inkılap ve ilkelerini ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

İlgili, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamayı amaçlamaktadır (1739 Nolu Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973)

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Yasası'nın özel amaçları ise, kanunun 3.maddesinde, Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçlara ve ilgili kanunda belirtilen temel ilkelere uygun olarak tespit edileceği ifade edilmektedir.

Eğitimin asıl amacı öğrenmedir. Bireyin davranışlarında kalıcı bir değişiklik olduğu zaman onun yeni davranışı öğrendiği kabul edilir (TEDİMEN, 1972). Bütün toplumlarda eğitimin amacı, yeni kuşaklara bir kültür birikimi aktarmak, gençlerin davranışını yetişkinlerin hayat tarzı yönünde biçimlendirerek onları gelecekteki toplumsal rollerine doğru yöneltmektir (EROĞLU A. A., 2001).

Buradaki amaç bireyin gerek kişisel, gerek toplumsal ve gerekse ekonomik anlamda yaşamdaki yerini oluşturmaktır. Doğru ve sistemli bir eğitim, kişinin yaşamındaki yerini alması için kişinin yetenek ve ilgi alanlarını saptar ve uygulamalarını bu yönde yapar (TAŞ & YENİLMEZ, 2008).

Eğitimin amaçları hiyerarşik bir yapı da ele alındığında şu şekilde sıralanabilir:

Yakın amaçlar; Fikri hür, vicdanı hür ve bilimsel düşünce gücüne sahip, disiplinli, çalışkan, kendine güvenen, öngörüsü yüksek, kültürel değerlerine sahip çıkan ve dünyada yaşanan her türlü ilerlemeyi takip ederek kendisine ve ülkesine fayda sağlayacak olan gelişmelere kolayca adapte olabilen bireyler yetiştirmektir. Uzak amaçlar; Gelir seviyesini yükseltmek, ilerleme ve refah devleti olmaktır. Genel Amaçlar: Bu amaçlar toplumun eğitim felsefesini ifade eder. Bu da toplumun siyasal ve sosyal ideallerinin eğitim alanına yansıtılmasıdır (BİRKEN, 2001)

Bu kapsamda değerlendirecek olursak, eğitimin gerek yakın ve uzak, gerekse genel olarak bireylere ve toplumlara kazandırdıkları yönünden devletlere uzun vadede ciddi katkı sağlayan bir alan ve nitelikli insan gücü yetiştirmek için önemli bir araç olduğu görülmektedir. Bu minvalde, özellikle genç ve dinamik nüfusa sahip ülke yönetimlerinin

gençlerin potansiyellerini ortaya çıkarmaları için eğitim sistemlerinin alt yapılarını geliştirmeleri ve bu alandaki reform çalışmalarını hızlandırmaları gerekmektedir.

1.2.2 Eğitim Sistemi

Eğitim toplumsal bir kurumdur. Toplumsal kurumlar, kendilerini belli toplumsal birimler yoluyla gerçekleştirirler. Bir toplumsal kurum olan eğitimin oluşturduğu toplumsal birime “eğitim sistemi” denir (HESAPÇIOĞLU, 1988)

Her toplumun kendine özgü bir eğitim sistemi vardır. Bu sistem o toplumun kültürel, sosyal, ekonomik özelliklerine ve değerlerine göre kurulur, biçimlenir ve gelişir. Her eğitim sistemi, o toplumun içerisinde geçerli olan değerleri yansıtır ve o toplum tarafından beklenen görevleri yerine getirir (GÜRSEL, 2013)

Türkiye’de eğitim devletin denetimi ve gözetimi altında yapılmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 42. Maddesine göre, herkes eğitim görme hakkına sahiptir. Bireyler eğitimleri süresince ilgi ve yetenekleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara, okullara yönlendirilerek yetiştirilirler. Eğitim sisteminin her bakımdan bu yönelimi gerçekleştirmesi esastır (EROĞLU A. A., 2001).

Başaran (2008) eğitim sistemini şu şekilde tanımlamaktadır:

“Ulusun tüm üyelerinin eğitim gereksinimlerini karşılamak, eğitim haklarını gerçekleştirmek ve devletin eğitimden beklediği yararları sağlamak için devletçe kurulan ve ülke düzeyinde yayılan eğitim örgütleri ve okullar bütünüdür.”

Türkiye’de formal eğitim yaygın ve örgün olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Örgün eğitim, okullarda uzmanlarca belirli yaş grubundaki bireylere verilen planlı, programlı ve düzenli olarak yapılan eğitimidir. Yaygın eğitim ise, her yaş grubuna yayılmış, daha önce okullarda yeterli eğitimi alamamış bireylere verilen eğitimidir.

Bu kapsamda değerlendirdiğimizde eğitim sisteminin büyük bir sistem olduğu görülmektedir. Bu sistemin alt yapısı bazı temel kademelerden oluşmaktadır.

Temel Sistem; Hiyerarşik olarak örgütlenmiş büyük sistemlerde taban da ürünü üreten örgüttür. Türk eğitim sisteminde eğitim hizmetini üreten okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim okulları, yaygın eğitim ve hizmet içi eğitim merkezleri, fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, bağımsız bölümler ve bunlara benzer eğitim kuruluşları temel sistemlerdir.

Aracı Üst Sistem; Temel sistemle tepedeki üst sistemler arasında köprü görevi gören sistemdir. Türk eğitim sisteminin arası üst sistemleri, il ve ilçe milli eğitim müdürlükleri, yurt dışı eğitim örgütleri, üniversite rektörlükleridir.

Üst Sistem: Temel sistem ile aracı üst sistemlerin en üstünde bulunan sistemdir. Türk eğitim sisteminin üst sistemleri MEB merkez örgütü, YÖK ve Üniversitelerarası Kuruldur (BAŞARAN, 2008)

1.2.3 Spor ve Eğitim İlişkisi

Sporu, eğitim ile ilişkilendirirken beden eğitimi kavramı ile beraber düşünmek doğru bir yaklaşım olarak kabul görmektedir. Çünkü beden eğitimi ve spor birbirini tamamlayan olgulardır (YETİM A. A., 2000)

Bireyin akıl, beden ve ruh sağlığının bir bütün olarak yerinde olması devletler için büyük önem arz ettiği için, ülkelerin gerek eğitim sistemi içerisinde gerekse federasyonlar bazında spora vermiş olduğu destek son yıllarda ciddi oranda artmıştır.

1.3 Spor Yönetimi Kavramı ve Tanımı

Kamu yönetiminin bir alt disiplini olan spor yönetimi, dünyadaki gelişmelere paralel olarak spor bilimlerinin de bir alt disiplini durumuna gelmiştir. Bu nedenle yönetim ve kurallarının spor alanına uygulanması olarak tabir edilen spor yönetim kavramına geçmeden önce evrensel bir faaliyet olan yönetiminin tanımını yapmak gerekmektedir.

Yönetim, en geniş anlamda, amaçların etkili ve verimli bir biçimde gerçekleştirilmesi maksadıyla bir insan grubunda iş birliği ve koordinasyon sağlamaya yönelik faaliyetlerin tümünü ifade eder (TOSUN, 1992).

Diğer bir anlamı ile yönetim, örgüt amaçlarının etkili ve verimli bir biçimde gerçekleştirilmesi maksadıyla planlama, örgütleme, yürütme, koordinasyon ve kontrol fonksiyonlarına ilişkin kavram, ilke, teori, model ve tekniklerin sistematik ve bilinçli bir biçimde maharetle uygulanması ile ilgili faaliyetlerin tümü olarak ifade edilebilir (KAYA, 2009)

Spor endüstrisinin her geçen gün büyüye devasa boyutlara ulaşması, spor üzerinden milyonlara istenilen mesajın iletilebilmesi ve kitlelerin yönlendirilmesinde bir araç olarak kullanılması günümüzde şirketlerin olduğu kadar devletlerin de spora olan yatırımlarını arttırmasına neden olmuştur. Yapılan bilimsel araştırmalar ile sporun genç nüfusun akıl, beden ve ruh sağlığının üzerinde olumlu yönde etkileri olduğu tespit edilmiştir (AKGÜN, 2018).

Spor teşkilat ve organizasyonlarının hedeflerine ulaşabilmesi büyük ölçüde yönetim biliminin kural, ilke ve metotlarının uygulanmasına bağlıdır. Bunun sağlanabilmesi ise, spor yönetiminin sistemli, etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi ile mümkündür. Spor yönetiminde başarı, sporu yönetenlerin performansına bağlıdır. Spor yöneticisi, pratik tecrübelerini sürekli yenileyerek, bu tecrübelerini teorik bilgiler ile destekleyerek, spor gibi karmaşık bir olguyu ve onun organizasyonunu kazanmış olması gerekir. Çünkü spor alanında bir yandan bilimsel ve teknolojik spor yöneticilerini daha nitelikli, çok yönlü, dikkatli ve başarılı olmaya zorlamaktadır (YETİM & ŞENEL, 2001)

Spor yönetimi, sosyal, ekonomik, kültürel boyutlar ihtiva eden kapsamlı ve karmaşık sorunlarla karşı karşıya bulunmaktadır. Bu nedenle bugün sporu sosyal, ekonomik, siyasal ve diğer kurumlar gibi düşünmek zorundayız. Sözü edilen bu kurumların etkili ve verimli çalışabilmeleri büyük ölçüde iyi yönetilmelerine bağlıdır. Bu nedenledir ki gelişmelere paralel olarak spor bilimlerin de “spor yönetimi” spor bilimlerinin bir alt disiplini ve “Anabilim Dalı” durumuna gelmiştir (PARLAKKILIÇ, 2016)

1.3.2 Spor Yönetiminin Amacı ve Kapsamı

Yönetim düşüncesinin pratik amaçlarının başında örgütsel etkinliği ve verimliliği arttırmak gelmektedir. Yönetimin genel amacı, örgütün insan kaynağının performansını iyileştirmek, onların enerjilerinden ve sinerjilerinden azami oranda yararlanmayı temin etmek, insan gücünü en rasyonel bir biçimde kullanmayı sağlamaktır (KAYA, 2009)

Spor yönetiminin temel amacı; spor faaliyetlerinin akıcı ve bilimsel bir biçimde yürütülmesinin yollarını aramak, bulmak ve bunları genel ilkelere dönüştürmektir. Yani spor yönetimi, spor alanına ilişkin karar, politika ve hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik faaliyetlerle ilgilenir (DEVECİOĞLU, 2002)

Spor yönetimini meydana getiren unsurlardan her birinin amaçları benzerlik gösterir. Ancak; bu amaçların tamamı, yönetimin genel amaçlarını oluşturur. Bütün unsurlarının temel amacı, yönetim bakımından aynı oranda önem arz eder. Amaçlarından birinden hedefe varılmaması, yönetimin genel amacını etkileyebilir (PARLAKKILIÇ, 2016).

1.3.3 Spor Yönetiminin nemi

18 yy. da başlayan ve insan hayatını derinden etkileyen sanayi devrimi, üretimlerdeki insan unsurundan daha fazla verim elde edebilmek için sağlığın öneminin artmasına paralel olarak spor unsurunun da öneminin ciddi oranda artmasına neden olmuştur. Günümüzde de küresel bir olgu haline gelen spor,

- ❖ ünlü markaların ve şirketlerin hedef kitle üzerinde olumlu imaj oluşturma,
- ❖ Hedef kitle ile iletişim kurmada ve toplumun iyi niyetini kazanmada,
- ❖ özellikle devletler nezdinde gerginliklerin yönetilmesinde ve toplumların yönlendirilmesinde bir araç haline gelmiştir.

Günümüz tüketim toplumunda sporun her geçen gün ticarileşmesi, sporu bir propaganda ve reklam aracı, prestij ve para kazanma olarak büyük bir endüstri haline getirmiştir. Günümüz spor endüstrisi artık ülke ekonomileri ile yarişır duruma gelmiştir.

Küresel spor endüstrisinin 2018 rakamlarına göre 3 trilyon doları bulduğu ifade edilmektedir (İTOHaber, 2018). Bu rakamı baz aldığımız takdir de yaklaşık 4 ülke hariç (ABD, in, Japonya, Almanya) tüm ülkelerin milli gelirinden daha fazla olduğu görülmektedir (Worldometer, 2017).

Organizasyon odaklı bir karşılaştırma yapacak olursak, Amerikan Futbolu Ulusal Ligi'nin (NFL) şampiyonluk mücadelesi olan ve 2020 yılında 54.öncüsü düzenlenen "Super Bowl" mücadelesinin 2020 yılında ABD ekonomisine katkısının 17 milyar doların üzerinde olması beklenmektedir (Milliyet, 2020). Sadece bu devasa organizasyonun ekonomik getirisinin yaklaşık 75 ülkenin milli gelirinden daha fazla olduğunu göstermektedir.

Sporun küresel pazardaki etkin rolünün artmasına paralel bir şekilde devletimizde 2000li yıllarda tesisleşmeye ciddi bütçe ayırmıştır. Bunlara örnek vermek gerekirse, İstanbul Grand Prix için 300.000.000 dolar ve Avrupa Gençlik Olimpik Oyunları, Üniversiade Yaz ve Kış Oyunları için yapılan 145.000.000 dolarlık yatırımlar gösterilebilir (EROĞLU E. , 2012)

Bu veriler ışığında özetlemek gerekirse, özellikle Dünya’da ve Avrupa’da spor sektöründe yapılan yatırım ve kullanılan sermaye miktarları, devasa bütçeli spor organizasyonları (Formula 1, NBA, Super Bowl vb.), imzalanan sponsorluk anlaşmaları, medyanın etkisi ile elde edilen karlı reklam ve tanıtım ağı, sporu hem sponsor firmalar hem de toplumlar ve devletler nezdinde yatırım yapılan büyük bir endüstri haline getirmiştir. Sektörde yaşanan tüm bu hareketlilik nitelikli ve alanında uzman yönetici ihtiyacını ciddi oranda arttırmıştır. Bu kapsamda, her geçen gün büyüyen pastadan daha fazla pay alabilmek ve rekabet ortamının arttığı küresel spor endüstrisi içerisinde ayakta kalabilmek için gerek şirketlerin gerekse devletlerin donanımlı ve yetenekli beyinlere ihtiyacı vardır.

Bu minvalde, devletlerin sporu her yönü ile kalkındırabilmesi için, sportif alanda nitelikli tesisleşmenin sağlanması, çağdaş yönetim ilkelerine göre spor kurumlarını daha iyi teşkilatlandırması, spor kurum ve kuruluşlarını en iyi şekilde bilimsel veriler ışığında organize etmesi, yöneticilik potansiyeli olan kişileri tespit edip ilgili programlara yönlendirme noktasında ve alınan eğitim sonucu ilgili spor kuruluşlarının bünyesinde istihdamının sağlanması hususlarında sürdürülebilir politikalar geliştirmesi gerekmektedir.

Bunun sonucunda, bilgili, donanımlı, sektörün nabzını yakından tutabilen, etkili iletişim gücüne sahip, alan ile ilgili güncel çalışmaları ve gelişmeleri yakından takip eden, lider özelliklerine sahip, ülke ve sporcu sorunlarına karşı duyarlı ve bu sorunları çözüme kavuşturabilecek bilgi ve donanıma sahip spor yöneticilerinin yetiştirilmesinin önü açılmış olacaktır.

1.3.4 Spor Yönetiminin Görev ve Yetki Alanları

Spor günümüzde gerek bireyler gerekse devletler ve şirketler açısından küresel bir olgu haline gelmiştir. Pazar payının her geçen gün arttıran spor unsurunun en iyi şekilde yönetilebilmesi ve sistemin verimli ve etkin bir şekilde yürütülebilmesi için kurumlarda çalışan spor yöneticilerine önemli sorumluluklar düşmektedir.

Bu durumda spor yöneticilerinin o önemli sorumlulukları arasında şu hususlara yer verilebilir;

1.İnsanlar ile etkili çalışma; Bu insanlarda anlaşılan, çevredeki insanlar, bürokrasideki insanlar, diğer meslektaşlar ve sporculardır. Bu insanların hepsi önemlidir. Ancak spor kurum ve kuruluşlarının amaçlarının gerçekleştirilmesi açısından, sporcu kadrosu ile çevredeki insanlar, özel bir öneme sahiptir.

2.Etkili bir işletme yönetimi; Spor kurum ve kuruluşlarının temel amaçları, insanların fiziksel, ruhsal, zihinsel ve sosyal yönden spor yapma ihtiyaçlarının karşılanmasıdır. Burada temel etkinlik spordur. Bunun dışında kalan tüm etkinlikler, insanların daha iyi spor yapmalarını sağlamada yardımcıdır ve amacın gerçekleştirilmesinde bir araçtır.

3.Spor için yeterli fiziksel yapının hazırlanması: Sporun amaçlarının gerçekleştirilebilmesi için uygun fiziksel şartların hazırlanması, spor yönetiminin görev alanına girmektedir.

4.Akılcı bir spor programının geliştirilmesi: Spor programı sportif etkinliklerin odak noktasıdır. Program anlamlı hedeflerin gerçekleştirilmesi için kasıtlı olarak planlanmış öğrenme deneyimlerinin bir bütünüdür. Spor ortamında gerçekleştirilen tüm etkinliklerin merkezi olarak spor programının niteliği, sportif etkinliklerin niteliğini ve verimliliğini de etkiler.

5.Mesleğe hizmet: Spor kurumlarında spor yöneticiliği yapma, spor konusunda çevreyi aydınlatma, konferans verme, mesleksi danışmanlık yapma, alanı ile ilgili yazılar yazma gibi görevler mesleğe hizmet olarak düşünülmelidir. Anlaşılabacağı üzere, spor yönetiminin görevleri, insanlar, fiziksel ortam ve program konularında yoğunlaşmaktadır (SUNAY, 2016)

- ❖ Spor yönetiminin çalışma alanları;
- ❖ Spor Kulüpleri
- ❖ Spor kulüplerinin idari işleri
- ❖ Spor tesislerinin işleyiş ve koordinasyon sorumluluğu
- ❖ Spor kulüplerinin profesyonel futbol şubeleri
- ❖ Türk spor teşkilatı
- ❖ SGM Merkez ve Taşra teşkilatlarında

1.3.5 Spor Politikası

Politika; bugünkü ve gelecekteki kararlara yön verebilmek için, birçok alternatif arasından seçilen belirli bir yol veya davranış tarzı, uzun bir plan, yöneticilere karar vermekte rehberlik eden ilkeler dizisi olarak tanımlanabilir (Şentuna, 2009). Spor politikası denince; sporun ele alınışı, ilke ve hedefleri, bu hedeflere ulaşma yol ve yöntemleri, altyapı, tesis, araç-gereç ve eğitim-öğretim anlayışı, ulusal ve uluslararası düzeyde spora bakış açısı, sporun örgütleniş ve uygulanış felsefesi akla gelmektedir (Ekici, 2002).

Türkiye’de spor politikalarının amaçlarını; ulusal sporun örgütlenmesi, güçlendirilmesi ve sporcu gelişiminin yönlendirilmesi olarak sıralamak mümkündür (Gök & Sunay, 2010). Hükümetlerin, programlarında spora yer vermeleri ile oluşturulan spor politikaları, sporun gelişimine yön vermesi açısından önemlidir (Aykın & Bilir, 2013).

1.4 Kurumsallaşma

Kurumsallaşma sosyolojik, politik, ekonomik ve örgütsel gibi farklı yönlerden ele alınabilecek bir konudur. Genel anlamda bakıldığında, “Her türlü etkileşim ve iletişimde belirli kuralların hakim olmasıdır” (Fındıkçı, Aile Şirketlerinde Yönetim ve Kurumsallaşma. , 2011). Türk Dil Kurumu ise kurumsallaşmayı, “kurumsal ve örgütlü duruma gelmek ve süreklilik kazanmak” şeklinde tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2020).

Kimberly’e göre (1979), kurumsallaşma, var olan yapıların ve süreçlerin değişime uğrayarak yeni yapılara ve süreçlere dönüşmesi sırasında sosyal ilişkilerin devamını ve hesap verebilirliği sağlayabilmektedir. Selznick’e (1996) göre kurumsallaşma “Örgütün ayrı bir kimlik kazanması ve sosyal ihtiyaç ve baskıların doğal ürünü olarak duyarlı ve esnek bir organizma haline gelmesi süreci” olarak açıklanmıştır.

Kurumsallaşmayı farklı bir yönden ele alan Crossan ve diğerleri (1999) yapıların, sistemlerin ve prosedürlerin örgütsel etkileşim için bir ortam sağladığını, zamanla bireysel ve grup olarak öğrenmenin azalarak örgütün içine gömüldüğünü, dolayısıyla örgüt üyelerinin eylemlerini ve öğrenmesini yönlendirmeye başladığını savunmaktadır.

Kurumsallaşmayı da, bu örgütsel düzeydeki öğrenmenin sürekliliğinin sağlanabilmesi için verilen kasıtlı bir çaba olarak tanımlamaktadır.

1.4.1 Kurumsallaşmanın Öğeleri

Kurumsallaşma düzeyi tespit edilirken dikkate alınması gereken öğeler bulunmaktadır. Bu öğeler sadelik, farklılaşma, esneklik ve özerklik olarak ifade edilmektedir (Selznick, 1996).

1.4.2 Kurumsallaşmanın Fonksiyonları

Kurumsallaşma fonksiyonları planlama, örgütleme, koordinasyon ve denetim olarak ele alınmaktadır. Fonksiyonlardan birinin gerektiği gibi olmaması, kurumsallaşmayı sekteye uğratabileceği gibi bu fonksiyonlar arasındaki uyum da kurumsallaşma seviyesini etkileyebilmektedir (Uğur, 2021).

1.4.2.1 Planlama

Planlama; hedeflerin belirlenmesi, bu hedeflere nasıl ulaşılabileceğine dair stratejilerin ortaya koyulması, iş ve faaliyetlerin nasıl yürütüleceğinin seçilmesi gibi işlemleri içermektedir. Planlama sadece örgütün nereye gittiğine göre değil, aynı zamanda oraya nasıl gideceğine göre de yapılabilmektedir. Bunun için, ulaşılabilecek amaçlar ve bu amaçlara ulaşmak için hangi yol haritasının tercih edileceği belirlenmelidir (Tortop, İsbir, Aykaç, Yayman, & Özer, 2007)

1.4.2.2 Örgütlenme

Örgüt; ortak bir hedefe veya hedeflere ulaşmak için koordinasyon içinde çalışan bir birimdir. Bir kuruluşa şekil veren düzenli veya kalıcı eylem modelleri örgütsel yapıyı oluşturmaktadır. Örgüt yapısı, farklı aktiviteler gerçekleştiren birçok farklı kişi ve gruptan oluşur. Örgütlenme fonksiyonu; planlanmış etkinlikleri görev ve yetki yapısına dönüştüren tüm yönetim faaliyetlerini içerir. Bu da pratikte; her bir işten kimin sorumlu ve yetkili olduğunun tasarlanması ve bu işlerin hangi departmanlarda gruplandırılacağı belirlenmesini içermektedir (Gibson, Ivancevich, Donnelly Jr, & Konopaske, 2012)

1.4.2.3 Koordinasyon

Yönetimsel çalışmanın doğası, bireylerin, grupların ve organizasyonların çalışmalarını koordine etmektir (Gibson, Konopaske, Donnelly Jr, & Ivancevich, 2012). Örgütün hedeflerini gerçekleştirebilmesi için, birimlerinin işbirliği yapması ve uyum

içinde hareket etmesi gerekmektedir (Tortop, İsbir, Aykaç, Yayman, & Özer, 2007). Etkili koordinasyon, yönetimin örgütsel iletişim ve karar verme süreçlerinin ustaca kullanılmasını içermektedir (Gibson, Konopaske, Donnelly Jr, & Ivancevich, 2012).

1.4.2.4 Denetim

Denetim fonksiyonu, planlanmış sonuçlarla gerçek sonuçların tutarlı olmasını sağlamak için yöneticilerin üstlendiği faaliyetleri içerir. Yöneticiler, amaçlanan sonuçlara ulaşıp ulaşılmadığını ve ulaşamıyorsa neden ulaşılmadığını belirlemek için denetimi üstlenir. Yöneticilerin kontrol faaliyetleri sayesinde ulaştıkları sonuçlar; planlama, örgütlenme ve koordinasyon fonksiyonlarında oluşan sorunlardan kaynaklanabilir (Gibson, Konopaske, Donnelly Jr, & Ivancevich, 2012).

Denetim, diğer bir deyişle kontrol, önceden belirlenen amaçlara ulaşmaya çalışılırken yol gösterici bir süreç olarak tanımlanabilmektedir. Bu süreçte, önceden belirlenen amaçlar gerçekleşen durumlarla karşılaştırılmaktadır. Ardından gereken durumlarda düzeltici tedbirler belirlenip uygulanmaktadır (Efil, 1999).

1.4.3 Kurumsal Yönetim

Kurumsal yönetim genel olarak sahipler, yöneticiler, çalışanlar ve müşteriler de dahil olmak üzere paydaşlar arasındaki ilişkileri yönlendiren kural ve normları ifade etmektedir. Kurumsal yönetim, kurumsallaşmaya olumlu etki sağlayabilmektedir (Alp & Kılıç, 2014).

Kurumsal yönetim sistemindeki güç dengesi oldukça önemlidir. Güç sahibi grup içerisinde pay sahipleri, yöneticiler ve yönetim kurulu üyeleri yer alır. Bu grubun dengeli ve kontrollü çalışması, ilişkilerinin karşılıklı bilgi paylaşımı ve karşılıklı hesap verebilirlik esasına dayanması gerekmektedir. Aksi takdirde, sistem bütünselliği kaybedebilmektedir. Kurumsal varlığı sürdürebilmenin yolu; şirketi yönetenlerle sahipleri arasındaki dengenin sağlanmasından geçmektedir. Yöneticilerin karar ve risk alma konularında makul düzeyde yetkiye sahip olması, şirket sahiplerinin ise bu yetkinin kötüye kullanılmadığı konusunda emin olmasına ihtiyaç duyulmaktadır (Montgomery & Kaufman, 2003).

Kurumsal yönetim, faaliyet ve karar alma süreçlerinde bu paydaşların çıkarlarının dengeli bir şekilde gözetildiği, yönetim ve denetim fonksiyonlarının birbirinden ayrıldığı, adil, şeffaf, hesap verebilir ve çevreye duyarlı olma gibi ilkelerin ışığında bir yönetim

anlayışına sahip olunan, şirketin sürekliliğini sağlamayı amaçlayan bir yönetim biçimidir (Alp & Kılıç, 2014).

Alp ve Kılıç (2014) kurumsal yönetim ilkelerini şu şekilde açıklamaktadır:

Şeffaflık: Bilgilerin paydaşlara zamanında, doğru, eksiksiz ve anlaşılabilir bir şekilde sunulmasıdır. Hangi bilginin paylaşılacağı konusu “önemlilik” ölçütüne göre karar verilmektedir.

Eşitlik ve Adillik: Tek bir paydaş grubuna değil, konumları gözetilerek, tüm paydaşlara ayrımcılık yapmadan davranılmasıdır. Bu durum, hak ve çıkarların denge içerisinde gözetilmesi sayesinde olabilmektedir.

Hesap Verebilirlik: Belirlenen amaçlara ve politikalara, işin gereğine ve etik kurallara uygun davranılmasını içermektedir. Alınan yönetsel kararlar ve bunların sonuçları ile ilgili hesap verme yükümlülüğüne sahip olmaktır. Tüm düzeylerdeki görev ve sorumlulukların açıkça belirtilmesi, yetkiye göre hesap verme düzeyinin ayarlanması, etkin iç ve dış denetime sahip olunması ile uygulanabilmektedir.

1.4.4 Kurumsallaşma Süreci

Kurumsallaşma süreci, örgütlerin çevrelerindeki değişimlere doğru bir şekilde uyumlanabilmeleri için yapısal ve sistemsel düzenlemeler yapılmasını, böylece hem dinamik hem de esnek bir yapılanma oluşturulmasını içermektedir (Selznick, 1996). Kurumsallaşma sürecinde; kanunen tanınma, varlığın sürekli kılınması, bireysel ve örgütsel amaç uyumu ve kurumsal kimlik kazanma aşamaları karşımıza çıkmaktadır (Erkan, 2012).

BÖLÜM 2

Spor, çağımız modern toplumların en yaygın ve etkili sosyal kurumlarından biridir. Temel amacı, insanın beden, ruhen ve sosyal yönden gelişmesine katkı sağlamak olan spor modern toplum yaratmada en etkin bir sosyal olgudur. Çağımızda, sporun bilinçli olarak yaygınlaştırılması ve halkın çağdaş anlamda spor yapması ile gelişmişlik arasında önemli ölçüde bir paralelliğin varlığı kabul edilmektedir (YETİM A. , 2000).

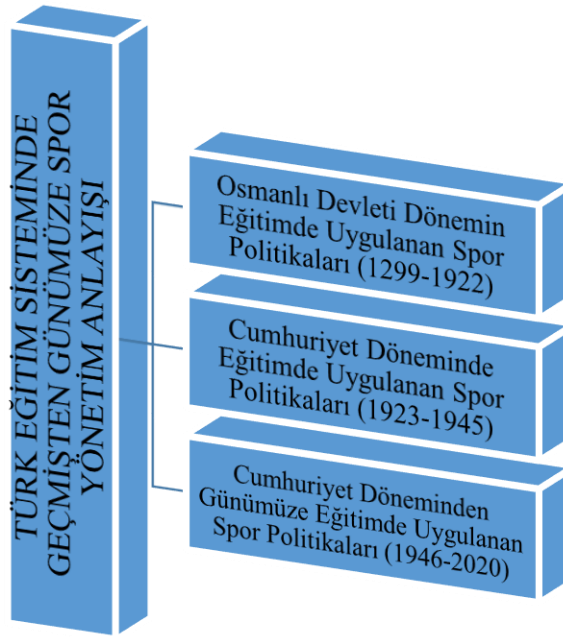
Toplum üzerinde bu denli etkili olan sporun, tarihi süreç içerisindeki fonksiyonları ile bugünkü yaygınlığı, popülerliği, sosyal, ekonomik, politik, uluslararası ilişkiler,

tanıtım ve eğitim yönünden etkileri ve gelecekte üstleneceği roller göz önüne alındığında devletlerin ve dolayısıyla da hükümetlerin, sporun sevk ve idaresinde, etkinliğin artırılması ve olumlu yönde kullanılmasına anayasalarında, kanunlarında gelecekle ilgili plan ve programlarında yer vermeleri kaçınılmaz olmuştur (DEMİRCİ, 1986).

Geçmişte olduğu gibi günümüzde de spor unsuru şirketler ve toplumların yönlendirilmesi ve propaganda aracı olarak kullanılması açısından özellikle devletler için büyük önem arz eden küresel bir olgu haline gelmiştir.

Bu minvalde, bu başlık altında genel olarak Osmanlı Devleti'nde eğitimde izlenen spor politikalar, Cumhuriyet döneminde hükümetler tarafından yürütülen spor politikaları ve Cumhuriyet döneminden günümüze kadar eğitimde yürütülen spor politikaları olmak üzere Türk eğitim tarihindeki spor politikaları 3 ana başlık altında incelenecektir.

2. TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE SPOR YÖNETİM ANLAYIŞI

Şekil 2. 1 Türk Eğitim Sisteminde Geçmişten Günümüze Eğitim Anlayışı

2.1 Osmanlı Devletinde Eğitimde Uygulanan Spor Politikaları

Üç kıtada 623 yıl boyunca hükümlerini sürdürmüş bir imparatorluk olan Devlet-i Aliye (Osmanlık Devleti) gerçekleşen siyasi, ekonomik ve sosyal olaylar doğrultusunda dönemlere ayırarak ele alınmaktadır. Bu başlık altında da Devlet-i Aliye Osmanlı Devleti'nde uygulanan spor politikalarını belli dönemlere göre ayırarak ele alınması sağlanacaktır.

Osmanlı'nın kuruluş döneminde dağcılık, kılıç sporları, avcılığın yanı sıra güreş ve ok atma sporları da Osmanlı spor örgütlerinde kurallarıyla yapılan spor faaliyetleridir (İŞCAN, 1988)

Orhan Bey'in spora verdiği önem ve onu devlet teşkilatı içine alması, kendisinden sonra gelen padişahların da spora en az onun kadar önem vermelerine neden olmuştur. Türk spor hareketleri Orhan Bey'den sonra zamanın okulları olan medreselere, Enderun mekteplerine girmesine yol açmıştır. Dünyanın en eski spor organizasyonlarından biri olan Kırkpınar güreşleri de Osmanlı döneminde başlamıştır. Osmanlı Devletin de beden eğitimi ve sporu, atalarında olduğu gibi savaş eğitimi amacıyla uygulanmış ve teşkilatlandırılmıştır. Bundan dolayı beden eğitimi ve spor, eğitim kurumlarında ders olarak değil talim olarak yer almıştır. Bu kurumlar şunlardı;

- Askeri eğitim öğretim kurumları
- Saray eğitim öğretim kurumları
- Halk eğitimi veren kurumlardan tekkeler (GÜMÜŞ, 1990)

Evliya Çelebi'den çağdaş araştırmacılara uzanan gözlemler dizininin birlikte oluşturdukları ortak bulgulara göre, Osmanlı'da örgütlenme biçimi; ikisi sporcunun korunarak düzenli aralıklarla yapılacak karşılaşmalara hazırlanmasını ön gören “kalıcı” diğeri ise spor karşılaşmalarının düzenlenmesi işini üstlenen “geçici” üç kurumdan oluşmaktadır (TURHAN, 1969)

Bir aşiretten bir devlet kimliğine bürünmeye başladığı dönemlerde, Osmanlı Beyliğinin gençlerine, Alplik geleneğine uygun olarak iyi birer savaşçı olabilmeleri için, çok erken yaştan itibaren ata binme ve güreş tutma, yedili yaşlarda ok atma ve av yapma ve biraz daha büyüyünce de kılış ve gürz kullanma öğretilmekteydi. Kendisinden önceki Türk devletlerinde olduğu gibi sporu ve bedensel eğitimi gençleri iyi birer savaşçı olarak yetiştirme amacıyla kullanan ve beden eğitimi ve spora saray okullarında ve askeri okullarda yer veren Osmanlı Devleti'nde beylik dönemlerinden itibaren bu sporcuları yetiştirecek tekke ve vakıf gibi günümüzde spor kulüplerinin ilk örnekleri olarak görülen teşkilatlar oluşturarak bu alanda sporcuların yetişmesine imkân tanınmıştır (ÖZKAN, 2014)

Dil, din, sanat, felsefe ve sportif eğitim veren ve yaygın eğitim kurumları olarak faaliyet gösteren tekkelerin bazıları güreş okçuluk, binicilik ve cirit gibi alanlarda sporcuların yetiştirilmesi üzere teşkilatlanmış, tekkelerde yetiştirilen sporcuların ihtiyaçlarının karşılanması için vakıflar kurulmuş, yetiştirilen sporcular “Kırkpınar güreşleri” ve okçuluk, cündilik ve cirit müsabakalarında yarışmışlardır (SOYER, 2004).

Osmanlı Devleti'nde Saray Mektepleri olarak bilinen, Osmanlı kimliğinin ve kültürünün öğretildiği Enderun Mektebinde bilgi ahlak ile birlikte verilmekte, eğitim öğretim uygulamalı olarak bir bütünlük içerisinde sürdürülmekte, beden eğitimi ve spor dersleri bu eğitim içerisinde önemli bir yer tutmaktaydı (GÜVEN İ. , 2014)

Fişek, (2003) spor tekkelerinin dönemin şartları içerisinde nasıl teşkilandırılıp, yapılandırıldığını şu ifadeler ile açıklamaktadır (FİŞEK K. , 2003): *“Kökenleri bakımından en eski, çağdaş benzerleri bakımından ‘kulüp’ olgusundan daha yakın, ama ‘toplumsal güvenlik’ boyutu içerdiği için ondan daha kapsamlı olan ilk yapı kısaca ‘spor tekkesi’ diye anacağımız örgüttür. Çeşitli araştırmalardan, bu örgütlerin son tahlilde birer ‘güreş tekkesi’ olduklarını; Osmanlı İmparatorluğu’nun yayılma döneminde her alınan yeni yere böyle bir tekkenin kurularak yörenin güçlü gençlerinin pehlivan olarak yetiştirilmek için bir araya getirildiklerini, İmparatorluğun her şehir ve kasabasında sporu teşvik için böyle tekkeler kurulduğunu, güreş tekkelerinin yanı başında ya da bünyesi içerisinde diğer sporların da yapıldığı örgüt ve spor tekkelerinin bulunduğunu biliyoruz.”*

Günümüz kulüpçülüğünün kökeni olarak tekkeleri söyleyebiliriz. Ancak tekkelerin sosyal güvenlik açısından barındırdığı sporculara daha fazla imkan tanınmaları, tekkelerin günümüz kulüplerinden farklı bir özelliğidir (SOYER, 2004).

Bu tekkelerin bazıları ise; İstanbul (İstanbul’da iki tekke vardı), Ankara, Edirne, Tokat, Maraş, Şam, Lazkiye, İskenderiye, Mekke, Cidde, Bergama, Kütahya, Manisa, Akhisar, Üsküp, Yenice, Gelibolu, İpsala, Ablonya, Halep ve Belgrat’ta teşkilatlanmış ve yöre halkına hizmet vermişlerdir (FİŞEK K. , 2003)

Tekkelerin zenginliklerine göre toplantı salonları, açık spor alanları, kütüphanesi, müzesi, aşevi ile devlet erkanının, ecnebi ricalin müsabakaları, merasimin seyredilmesi için inşa edilmiş kasrı da bulunurdu (BİLGE, 1989)

Spor tekkelerinin gelirleri iki şekilde sağlanmıştır. Padişah yaptırmış ise giderler padişahın bağladığı vakıftan, özel olarak kurulmuşlar ise o tekkelerin gelir-gider hesaplarına şehrin kadıları görevlendirilmiştir (KAHRAMAN, 1989)

Osmanlı döneminde çok geniş bir alana yayılan tekkelerin nüfus azlığı nedeniyle kurulamadığı küçük yerleşim birimlerinde ise, halk sporcuların ihtiyaçlarını kendi aralarında iş birliği ile gidermeye çalışırlardı. Bu günkü anlamda ise imece yoluyla sporcuların maddi ve manevi destekçileri olmuşlardır (SOYER, 2004)

Ayrıca bu üç kurumun yanı sıra bir sarayın cambaz ve hokkabazlarını yetiştiren cambazhane vardı. Orduda görevi tam bilinmeyen bir sınıftı. İstanbul’da bulunan “Hasra Cambazhanesinde” öğrenci askeri bir disiplin altında yetiştirilirdi. Cambazlar önemli günlerde sarayda gösteri yaparlardı. Onlardan dolayı cambazhane öğrencilerine sadece beden eğitimi değil, okuma yazma ile birlikte saray adabı da öğretilirdi (AKYÜZ, 1994)

Osmanlı devletinin çöküş dönemlerinde sosyal fonksiyonlarını yitiren ve amaçları dışında faaliyet gösteren birer kuruluş haline gelen spor tekkeleri, özellikle devletin büyüme ve gelişme dönemlerinde hem sosyal, kültürel temaslar sağlamış, hem de toplumun birleştirici ve bütünleştirici görevlerini yerine getirmişlerdir. Osmanlı Devletinin spor teşkilatlanmasın da en önemli yeri tutan spor tekkeleri Tanzimat’ta da, yükselme ve duraklama dönemlerindeki kadar aktif olmasa da görev yapmıştır. Spor tekkeleri Anadolu’da spor yaptıran üç araçtan biri ama en önemlisi olarak, yirminci yüzyılın başlarına kadar varlığını sürdürmüştür (FİŞEK K. , 2003).

Genel olarak ifade etmek gerekirse, Osmanlı'da spor teşkilatı üç ana koldan oluşmaktaydı. Bunlardan ilki günümüz kulüpleşmenin kökeni olduğu düşünülen tekkeler, ikinci ana kol ise kendi imkânları ile elde ettikleri ekonomik gelirleri sporculara ve tekkelere aktaran vakıflardı. Teşkilatlanmanın üçüncü kısmını ise günümüze kadar gelen yaklaşık 650 yıllık geçmişe sahip Kırkpınar ve Ağalık sistemi oluşturmaktaydı.

2.2 Cumhuriyet Döneminde Eğitimde Uygulanan Spor Yönetim Politikaları

Cumhuriyet kuruluşu sonrasında spor, devletin gözetimi altına alınmıştır (CANŞEN, 2015) Vatanın kurtarılması, milletin devamlılığı ve varlığı, gençliğe ipotek edilmiş, bu doğrultuda beklentilerin içine beden eğitimi ve sporun önemi de militer bir tonda yer almıştır. Güçlü bir vücut bütünlüğünü sağlamak, gençler için “milli bir vazife” olarak ifade edilmiştir (KOÇAK, TURAN, & ŞAHAN, 2018).

Türkiye’de İkinci Meşrutiyet döneminden itibaren devlet, beden eğitimi ve sporu bir program çerçevesinde ele almış ve beden eğitimi ve spor sadece okullarda sınırlı kalmayıp, gündelik yaşam pratiklerinin arasına da girmeye başlamıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında beden eğitimi ve spora verilen önem daha da belirgin bir hale gelmiş ve devlet beden eğitimi ve spor alanına doğrudan müdahale etmeye başlamıştır (TÜRKMEN, 2013)

2.2.1 Atatürk’ün Spor Politikaları ve Çalışmaları

Cumhuriyet’in ilanı sonrası tüm devlet mekanizmasında olduğu gibi spor alanında da görüldüğü üzere sistematik olarak birtakım değişiklikler yapılmıştır (TOROS, 2015). Cumhuriyetin kurulumu ile toplumun her alanına ulaşan değişim spor alanında da kendini hissettirmiştir. Çağdaş toplum olma süreci içerisinde tespit edilen sorunlar ve bu sorunlara getirilen çözümler bunun en güzel örnekleridir.

Atatürk, daha Cumhuriyet kurulmadan önce spor politikalarının geliştirilmesine ve modern seviyelere getirilmesine dair tespitlerde ve girişimlerde bulunmuştur.

Atatürk’ün “Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur” sözü de spora dair vizyonunu gösteren ve dönemin kadrolarını oldukça etkilen bir ifadeydi. Aynı zamanda sporun gelecekte genç Türkiye’nin ana unsurlarından biri olacağını ifade etmekteydi. Bu

minvalde, sporun gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde çok yönlü etkinliğini gören, daha Cumhuriyet kurulmadan sporda etkin ve verimli çağdaş teşkilatlanma, koordinasyon ve organizasyonlara yönelik çalışmalar yürütmeye başlamıştır.

Mustafa Kemal Atatürk'ün siyasi hayatında olduğu kadar özel hayatında da spora olan ilgi ve alakası üst düzeyde bulunmaktaydı.

Atatürk'ün ilgi duyduğu spor dalları arasında birinci sırada kuvvet ve zeka oyunu olarak gördüğü güreş yer almıştır (İNAN, 1950) Güreş sporu içerisinde serbest güreşe ayrı bir ilgi duymuştur. Bu ilgisini ise şu sözlerle ifade etmiştir; “Benim en çok sevdiğim spor, serbest güreştir. Hangi Türk askerini, köylüsünü isterseniz soyup meydana çıkarınız; dik omuzları, iyi, kusursuz oluşmuş kasları, keskin yüz çizgileri, yanık tatlı renkleri, kafa yapıları, insanın ruhuna güven ve neşe veren bir eser olarak canlanır. Türk milleti anadan doğma sporcudur. Henüz yürümeye başlayan köy çocuklarını bile harman yerlerinde güreşirken görürsünüz.” (GÜVEN F. C., 1939)

Atatürk'ün teşviki ile Cumhuriyet döneminde gelişme kaydeden bir diğer spor dalı ise otomobil sporları olmuştur. 1932'de “Türkiye Seyyahin Cemiyeti” olarak faaliyetlerine başlayıp “Türkiye Turing Kulübü” ve sonrasında da “Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu” olarak faaliyetlerini sürdürmüştür. Kurum aynı zamanda Bakanlar Kurulu kararı ile kamu yararına çalışan kurumlar kapsamına dahil edilmiştir (Kânunuevvel, 1932)

Türkiye Spor Yazarları Derneği eski başkanı Necmi TANYOL, Atatürk'ün güreşi oldukça sevdiğini, yanı sıra da ikamet olarak Florya'yı seçerek onun yüzmeye olan merakını gösterdiği gibi kürek çekmeye de hevesli olduğunu belirtmiştir. Bütün bunların yanı sıra Atatürk'ün spora olan büyük büyük hizmet ve katkısı Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması ile başlayan batılı uygarlığın bir parçası olan spor ilminin bütün genel kural ve tüzükleriyle ülkemize girmesine fırsat verdiğini belirtmiştir (TANYOL, 1981)

Mustafa Kemal, henüz Cumhuriyet kurulmadan önce spor ve beden politikalarının gerekliliği üzerine düşünüp, çeşitli girişimlerde bulunmuştur. Ulus-devlet olmanın yükümlülükleri ve sporun pragmatizmini sürekli ön plana çıkararak, yeni siyasi ideolojisinin ana unsurlarından birini fiziki kültür alanının oluşturulduğunu ifade etmiştir (TÜRKMEN, 2013)

Kurtuluş savaşının ardından inşa edilen genç Türkiye Cumhuriyeti büyük önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün liderliğinde her alanda yeni yapısına işlerlik kazandırmaya çalışırken pek çok alanda yenilikler ve değişiklikler oluşturulmuştur. İlk olarak ülke yönetiminin yapısı ve şekli için düzenlemeler yapılırken daha sonraları toplumun refahı, sağlığı, güvenliği ve ülkenin kalkınması için çeşitli alanlarda düzenlemeler yapılmıştır (EROĞLU, KARAKUŞ, & IŞIK, 2016)

Cumhuriyet'in kurulmasıyla beraber sporun faydacı fonksiyonunun genç kuşaklara aktarılması, kurucu kadronun en temel hedeflerinden biri haline gelmiştir. Öyle ki vatan bir kez kurtarılmıştır ve kurtuluşun devamını getirip, Cumhuriyet ipini göğüsleyecek olan yine gençlerdir. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu lideri Mustafa Kemal Atatürk'ün sağlam kafa sağlam vücutta bulunur" sözü, genç Cumhuriyet kadrosu için oldukça etkileyici olmuş ve güçlü, zinde bir gençlik yetiştirme konusunda yoğun çalışmalar başlatılmıştır. Cumhuriyet'in esaslarını benimseyip, ülkeyi ileriye taşıyacak olan gençlerin son derece önem arz etmiştir. Bu eğitim sadece kafaların değil, bedenlerin de eğitimini içerdiği düşüncesinde hemfikir olunmuştur (LÜKÜSLÜ, 2009)

Cumhuriyet döneminde yoğun bir şekilde ele alınan batılılaşma hareketlerinin Osmanlı Devletinde, Tanzimat dönemi ile başladığı bilinmektedir. Modernleşmenin, batılılaşma ile eş değer görüldüğü Tanzimat döneminde olduğu gibi, Cumhuriyetin ilk yıllarında da, eğitim alanında yapılacak düzenlemelerde, batılı bakış açısını yakalayabilmek adına Avrupalı ve Amerikalı eğitimci ve düşünürler Türkiye'ye davet edilmiştir (ÖZKAN, 2014)

Modern devletlerde oluşturulan örgütler aracılığı ile spor politikaları üretilmekte ve uygulanmaktadır. Spor sektörüne yönelik ortaya çıkan hukukun yeni uygulama alanının, spor politikalarındaki gömülü politik değerler tarafından derinden etkilendiği dikkate alındığında, bir ülkenin spor hayatındaki hükümet programlarının değeri daha iyi anlaşılabilir (Parrish, 2003).

Bu doğrultuda, 1924 Hükümeti tarafından davet edilen Amerikalı John Dewey, yani Cumhuriyetin eğitim politikaları, mevcut durum ve yapılması gerekenler ile ilgili hazırladığı raporda; "okullar bir halk sağlığı merkezi olmalı, okul oyun alanları sadece öğrencilere değil, halkın eğlenmesine ve spor yapmasına açık olmalıdır" ifadesi ile öğrencilerin ve halkın sağlığı için eğitim kurumlarında spora ve sportif oyunlara yer verilmesi tavsiyesinde bulunmuştur (ÇELENK, TERTEMİZ, & KALAYCI, 2000).

Ali Fethi Bey (OKYAR) başkanlığında görev yapan V.İcra Vekilleri Heyeti'nin proramında, bireyin, bedeni, fikri kabiliyetleri gibi, ahlaki ve sosyal kabiliyetlerinin de geliştirileceği, bu maksada vusul için bir terbiye-i bedeniye Darülmuallimini” açılacağı, “izcilik teşkilatına ehemmiyet-i mahsusa” verileceği bildirilmekte ve “program ile mekteplerin teşkilatı, tedricen içtimai esasata tevfik olunacaktır.” ifadelerine yer verilmektedir (DAĞLI & AKTÜRK, 1988).

Hükümet programında, sporun milli kültür kadrosu içerisinde mütalaasının zaruri görüldüğü ve sporun profesyonel şampiyonlar yetiştirmek için istenmediği ifade edilerek, bunun gerekçesi ve sporla ilgili temel düşünceler şu şekilde açıklanmaktadır: “Spor, okullarımız gibi, sahnemiz gibi milli kültürümüzün bir cüzüdür. Büyük gaye, Türk vatandaşını fikir ve düşünme itibariyle kuvvetli, vücut itibariyle kuvvetli, en ve tam sıhhatli, seciyeli gürbüz güzel insan olarak yetiştirmektir. Nasıl ki memleketimizde okumak yazmak bilmeyen tek vatandaşın kalmasını istemiyorsak, sevdiği ve bütün hayatın tatbik edeceği laakal bir spor olmayan vatandaş da kalmamalıdır. Salim bir kafa ancak sağlam bir vücut da olabilir sözü Türk atasözüdür. Yine bu mülahaza iledir ki bütün vatandaşlar da verim kudretini muhafaza için muntazam çalışma, hafta ve yıl tatillerinden muntazam istifade ve seyahat zevkinin inkişafına taraftarız” (DAĞLI & AKTÜRK, 1988)

Hükümet ayrıca, “sporu bir merkeze bağlayıp teşkilatlandırmak ve muhtelif spor teşekkül ve hareketlerini o vasita ile idare etmek için” TBMM’ne bir kanun tasarısı sunacağını belirtmektedir (DAĞLI & AKTÜRK, 1988)

Cumhuriyet ile birlikte spor, yurttaşlar için ‘milli bir vazife’ halini almış, kadın ve erkek yurttaşların sporun içerisindeki konumlanış farklılıkları da açıkça ortaya konmuştur. Selim Sırrı bu farklılığı şu sözler ile ifade etmişti: “Tüfek atan, kılıç kullanan, icabında göğüs göğüsse dövüşen, çekiç sallayan, tahta rendeleyen, toprak kazan, odun yaran, hulasa kolları ile çok kuvvet sarf etmeğe mecbur olan erkeklere adaleleri kavi bir göğüs ve kuvvetli bazular lazımdır. Fakat hayatta en mühim vazifeleri çocuk doğurmak ve insan yetiştirmek olan kadınlarda göğüs ve kol adalelerinden ziyade karın, havsala ve kalça adalelerinin işlek ve kuvvetli olması muvafıktır itikadındayım.” (ARGUNŞAH, 2012) Dolayısıyla Cumhuriyet’in spor politikaları bu çerçevede oluşturulmuştur.

2.2.2 Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı Dönemi (TİCİ) 1922-1936

Türkiye’de sporun sevk ve idaresi, 1922 yılında 16 spor kulübünün birleşerek oluşturdukları bağımsız, özerk ve yerinden yönetim anlayışına sahip Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ) ile başlar (Morpa, 1997)

Cumhuriyet döneminde sporun devlet denetimi ve gözetiminde gelişme gösterdiği ilk kurumsal yapı 1921’de kurulan “*İdman İttifakı Heyeti Muvakkatesi*” dir (FİŞEK K. , 2003). Bu yapı ilerleyen dönemde Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı adını almıştır.

Kuruluş süreci 22 Mayıs 1921’de başlayan Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı, 22 Mayıs 1922’de Cemiyetler Kanunu’na göre tescil işlemleri tamamlanarak kurulmuştur. Türkiye’nin ilk biçimsel spor yönetiminin uygulandığı bir teşkilattır (FİŞEK K. , 1985). Tüm kulüpleri bir araya toplayan federasyon tipi bir örgütlenme ile kurulmuştur (KETEN, 1974)

Bu kuruluşla TİCİ, Türkiye’nin ilk ulusal spor yönetimi olarak yalnızca kulüpleri değil, kendisi de “özel hukuk tüzel kişi” olarak gerçek bir “federatif yapı” olarak yasallık kazanmıştır (FİŞEK K. , 2003). TİCİ, örgütsel ve yönetsel ideolojisi “gönüllü spor birlikleri” olarak devletlere ve hükümetlere karşı özerk biçimde kurulan bir teşkilattır. TİCİ, önce İstanbul, ardından Anadolu kulüplerinin bir araya gelmesiyle oluşturulan merkezi bir teşkilat olarak ifade edilmiştir (ÜÇİŞİK, 1999)

Yusuf Ziya Öniş, Ali Sami Yen, Burhan Felek ve Nasuhi Esat Baydar’ın birlikte tercüme ettikleri İsviçre Spor Teşkilatı tüzüğüyle Türkiye’de sporun örgütlenmesi yolunda ilk önemli adım atılmıştır (CANŞEN, 2015). Bu isimlerin öncülüğünde bir araya gelen Altınordu, Anadolu İdman yurdu, Süleymaniye, Fenerbahçe, Hilal, Vefa, Galatasaray, Üsküdar, Beşiktaş, Haliç, Beylerbeyi ve Union spor kulüplerinin temsilcileri, 26 Haziran 1920 tarihinde İstanbul’da ilk toplantılarını yapmışlar ve böylece Türkiye’nin spor alanındaki ilk örgütlü yapısı olan Türkiye İdman Cemiyeti İttifakının ortaya çıkarılması yolunda çalışmalara başlanmıştır (TÜFEK, 2019).

Örgüt yapısı, Merkez-i Umumi (Genel Merkez), Federasyonlar, Umumi Kongre (Genel Kongre) ve Heyet-i İhraziye’den (Kurucu Heyet) oluşan merkez teşkilat ile Mıntıka Merkezi, Mıntıka İdman Heyeti, Mıntıka Kongresi, Kulüpler ve Birlik Kümelerinden oluşan taşra teşkilatı olmak üzere ikiye ayrılan TİCİ’nin kuruluş amaçları şöyle sıralanmaktaydı:

- Türkiye’de beden eğitimi ve sporun, bilimsel ilkeler ışığında yayılmasına ve gelişmesine çalışmak,
- Türk sporunu, ulusal ya da uluslararası alanda tek yetkili kuruluş olarak temsil etmek
- Gençlere cazip spor sahaları temin ederek onların içkiden, kumardan ve kötü alışkanlıklardan uzaklaştırılmasını sağlamak,
- Yurt içinde spor müsabakaları düzenleyerek gençlere memleketlerini tanıma ve sevmeye fırsatını vermek,
- Uluslararası müsabakalarda milli hisleri güçlendirmek (ÖZMADEN, 1999).

Ayrıca 1923 te yayınlanan Teşkilat- ve Nizam-ı Umumiye göre; TİCİ kuruluşunda, *“İdman ve spor hareketlerinin sporcular tarafından bir menfaat ve para kazanmak vasıtası olarak kullanılmasına karşı mücadele etmek ve böylece sağlık ve kuvvetin bir amaç değil, zeka ve ilmin yükselmesi için bir araç olarak kullanılması suretiyle milli yükselişe yardımcı olma kanaatini verme”* amacı güdülmüştür (TİCİ, 1935)

Türkiye’de ilk bilimsel spor yönetiminin uygulandığı teşkilat olan TİCİ, 1922’de Milli Mücadele’nin sona ermesi ile Türkiye’de spordan sorumlu bir yetkili organ olarak faaliyetlerini sürdürmüştür. 1924 yılında kamu yararı gözetilen dernek olarak kabul edilen Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı, Türkiye’yi yurtdışında da temsil etmeye yetkili kılınmıştır. Ayrıca 1923’te Türkiye Futbol Federasyonunun kurulmasıyla da TİCİ’nin federasyon kurma fiili olarak başlamıştır (FİŞEK K. , 2003).

TİCİ’nin görevleri nizamnamesinin ikinci maddesine göre üç temele dayandırılmıştır. Bu görevler şunlardır;

- ❖ Türkiye’de beden terbiyesi ve sporu fenni esaslara göre yaymak,
- ❖ Mükemmelleştirmek,
- ❖ Türkiye Sporculuğunu dahilde ve hariçte temsil etmek (TİCİ, 1935)

TİCİ'nin ferdi (özel) ve cem'i (tüzel) iki tür üyesi bulunmaktadır. TİCİ'ye üye olabilmek için Sancağa sadık kalmak, Türk tabiiyetine ve medeni haklarına sahip bulunmak esas kabul edilmiştir. Ferdi ve cem'i âzâlıkta “amatör sporu” menfaat-i maddiye mukabilinde yapmamış olmak ve her ne suretle olursa olsun şahsına bir ribih (kazanç) temin etmemiş bulunmak üyeliğe kabul şartları arasında gösterilmiştir (TÜFEK, 2019)

Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı genel kongre, genel merkez ve federasyonlardan oluşan, merkez, mıntika kongresi, mıntika merkez heyeti ve mıntika idman heyetinden müteşekkil, yurt genelinde de taşra teşkilatlanması bulunan bir yapı olarak organize olmuştur (DOĞAR, 1994)

1922 yılından önceki organize olmamış yapılara göre, federatif yapıya sahip Türkiye'nin ilk organize spor teşkilatı olan TİCİ, ilk biçimsel, bağımsız ve özerk yönetim anlayışı ile çağdaş spor yönetimi yolunda atılan önemli bir adım olmuştur. Devlet müdahalesinden uzak, bağımsız bir yapılanmaya sahip TİCİ'nin teşkilat yapısı “Merkez ve Taşra” olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

TİCİ'nin merkez teşkilâtı, nizamnamenin dördüncü maddesinde belirtildiği şekilde idari teşkilatı oluşturan “umumi merkez” ve “idman mıntikaları” ile fenni teşkilatı oluşturan “federasyonlar” ve “mıntika idman heyetlerinden oluşmaktadır (TİCİ, 1935)

TİCİ'nin taşra teşkilatı idman mıntikaları üzerine kurulmuştur. 1923 Nizamnâmesi'ne göre, idman mıntikaları “memlekete, vaziyet-i coğrafiye ve iklimiye, vesâit-i nakliye ve teşkilât-ı mülkiyeye göre tefrik edilen hukuk dahilinde bulunup” teşkilâtın bütün şartlarını yerine getiren cemiyetlerin oluşturdukları uygulama birimleridir. İdman mıntikaları cemiyetin Türkiye toprakları üzerindeki organları sayılmaktadır (TİCİ, 1935)

TİCİ, Türk sporunun gelişmesine yararlı olabilmiş ise de, kuruluş şeklindeki özel durum dolayısıyla bütün sporcuları içerisine alan bir otorite haline bir türlü gelememiştir (MOLLAOĞULLARI, 1998) Ancak her şeye rağmen TİCİ sporun Türkiye'de gelişmesi ve yaygınlaştırılmasında katkıda bulunmuş, günümüzde tartışılan ve hatta kısmen de hayata geçirilen sporda bağımsız ve özerk yönetim anlayışını Türk spor yönetimine kazandırmıştır (GÖK & SUNAY, 2010)

2.2.2.1 TİCİ Döneminde Eğitimde İzlenen Spor Politikaları

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarından itibaren sporda ilerlemenin en önemli basamaklarından biri olarak okullardaki beden terbiyesi derslerinin niteliklerinin artırılması düşünülmüştür. Bu bağlamda beden terbiyesi öğretmenlerinin önemi anlaşılmış ve TİCİ nizamnamesinde bu durum; “Bir beden terbiyesi yüksek mektebi tesisi ve memlekete mütehasıslar yetiştirilmesi esbabına tevessül eylemek” şeklinde yer almıştır (TİCİ, 1935)

22 Mart 1926'da Maarif Teşkilatına dair kanunla Türkiye Cumhuriyeti'nde okul açma izni sadece devlete verilmiştir ve her lisenin programına jimnastik dersi konulmuştur. Bununla birlikte Maarif Vekaleti, 1930'da “Mekteplerde Talebe Spor Teşkilâtı Hakkında Talimatname” ile ilk ve orta okullarda tahsil gören öğrencinin okul haricindeki spor kulüplerine girmelerine ve okul haricinde yapılan herhangi bireysel veya toplu müsabakaya katılmalarını yasaklamıştır. Bu yasaklama ile beraber aynı talimatname de resmi özel erkek ve öğretmen okullarıyla, 17 ile 20 yaş orta mektepleri ve ilk tahsil okulunda okuyan mesleki müesseselerde birer “talebe yurdu” meydana getirilmesi istenmiştir. Ayrıca ilk mekteplerde, orta tahsil kurumlarının, yaşı 17'den küçük olan talebeleri arasında “spor yurdu” kurulamayacağı belirtilmiştir (TİCİ, 1935)

On dört yıl süre ile Türkiye'deki beden eğitimi ve spor çalışmalarını yönetip yönlendirmiş olan TİCİ, sekizinci genel kongrede (13-18 Şubat 1936) feshedilmiş, aynı toplantıda Türk Spor Kurumu kurulmuş ve alınan kararlarla TSK, dönemin tek parti (Cumhuriyet Halk Partisi) örgütüne bağlanmıştır (ÇUMRALIGİL & GÖRÜCÜ, 2007)

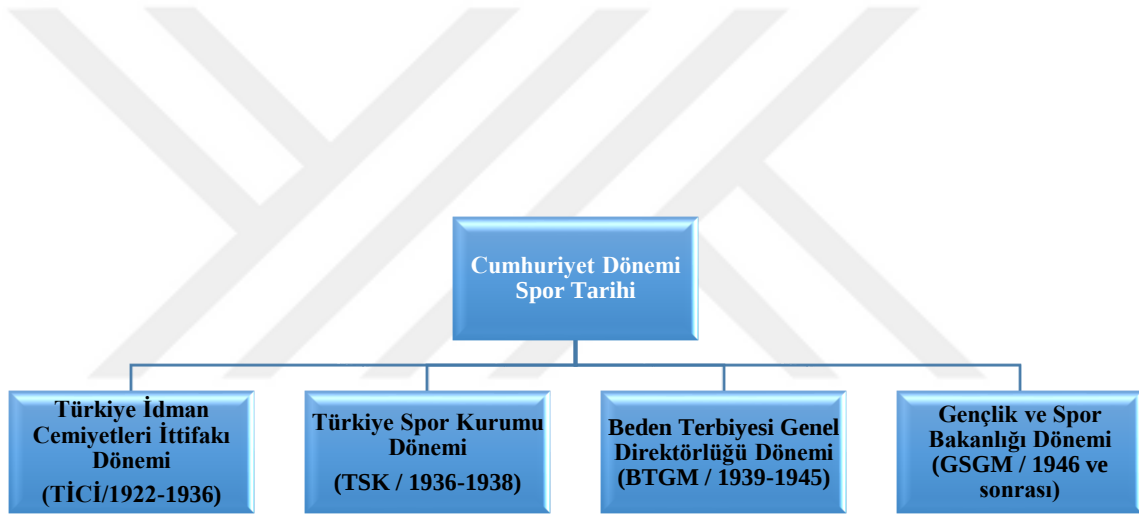
2.2.2 Türk Spor Kurumu Dönemi (TSK) 1936-1938

Özerk bir yapı olan TİCİ'den Türk Spor Kurumu'na geçiş, sporda devletin müdahalesini ve doğrudan yetkisini getirmiştir (GÖK & SUNAY, 2010). Türk Spor Kurumu, 13-18 Şubat 1938 tarihleri arasında Ankara'da toplanan 8. Umumi Kongresinde TİCİ'nin adının “Türk Spor Kurumu” olarak değişmesiyle oluşan, aynı kurultayın son gün kararı ile Cumhuriyet Halk Partisi örgütüne bağlanan, merkezi Ankara'da bulunan bir tüzel kişiliktir (BİLGİN, 1990)

Bu yapılanma, yönetim anlayışı ve ortaya çıkan olumsuzluklar, zamanın hükümetini harekete geçirmiş, varlığını iki yıl sürdüren TSK bir geçiş dönemi olmuş ve sonuç olarak yerini tam anlamı ile bir kamu kuruluşu olan ve 29 Haziran 1938 tarihinde kabul edilen 3530 sayılı “Beden Terbiyesi Kanunu” ile kurulan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne (BTGM) bırakması ile birlikte, sporun devlet yönetimine alınmasıyla sonuçlanmıştır

2.3 BTGM’ den Günümüze Uygulanan Spor Politikaları

Kurthan Fişek Cumhuriyet Dönemi spor tarihini dört aşama da ele almıştır (FİŞEK K. , 2003);

Şekil 2. 2 Cumhuriyet Dönemi Spor Tarihi

Devlet denetimine giren spor ve beden terbiyesi daha Cumhuriyet’in ilk yıllarında prensipli bir çalışmayla şekillendirildiği görülmektedir. 1921 yılında ilk spor birliğinin öncüsü olan İdman İttifak-ı Muvakkatesi, futbolun dışında diğer fiziki aktiviteleri de kapsayarak beden terbiyesi ve spor alanında yeni yönetim zihniyetinin izlerini taşımaktadır (AKIN, 2004)

Türkiye’nin ilk biçimsel yönetim modelinin uygulandığı Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı, 1922 tarihinde kurulmuştur (FİŞEK K. , 2003).

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı; önce İstanbul, ardından da Anadolu kulüplerinin bir araya gelmesiyle oluşturulan merkezi bir teşkilattır. Kulüpler ise devlete ve hükümetlere karşı özerkliği bulunan derneklerdir. Bu durum modern spor yönetim anlayışını yansıtmıştır. Çünkü, Burhan Felek'in ifadesiyle “spor şahsın ve özel teşebbüsün malı fakat hükümetin ve milletin himayesi altında kalmalıdır” Olimpik anlayış da bunu gerektirir. Nitekim, sporun ve spor teşkilatlarının her türlü ekonomik, siyasi, etnik ve benzeri baskılardan bağımsız olmaları, bulundukları ülkenin yönetimine karşı özerk ve kulüplere dayanan bir yönetim yapısına sahip olmaları gerekmektedir. DPT tarafından 1977'de toplanan Beden Eğitimi ve Spor Özel İhtisas Komisyonu ön raporunda da yukarıda ifade edilen görüş savunulmaktadır (Ekenci, 1997)

TC'nin kuruluşundan bugüne teşkilat yapısına bakıldığında, tabanının kendisini yönetme adına, özgür ve özgün bir yönetim tarzı olarak TİCİ hala ön plana çıkan bir yönetim modeli ve desteklenen bir yönetim modeli olduğu görülmektedir.

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı giderek federal ve demokratik kimliğinden uzaklaşmış, belki de kendi içindeki etkenlerin yanında, dışındaki etkenlerle de uzaklaştırılmış, partiye sığınmak istemiştir. Parti'nin kendisini ve ülke sporunu ayakta tutacağını sanmış, ileriye ve dünyadaki gelişmeleri göremediği için, parti ve devlet güdümündeki bir örgütün (TSK) doğumuna neden olmuştur (DOĞU, 2013).

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı, sporun gelişmesine katkıda bulunmuş, en azından günümüzde tartışılan bağımsız ve özerk bir idare anlayışını Türk Spor yönetimine kazandırmış, fakat yapısı itibarıyla otorite haline gelememiştir. Bu sebeple TSK spor yönetimini kısmen merkezileştirmiştir. Fakat; bu eğilim giderek artan dozlarda gelişmiştir (Ekenci, 1997).

Türk Spor Kurumu'nun amacı, Kurum Nizamnamesinde; “Türkiye’de sporun milli ve fenni (ulusal ve bilimsel) esaslara göre yayılmasına ve yükselmesine çalışır, Türk sporculuğunu yurt içinde ve dışında temsil eder.” şeklinde yer almıştır. Hükümet programlarına spor ilk kez, TSK döneminde, 1937 yılında girmiştir (Sümer, 1990).

TSK ile yeniden yapılanan spor teşkilatı, kısa süre sonra partililerin şahsı hırslarının spor yönetiminin önüne geçmeye başladığı süreç içerisinde gözlemlenmeye başlamıştır. İdare yaşanan olumsuzluklar spor yönetiminde yeniden yapılanmayı çok geçmeden tekrar gündeme getirmiştir. İngiltere, Almanya ve Fransa gibi örnekler

düşünülmüş ve yeniden yapılaşmanın hazırlıkları TSK'nın 2. kuruluş yıldönümünden önce başlamıştır.

Varlığını iki yıl sürdürebilen TSK'dan sonra bir geçiş dönemi yaşanmış ve yerini yerini bir kamu kuruluşu olan Beden Terbiyesi Umum Direktörlüğüne bırakmıştır (Ekenci, 1997).

Gönüllü kuruluşlar tarafından özerk bir yapı olarak kurulan, herkesin benimsediği bir otorite haline gelemeyen TİCİ 'nin; Türkiye'nin savaşa girme riskinin bulunduğu, savaşıacak gençlik yetiştirmeye ihtiyaç duyduğu yıllarda sporda otorite ve disiplin kurma hususuna sınırlı bir merkezilikle cevap veren TSK'nın yerine tam bir devlet otoritesi olan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 3530 Sayılı Kanunla kurulmuştur (FİŞEK K. , 2003).

Beden Terbiyesi ve Genel Müdürlüğünün yapısı incelendiğinde, yurttışı fizik ve moral açısından yetiştirmek, spor çalışmalarını sevk ve idare etmek, gençlerin kulüp ve gruplara giderek boş zamanlarını beden eğitimi ile geçirmelerini sağlamayı amaçladığı görülmektedir.

BTGM, kurulduğu yıl olan 1938'den itibaren farklı üst kuruluşlara bağlanarak günümüze kadar varlığını sürdürmüştür (Bilgen, 2003).

- 1938'de Başbakanlığa,
- 1942'de Milli Eğitim Bakanlığı'na,
- 1960'da tekrar Başbakanlığa,
- 1970'de yeni kurulan Gençlik ve Spor Bakanlığı'na,
- 1983'de Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'na,
- 1989'da yeniden Başbakanlığa bağlanmıştır.

BTGM yasası ve yasanın tanıdığı geniş yetkilerle oluşturulan spor federasyonlarının yapısı, çağın gelişimine ve toplumsal değişimlere ayak uyduramayınca, 3530 sayılı yasanın birçok önemli ilke içermesine karşın artık eskidiği, yıprandığı ve çağın hızına cevap veremediği ileri sürülmüştür. Bu vesileyle, Beden Terbiyesi yasası yerine değişen ve gelişen şartlara uyum sağlamak üzere BTGM'nin teşkilat ve görevleri hakkında 3289 sayılı yasa 21 Mayıs 1986 tarihinde kabul edilerek 28 Mayıs 1986 tarih ve 19120 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Daha sonra çıkarılan 2 Mart 1989 tarih

ve 356 sayılı Bakanlar Kurulu kararının 2009 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanması ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü adını almıştır (Sunay, 2009).

3289 sayılı kanunun amacı, başbakanlığa bağlı, merkezde katma bütçeli ve tüzel kişiliğe sahip Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün, taşrada ise özel bütçeli Gençlik ve Spor il ve ilçe müdürlüklerinin kurulmasına, teşkilat görev ve yetkilerine ait esas ve usulleri düzenlemektir (3289 Sayılı GSGM Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, 1997).

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Tezin bu bölümünde çalışma ile ilgili olarak araştırmanın önemi ve amacı, evreni ve örneklemini, sınırları, soruları, hipotezleri, yöntemi, çalışma grubu, katılımcılar ile ilgili demografik bilgiler, araştırma verilerinin toplanması ve analizlerine dair bilgiler sunulmuştur.

3.1 Araştırmanın Amacı ve Önemi

Günümüzde devletlerin en önemli kaynakları insanlardır ve bunun en önemli kısmını genç nüfus oluşturmaktadır. Bu nedenle özellikle 21. Yüzyılda genç kitlenin en iyi şekilde eğitilmeleri, iletişim kabiliyetlerinin ve diğer donanımlarının güçlendirilmesi ve yeteneklerinin keşfedilip geliştirmelerinin sağlanması devletlerin zorunlu ve önemli politikalarından biri haline gelmiştir. Çünkü iyi yetiştirilememiş ve iyi yönlendirilememiş bir genç gelecekte devletler için kayıptır. Bu nedenle gençlerin sosyal, kültürel ve ekonomik alanlara aktif katılımı ile devletlerin büyümesi ve gelişmeleri için büyük önem arz etmektedir (AKGÜN, 2018).

Günümüzde spor sağlıklı ve özgüvenli nesiller yetiştirmenin yanında, gençlerin sosyalleşerek üstte belirtmiş olduğumuz yetenek ve kabiliyetlerini geliştirmek için önemli bir araç haline gelmiştir.

Bu minvalde, Türkiye sahip olmuş olduğu genç nüfus potansiyeli ile geleceğe yönelik büyük avantajlar elde etmektedir. Bu avantajları fırsata çevirmek tamamen devletlerin izlemiş olduğu politikalar ile doğru orantılıdır.

Bu nokta da günümüzde mesleki ve kişisel eğitim programları, eğitim kampları, seminerler ile gençlerin ilgi alanları tespit edilerek gerçekleştirilen spor faaliyetleri düzenleyerek, başarılı öğrencileri ve eğitimcileri teşvik edici, genç neslin sporla bir araya getirilerek, yetenekli sporcu öğrencilerin tespit edilip, yönlendirilmesi ve takip edilmesi, gönüllülük bilincinin oluşması ve gönüllülüğe teşvik edici politikalar yürütülmesi noktasında başta Gençlik ve Spor Bakanlığı olmak üzere Federasyonlara, Yerel Yönetimlere, Okul Sporları Federasyonu ve Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu gibi birçok kuruma ciddi görevler düşmektedir.

Bu minvalde araştırmamızın temel amacı, Türk eğitim sisteminde tüm sportif faaliyetleri organize eden üst çatı örgütü olan Gençlik ve Spor Bakanlığının kurumsal yapısının, örgütlenme şeklinin ve kurumlar ile olan koordinasyon düzeyinin incelenmesi, gençliği spora teşvik etmek, özendirme ve sektörün ihtiyaçlarını karşılayabilecek bilgi ve donanımda gençler yetiştirme, sporu tabana yayma hususunda izlediği politikalar ve planlanan projeler bakımından inceleyerek değerlendirmelerde ve çözüm önerilerinde bulunulması amaçlanmaktadır.

Çalışmada, katılımcıların eğitim ve spor sektöründe en az on yıl tecrübeli kişiler arasından seçilmesi ile birlikte yukarıda bahsedilen konuların milli eğitimde uygulanan spor politikaları, sahada uygulamada karşılaşılan sorunları, çatı kuruluşlarının birbiri ile olan koordinasyonun düzeyini ve gençliği spora teşvik etmek için uygulanan projeleri, Türkiye özelinde araştırmaktır. Bu derinlemesine mülakat ile birlikte de Türkiye’de en az on yıldır eğitim sektörü içerisinde spora, öğrencilere ve sporculara yön verenlerin, genel bir görünümde, Türkiye’deki durumu nasıl değerlendirdikleri, geniş perspektifteki cevaplarının ele alınmasıyla gerçekleştirilmiştir.

3.2 Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, araştırılan konunun bütününe kapsayan, özgün, tarafsız ve ucu açık soruların sorulduğu, birebir görüşerek konuya dair bilgi toplanılmasına imkân veren, nitel araştırma yönteminin bir tekniği olarak kullanılan derinlemesine görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Bu araştırmanın temel hareket noktası üzerinde az çalışılmış bir konuyu, katılımcılarla bire bir görüşme imkânı sağlayan, keşfedici özelliği ile yeni bakış açlarına imkân veren nitel bir çalışma ile aydınlatmaktır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve belge analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım & Şimşek, 2008)

Görüşmenin amaçlarından biri, konu kapsamında açık uçlu sorular sorarak mülakat yapılan kişinin bilgi, tecrübe ve birikimlerinden istifade ederek somut veriler elde etmektir.

Nitel araştırma yöntemi, araştırmanın oluşturulması, planlanması, gerçekleştirilmesi ve analiz edilmesinde önemli ölçüde esneklik sağlamaktadır. Nitel araştırmanın bu özelliği keşfedici yönetime sahip araştırmacılar için oldukça kullanışlı ve faydalıdır. Araştırmanın her aşamasında karşılaşılan problem ve gelişmelere yeni yaklaşımlar getirme, kurgusunda değişiklikler yapma gibi canlı bir özelliğe sahip olması nitel araştırmanın en önemli özelliklerinden biridir (Neuman, 2012).

3.3 Araştırmanın Sınırları

Çalışma, spor ve eğitim sektöründe en az on yıldır görev alan ve otuz yaş ve üzerindeki katılımcılar ile mülakatlar yapıp verilen cevaplarla sınırlıdır.

3.4 Veri Toplama Süreci ve Yöntemi

Veri toplama yönteminin ve örneklemelerinin belirlenmesinin ardından mülakatlardan önce Gençlik Spor Bakanlığının, Millî Eğitim Bakanlığının ve Cumhurbaşkanlığının yakın dönemde yayınlamış oldukları belgelerin spor ile ilgili bölümleri detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Ayrıca SHGM, TUSF ve TOSF gibi kuruluşlarında yakın dönemde gerçekleştirmiş oldukları çalışmalar ve uygulamalar yakından incelenmiştir. Bununla birlikte bu kuruluşların birbiri ile olan koordinasyonlarına ve iletişimlerine dair yapmış oldukları protokoller ve diğer çalışmalar detaylı incelenerek önemli veriler elde edilmiştir. Elde edilen veriler araştırmamızın uygun yerlerinde paylaşılmaya çalışılmıştır.

Araştırmamızda, görüşme tekniğinin güçlü yanları en iyi şekilde kullanılarak veriler elde edilmeye çalışılmış ve bu çerçevede analiz sonuçları ortaya konmuştur. Mülakat tekniğinin zaman, maliyet vb. olumsuz ve zayıf yanlarının etkileri minimuma indirilmeye çalışılmıştır.

Derinlemesine görüşme, insanların perspektiflerini, deneyimleri, duygularını ve algılarını ortaya koymada kullanılan oldukça güçlü yöntemdir. (Baygöl & İnam, 2006)

Araştırma kapsamında derinlemesine görüşme yönteminin tercih edilmesinin sebebi, Gençlik Spor Bakanlığının kurumsallaşma noktasında yaptığı çalışmalar ve uygulamalar, daha fazla genç kitleye ulaşma, sporu tabana yayma ve gönüllülüğe teşvik hususunda izlemiş olduğu politikalar ve bu kapsamda planlanan/gerçekleştirilen projeler belirlenmek ve incelenmek istenmiştir.

Görüşmeye başlamadan önce katılımcılardan sözlü izinler alınmış ve katılımcılara; görüşmelerin ses kayıt cihazıyla kaydedileceği bilgisi sözlü olarak verilmiştir. Mülakat esnasında ses kayıt cihazı kullanımını kabul etmeyen katılımcıların vermiş oldukları bilgiler not alınarak kaydedilmiştir.

Bununla birlikte katılımcılara görüşmeyle alakalı bilgi, yorum ve görüşlerin araştırmacı ve danışmanı arasında gizli tutulacağı, bu bulguların çalışma haricinde kullanılmayacağı, araştırmacının tamamında katılımcıların isimlerinin gizli tutulacağı ve gerçek isimler yerine katılımcı kodlarının kullanılacağı, görüşmenin ortalama 1 ila 2 saat süreceği hatırlatmaları yapılmıştır.

3.5 Verilerin Çözümlemesi

Araştırmaya katılan yöneticiler ve çalışanlar ile gerçekleştirilen görüşmeler veri kaybı yaşanmaması ve iç geçerliliğin artırılması için kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Derinlemesine görüşme yöntemi kullanılarak daha sonra deşifre edilmek üzere kayıt altına alınan görüşmeler tekrar tekrar dinlenerek gözden geçirilmiştir. Birçok kez dinlenen ses kayıtları içinden konunun dışına çıkan yerler çıkartılmış, konu ile ilgili bölümler deşifre edilerek, yazılı formata dönüştürülmüştür. Böylece alınan notların ve ses kayıtlarının birbirini destekler nitelikte olduğu görülmüştür.

Verilerin yazılı formata dönüştürülmesinin bir başka nedeni de bunun verinin bütününe görmeyi ve veri analizini kolaylaştırmayı sağlamasıdır. Alıntılar, araştırmacının görüş ve ön yargılarından uzak, tamamen katılımcıların ifade ettikleri şekilde aktarılmıştır. Ayrıca kayıt cihazının kullanılmasını kabul etmeyen katılımcılar ile yapılan görüşmelerde alınan notlar temize çekilmiştir.

Bütün bu işlemlerin sonucu elde edilen verilerin çözümlenmesi ve deşifre edilmesi işlemini kolaylaştırmak için yapılan mülakatlar yazılı formata dönüştürülmüştür. 24 kişinin mülakatlarının elektronik olarak yazılı formata dönüştürülmesi ile 245 sayfalık veri elde edilmiştir

Diğer taraftan katılımcılardan bu araştırmaya gönüllü olarak katıldıklarını gösteren onam formunu doldurmayan kişilerden de imzalar alınarak eksik onam formları tamamlanmıştır.

Bireysel görüşmelerin ardından katılımcılardan elde edilen bulguların gerçeği yansıtip yansıtmadığı noktasında kendi görüşlerine başvurulmuş, bu teyit mekanizmasıyla sonuçların güvenilir olması, gerçeği temsil etmesi hedeflenmiştir.

Elektronik ortama aktarılarak yazılı formata dönüştürülen veriler içerik analizi için deşifre edildikten sonra tekrar eden ve/veya aynı amaç için kullanılan benzer ifadeler belirlenmiş ve içerik, araştırma hipotezleri de göz önünde bulundurularak kategorilere ayrılmıştır. Bu kategorilerin belirlenmesindeki amaç, verileri ve neticesinde ortaya çıkan bulguları daha anlaşılır şekilde ifade edebilmektir. Bu kapsamda, 7 kategori oluşturulmuştur. Geliştirilen kategoriler;

- 1) Yakın Dönemde Türk Eğitim Sisteminde Uygulanan Spor Politikalarının Değerlendirilmesi
- 2) Yükseköğretimde İzlenen Spor Politikaları ve Değerlendirmesi
- 3) GSB Bünyesinde Kurumsallaşma İlkelerinin Uygulanışı ve Atamalarda Liyakatin Yeri
- 4) Basın Yayın ve Dijital Medya Gücünün Kullanımı ve Yapılan Projeler
- 5) Gençlerde Spor Kültürünün Yaygınlaştırılmasını ve Gönüllülük Bilincini Arttırılması Yönünde Yapılan Uygulamalar
- 6) Okullarda Sportif Tesis Altyapı ve Sportif Malzeme İmkanlarının Niteliği

- 7) Sporun Gençler Üzerindeki Etkisi ve Eğitim-Spor Ekseninde Gençlerin Karşılaştığı Sorunlar başlıkları altında gruplandırılmıştır.

3.6 Araştırmanın Çalışma Grubu ve Görüşme Takvimi

Bu araştırmada bilgi ve tecrübelerine başvurulmak üzere eğitim ve spor sektöründe en az 10 yıl tecrübesi olan kişiler tercih edilmiştir. Çalışma grubunda yer alan katılımcılar, araştırmanın amacına uygun şekilde derinlemesine bilgi verebilecek, en az 10 yıllık deneyime sahip ve aktif görevi devam eden spor eğitim ekseninde sorumlulukları olan yöneticiler, akademisyenler ve öğretmenler arasından seçilmiştir.

Özellikle üst yönetici ve akademisyenlerin yoğun programlarından ve uzun süre görüşülebilecek vakitlerin kısıtlı olmasından dolayı görüşmeler on aya yayılarak katılımcıların görev almış oldukları kurumların genel merkezlerinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmamızın çalışma grubu akademisyenler, spor üst yöneticileri, müdürler ve beden eğitimi ve spor öğretmenleri olarak belirlenmiştir. Katılımcıların belirlenmesinde nitel araştırma yöntemlerinden amaçlı örnekleme yoluna gidilmiş, konu içeriği hakkında zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen katılımcılar belirlenmiştir. Bu amaçla çalışma grubuna seçilen katılımcılar, araştırmacının amaçlarına en uygun yanıtı verebilecek bireyler arasından seçilmiştir. Nitel araştırma çalışma grubu, 4 müdür, 4 Akademisyen, 7 öğretmen ve 9 spor üst yöneticisi olmak üzere toplam 24 katılımcıdan oluşmaktadır.

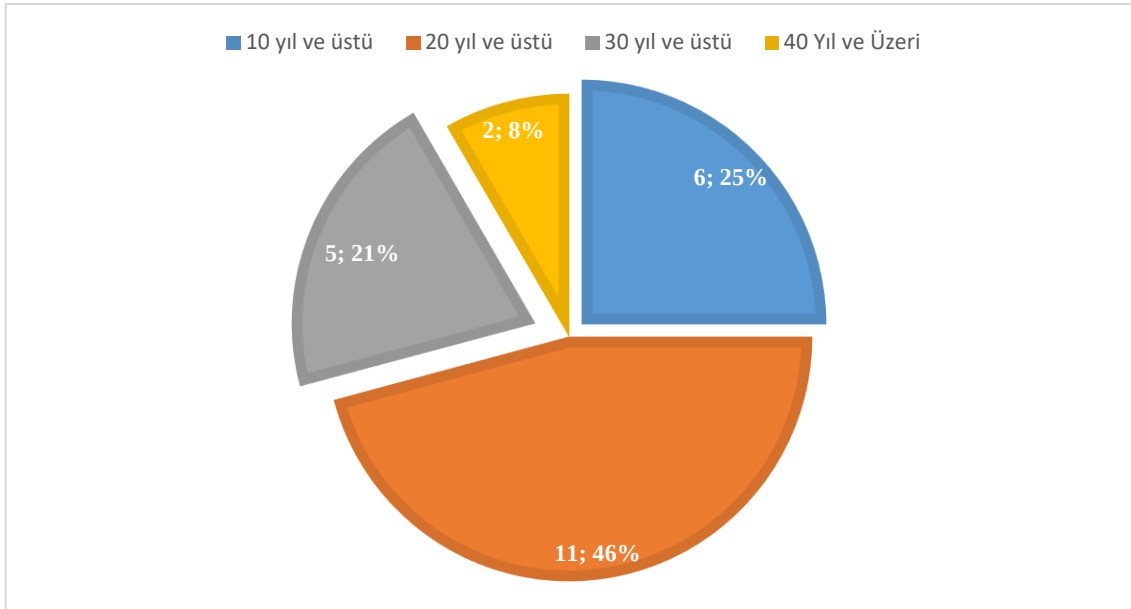
Bu aşamadan sonra, daha seri bir şekilde veri toplayabilmek için ilgili kurumlardan gerekli izinler alındıktan sonra kişilerin ile irtibata geçilmiştir. Katılımcıların uygun gün ve saatleri belirlendikten sonra çalışmış oldukları kurumların genel merkezlerinde görüşmeler yüz yüze bir şekilde gerçekleştirilerek veri toplama süreci tamamlanmıştır. Veri toplama süreci Şubat 2021 – Aralık 2021 tarihleri arasında toplam 10 ay sürmüştür.

Görüşmeler yaklaşık 10 ay içerisinde yayılarak yapılmıştır. 10 ay içerisinde 4 Akademisyen, 7 beden eğitimi öğretmeni, 9 spor üst yöneticisi ve 4 müdür olmak üzere toplam 24 katılımcı ile görüşülmüştür. Mülakatların %96'sı yüz yüze, %4'ü online olarak yapılmıştır. Yüz yüze mülakatlar katılımcının kurumunda yapıldığından, mevcut tesis ve ekipman alt yapısının da yakından incelenmesine olanak tanınmıştır.

Araştırma bulguları sadece mülakatlarla edinilen bilgilerin yorumlanmasından ibaret olmayıp, yüz yüze yapılan mülakatlar esnasında yapılan gözlemleri de kapsamaktadır.

3.7 Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

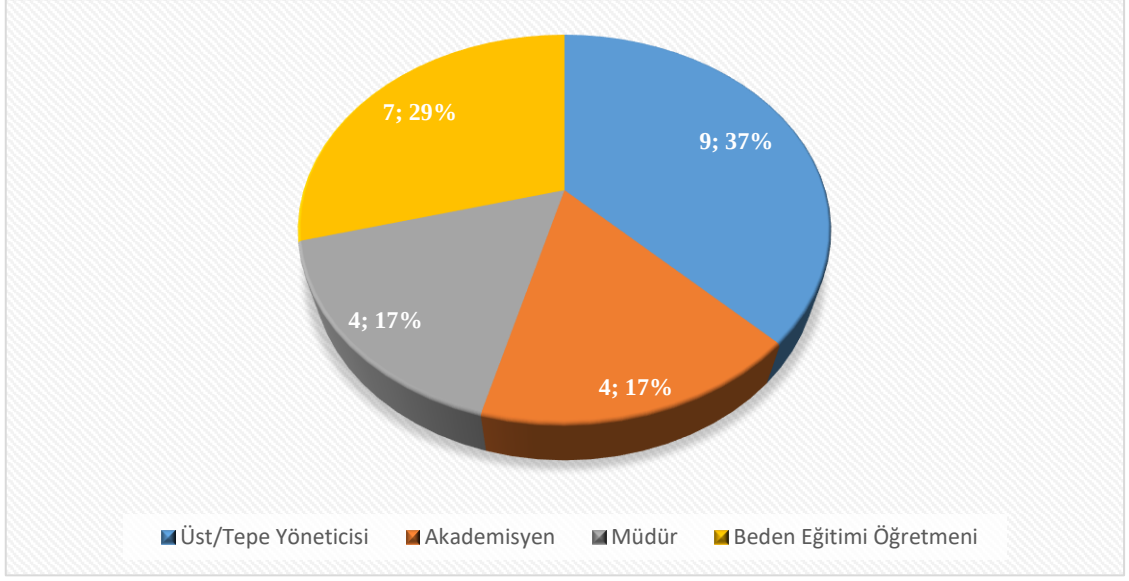
Araştırmamıza katılan katılımcıların demografik özelliklerine değinecek olursak, araştırmamıza katılanların %96'sını erkekler, %4'ü kadınlar oluşturmaktadır. Mesleki kıdem olarak, %25'i 10 yıl ve üzeri, %46'sı 20 yıl ve üzeri, %21'i 30 yıl ve üzeri, %8'i 40 yıl ve üzeri mesleki tecrübeleri bulunmaktadır.

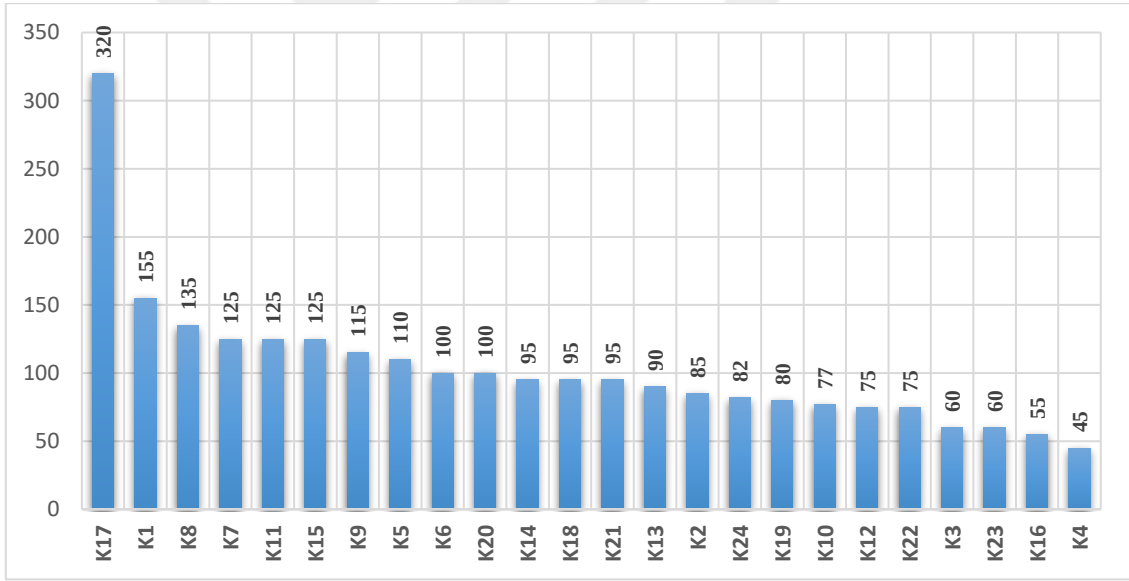
Şekil 3. 1. Katılımcıların Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımı

Katılımcılar araştırmamıza Bolu, İstanbul ve Ankara olmak üzere 3 farklı ilden katılarak destek vermişlerdir.

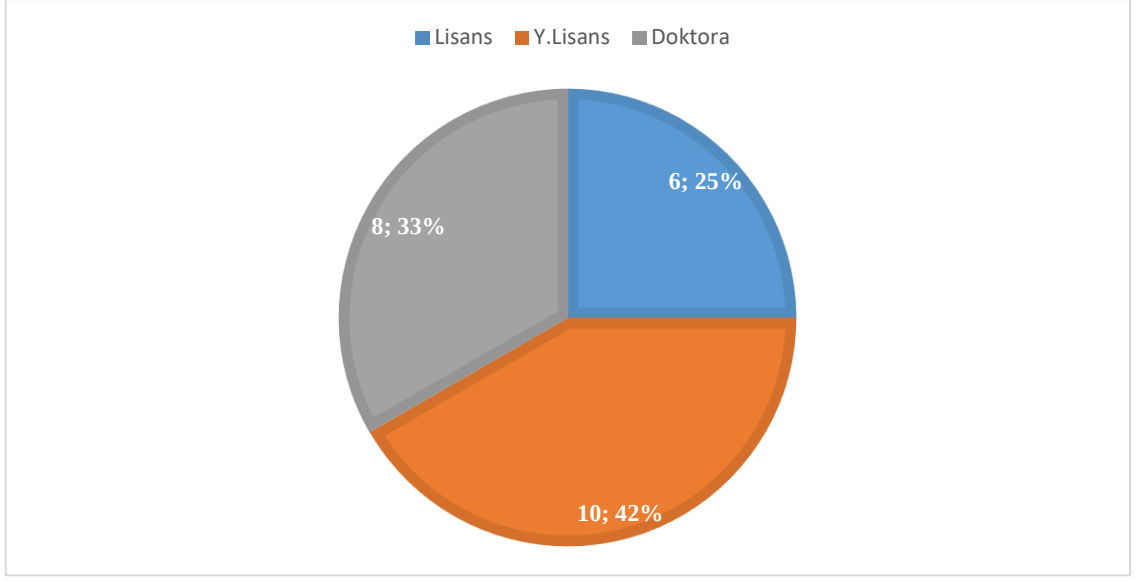
Araştırma kapsamında belirlenen grubun maksimum düzeyde çeşitliliği sağlaması amaçlanmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan kişilerin isimleri saklı tutulmuş, yapılan alıntılarda numaralandırma sistemi kullanılmıştır. Katılımcılar sırası ile K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15, K16, K17, K18, K19, K20, K21, K22, K23 ve K24 olarak adlandırılarak kimlikleri gizli tutulmuştur.

Şekil 3. 2. Katılımcıların Mesleklerine Göre Dağılımı

Şekil 3. 3. Yapılan Görüşmelerin Katılımcılara Göre Süre Bazında Dağılımı (Dak.)

Şekil 3. 4. Katılımcıların Eğitim Durumu

3.8 Derinlemesine Mülakat Sorularının Oluşturulması

Sorular çalışmanın amacına uygun, tarafsız, kolay anlaşılabilir ve cevaplanabilir olmalarına özen gösterilerek hazırlanmıştır. Yönlendirici ve taraflı sorulardan kaçınılmıştır.

Bu kapsamda sekiz başlık altında 23 ana soru hazırlanmıştır. Ana sorular, mülakatlar cevaplarının derinleştirilmesi açısından ek sorularla desteklenmiştir.

Araştırmaya yönelik literatür taranmış ve konuyla ilgili özgün, çalışmanın amacına uygun, kolay anlaşılabilir maddelerden oluşan 23 soruluk yarı yapılandırılmış açık uçlu sorulardan oluşan bir mülakat formu geliştirilmiştir. Konu hakkında uzman görüşleri alınmış ve gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra “Türk Eğitim Sisteminde Uygulanan Spor Politikalarının Yapısal ve Kurumsal Olarak İncelenmesi Doktora Mülakat Soruları” formu hazırlanmıştır.

Katılımcılar ile yapılan görüşmelerde yarı yapılandırılmış formda sorular belirlenen sıra ile sorulmuş olsa da bu yöntem; görüşme sırasında ek soruların sorulması, gerekli açıklamaların yapılması, yanlış anlaşılımların giderilmesi ve detaylı bilgi edinilmesi gibi avantajlar sağlamıştır.

Açık uçlu sorular katılımcıların deneyimleri, fikirleri, algıları, duyguları ve bilgileriyle ilgili derinlemesine cevaplar alınmasını sağlar (Patton, 2014) Bunun yanı sıra katılımcı herhangi bir sınıra bağlı kalmaksızın soruları serbestçe cevaplandırıp

açıklamalar yapabilir (Mayring, 2011) Yarı yapılandırılmış görüşmelerde katılımcıya hazırlanmış olan temel sorular yöneltilir. Ancak görüşme gidişatına göre ek soruların sorulması gerekirse onlarda görüşmeciye yöneltilir (Mil, 2017)

Soruları hazırlama esnasında içeriklerine yönelik ve çalışmanın amacına yönelik olmaları hususunda uzman kişilerin görüşleri alınarak bilgilerine başvurulmuştur. Bu minvalde, tez danışmanım Prof. Dr. Bilge DONUK, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı Başkanı Doç. Dr. Selçuk Bora ÇAVUŞOĞLU, Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Özbay GÜVEN, Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Atilla PULUR ve İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dekan Yrd. Dr. Öğr. Üyesi Abdusselam Köse'nin görüşleri alınmıştır. Yapılan fikir alışverişleri ve geri dönütler neticesinde hazırlanan soruların araştırmanın amacına yönelik ve tarafsız olduğu, bu kapsamda istenilen veri ve bilgilere ulaşılabileceği görüşüne varılmıştır.

3.9 Araştırmanın Hipotezleri

“Türk Eğitim Sisteminde Uygulanan Spor Politikalarının Yapısal ve Kurumsal Olarak İncelenmesi” adlı çalışmada temel olarak araştırılan olgu Türk milli eğitim sisteminde uygulanan spor politikaları ve sahaya yansımaları, örgütlerin birbiri ile olan koordinasyon düzeylerinin değerlendirilmesi, kurumsallaşma yönünde ve sporu tabana yayma ve gençliği spora teşvik etme noktasında izlemiş olduğu politikaların incelenmesidir.

Bu çalışmada, en az 10 yıl eğitim-spor ekseninde deneyimi bulunan yöneticilerin/akademisyenlerin/öğretmenlerin, Türk milli eğitimde spor politikalarını yürüten çatı kuruluşlarının (GSB ve MEB) birbirleri ile olan koordinasyonları, izlenen politikalar ve sahadaki uygulamaları hakkında neler düşündükleri, onların bakış açısından sahadaki sorunların tespiti, bir değişim gerekip gerekmediğini öğrenme ve çözüm önerilerinde bulunulması amaçlanmıştır. Ayrıca Gençlik ve Spor Bakanlığının örgüt olarak kurumsal yönetim ilkelerini uygulama yönünde, sporu tabana yayma, gençliği spora teşvik etme ve personelde kurumsal aidiyeti sağlama noktasında izlemiş olduğu politikalar tespit edilip, değerlendirmeye çalışılmıştır.

Bu amaç doğrultusunda, araştırmada cevap verilmek istenen sorular şu şekilde sıralanmıştır:

- a) Millî Eğitim Bakanlığı (MEB ve Gençlik Spor Bakanlığı (GSB) ne düzeyde bir kurumsal yapıya sahiptir? Birbirleri ile olan koordinasyon düzeyi ne seviyededir?
- b) Kurumsallaşmanın önemli iki fonksiyonlarından olan denetleme ve liyakatli personel atamalarına verilen önem ne seviyededir?
- c) Gençlerde spor kültürünün yaygınlaştırılması ve gönüllülük bilincinin artırılması, gençlerin spora teşvik edilmesi, başarılı sporcuların desteklenmesi yönünde yapılan uygulamalar neler ve bu kapsamda alınan tedbirler neler?
- d) Gençler üzerinde büyük bir etkisi olan basın yayın ve dijital medyanın çatı kuruluşlarınca kullanım düzeyi nedir? Bu yöndeki uygulamalar ve alınan tedbirler nelerdir?
- e) MEB, GSB ve YÖK bağlamında yükseköğretimde izlenen beden eğitimi ve spor politikalarının niteliği nedir? ve uygulamaların sahaya yansımaları nasıldır?
- f) Devlet Okullarında Sportif Tesis Altyapısı ve Sportif Malzeme İmkanlarının Niteliği nedir? Öğrenci ve öğretmenin ihtiyacını karşılama oranı ne düzeydedir?
- g) Sporun Gençler Üzerindeki Etkisi nedir? Eğitim ve spor bağlamında sporcu öğrencilerin karşılaştığı sorunlar ve bu noktada karar verici mekanizmalar tarafından alınan tedbirler nelerdir?

Bu sorulara bağlı oluşturulan hipotezler de aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

1. Hipotez: Türkiye'deki eğitim sisteminde sportif organizasyonları ve faaliyetleri yürüten üst çatı kuruluşları olan GSB ile MEB arasında iletişim ve koordinasyon etkin ve verimli bir şekilde sağlanabiliyor.

2. Hipotez: Türk milli eğitim sisteminde uygulanan spor politikalarını üreten çatı kuruluşlarından biri olan Gençlik ve Spor Bakanlığının bünyesinde kurumsallaşmanın ilkelerini uygulanmaktadır.

3. Hipotez: Gençlik Spor Bakanlığı bünyesinde kurumsallaşmanın önemli ilkelerinden olan liyakat gözetilerek atama ve görevlendirmeler yapılıyor.

4. Hipotez: Türk eğitim sisteminde uygulanan spor politikalarının çağdaş spor yönetimine dair yapılan yeni çalışmalar ve araştırmalar ışığında geliştirilmeye ve yeni yasal düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

5. Hipotez: Devlet okullarında sportif tesis altyapısı ve sportif malzeme imkanları öğrencinin ve öğretmenin ihtiyaçlarını karşılayacak seviyededir.

6. Hipotez: 2011 yılında Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi'nin (OBESİD) kapatılarak okul sporları faaliyetlerinin Gençlik Spor Bakanlığına devredilmesi geçmişten günümüze okul sporları faaliyetlerinin işleyişine olumlu olarak etkilemiştir.

7. Hipotez: Beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştirme, atama ve kariyer basamakları konularında izlenen politikalar, yapılan düzenleme ve değişiklikler tabanda olumlu karşılık bulmakta ve ihtiyacı karşılamaktadır.

8. Hipotez: Gençlerin gönüllülük çalışmalarının desteklenmesi ve gönüllülük bilincini artırıcı ve özendirici faaliyetlerde bulunma noktasında Gençlik Spor Bakanlığı (GSB) tarafından gerekli çalışmalar ve projeler yürütülmektedir.

9. Hipotez: Türk eğitim sisteminde kurgulanan mevcut organizasyon yapısı ve üretilen politikalar ile spor kültürünün genç nesil arasında yaygınlaştıracak tedbirler alınmakta, genç nesil spora özendirilip, teşvik edilmekte ve başarılı elit sporcuların yetişmesi desteklenmektedir.

3.10 Araştırmanın Soruları

Son yıllarda spora geniş olarak yer verilen politik dokümanların güncel spora dair paylaşmış oldukları veriler ve milli eğitimdeki sporun çatı örgütlerinin birbiri ile yapmış oldukları iş birliği protokolleri ve yönetmelikler detaylı bir şekilde incelenerek araştırmanın sorularının oluşturulması hususunda ön bilgi edinilmesi sağlanmıştır.

İncelenen Politik Dokümanlar, Protokoller ve Yönetmelikler;

- Cumhurbaşkanlığı 11. Kalkınma Planı (2019-2023)
- 2021 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı

- Gençlik ve Spor Bakanlığı Stratejik Plan (2019-2023)
- Milli Eğitim Bakanlığı Stratejik Plan (2019-2023)
- Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi (2013)
- MEB ve GSB Arasında İş birliği Protokolü (2019)
- Gençlik Spor Bakanlığı 2020 ve 2021 Yılı Faaliyet Raporu

Bakanlar Kurulu onayı ile 2018 yılında yayınlanan “Gençlik ve Spor Politika Belgesi 2019-2023” Türk sporundaki sorun ve çözüm önerilerini kapsamlı bir şekilde ele alan devlet nezdinde hazırlanmış en kapsamlı ve nitelikli bir belgedir.

Belirtilen kişiler ile fikir alışverişleri yapılarak ve güncel makaleler, tezler ve son dönemde yayınlanmış politik dokümanlar dikkate alınarak yedi başlık altında katılımcılara yöneltilmek üzere 23 soru hazırlanmıştır.

Katılımcılara altta belirtilen 7 başlıktan oluşan toplam 23 soru yöneltilmiştir.

- 1) Yakın Dönemde Türk Eğitim Sisteminde Uygulanan Spor Politikalarının Değerlendirilmesi ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar
- 2) Gençlerde Spor Kültürünün Yaygınlaştırılmasını ve Gönüllülük Bilincini Artırılması, Özendirilmesi Yönünde Yapılan Uygulamalar ve Alınan Tedbirler
- 3) Gençlere Yönelik Basın Yayın ve Dijital Medyanın Gücünün Kullanım Düzeyi ve Bu Yöndeki Uygulamalar
- 4) Kurumlarda Kurumsallaşma İlkelerinin Uygulanışı ve Görevlendirmelerde Liyakat Konusuna Verilen Önem
- 5) Yükseköğretimde İzlenen Beden Eğitimi ve Spor Politikalarının Niteliği ve Uygulamaların Sahaya Yansıması
- 6) Devlet Okullarında Sportif Tesis Altyapısı ve Sportif Malzeme İmkanlarının Niteliği
- 7) Sporun Gençler Üzerindeki Etkisi ve Süreç İçerisinde Karşılaştıkları Sorunlar

Üstte belirtilen dokümanların incelenmesi doğrultusunda 24 katılımcıya sormak üzere belirtilen sekiz başlık altında hazırlanan 23 soru aşağıda yer almaktadır.

1) Son dönemde genelde izlenen Türk spor politikalarını özelde ise milli eğitimde uygulanan spor politikalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

2) MEB-GSB bağlamında genel olarak (okul öncesinden üniversitelere kadar) Gençlik ve spor politikalarının oluşturulmasında yeni yasal düzenlemelere ihtiyaç var mı? Varsa, özellikle hangi alanlarda ihtiyaç olduğunu düşünüyorsunuz?

3) Yakın dönemde Milli Eğitimde izlenen spor politikalarının ve uygulamalarının eksi ve artı yönleri sizce nelerdir?

4) Yakın dönemde izlenen Türk spor politikalarının halk tabanında spor kültürünün oluşmasını sağladığını düşünüyor musunuz?

5) İlgili üst kuruluşlar tarafından hayata geçirilen mevzuat ve yönetmelik değişiklikleri tüm kademelerde sağlıklı bir şekilde uygulanabiliyor mu? Neden?

6) Türk eğitim sisteminde kurgulanan mevcut organizasyon yapısı ve üretilen politikalar ile genç neslin spora özendirip, teşvik edildiğini ve başarılı elit sporcuların yetişmesinin desteklendiğini söyleyebilir miyiz?

7) Gençlerin yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve spor organizasyonların da gönüllü olarak yer almalarını teşvik etmek, gönüllülük bilincini oluşturmak ve gönüllülük kavramını daha iyi özümseyebilmeleri için neler yapılmalıdır? Bu kapsamda, çözüm önerileriniz nelerdir?

8) Dünya'da ve ülkemizde Covid-19 pandemisi ile gelen dijitalleşme süreci mevcut spor sistemine olumlu ve olumsuz ne gibi etkileri olacağını düşünüyorsunuz? Bu noktada, karar verici mekanizmasını yürüten kurumlara önerileriniz neler olabilir?

9) Son dönemde ciddi ivme kazanan dijital dönüşüme içerisinde bulunduğunuz kurumun uyum sağlayabildiğini düşünüyor musunuz? Bu kapsamda kurum olarak almış olduğunuz tedbirler neler?

10) Önemli değişimlerin yaşandığı dijital mecralarda, gençlere ulaşmanın hızlı ve pratik yolu olan sosyal medya kurumunuz tarafından aktif bir şekilde kullanılıyor mu? Bu süreçleri yöneten özel bir biriminiz veya ekibiniz var mı?

11) Günümüzde genç neslin (Özellikle Z kuşağının) üzerinde medyanın etkisi hakkında ne düşünüyorsunuz? Ülkemizde basın yayın kuruluşlarının, gençleri tüm sportif branşlara katılımını teşvik edici, özendirici ve başarılı elit sporcuların yetişmesini destekleyen nitelikte yayın politikası izlediğini düşünüyor musunuz? Bu hususta ne gibi düzenlemeler yapılabilir?

12) Genç nesil sizce sporu bir meslek sahibi olmak veya para kazanmak amaçlı mı yoksa yaşam kalitesini yükseltmek için mi yapıyor?

13) Günümüzde spor bilimleri fakülteleri spor sektörüne vizyon katabilecek, ülke ve sporcu sorunlarına karşı duyarlı ve bu sorunları çözüme kavuşturabilecek bilgi ve donanıma sahip bireyler yetiştirebilecek akademik ve fiziki alt yapıya sahip mi?

14) Spor Liseleri formatı günümüzde etkin bir şekilde uygulanabiliyor mu? Ayrıca Spor Liseleri gibi Spor Ortaokulları projesi hayata geçirilebilir mi?

15) Spor Bilimleri Fakültelerinden mezun olan bireylerin sektörün ihtiyaç ve beklentilerini karşılayabilecek nitelik ve donanımda olduğunu düşünüyor musunuz?

16) Sizce kurumsallaşma nedir? Kurumunuzda kurumsallaşmanın tüm ilkelerinin uygulandığını düşünüyor musunuz? Ve Türkiye'deki eğitim sisteminde sportif organizasyonları yürüten çatı kuruluşlarının kurumsal ilkelere göre yönetildiğini düşünüyor musunuz?

17) Türkiye'deki eğitim sisteminde sportif organizasyonları yürüten paydaş kurumların (MEB ve GSB) birimleri arasında iletişim ve koordinasyon eksikliği olduğunu düşünüyor musunuz? Evet ise bu noktadaki çözüm önerileriniz nelerdir?

18) Türkiye'de sportif örgütlenme ve organizasyon yapısını yürüten üst çatı kuruluşlarında liyakat sahibi profesyonel kişilere örgüt içerisinde yeterince yer veriliyor mu?

19) Karar verici ve yasa yapıcı mekanizmalar tarafından üretilen spor politikaları ve yapılan mevzuat/yasa değişikliklerinin saha da en iyi şekilde uygulanabilmesi için ilgili kurumlar tarafından gerekli denetimler yeterli seviyede ve düzenli olarak yapılıyor mu?

20) Ülkede spora yön verenler olarak (SHGM-Spor Federasyonları-Spor Kulüpleri-Yerel Yönetimler-Akademi) günümüz gençliğine kendimizi anlatmaya mı çalışmalıyız? Yoksa onları anlamaya çalışarak, onların eğilimlerine göre mi politika üretmeliyiz? Bu noktadaki çözüm önerileriniz nelerdir?

21) Genellikle spor geçmişi olmayan aileler çocuklarının eğitim hayatını ön plana alıp profesyonel spor hayatını sonlandırma hususunda baskı yapıyorlar. Sizce eğitim sistemimizdeki bu açmazın temel sebebi nedir? Sporcu öğrenciler neden tercih yapmak zorunda bırakılıyor? Bu kapsamdaki önerileriniz neler?

22) Genel olarak milli eğitim okullarında fiziki altyapı ve sportif ekipman yetersizliği olduğunu düşünüyor musunuz? Bu kapsamda almayı planladığınız tedbirler veya projeler var mı?

23) Gençlik ve Spor Bakanı veya Milli Eğitim Bakanı olmuş olsaydınız, yapacağınız ilk düzenlemeler ne olurdu?

23 sorunun analizi sonucu elde edilen veriler araştırmanın bulgular kısmında ayrı ayrı tablolastırılarak paylaşılacaktır.

Son olarak, görüşmeye başlamadan önce katılımcılara, araştırmanın hiçbir bölümünde kişi veya kurum isimlerine yer verilmeyeceği bilgilendirme formu ile belirtilmiştir.

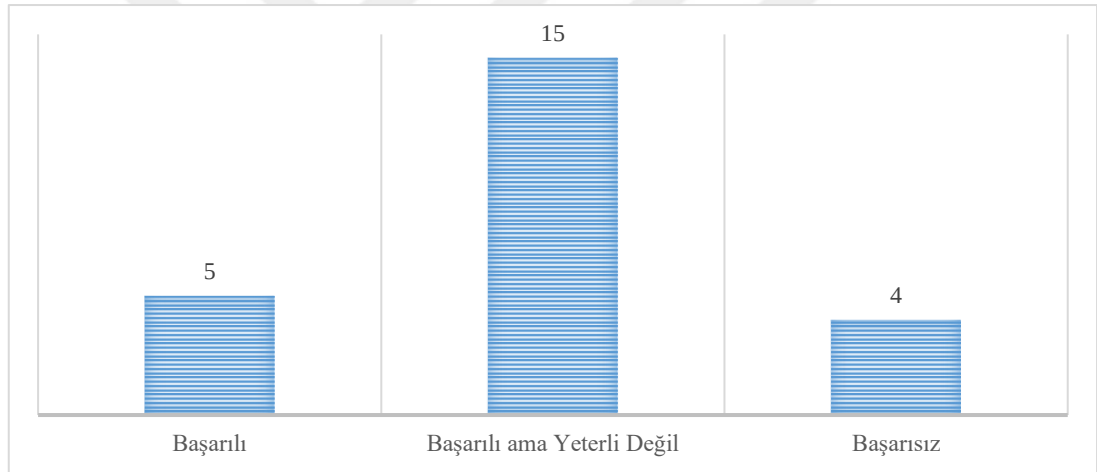
BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde, yapılan fikir alışverişleri ve güncel makaleler, tezler ve son dönemde yayınlanmış politik dokümanlar taranarak yedi başlık altında hazırlanan 23 sorunun katılımcılara yöneltilmesi ile elde edilen verilerin analiz ve değerlendirilmesi yer almaktadır. 24 katılımcının vermiş olduğu yanıtların ortak ve farklı yönleri tespit edilerek değerlendirmelerde bulunulmuştur.

4.1 Soru 1 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Son dönemde izlenen Türk spor politikalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şekil 4. 1 Mülakat Sorusu 1 Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının tümü bu soruyu cevaplandırmıştır. Katılımcıların, 5'i (%21) son dönemde izlenen politikaları başarılı buluyorken, 4'ü (%17) başarısız bulunduğunu ifade etmiştir. 15 (%62) katılımcı ise izlenen politikaların başarılı ama yeterli olmadığını ifade etmiştir.

Politika, “eylemin amaçsal yönelimi”, “hedeflerin, değerlerin ve uygulamaların tasarlanmış bir programı” veya “hükümetlerce belirlenmiş bazı hedeflere ulaşmak için tasarlanmış eylem planı” dır (Aytürk, 2005). Spor politikası denince; sporun ele alınışı, ilke ve hedefleri, bu hedeflere ulaşma yol ve yöntemleri, altyapı, tesis, araç-gereç ve

eğitim-öğretim anlayışı, ulusal ve uluslararası düzeyde spora bakış açısı, sporun örgütleniş ve uygulanış felsefesi akla gelmektedir (Ekici, 2002)

Bu soru ile, eğitimdeki beden eğitimi ve spor faaliyetlerinden, ülke geneli elit spor politikalarından sorumlu iki çatı kuruluş olan ve belli alanlarda birbiri ile koordineli bir şekilde çalışan Millî Eğitim Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığının yakın dönemde izlemiş oldukları politikalara dair katılımcıların görüşlerine başvurulmuştur.

Ayrıca elit sporu yöneten diğer yapı olan bağımsız spor federasyonlarının da bu çatı kuruluşları ile belli alanlardaki iş birliklerine dair görüşlerde paylaşılmıştır.

Bu soru ile katılımcıların, daha çok olumsuz olarak değerlendirmiş oldukları politikaları paylaştıkları görülmektedir.

Birçok katılımcı milli sporcuların sınavsız bir şekilde beden eğitimi öğretmeni olarak atanmasını destekler iken, katılımcı 3 bu görüşün tersini beyan etmiştir. Katılımcı 3 milli sporcuların neden sınavsız bir şekilde beden eğitimi öğretmeni olarak atanmamalı gerektiğini;

“Milli sporcu olduğundan dolayı sınavsız olarak beden eğitimi öğretmeni atanan kişilerin yıl içerisinde birçok milli takım kamp programlarına katıldıklarından dolayı birçok beden eğitimi derslerine girmiyorlar. Dolayısıyla, birçok beden eğitimi dersi boş geçiyor. Bu durum okul yönetimini de, öğrencileri de zor durumda bırakıyor.” ifadesi ile belirtmektedir.

Diğer bir katılımcı ise bu görüşü destekler nitelikte,

“Milli sporcuların sınavsız bir şekilde beden eğitimi öğretmeni olarak atanmaları süreç içerisinde gerek okul yönetimi açısından gerekse öğrenciler açısından avantajdan çok dezavantaj getirmektedir. Çünkü, ilk başta beden eğitimi öğretmeni olarak atanan milli sporcu bilgi ve tecrübelerini öğrenciler ile paylaşacak görüşü hakim olsa da, ilerleyen süreçte eğitim dönemi içerisinde sürekli milli takım kamplarına katılması bunu pek mümkün kılmamaktadır. Öğrenciler milli olan öğretmenlerini ancak dönem başı, ortası ve dönem sonu görebilmektedirler.” ifadeleri ile yaşanan süreci özetler niteliktedir.

Ayrıca okul yönetimi açısından oluşan başka bir açmazı katılımcı şu şekilde ifade etmektedir;

“Okul yönetimleri, oluşan ders boşluklarının önüne geçebilmek için kadro talep edemiyor. Çünkü kadro, ataması yapılan ama milli takım kamplarından, müsabakalarından dolayı derslerin çoğuna gelemeyen milli sporcudan dolayı dolu gözüküyor. Milli sporcu kamplardan fırsat bulup arada bir geldiğinden dolayı ücretli öğretmende istihdam edilemiyor. Çünkü bu sefer kadrolu milli beden eğitimi öğretmeninin boşta kalma durumu ortaya çıkıyor.”

ifadeleri ile katılımcı yaşanan açmazı okul yönetimi açısından özetlemektedir.

Katılımcı 13 ise bu oluşan açmazı aşağıda sözleri ile farklı bir pencereden değerlendiriyor. Milli sporcuların atanmasında özellikle ferdi ve takım branşları arasında ciddi farklar olduğunu;

“MEB, milli sporculara sınavsız bir şekilde mezun olduktan sonra beden eğitimi öğretmenliğinin yolunu açtı. Fakat burada da ferdi branşların avantajlı takım branşlarının dezavantajlı olduklarını gördük. Bir güreşçi kariyeri boyunca sıkletinde sporcu yoksa 30-40 defa milli olabiliyor. Ama bir hentbolcunun milli takıma yükselmesi çok zor. Hem de milli takımda derece yapması çok düşük. Dolayısıyla atanamıyorlar. Ama en azından karate, güreş, tekvando gibi branşlarda derece alan kişilerin atanması ekonomik olarak kendilerini garantiye almalarını sağlayabilmektedir.” ifadeleri ile belirtmektedir.

Katılımcıların üzerinde durduğu bir diğer konu, sporun bir yaşam felsefesi olarak benimsetilmesi ile ilgili konudur. Bu konu ile ilgili katılımcılardan biri;

“Spor branşları aslında bir ürün. Sporun neden, niçin ve nasıl yapılması ile alakalı gerek öğretmenlerde gerekse okullarda yeteri kadar donanım ve bilgiye sahip olduklarını düşünmüyorum. Spor deyince aklımıza sadece futbol ve basketbol gibi belli branşlar geliyor maalesef. Ama biz sporu sadece belli branş olarak değil de yaşam tarzı olarak benimsememiz gerek. Spor bilinci bizde çok sınırlı. Spor sadece galibiyetten ibaret bir olgu olarak görünüyor. Ama aynı zamanda sporun bir yaşam felsefesi olarak benimsenmesi içinde çalışmalar yapılmadı gerektiğini düşünüyorum.”

ifadesince gençlere spor bilicinin ve felsefesinin kazandıracak çalışmalar yapılması gerektiğinin altını çizmektedir.

Bir diğer katılımcı ise;

“Gençlik ve Spor politikalarının oluşturulmasında yeni yasal düzenlemelere ihtiyaç yok yeni felsefelere ihtiyaç var. Bu yeni felsefeler nedir? kendi öz değerlerimize kendi milli değerlerimizi vererek oyuncularımızı yetiştirerek kendi milli liglerimizde kendi oyuncularımıza yer verip onları uluslararası alanda daha fazla müsabaka yapmasına olanak sağlayarak uluslararası sporcular elde edebiliriz.”

ifadesince kendi milli değerlerimiz olan gençlerimizi odağa alan yeni felsefeler geliştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

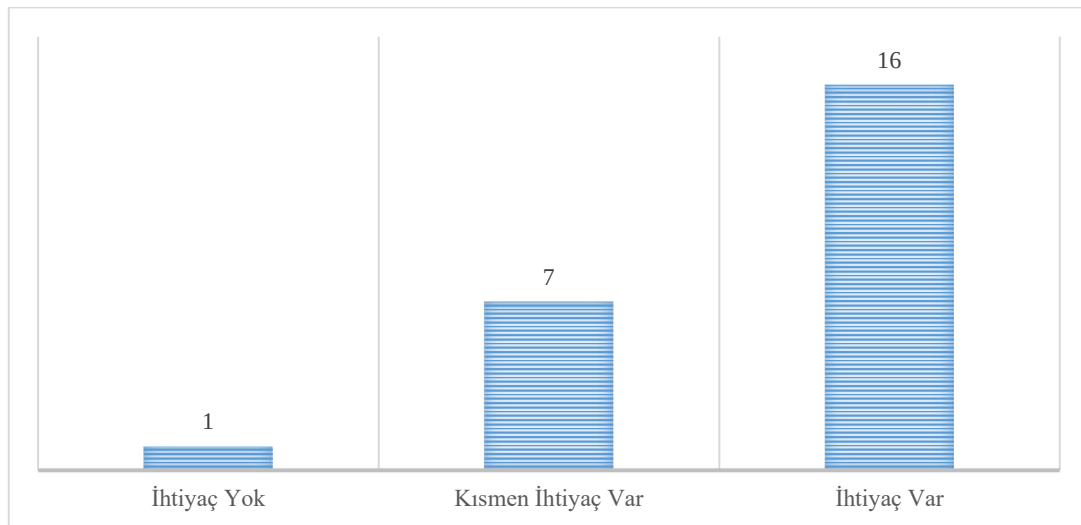
Bir diğer katılımcı ise aşağıdaki sözleri ile bu görüşleri desteklemektedir. Katılımcı spor politikaları ve felsefeyi şu şekilde ifade etmektedir;

“Ben yasa kısmına bakmıyorum. Politika yasa değildir. Politikalar yasalar ile uygulanabilir hala getirilir. Politika felsefedir, fikirdir. Ortaya konmuş çok güzel politikalar var ama bunların uygulanmasında, gerçekleştirilmesinde maalesef sınıfta kalmış durumdayız.”

ifadesince politikanın felsefe olduğunu ama ortaya konmuş birçok yeni felsefeye, fikre rağmen bunların sahada uygulamalarında ciddi sıkıntılar yaşandığını vurgulamaktadır.

4.2 Soru 2 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

MEB-GSB bağlamında genel olarak (okul öncesinden üniversitelere kadar) Gençlik ve spor politikalarının oluşturulmasında yeni yasal düzenlemelere ihtiyaç var mı? Varsa, özellikle hangi alanlarda ihtiyaç olduğunu düşünüyorsunuz?

Şekil 4. 2 Mülakat Sorusu 2 Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının tümü bu soruyu cevaplandırmıştır. Katılımcıların, 1'i (%4) yeni yasal düzenlemelere ihtiyaç olmadığını düşünürken, 16'sı (%67) yeni yasal düzenlemelere ihtiyaç olduğunu düşünmektedir. 7 (%29) katılımcı ise kısmen de olsa yeni yasal düzenlemelere ihtiyaç olduğunu düşünmektedir. Özetle, katılımcıların %96'sı yeni yasal düzenlemeler yapılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Bu soru ile katılımcıların, ülke genelinde elit spor politikalarından sorumlu olan Gençlik ve Spor Bakanlığının, spor federasyonlarının ve spor politikalarının eğitim alanındaki ana yürütücüleri olan Milli Eğitim Bakanlığı ve Yüksek Öğretim Kurumunun (YÖK) yakın dönemde, gençlerimizin fiziksel, ruhsal ve zihinsel gelişiminin desteklenmesi ve sağlıklı bir şekilde geleceğe hazırlanmaları ve sporun tabana yayılması ve bütün kesimlerin spora erişiminin sağlanmasıyla spor kültürünü yaygınlaştırmak gibi konularda izlemiş oldukları politikalara dair yeni düzenlemelere ihtiyaç olup, olmadığı veya ihtiyaç varsa hangi alan ve konu da ihtiyaç olduğuna dair görüş ve önerileri alınmıştır.

Katılımcıların üzerinde durduğu önemli bir konu, sporun okullarda ve eğitim kurumların mutlaka düzenli olarak yapılması gerekliliğini vurgulayan yasal düzenlemelerin yapılması ve yöneticilerin bu hususta teşvik edilmeleri konusudur. Bu konu ile ilgili katılımcılardan biri; *“Onun için yasal düzenlemeyle özellikle okullarda, kulüplerde ve kurumlarda sporun mutlaka yapılması gerekliliğini vurgulayacak yasal düzenlemelere ihtiyaç var. Gerek belediyeler, gerek okullar, gerekse bunların yöneticileri mutlaka her çocuğu birkaç branşta spor yaptırmaya teşvik etme zorunlulukları gelmelidir.”* ifadesince yöneticilerin öğrencileri sporda yönlendirme noktasında üstlenmiş oldukları misyonun önemine değinmiştir.

Bir diğer katılımcı ise; “MEB okul spor programlarının profesyonelleştirilmesi, çocuk spor politikalarının ve beden eğitimi derslerinin okullarda daha faydalı hale getirilmesi için GSB ile ortak bir takvim ve partner projelerin oluşturulması yönünde karşılıklı iş birliği yapılması ve gençlerin fiziksel, ruhsal ve zihinsel gelişiminin desteklenmesini sağlayan ve kötü alışkanlıklardan uzak tutan spora teşvik eden çalışmaların artırılması faydalı olacaktır.” ifadesince kurumlar arası karşılıklı işbirliğini arttıran çalışmaların yapılmasının ve gençleri spora teşvik etmenin önemini vurgulamaktadır.

MEB ve GSB, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin fiziksel, ruhsal, zihinsel ve aynı zaman da motorik gelişimlerini desteklemek ve sağlıklı, öz güveni yüksek nesiller yetiştirmek hedefiyle gerek ilçe çapında gerekse il ve ülke çapında “okul spor faaliyetleri” adı altında organizasyonlar yürütmektedir. Bu okul spor faaliyetleri, 2010 -2011 eğitim öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM) arasında imzalanan bir protokolle okul spor faaliyetleri o zaman ki adıyla GSGM’ ye şimdiki adıyla SHGM’ye devredilmişti. Dolayısıyla 2010 yılından beri okul spor faaliyetleri GSB çatısı altında gerçekleştirilmektedir.

Bu durum ilerleyen süreçlerde iki kurum arasında farklı tartışmaları da beraberinde getiren ve zamanla koordine edilmekte zorlanan, sürekli farklı görüşlerin olduğu bir konu haline gelmiştir.

MEB ve GSB arasında oluşan bu açmazı ve birçok tartışmayı beraberinde getiren süreci, bizzat bu yasa ve mevzuat değişikliklerinin içerisinde yer almış olan bir katılımcımız şu şekilde yorumlamaktadır;

“2010 yılında Milli Eğitim Bakanı ve Spor Bakanın içerisinde yer aldığı bir protokolle iş birliğine gidildi. Okul sporlarının etkinlikleri daha fazla Gençlik Spor teşkilatı tarafından sorumluluk üstlenilerek yürütülmesine karar verildi. Ama Milli Eğitim bürokrasisi bundan rahatsız oldu. OBESİT kadroları bu konuda çok rahatsızlardı. Ben şahsen tartışmaların odağında bulunarak yaşadım. OBESİT tekrar eskiden olduğu gibi tekrar okul sporlarını kendi bünyelerine almak istediler. Fakat o günün siyasi karar verici mekanizmaları geri adım atmadığı gibi bir ileri adım daha atarak okul sporlarının sorumluluğunu tamamen gençlik spor teşkilatına devretti. Paralel olarak MEB içerisinde eskiden okul sporlarını organize eden OBESİT daire başkanlığını kapattı. Bugün MEB teşkilatının içerisinde okul sporlarını organize edebilecek bir idari bir yapı yok. Tüm okul sporları etkinlikleri şuanda gençlik spor teşkilatının sorumluluğunda. Fakat ben bu yapılanmayı doğru bulmuyorum. MEB bu yükümlülüğü tamamen gençlik spor teşkilatına devrederken, gençlik spor teşkilatı içerisinde yaşanan bazı ihtilafların doğru bir yapılanmaya engel olduğunu düşünüyorum.”

ifadesince okul sporları faaliyetlerinin MEB çatısı altında organize edilmesinin önemini vurgulamaktadır.

Bir diğer katılımcıda;

“MEB’in spor organizasyonlarını MEB’deki öğretmenler düzenliyor ve uyguluyor. Şimdi öğrenci yetiştiren beden eğitimi öğretmeni fakat organizasyonu gençlik spor yapıyor. MEB ve GSB arasında organizasyon süreçlerinde kopukluklar var. Dolayısıyla iki kurum arasında koordinasyonu arttırmak ve iletişimi iyileştirebilmek için yasal düzenlemeye ihtiyaç var. Ben okul sporları faaliyetlerinin tekrar MEB çatısı altına alınması gerektiğini düşünüyorum.”

görüşü ile okul spor faaliyetlerinin GSB çatısı altında koordine edilmesinin doğru bir karar olmadığını ifade etmektedir.

Bununla birlikte diğer bazı katılımcılar ise okul spor faaliyetleri ile ilgili etkinliklerin GSB çatısı altında devam etmesi gerektiğini savunmakta olduğu görülmektedir. GSB çatısı altında gerçekleştirilmesi gerektiği görüşünü savunan katılımcılardan biri,

“Gençlik ve Spor Bakanlığının güçlü sportif tesis ve yetişmiş personel alt yapısı okul sporları faaliyetlerinin yürütülmesi noktasından daha güçlü olmasını sağlıyor. Aksi durumda hakem atamalarında ve tesislerin kullanımı noktasında iki kurum arasında çakışmalar veya ihtilaflar çıkabiliyor. Bence GSB ‘nin koordinasyonu ile iki kurum arasında yaşanan ihtilafların en aza indirildiği kanaatindeyim.”

görüşü ile okul sporları faaliyetlerinin GSB çatısı altında organize edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Yine aynı konu ya farklı bir bakış açısı kazandırmak adına başka bir katılımcı da,

“Onun dışında GSB’nin okulların içerisine entegre olmasında bazı sıkıntıların olduğunu düşünüyorum. Bunların çözüme kavuşturulması için gereken düzenlemelerin ve değişikliklerin ivedilikle yapılması gerektiği kanısındayım.”

ifadesiyle sürecin iyileştirilmesi açısından yapılması gerekenleri ifade etmiştir.

Katılımcıların genel olarak ifade ettiği diğer önemli konulardan biri, okullarda yaşanan tesis altyapısı ve spor malzeme yetersizliği ve maddi kaynak sıkıntısı. Bu konu kapsamında katılımcılar,

“GSB tesisleri yetersiz. Genelde spor kulüpleri kullanıyor! MEB okulları mevzuatta kullanabileceği ifade ediliyor fakat doluluktan kullanılamıyor.

Gençlik spor hizmetleri de yetersiz. İlçe spor müdürlerinin bir etkisi veya yeterli yetkisi yok. Sadece tesislerde antrenman saat planlamalarını ve izinleri yazıyor. Tesisleri genelde özel spor kulüpleri kullanıyor. Okul takımlarının kullanma hakkı var deniyor fakat bu durum uygulamada yok.”

“Önemli sorunlardan bir tanesi de şu ki okullarda spor salonu yok. Bence spor salonları dersliklerden çok daha önemli. Yeni yapılan bir okulun spor salonu yoksa o okul açılmamalı bence. Bu alt yapının ivedilikle oluşturulması gerekiyor. Tüm ilkokul, ortaokul, lise ve üniversitelerin yani tüm eğitim birimlerinin sahip olması gereken çok amaçlı bir spor salonu olmalı. Ve bununla ilgili uzman kişilerden oluşan bir komisyon kurulmalı. Bu komisyon 24 derslik bir okul için her yönüyle standartlara uygun bir sportif tesis modeli ortaya koymalı ve bu komisyonun belirlediği standartların altında spor tesisinin projelendirilmesine izin verilmemelidir.”

“Okullar yapılırken her zaman sadece bina düşünülüyor. Halbuki anne, baba, milli eğitimdeki il ve ilçeler şunu düşünmüyor. Benim çocuğum sporunu nerede yapacak? Buna ailenin tercihleri diyoruz. Ailenin tercihlerini bu şekilde geliştirebilirsek eğer aile öncelikli olarak kendi önceliklerini sıralarken benim okulumun spor mekanları olmalı, iyi bir spor hocası olmalı. Hollanda sistemi diyor ki en az 15 dakika aktif eğitimi olan ders arası vereceksiniz. Mesela yukarı çıktıkça bu süre daha da artmalı. Okullarda bina yapılıyor ama spor salonu yok. Okullara ruhsat verirken, sporu senin çocukların nerede yapacak diye milli eğitim özel kanununda bunu sormuyor. Milli eğitim ister özel olsun ister devlet okulu olsun spor salonu yapımı zorunluluğu getirmiyor. Diğer taraftan yerel yönetimlerin spor salonu olmayan okullara iskan veya inşaat yapı ruhsatı vermemesi gerektiğini düşünüyorum.”

görüşleriyle katılımcılar, sportif tesis alt yapısının ne kadar önemli olduğunu vurgulamakta ve bu hususta alınabilecek tedbirlere dikkat çekmektedirler.

Katılımcı 11 ise yurt dışından örnek göstererek tesis alt yapısına tamamen farklı bir bakış açısı getirmiştir. Çocuklarımız için okul değil çok amaçlı spor alanları ile, müzik odası, bilişim odası, resim ve sanat atölyeleri ile tam bir yaşam alanı inşa etmemiz gerektiğini vurgulayan katılımcı 11;

“Polonya’daki standart devlet okullarından birini ziyaret ettik. Okul arka arkaya üç binadan oluşuyor. Üçüncü binanın tamamı spor salonu. Yarıyı yüzme salonu, diğeryarıyı kapalı spor salonu, bir kısmı jimnastik salonu. Arkası suni çim halı saha ve 200m lik bir atletizm sahası var. Bu devlet okulu. Özel okul değil. Polonya’da özel okul yok. Sadece devlet okulları var.”

ifadesiyle Polonya’da devlet okulu ziyaretinde yaşadığı tecrübeleri paylaşmıştır. Aynı katılımcı ülkemizdeki okulların projelendirilmesi ve planlamasında bakış açısının değiştirilmesi gerektiğini;

“Biz okulları zaten başta yanlış olarak kurguluyoruz. 40 kişiyi sınıfa sokar sonra evine göndeririz diyoruz. Ama bakın yurt dışındaki okullarda tiyatro salonundan tutun, müzik odasına kadar hepsi var. Spor salonları var. Resim atölyeleri var. Ve okul 1942 yılında yapılmış. Avrupa Birliğinden 250 bin Euro destek almışlar. Şuan bu mimaride bir okul yok. Okulun bahçesinin yarıyı orman. Okulun öğrenci servisi yok. Çünkü toplu taşıma okulun önünden geçiyor. Çocuklar okula paten ile geliyor. Bisiklet ile geliyor. Bisikletler için park alanları var. Şimdi eğitim planlaması böyle yapılır. Eğitim bina yapmak değildir. Eğitim yaşam alanı yapmaktır. Öğrenciler için o alanı oluşturacaksın. Ülke olarak felsefeleri bu. Öğrencilerin eğitim hayatlarını rahatlıkla geçirebilecekleri bir yer olarak planlayarak çocuklarını geleceğe hazırlıyorlar.”

görüşüyle ifade etmekte ve aslında devlet olarak okul yapmaktan çok öğrenciler için yaşam alanı yapma vizyonu ile hareket edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Bu konu ile ilgili katılımcı 13’ün paylaşmış olduğu bilgi günümüzde okullarda yaşanan tesis sıkıntısına farklı bir boyut kazandırmıştır. Bu konu ile ilgili katılımcı,

“2005 ten sonra okullarda tesisleşme adına güzel atılımlar oldu. Fakat 4+4+4 gelince ortaokullar ilkokula dönüştürülünce içerisindeki spor salonu ilkokula kalmış oldu. Ortaokula gelen çocukların, beden eğitimi öğretmenleri var ama spor salonları yok. İlkokula gelen çocuklarında spor salonları var ama beden eğitimi öğretmenleri yok. Bunlar tesisleşme adına biraz negatif oldu.”

görüşü ile 4+4+4 sistemi ile bazı spor salonlarının ilkokulların bünyesinde kalması ile fonksiyonel kullanımdan uzaklaştığını vurgulamaktadır.

Son olarak dile getirilen diğer önemli konu başlıklarından biri de GSB ile TOSF arasında okul spor faaliyetleri yönetiminde yaşanan çift başlılık. Bu konu ile ilgili bir katılımcı;

“MEB okul sporları faaliyetlerini yükümlülüğü tamamen gençlik spor teşkilatına devrederken, gençlik spor teşkilatı içerisindeki ihtilaflar doğru bir yapılanmaya engel oldu. Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ile barışık hareket etmeyen TOSF bu sorumluluğu resmen devir alamadı. Genel müdürlük TOSF’u sürece dahil etmeyerek, tamamen spor faaliyetleri daire başkanlığı aracılığı ile okul sporlarını kendi uhdesine aldı. Fakat ISF itiraz etti ve TOSF’u tanıdıklarını fakat Türkiye’nin genel müdürlük üzerinden uluslararası organizasyonlara katılımlarına müsaade etmeyeceklerine ifade ettiler. Bunun üzerine, mevzuatta ince bir ayar yapıldı. Ulusal organizasyonlar genel müdürlüğün uhdesinde kaldı. Uluslararası organizasyonlar da TOSF’un yetkisi devam etti. Fakat bu aslında bir ikilem ve çifte standart oluşturdu. Şimdi bir ikilem var. Kim patron belli değil. Türkiye yurt dışında temsil edecek okul sporları takımlarının oluşturulması hususlarında fikir farklılıkları bulunmakta. Tek başlılık burada uygulanabilecek doğru formül. Bence TOSF’un yurt içi yetkileri arttırılarak, ayrıca onlara bu hizmetleri yürütebileceği finansal destekte sağlanmalı ve TOSF’un bu süreci yönetmesi sağlanmalıdır. Bağımsız Federasyon sistemini kabul ettiysek ve Türkiye’deki tüm spor örgütlenmesini bunun üzerine kurduysak, okul sporlarını neden ayrı tutuyoruz?”

ifadesi ile okul sporları ulusal müsabakalarının düzenleme ve yönetme yetkisinin Türkiye Okul Sporları Federasyonuna (TOSF)’a devredilerek çift başlılığın ortadan kaldırılmasının önemine değinirken, aynı zamanda finansal destek sağlanması gerektiğini vurgulamaktadır.

4.3 Soru 3 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Yakın dönemde Milli Eğitimde izlenen spor politikalarının ve uygulamalarının eksi ve artı yönleri sizce nelerdir?

Bu soru ile katılımcılardan yakın zamanda MEB ve GSB bağlamında izlenen spor politikalarının en çok ön plana çıkan olumlu ve olumsuz yönlerini ve sahadaki yansımalarını ifade etmeleri istendi.

24 katılımcının 22'si (%92) bu sorunun eksi yönleri hususunda görüş bildirirken, sadece 6 kişi (%25) spor politikalarının artı yönleri hakkında yorumda bulunmuştur.

Katılımcıların 6'sı (%29) iletişim ve koordinasyon eksikliğine dikkat çekerken, 5 kişi (%21) yetersiz tesisleşme ve sportif ekipman sorunu, diğer 5 kişi (%21) ise liyakatsiz atama sorunu olduğuna düşünmektedir. Geriye kalan 5 kişi (%20) ise, halkın spor ile ilgili okur yazarlığının geliştirilme sorununa, alt kadroların görüşlerinin alınmadığını, ödül yönetmeliklerinde eksiklikler olduğunu, yetenekli sporcuları teşvikte sorunlar yaşandığını ve spor politikasının olmadığını ifade ettiği görülmektedir. 2 kişi (%9) ise eksi yönleri hususunda görüş bildirmemiştir.

Diğer taraftan katılımcıların sadece %25'i (6 kişi) artı yönleri hakkında düşüncelerini paylaşırken, %75'i (18 kişi) bu yönde görüş beyan etmemiştir. Artı yönleri hususunda görüş beyan eden 6 katılımcının, ödüllendirme sisteminin geliştirildiğini, TOM ve SEM merkezleri ile sporcu yetiştirme sisteminin geliştirildiğini, tesisleşmelerin arttığını, mobil uygulamaların geliştirildiğini, örgüt içerisinde yeni kurumsal yapılaşmaların arttığını ve uluslararası organizasyonlara ev sahipliği oranının arttığını ifade ettikleri görülmektedir.

GSB, ülkemizin geleceğine yön verecek olan gençlerimizin spor aracılığı ile geleceğe öz güveni yüksek, kişisel ve sosyal gelişimlerini sağlamış ve sorumluluk sahibi bireyler olarak yetiştirmeyi temel görevi olarak kabul etmektedir. MEB ise, temel değerlerinde, erdemli, liyakat sahibi, insan hakları ve demokrasinin evrensel değerlerini bilen, analitik ve bilimsel bakış açısına sahip, girişimcilik, yenilikçilik ve aynı zamanda kültürel ve sanatsal duyarlılık ile sportif becerisi yüksek nesiller yetiştirmeyi kendine bir görev addettiğini ifade etmiştir.

Bu soru başlığı altında sporu, sanatı ve kültürü odağına alan çatı kuruluşlarının yapmış oldukları uygulamalar ve spor bağlamında izlemiş oldukları politikalar katılımcılar tarafından artı ve eksi yönleri ile değerlendirilecektir.

Yakın dönemde eğitim ve spor bağlamında izlenen politikaların olumlu yönleri olarak değerlendirilen uygulamalar ile ilgili olarak katılımcılar;

“Okul sporları 2010 yılında spor genel müdürlüğü bünyesine geçti. O zamanlar 20 civarında spor dalında yapılan yarışmalar 60 dala çıkarıldı. Pandemi öncesi verilerde 1,5 milyona ulaşıldığını söyleyebilirim.”

“Kaynaklar çok düzgün kullanıyor olmasa da spora ciddi kaynak oluştuğunu düşünüyorum. Ciddi sayıda tesis yapıldı.”

“Gençlik spor bakanlığının mobil bir uygulamalarını çok beğendim. Uygulamanın adı, GENÇ BİZİZ. GSB’nin gönüllülük faaliyetlerine yönelik başvuruları buradan yapabiliyorsunuz. Bir de SPORCUYUZ BİZ uygulaması var. Bakanlığın bütün faaliyetlerine buradan ulaşp, izleyebiliyorsunuz. Spor yapmanızı sağlayan bir uygulama. Egzersiz programları yüklü içerisinde. Onun dışında tesisleşmeyi artı yönü olarak söyleyebiliriz.”

görüşleriyle dijital ortamda önemli uygulamaların hayata geçirildiğine değinirken aynı zaman da okul sporları faaliyetlerinin GSB bünyesine geçmesi ile daha fazla branşta öğrenciye ulaşıldığı ifade edilmektedir. Olumlu politikalara değinen diğer katılımcılardan biri (Üst yönetici);

“GSB ve YÖK, ÖZDER arasında yapılan işbirliği ile yükseköğretimde ve ortaöğretim kurumlarında eğitim gören milli sporculara %100 eğitim bursu imkanı sunan protokollerin hayata geçmesi eğitim ve spor arasında tercih yapmak zorunda kalan sporcu öğrencilerimiz ve aileleri için çok güzel bir alternatif oldu. Bu süreçte sporcular derece elde etmiş oldukları belgeleri ile il gençlik spor müdürlüklerine başvurarak süreci başlatabilirler. İkinci aşamada il gençlik spor müdürlüğü içerisindeki okul sporları müdürlüğü belgenin onayı için ilgili federasyondan teyit aldıktan sonra onay belgesini öğrenciye veriyor. Öğrenci bu belge ile istediği kuruma burs başvurusunda bulunabiliyor.”

ifadesiyle Gençlik Spor Bakanlığının (GSB), YÖK ve ÖZDER ile yapmış olduğu iş birliğinin önemine değinerek burs sürecinin nasıl ilerlediğini açıklamaktadır.

Katılımcıların oluşan mağduriyetler açısından özellikle üzerlerinde durdukları konu, bazı idarecilerin sporcu öğrencilere ve bunları yetiştiren beden eğitimi öğretmenlerine yeterli desteği vermemesi hatta engellemesi. Bu konu ile ilgili katılımcılardan biri;

“Beden eğitimi ve spor öğretmenliği yaparken ilde 1. Oldum. Türkiye şampiyonasına gideceğim. Puanlı atletizm derecesi yaptık. Müdür okula yeni gelmişti. Bana gitmeyeceksin dedi. Ben o çocukları 4-5 senedir çalıştırıyorum

onların geleceği var bu işten para kazanacaklar dedim. Bırak bu işleri gitmeyeceksin dedi. Ben valilik onayını alıp gideceğim dedim. Gerekli işlemleri yapmasını söyledim masaya kağıdı bıraktım ve gittim . Türkiye şampiyonluğunu alıp geldim. 3 tane çocuğum Türkiye derecesi yaptı ve tarihi bir fark yaptık. Oradaki çocuklardan biri M. E. Türkiye milli takımında yarışıyor şu anda.”

“Okul sporları faaliyetlerinin Türkiye şampiyonasında derece alan bir öğrenci yanıma geldi. Bana okul müdürünün yönetmeliğe ve elinde bulunan resmi izin yazısına rağmen belgeyi kabul etmediğini ve sınavlara girmeme izin vermediğini söyledi. Yönetmeliğe rağmen nasıl böyle bir şey yapılabiliyor anlamış değilim. Sonra ilçe milli eğitim müdürünü aradık ve sorunu çözdük. Peki bu öğrenci beni bulmasaydı ne olacaktı? Acaba bu şekilde bilinçsiz ve sporun felsefesinden uzak yöneticiler kaç öğrenciyi daha mağdur etti?”

ifadeleri ile yaşamış oldukları tecrübeleri paylaşarak, bilinçsiz yöneticilerin sistem içerisinde oluşturdıkları sorunlara dikkat çekmektedirler.

Diğer taraftan bir katılımcının temelde üç kritik noktaya dikkat çektiği görülmektedir. Katılımcı 21;

“Milli eğitimde şu an temel de üç sorun var. Biri sporla alakalı uygulamaların sınırli olması, malzeme durumunun sıkıntılı olması ve zaman sıkıntısı. Beden eğitimi dersleri haftada iki saat. Bu da bir öğrencinin fiziksel gelişimi için yeterli bir süre değil. Bu sürenin arttırılması gerekiyor. Haftanın 2 veya 3 günü olması gerektiğini düşünüyorum. Şu an çocuklarda üç tane kritik problem var. Birincisi hareketsiz yaşam, ikincisi sağlıksız beslenme ve üçüncüsü ekran bağımlılığı. Siz çocuğu hareketli kıldığınız zaman dolaylı olarak ekran bağımlılığının önüne geçmiş oluyorsunuz. Hareketsiz yaşamında önüne geçmiş oluyorsunuz.”

görüşüyle çocukların hareketsiz yaşam tarzının ve ekran bağımlılığının önüne geçilmesinin önemine değinmekte ve çocukların hareketli kılınması ve fiziksel, sosyal kazanımların arttırılması için beden eğitimi derslerinin saatlerinin arttırılması gerektiğini ifade etmektedir.

Katılımcıların özellikler üzerinde durduğu diğer bir konu ise öğretmenleri teşvik edici maddi herhangi bir ödüllendirme sisteminin olmaması. Bu konu ile ilgili katılımcılardan biri,

“Çatı kuruluşları ve birimleri arasında koordinasyonsuzluk ve iletişimsizlik var diyebilirim. Taban ve tavan arasında kopukluk var. Yetenek keşfetmek için hala yeterli plan yapıldığını düşünmüyorum. Yeteneği bulunan kişiye de bir teşvik yasası yok. Yeteneği keşfeden öğretmene yeterli değer verilmiyor. Yeteneği keşfeden ve doğru branşa yönlendirip takibini yapan öğretmenler için maddi hiçbir geri dönüt yok. Ben yine beden eğitim öğretmenliği yaptığım yıllarda 2 kere Amasya’da Türkiye şampiyonu oldum. O zaman maaş ödüllendirmesi geldi. Zaten takdir belgesi mecbur geliyor. Yönetmeliklere bağlı olarak bazı karşılıkları var. Eskiden bu çok cüzi bir miktarken şimdi tam maaşa kadar çıkarıldı. Takdir belgelerinin mevki yükselmesi için katkısı oluyor. Ama bence yetenek taramalarında keşfedilen öğrencilerin aldıkları başarılarından sonra öğretmeninde maddi ve manevi karşılık alması gerektiğini düşünüyorum.

“Ben milli takıma 5 yıl bir sporcu yetiştirdim. Ben kulübe gönderdikten 6 ay sonra rekor kırdı. Bana hiçbir dönütü olmadı. Beden eğitimi öğretmenlerine sporcu tarama anlamında büyük bir sorumluluk veriliyor aslında ama karşılığı yok dediğim gibi. Ben öğretmenken bir tarama testi yaptım kendi okulumda kendi çapımda. Durarak sıçrama, dikey sıçrama, 60 m sürat koşusu, 1000 m dayanıklılık testleri vardı.

O tarama sonucu keşfettiğim öğrencilerden Türkiye şampiyonu takım çıkarttım puanlı atletizmde. Bu işle ilgili hiçbir teşvik almadım kendi girişimlerim sonuç verdi ama maddi veya manevi bir geri dönüt almadım.”

ifadesiyle aslında çok önemli bir konuya dikkat çekiyor; Beden eğitimi öğretmenlerine büyük bir sorumluluk yükleniyor ama karşılığı yok.

Bir katılımcı milli eğitimde izlenen spor politikalarında yaşanan sorunları;

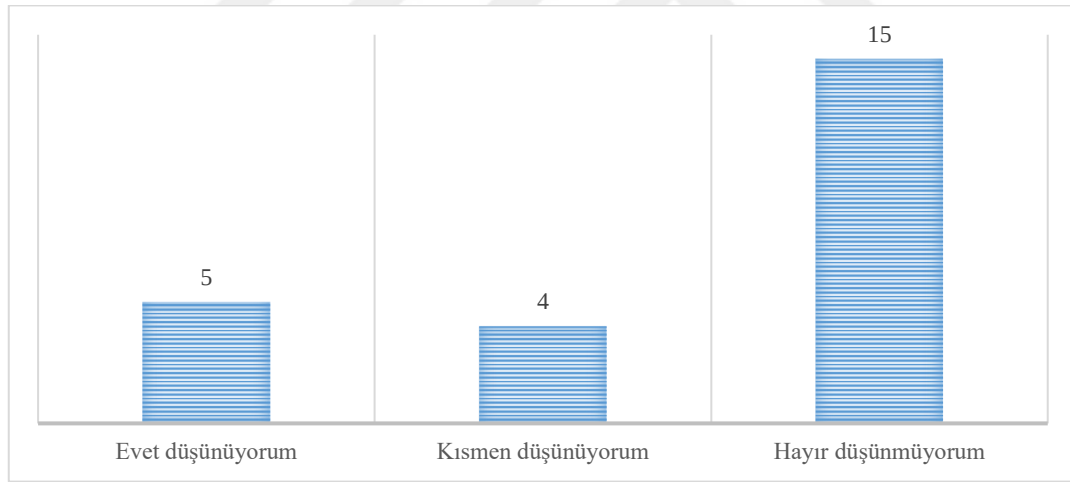
“Milli eğitimde spor politikaları içinde beden eğitimi ders saatleri ve alanında istihdam edilmesi gerekli. Beden eğitimi öğretmenleri ve uzmanları konusunda yetersizliklerin giderilmesi, ayrıca okullarda öğrencilerin başarılı bir sportif eğitim alabilmelerinin sağlanmasının önünde engel olarak duran sportif alan ve

malzeme eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir. Yine okul sonrası sportif eğitimin okullarda öğrencilerin okul sonrası zamanlarını en iyi şekilde değerlendirecekleri bir kurum yapısına dönüşmesi arzu edilmektedir. MEB ve GSB birimleri arasındaki koordinasyon düzeyi arttırıcı tedbirlerin alınması gerekmektedir. Geçmişten günümüze eleştireceğimiz husus ise beden eğitimi ders saatlerinin ve Beden eğitimi öğretmenlik atama sayılarının düşmesi denebilir.”

ifadesi ile özetlemekte ve iki kurum arasında koordinasyonu arttırıcı tedbirler alınmasının ve beden eğitimi ders saatleri ve atama sayılarının artırılmasının gerekliliğine vurgu yaptığı görülmektedir.

4.4 Soru 4 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Yakın dönemde izlenen Türk spor politikalarının halk tabanında spor kültürünün oluşmasını sağladığını düşünüyor musunuz?

Şekil 4. 3 Mülakat Sorusu 4 Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının tümü bu soruyu cevaplandırmıştır. Katılımcıların, 5'i (%21) spor politikalarının halk tabanında spor kültürünün oluşmasını sağladığını düşünürken, 15'i (%62) spor politikalarının halk tabanında spor kültürünün oluşmasını sağlamadığını ifade etmiştir. 4 (%17) katılımcı ise kısmen de olsa spor politikalarının halk tabanında spor kültürünün oluşmasını sağladığını ifade etmiştir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı 2019 yılında yayınlamış olduğu Stratejik Planda toplumun her kesiminde spor kültürünün geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasını temel hedefleri arasında göstermektedir.

Katılımcılardan bazıları,

“Hem spor yapma oranı hem de mevcut spor organizasyonlarını izleyici olarak katılım oranları arttı. Hem de insanlar artık çocuklarını özellikle spora yönlendirirken eskisine göre çok daha aktifler.”

“Özellikle belediyelerin bu alandaki çalışmaları sporu teşvik eder nitelikte. Bu geçmişe göre iyi bir ivme kazandı. Son üç yıldır halk tabanında spora bir yönelim olduğunu düşünüyorum. Bu konu ile ilgili belediyelerin bölgesel olarak da olsa farkındalık çalışmalarını iyi yaptığını düşünüyorum.”

“Amatör branşlarda yayın yapan TRT 2 Spor kanalının özellikle gençler nezdinde spor kültürünün gelişimine destek olacağını düşünüyorum.”

ifadeleri ile yakın dönemde izlenen Türk spor politikalarının halk tabanında spor kültürünün oluşmasını sağladığını vurgulamıştır.

Bazı katılımcılar ise müsabakalara seyirci katılım düzeylerinin düşmesi veya toplumdaki obezite oranının her geçen gün artmasından dolayı halk tabanında spor kültürünü oluşturacak politikalar yürütülmediğini ifade etmişlerdir.

Katılımcı 9,

“Yaklaşık 40 yıldır sporun içerisindeyim hatırlıyorum...1980li yıllarda bir güreş organizasyonu olduğu zaman gürültüden hakemin sesi duyulmazdı. Şimdi Türkiye şampiyonasına bile sadece sporcular ve antrenörler geliyor. Bu gençlik sporun dijitali yeteri kadar kullanamadığını, halkı teşvik edemediğini gösterir.”

Katılımcı 15, *“Halk tabanında spor kültürü oluşturacak politikalar yürütüldüğünü düşünmüyorum. Halkın sağlık problemlerinin artarak devam etmesi bunun en büyük göstergesi.”*

Katılımcı 17. *“Yapılan politikalar halk tabanında içsel bir motivasyon oluşturmuyor. Sporun sağlıklı olan ilişkisi halk tabanına iyi anlatılamıyor.”* görüşleriyle yürütülen politikaların halk tabanında spor kültürünü oluşturmaktan uzak olduğundan söz etmektedirler.

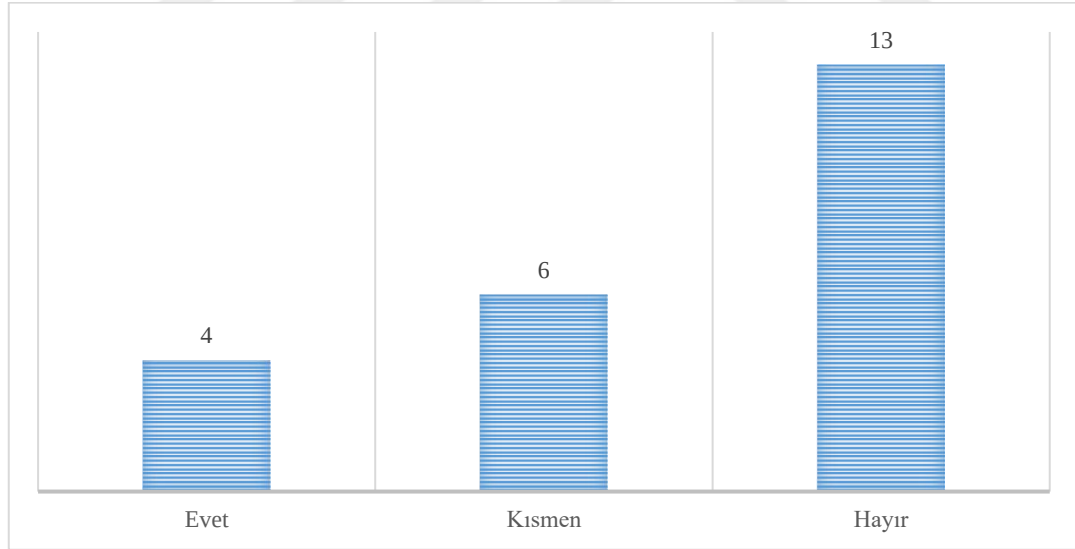
Katılımcı 9,

“Sporu sevdirmek önemli. Bu işi de çocuk ufak yaşlardayken yapacaksın aslında. İlk okul ortaokul yaşlarında bu kültürü aşıladığında ilerisi için çok büyük yatırım yapmış oluyorsun. Bizim ülkemizin spor kültürünü aşılama gibi kaygısı yok. Spor bir ceza olarak bile kullanıyorlar. Spor gençlere sevdirelmiyor! Spor ceza aracı olarak kullanılıyor. Ceza 2 tur koş. Bu sefer çocuk spora kötü bir bakış açısıyla büyüyor ve ileriki yaşlarında ne spora katılım gösteriyor ne gönüllülük yapıyor ne de herhangi bir branşa katkı sağlayabiliyor.”

görüşüyle sporun bir ceza aracı olarak kullanılması ile küçük yaştaki çocukların spordan uzaklaşmasına neden olduğunu ve bu durumun günümüzdeki spor kültürünün genç nesil arasında yaygınlaşmasının önündeki engellerden biri olduğunu belirterek konuya çok farklı bir bakış açısı kazandırmıştır.

4.5 Soru 5 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

İlgili üst kuruluşlar tarafından hayata geçirilen mevzuat ve yönetmelik değişiklikleri tüm kademelerde sağlıklı bir şekilde uygulanabiliyor mu? Neden?

Şekil 4. 4 Mülakat Sorusu 5 Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının 23'ü bu soruyu cevaplandırmış, 1 katılımcı cevap vermek istememiştir. Katılımcıların, 4'ü (%17) üst kuruluşlar tarafından hayata geçirilen mevzuat ve yönetmelik değişikliklerinin tüm kademelerde sağlıklı bir şekilde uygulandığını düşünürken, 13'ü (%57) üst kuruluşlar tarafından hayata geçirilen mevzuat ve yönetmelik değişikliklerinin tüm kademelerde sağlıklı bir şekilde uygulandığını düşünmediğini ifade etmiştir.

6 (%26) katılımcı ise üst kuruluşlar tarafından hayata geçirilen mevzuat ve yönetmelik değişikliklerinin kısmen de olsa tüm kademelerde sağlıklı bir şekilde uygulandığını düşündüğünü ifade etmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığının milli eğitim ve sporun ülke genelinde düzenlenmesindeki esas amaç, ilke, hedefler, görev ve sorumlulukları belli başlı yönetmelik ve yasalar kapsamında belirlenmiştir. MEB ve GSB bu yasa ve yönetmeliklerin uygulanmasından sorumlu üst çatı kuruluşlarıdır.

Bu minvalde MEB ve GSB tabi olduğu, görev ve sorumluluklarını belirten yasa ve yönetmelikleri şu şekilde ifade edebiliriz;

- 1739 Nolu Milli Eğitim Temel Kanunu
- Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
- Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
- GSB Okul Spor Faaliyetleri Yönetmeliği
- MEB Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği

Bu soru başlığı altında en fazla öne çıkan konular;

- Karar verici konumundaki üst yöneticiler ile tabandaki personel arasındaki iletişim kopukluğu,
- Mevzuat ve yönetmeliklerin sahadaki uygulanışı esnasında karşılaşılan sorunların karar alıcı mekanizma tarafından takip edilmemesi
- Mevzuat veya yönetmelik değişikliklerinde tabandaki personelin görüşünün alınmaması

➤ Çok fazla görev ve kadro değişikliğinin yapılması,

Katılımcıların özellikler üzerinde durduğu diğer bir konu ise bakanlık, SHGM gibi üst yapılarda sürekli kadroların değişmesi ve alttaki personelin görüşlerinin dikkate alınmaması. Bu minvalde katılımcılar,

“Bir mevzuatın ve bir yönetmeliğin iyi bir şekilde uygulanabilmesi için uzun bir süre uygulamada olması gerekiyor. Bakanlıklar sürekli değiştiği için mevzuat ve yönetmeliklerin tüm kademelerde sağlıklı bir şekilde uygulanmasını sağlayamıyoruz.”

“Yukarıda alınan kararlar aşağıdaki görüşlerden etkilenmiyor. Yukarıda karar verici insanlar aşağıdaki görüşleri dikkate almalıdır. Başarılı politikalar için aşağıdaki insanların görüşlerinden yola çıkılmalıdır.”

“Ara bürokrat kadroları önceki alışkanlıklarını kolay kolay terk edemiyor. Çok fazla değişiklik yapıldığı için bu yönde bir motivasyon geliştiremiyor.”

görüşleriyle mevzuat ve yönetmeliklerin uygulanışın da yaşanan problemleri vurgulamaktadırlar.

Katılımcı 21 ise, ilgili mevzuat ve yönetmelikler ile ilgili personelin bilgilendirilmesi ve gerekiyorsa eğitim verilmesi ve stratejik plan yapılması gerektiğini vurgulamaktadır. Katılımcı 21,

“Bir mevzuat değiştiği zaman öncelikle o eğitimcinin ilgili mevzuat ile ilgili bilgi sahibi olması lazım. İkincisi o mevzuatı kayda nasıl geçireceği ile alakalı eğitim alması lazım. Burada kâğıt üzerindeki değişikliklerden daha çok uzun vadeli stratejik plan yapılması gerektiğini düşünüyorum. Burada anlık bir reaksiyonla hızlı bir şekilde eğitim gerçekleşmiyor. Öğretmenin bunu hızlı bir şekilde içselleştirmesi, bununla ilgili eğitim alması ve buna özgü eğitim materyallerini ellerine vermeleri gerekiyor ki eğitim gerçekleşsin. Aksi takdirde o değişiklikler sadece anlık ve geçici olarak kalabiliyor.”

ifadesiyle kalıcı değişiklikler için yapılması gerekenlerden söz etmiştir. Katılımcı 23 ise,

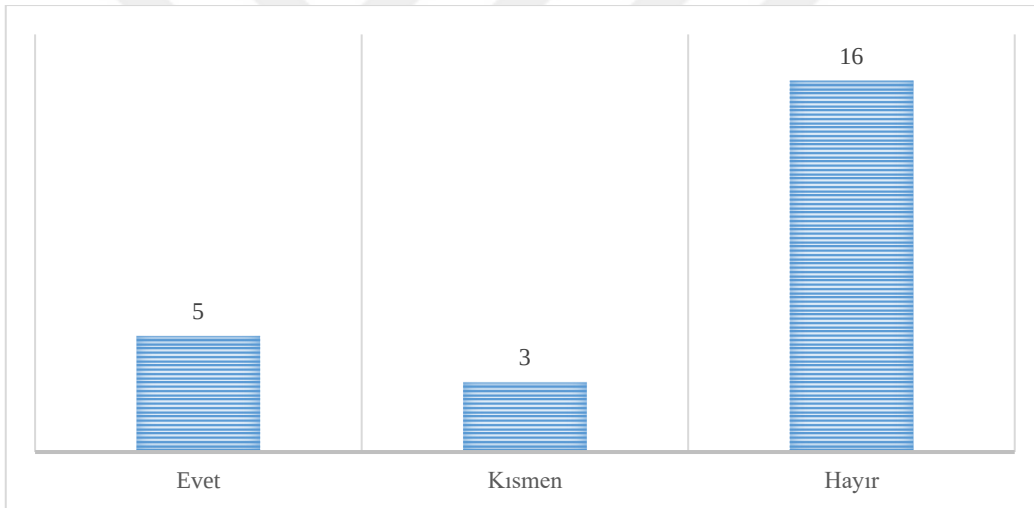
“Mevzuat ve yönetmelik değişikliklerinin devletin tüm kademelerinde sağlıklı yürüyebilmesi için olgunlaşma zamanına ve tecrübeye ihtiyaç duyulacağından belli bir zamanın geçmesi gerekmektedir.”

Ayrıca yeni politikaları ve kararları özümsemiş ve yenilikçi politikaları hayata geçirme noktasında bireysel ve kurumsal ciddi bir performansa ihtiyaç duyulmaktadır.”

ifadesiyle mevzuat ve yönetmeliklerin sağlıklı uygulanabilmesi için olgunlaşma zamanına dikkat çekmektedir.

4.6 Soru 6 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Türk eğitim sisteminde kurgulanan mevcut organizasyon yapısı ve üretilen politikalar ile genç neslin spora özendirip, teşvik edildiğini ve başarılı elit sporcuların yetişmesinin desteklendiğini söyleyebilir miyiz?

Şekil 4. 5 Mülakat Sorusu 6 Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının tümü bu soruyu cevaplandırmıştır. Katılımcıların 5'i (%21) kurgulanan mevcut organizasyon yapısı ve üretilen politikalar ile genç neslin spora özendirip, teşvik edildiğini ve başarılı elit sporcuların yetişmesinin desteklendiğini düşünürken, 16'sı (%67) kurgulanan mevcut organizasyon yapısı ve üretilen politikalar ile genç neslin spora özendirip, teşvik edildiğini ve başarılı elit sporcuların yetişmesinin desteklendiğini düşünmediğini ifade etmiştir. 3 (%12) katılımcı ise kısmen de olsa desteklendiğini düşündüğünü ifade etmiştir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı, elit sporcu yetiştirmeyi ve spora ilgiyi artırmaya yönelik çalışmaları yürütmeyi, başarılı sporcuları ve çalıştırıcıları teşvik edici ödüller vermeyi kendine bir görev addetmiştir (GSB Stratejik Planı, 2019). Bu soru kapsamında katılımcıların bakanlığın bu konu ile ilgili yürütmüş oldukları uygulamaları değerlendirmesi istenmiştir.

Genç neslin spora özendirip, teşvik edildiğini ve başarılı elit sporcuların yetişmesinin desteklendiğini savunan katılımcıların bu görüşlerini, TOHM projeleri, SEM Projeleri, yetenek tarama projeleri ve milli sporculara ortaöğretimde, üniversitelerde %100 burslu eğitim görme imkânı sunan düzenlemeleri örnek göstererek savunduğu görülmektedir.

Bu konu ile ilgili katılımcı 5,

“Bakanlık nezdinde milli sporcular için burs imkanları gerek üniversite gerek lise ve ortaokul için daha ulaşılabilir hale getirildi. İnsanların aklında şu oluşturmaya başladı: ‘Benim çocuğum spor ile belirli bir başarı elde ederse bunun bir getirisi veya katma değeri oluyor.’ Bugün vakıf üniversitelerinde tam burslu okuyan sporcu-öğrenci 70-80 civarında her bir çocuğun ailesi ödeyeceği 300-400 bin TL parayı ödemiyor. Bu yapılan protokoller kapsamında, çocuklar da belki hayal edemeyeceği üniversitelerde okuyup meslek ediniyorlar. Ortaokul düzeyinde de TEB, Bahçeşehir, Uğur, Okyanus gibi kolejlerde bu projelere destek vererek burslu sporcu-öğrenci okutuyorlar.”

görüşüyle geçmişte öğrencilerin hayal bile edemeyeceği düzenlemeler ile şu an birçok milli sporcunun ücretsiz eğitim alma hakkına kavuştuğunu ve bunun da spor kültürünün gençler nezdinde yayılmasına katkı sağladığını savunmuştur. Bu konu ile ilgili katılımcı 21 ise,

“Bu uzun vadeli bir çalışma. Fakat son gelişmelere baktığımızda şöyle bir durum var. Yetenek seçme çalışmalarına başladılar son birkaç yıldır. Ayrıca farklı illerde TOHM’lar kuruldu. Oraya da öğrenciler yerleştirilip, uzun bir eğitim sürecinden sonra öğrenciler olimpiyatlara hazırlanıyorlar. Bence bu şuan Türkiye’de bu yavaş yavaş yaygınlaşıyor. Bence yeterli insan kaynağı ve malzeme desteği sınırlı olduğundan dolayı şuan da bu iyi seyrediyor.”

ifadesi ile bu konunun uzun vadeli bir çalışma olduğunu ve bunun yavaş yavaş yaygınlaşacağından söz etmektedir.

Bazı katılımcılar akademik başarıyı önceleyip sportif başarıyı öteleyen bir yapıdan ziyade ikisinin birlikte yürütülebileceği bir yapının kurulmasının özellikle eğitim kurumlarında spor kültürünün yaygınlaşmasını sağlayacağını vurgulamaktadır. Bu konu ile ilgili katılımcı 2;

“Eğitim kurumları akademik başarıları sportif başarıların üstünde tutuyorlar. Coğrafya eğitimi, tarih eğitimi veya matematik eğitimi sportif eğitimin üstünde tutuluyor. Birçok eğitim kurumu tarafından. Çocuğun sportif başarısı da eğitime katkı sağlayabilir şekilde bir entegre olması gerekir. Dolayısıyla hem akademik başarıyı hem sportif başarıyı birlikte götürecek bir yapı spor kültürünün genç nesil arasında yaygınlaşmasını destekleyeceğini düşünüyorum.”

ifadesiyle sportif başarının eğitime katkı sunduğunu vurgulamaktadır.

Diğer taraftan bazı katılımcılarda bu konu ile ilgili ilkokullara beden eğitimi öğretmeni atanmamasının genç nesil arasında spor kültürünün yaygınlaştırılmasının önündeki en büyük engellerden biri olduğunu vurgulamışlardır. Bu konu ile ilgili katılımcı 8;

“Çok düzenlemeye ihtiyaç var. Biraz önce Finlandiya sisteminden bahsettim. Biz beden eğitimi öğretmeni yetiştiriyoruz. Neresi için? Orta okullar için. Ama senin beden eğitimi öğretmenin ilk okullara derslere giremiyor. Halbuki spor kültürünün temelini atacak yer orası. Hele ki 4-9 yaş arası, insanoğlunun değişmeyen karakterlerinin yerleştiği yaştır. Eskilerimiz söyler, yedisinde ne ise yetmişinde de odur.” ifadesiyle ilkokullara beden eğitimi öğretmeni atanmasının önemine dikkat çekmiştir.

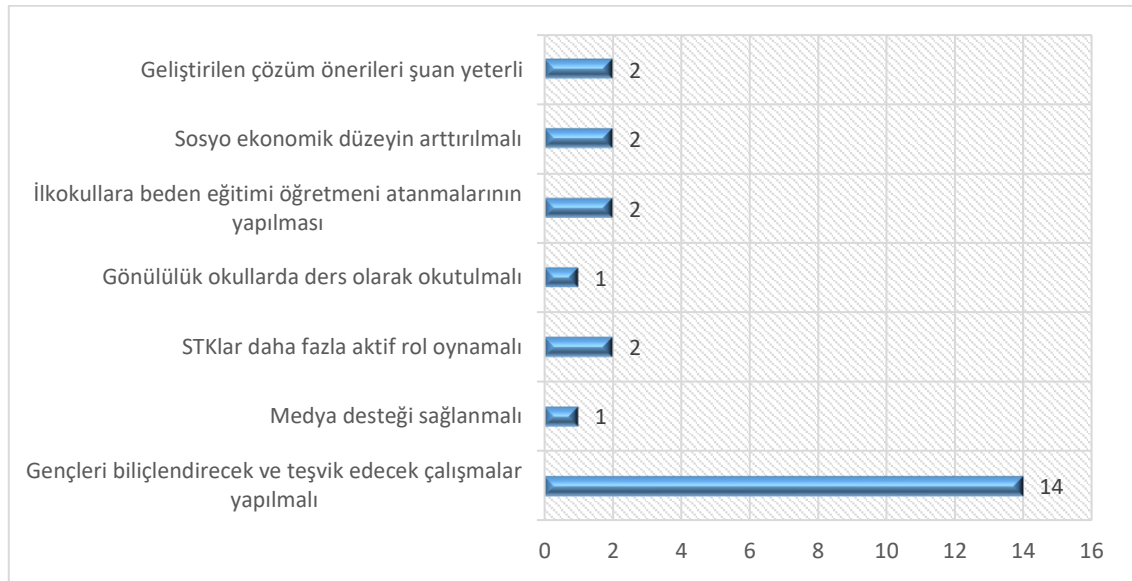
Katılımcı 10 ise, “3.sınıflara tarama yapıyor fakat ilkokula beden eğitimi öğretmeni atanmıyor. Çelişki var yani. Tutarlılık yok. Politika plansız.” ifadesi ile iki politika arasındaki çelişkiye dikkat çekmiştir.

Katılımcı 23, “Genç neslin spora özendirip, teşvik edilmesi ve başarılı elit sporcuların yetişmesinin beden eğitimi ve öğretmenlerin bireysel gayret ve performansı ile yürütüldüğünü, Türk eğitim sisteminde seçici ve sportif yetenekli öğrencileri ortaya çıkaracak ve destekleyecek bir mekanizmanın ve politikanın sistematik var olduğunu

düşünmüyorum.” görüşüyle beden eğitimi öğretmenlerinin sürece olan katkısına vurgu yapmaktadır.

4.7 Soru 7 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Gençlerin yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve spor organizasyonların da gönüllü olarak yer almalarını teşvik etmek, gönüllülük bilincini oluşturmak ve gönüllülük kavramını daha iyi özümseyebilmeleri için neler yapılmalıdır? Bu kapsamda, çözüm önerileriniz nelerdir?

Şekil 4. 6 Mülakat Sorusu 7 Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının tümü bu soruyu cevaplandırmıştır. Katılımcılardan 14’ü (%60) gençleri bilinçlendirecek ve teşvik edecek çalışmalar yapılması gerektiğini ifade ederken, 2’si (%8) sosyo-ekonomik düzeyin arttırılması yönünde görüş bildirirken, 2’si (%8) ilkokullara beden eğitimi öğretmeni ataması yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Diğer taraftan 2 kişi (%8) ise STKların süreç içerisinde daha fazla aktif rol oynaması gerektiğini, 1 kişinin (%4) gönüllülüğün okullarda ders olarak okutulması gerektiğini ve 1 kişinin de (%4) medya desteği sağlanması gerektiğini vurguladığı görülmektedir. 2 katılımcı ise (%8) gönüllülük noktasında üst mercilerce geliştirilen önerilerin şuan için yeterli olduğunu düşündüğü görülmektedir.

Kısaca, katılımcıların %92'si gönüllülük konusunda öneri sunarken, %8'i geliştirilen önerilerin şuan için yeterli olduğu görüşünü savunduğu görülmektedir.

Bazı katılımcılar gönüllülük bilincinin aşılmasına ilkokul çağından itibaren başlanması gerektiğini vurgulamıştır. Katılımcı 11, *“Amerika baktığımızda bu olay evlerde başlıyor. Babası ona beysbol topu alıyor. Beysbolu bile babalar takım kuruyorlar. 5., 6. Sınıftan sonra çocuklar branşlaşıyor. Gönüllük aslında küçük yaştan itibaren başlayan bir olgudur.”*

Katılımcı 13,

“Bence önce ilkokuldan itibaren gönüllülüğün eğitimleri verilmesi gerekir. Gönüllülük duygusal bir durum. Bence ilkokul çağı en doğrusu. Zaten o yaştaki çocuklar birçok şeyi gönüllü olarak yapıyorlar.”

görüşüyle gönüllülük bilincinin ilk okuldan itibaren kazandırılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Katılımcı 10,

“Gönüllülük ilkokulda başlar. Beden eğitimi öğretmenleri okul organizasyonlarında en aktif kişilerdir. Beden eğitimi öğretmenlerini örnek alıp gönüllülüğe dahil olacak öğrenciler maalesef bu öğretmenlere sahip değil çünkü ilkokullarda beden eğitim öğretmeni yok. Ufak yaşlarda gönüllülük davranışını kazanmalıdır öğrenciler. Bu davranışı da en iyi beden eğitim öğretmenlerinden öğrenirler.”

görüşleri ile gönüllülük bilincinin kazandırılmasının da ilkokul döneminin ve beden eğitimi öğretmenin kritik önem arz ettiği vurgulanmaktadır.

Diğer katılımcıların gönüllülük konusunda öne sürmüş oldukları önerileri arasında spor bilimleri fakültesine gönüllülük dersinin konması ve gençlere gönüllü olmaktan haz duyacakları şartların oluşturulması gerektiği ifade edilmiştir. Bu konu ile ilgili bir katılımcı;

“Gönüllülük bütün spor bilimleri fakültelerinde seçmeli ders olması gerek. Hatta seçmeli ders ile en az 2 tane gönüllülük çalışmasına katılma zorunluluğu getirmesi lazım o zaman bence çözülebilir.”

ifadesi ile gönüllülüğün teşvik edilmesi için yükseköğretime ders olarak konmasını önermektedir.

Katılımcı 8 ise,

“İnsanların gönüllü olmaktan zevk duyacağı duyguyu yaşaması lazım. Gençlere gönüllük duygusunu aşılama için, gençleri gönüllülük faaliyetlerine götüreceksiniz. Gidecekler ve görecekler. Onlara rehber olacaksınız. Onların sizinle ne kadar mutlu olduğunuzu gördüklerinde bu onlardaki gönüllülük duygusunu daha çok arttıracaktır.”

ifadesi ile gençlerin katılmaktan mutluluk duyacağı faaliyetlere götürülerek, o duyguyu tatması sağlanması gerektiğini belirtmektedir.

Bir katılımcı, kişilerin içerisinde bulunmuş olduğu sosyo ekonomik seviyenin gönüllülük faaliyetlerine katılımı direk olarak etkileyen bir etmen olduğunu ifade etmiştir. Bu konu ile ilgili katılımcı 19;

“Gönüllü olmanın amacı bir yere katkı sağlamaktır. Bir insanın bir yere katkı sağlayabilmesi için önce kendine bir şeyler katmış olması gerekir. Kendine bir şeyler katabilmek için önce para gerekiyor. Mesela ben. Çocuklarımdan arta kalan vaktimi istesem de harcayamam. Çünkü ben zaten hafta da 60-70 saat mesai harcayan biriyim. Kaç saat bana kalıyor? Kaç saat çocuklarıma kalıyor? Ne zaman gönüllü olacağım.”

“Türkiye’de gönüllülüğün az olmasının sebebi, gönüllü olarak çalışabilecek olan kişilerin ekonomik yeterliliğe sahip olmamasıdır. Gönüllülük faaliyetlerine kişilerin yeterince zaman ayırabilmesi için kişinin öncelikle ekonomisini düzeltmesi gerekiyor ve kendini geliştirmesi gerekiyor. Ama ben kendimi idame ettirecek parayı kazanamıyorum ki gönüllülük faaliyetlerine katılabileyim. Hayatımı idame edebilmek için ekstra başka işlerde çalışıyorum.”

görüşüyle kişinin gönüllülük faaliyetlerine katılabilmesi için gerek ekonomik durumunu gerekse kişisel gelişimini tamamlamış olması gerektiğini vurgulamaktadır.

Diğer taraftan bir diğer katılımcının gönüllülük faaliyetlerinde gençlerle iletişim kurmanın ve gençlerin ilgi alanların tespitinin önemine değindiği görülmektedir. Katılımcı 21,

“Gençlere gönüllülükle alakalı ilk önce iletişim kurmak gerekiyor. Siz iletişim kuramadığınız hiçbir gençle onun gönlünü fethedemezsiniz. Burada birinci kural, iletişim kurmak. İkincisi, gencin ilgilendiği ilgi alanlarını tespit etmek. Sporla mı ilgilenir? Gitarla mı ilgilenir? O ilgi alanını tespit ettikten sonra o ilgi alanını tespit ettikten sonra herhangi bir gönüllülük çalışmalarına yönlendirmek. Biz bir gençle iletişim kuramazsak ve ilgi alanlarını bilmezsek, o gence ne ulaşabiliriz ne de gündemine girebiliriz. Gündemine giremediyse de genci yönlendiremeyiz.”

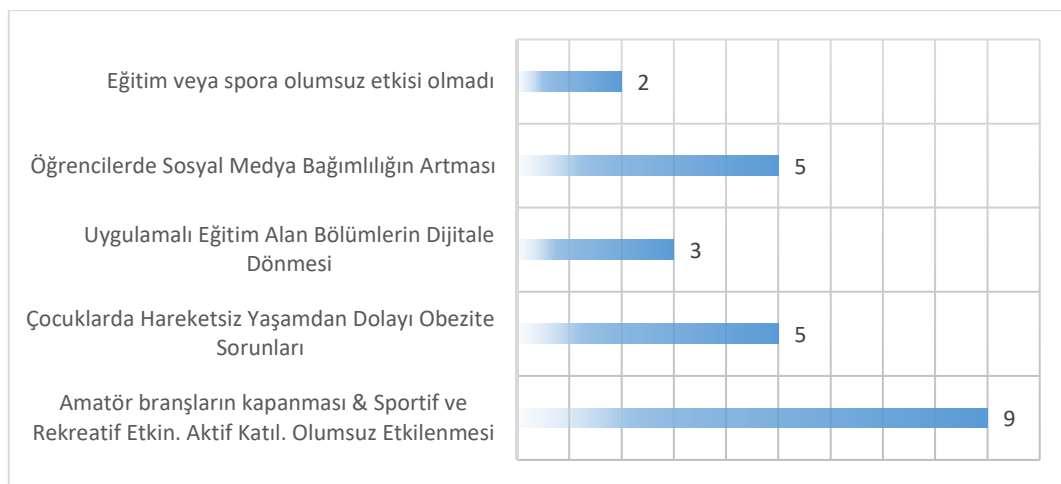
“Bütün tespitleri yaptıktan sonra gençlerimizi ilgili STK'lara, ilgili projelere ve faaliyetlere yönlendirebiliriz.

Bir de bu projelerin kaliteli olması gerekiyor, verimli olması gerekiyor, katılımcıya gence değer katması gerekiyor. Onun ilgisini çekmesi gerekiyor. Birazda cazip hale getirmek gerektiğini düşünüyorum.”

ifadesiyle özetle gündemine giremediğimiz genci yönlendiremeyeceğimizi ve kazanamayacağımızı vurgulamaktadır.

4.8 Soru 8 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Dünya'da ve ülkemizde Covid-19 pandemisi ile gelen dijitalleşme süreci mevcut spor sistemine olumlu ve olumsuz ne gibi etkileri olacağını düşünüyorsunuz? Bu noktada, karar verici mekanizmasını yürüten kurumlara önerileriniz neler olabilir?

Şekil 4. 7. Mülakat Sorusu 8 Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının tümü bu soruyu cevaplandırmıştır. Bu soruya katılımcılardan olumlu ve olumsuz etkileri olmak üzere iki başlık altında cevap vermeleri istendi. Katılımcılardan 2'si pandeminin eğitim ve spora olumsuz etkisi olmadığı görüşünü savunurken, 22 kişi hem olumlu hem de olumsuz etkisinin olduğunu ifade ettiler. 22 katılımcının pandeminin en fazla olumsuz etkisinin olduğunu ifade ettikleri konu başlıkları içerisinde en fazla öne çıkanlar şekil 4.7 de gösterilmiştir.

Katılımcıların 5'i (%21) dijitalleşme sürecinin öğrencilerde sosyal medya bağımlılığının artmasına neden olduğunu, 3'ü (%13) uygulamalı eğitim veren bölümlerin dijitalle dönmek zorunda kalmalarına neden olduğunu, 5'i (%21) ise dijitalleşme sürecinin çocuklarda hareketsiz yaşamdan dolayı obezite sorunlarına neden olduğunu ifade etmiştir. 9 (%37) katılımcı ise dijitalleşme sürecinin amatör branşların kapanmasına ve spora aktif katılımı olumsuz etkilediğini düşündüğünü ifade etmiştir. 2 kişi (%8) ise, pandeminin eğitim ve spor üzerinde olumsuz bir etkisi olmadığı yönünde görüş bildirmiştir.

Katılımcıların genel olarak pandeminin olumlu etkileri arasında gördüklerini ifade ettikleri konuları özetlemek gerekirse;

- Dijital konumda bilgiye ulaşmayı öğrendik. Bilgiye erişim hızlandı.
- Birçok online dijital eğitim pakette geliştirildi,
- Sporda yönetim organizasyonun ağının geliştirilmesine neden oldu,
- Bu minvalde kurumlar birçok android uygulaması geliştirip, hizmete sundular, (GENCBİZİZ, SPORCUYUZBİZ vb.),

Katılımcıların birçoğu pandeminin özellikle amatör branşlara ve sportif faaliyetlere katılıma olumsuz etki ettiğini vurguladıkları görülmektedir (Şekil 4.7) Katılımcılardan bazıları pandeminin amatör branşlara ve gençlerin sportif faaliyetlere katılımına olan olumsuz etkisi konusunda;

“Pandemi sporun yapılabilirliğini maalesef çok fazla düşürdü. Bu anlamda çok olumsuz etkiledi. Okul sporları ve spor tabanını durdurdu. Bu süreçte 11 yaşındaki çocuğum hareketsizlikten dolayı 11 kilo aldı. Pandeminin çocuklar üzerindeki etkisine güzel bir örnek.”

“Covit 19 sürecinde en büyük zararı spor gördü. En büyük tehlike ne biliyor musun? U17-U15 kırılma yaşlarında olan çocukların hiçbiri ligde oynayamadılar ve antrenman yapmadılar. Aşama aşip profesyonel düzeye gelecek bütün çocuklar evlerin de oturdular. Belki de bir ya da iki jenerasyonu kaybedeceğiz.”

“Özellikle altyapılarda pandemiden dolayı spor çok büyük yara aldı. Antrenman yapmamaları ve müsabakalara katılmamalı çok büyük bir gerileme oluşturmuştur. Pandemi geçtikten sonra daha fazla antrenman ve müsabaka yapılması ile bu konu aşılabılır diye düşünüyorum.”

“Altyapılarda yapılan antrenmanlar ciddi olarak sekteye uğradı. İlerleyen yıllarda üst düzey sporcuların yetişmesi hususunda problemler oluşacağını düşünüyorum.”

“Milli sporcular pandeminin başından beri mağdur olmadı fakat amatör liglerde müsabakaların iptal edilmesi velilerin çocuklarını spor okullarına veya kulüplere gönderme gereği duymamasına neden oldu.”

ifadeleriyle gençlerin antrenman ve müsabakalardan uzak kalmalarının, çocuklar arasında obezite sorunlarını artırma ve bir iki jenerasyonu kaybetme risklerinden söz etmektedirler.

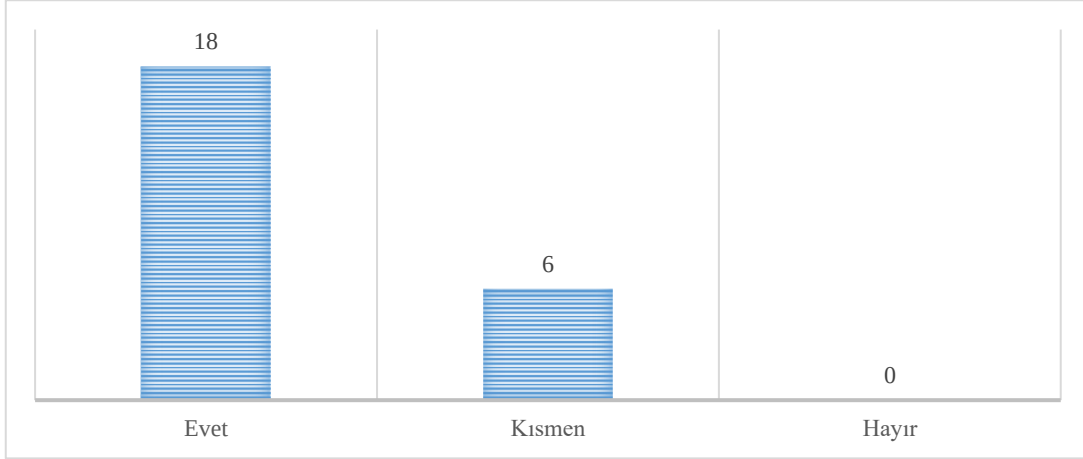
Diğer katılımcı ise yine çocuklarda hareketsiz yaşam tarzının sonucu ortaya çıkan obezite sorununa dikkat çekmektedir.

“Bu konu bizi olumsuz etkilediğini söyleyebilirim. Çocuklarda şuan hareketsiz yaşamdan dolayı obezite sorunu var. Biz kendi okulumuzda bunu yaptık fakat bunun bir devlet politikası haline getirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Dijitalleşmenin önü açıldı ve desteklendi. Öyle olması gerekiyordu. Ama onun getirmiş olduğu olumsuz özelliklere yönelik bir panzehirde oluşturulmadı açıkçası.”

Özetle, pandeminin neden olduğu hareketsiz ve sedanter yaşam tarzının bu süreçte tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi ülkemiz gençliği üzerinde de özellikle sağlık açısından yıkıcı etkileri olduğu görülmektedir.

4.9 Soru 9 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Son dönemde ciddi ivme kazanan dijital dönüşüme içerisinde bulunduğunuz kurumun uyum sağlayabildiğini düşünüyor musunuz? Bu kapsamda kurum olarak almış olduğunuz tedbirler neler?

Şekil 4. 8 Mülakat Sorusu 9 Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

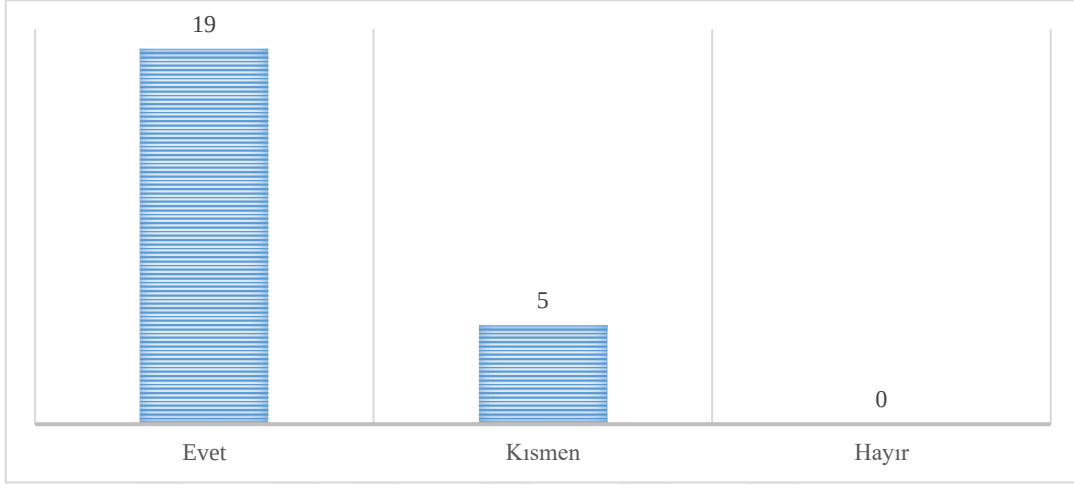
Katılımcıların 6'sı (%25) kurumunun dijital dönüşüme kısmen uyum sağladığını düşünüürken, 18'i (%75) kurumunun dijital dönüşüme uyum sağladığını ifade etmiştir.

Bu soru ile katılımcıların görev aldıkları kurumlardaki dijital dönüşüme uyum sağlama süreçleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

35 yıldır beden eğitimi öğretmeni olan bir katılımcı pandemi döneminde yaşadığı tecrübeleri kısaca şöyle özetliyor, “Mış gibi yapıldı dersem doğru olur. Neden miş gibi. Efendim biz bu covid döneminde derslerimizi zoom programı üzerinden yaptık. Fakat şöyle bir şey var. Zoom'un kontrolü bizde değil. Zoom'un kontrolü bizde olmadığı için öğrencilerin bazıları sesini kapatıyor kamerasını kapatıyor. Bazısı ikisini de kapatıyor. Denetim yok. Bir de ekranda kırk tane öğrenci var. Hangi birini denetleyeceksin. Yoksa konu mu anlatacaksın? Yoksa öğrenciyi mi denetleyeceksin? Ödev verdin. Ödevlerini mi denetleyeceksin? Dolayısıyla ne yaptık? Mış gibi yaptık. Biz dersimizi anlattık. Dinleyen dinledi. Bir tane sınav yaptık ve bu tek sınav ile karne verdik.”

4.10 Soru 10 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Önemli değişimlerin yaşandığı dijital mecralarda, gençlere ulaşmanın hızlı ve pratik yolu olan sosyal medya kurumunuz tarafından aktif bir şekilde kullanılıyor mu? Bu süreçleri yöneten özel bir biriminiz veya ekibiniz var mı?

Şekil 4. 9 Mülakat Sorusu 10 Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının tümü bu soruyu cevaplandırmıştır. Katılımcılardan 19'u (%79) sosyal medyanın kurumlarında aktif bir şekilde kullanıldığını ifade ederken, 5'i (%21) sosyal medyanın kısmen de olsa aktif bir şekilde kullanıldığını ifade etmiştir.

Günümüzde sosyal medya hayatımızın her alanında var olan bir olgu haline gelmiştir. Gençler ile iletişim kurmanın en kolay, hızlı ve ucuz yolu olan sosyal medya özellikle eğitim kurumları tarafından daha aktif bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Özellikle pandeminin ardından bu sürecin hızlandığı gözlemlenmektedir.

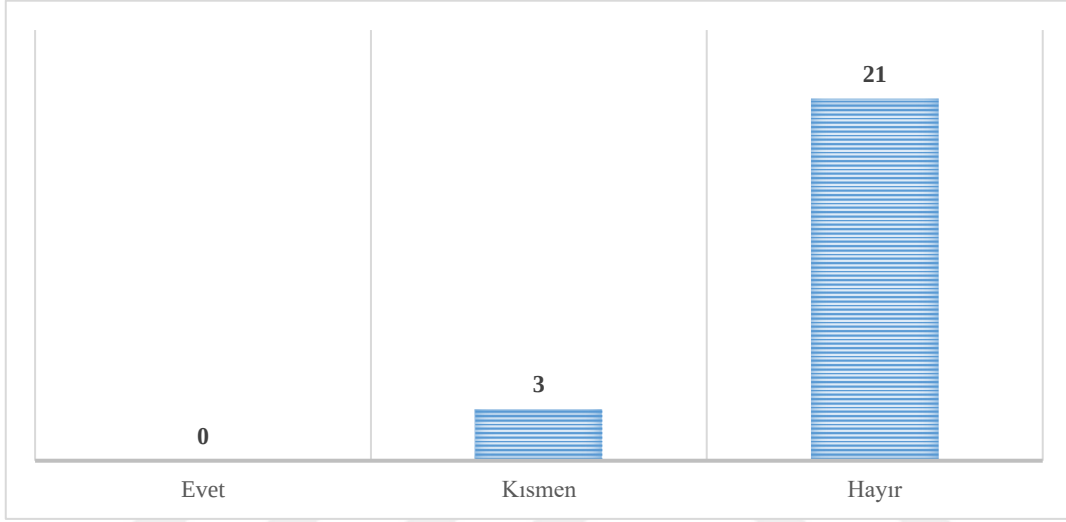
Türkiye’de her iki kişiden birinin sosyal medya hesabı olması ve genç kitle üzerindeki etkisi kurumların dijital medyada kurumsallaşmaya giderek sosyal medyayı yöneten özel departmanlar oluşturmalarına ve özel ekipler kurmasına neden olmuştur.

Bu soru ile kurumlarımızın bu sürece ne kadar dahil olabildikleri noktasında katılımcılarımızın görüş ve bilgilerine başvurulmuştur.

Katılımcıların çoğu sosyal medyanın kurumları tarafından aktif bir şekilde kullanıldığını ifade ederken, bazıları bu konu için kurum bünyesinde gençlerden oluşan özel ekip oluşturulduğunu vurgulamıştır.

4.11 Soru 11 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Günümüzde genç neslin (Özellikle Z kuşağının) üzerinde medyanın etkisi hakkında ne düşünüyorsunuz? Ülkemizde basın yayın kuruluşlarının, gençleri tüm sportif branşlara katılımını teşvik edici, özendirici ve başarılı elit sporcuların yetişmesini destekleyen nitelikte yayın politikası izlediğini düşünüyor musunuz? Bu hususta ne gibi düzenlemeler yapılabilir?

Şekil 4. 10. Mülakat Sorusu 11 Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının tümü bu soruyu cevaplandırmıştır. Bu soruya katılımcılardan olumlu ve olumsuz etkileri olmak üzere iki başlık altında cevap vermeleri istendi. Katılımcılardan 21'i (%88) basın yayın kuruluşlarının, gençleri tüm sportif branşlara katılımını teşvik edici, özendirici ve başarılı elit sporcuların yetişmesini destekleyen nitelikte yayın politikası izlediğini düşünmüyorum derken, 3'ü (%12) basın yayın kuruluşlarının, gençleri tüm sportif branşlara katılımını teşvik edici, özendirici ve başarılı elit sporcuların yetişmesini destekleyen nitelikte yayın yaptığını ifade etmiştir.

Bu soru ile özellikle dijitalleşmenin arttığı bir dönemde basın yayın kuruluşlarının gençlere yönelik üretmiş oldukları içerikler hakkında katılımcıların görüşlerine başvurulmuştur. Medya organlarının gençlerin gelişim özelliklerini göz önünde bulundurarak üretmiş oldukları içerikler veya projeler neler? Medya organları üzerinden yapılacak olan çalışmalar ve projeler neler olmalı? Gibi soruların cevapları aranmıştır.

Veriler sonucunda katılımcıların önemli bir kısmının, basın yayın organlarının gençlere olumlu içerik sunma kaygılarının olmadığı, ticari kaygılar güttükleri için daha çok reyting odaklı yayınlar yaptıklarını ve futbol haricindeki diğer branşlara fazla yer vermediklerini düşündükleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Bunların en önemlilerinden birinde bir katılımcı;

“Basın yayının gençlere nitelikli içerik sunma kaygısı yok. Basın yayının tek kaygısı var. Onlar çok izlenmek istiyorlar. Çok tıklanmak istiyorlar ama başarılı geldiyse de onu hemen alkışlıyorlar. Onda bir şey yok. Diğer taraftan basında yapılan yayınlar futbol ağırlıklı olduğunu düşünüyorum. Futbol harici branşların çok fazla hak ettiği yeri aldığını düşünmüyorum.” görüşüyle basın organlarının gençlerin gelişimini göz önünde bulunduracak yayınlardan uzak politika izlediğini ve genelde yayınların futbol odaklı olduğundan söz etmiştir.

Bir başka katılımcı da *“Türkiye’de spor medyası olduğunu düşünmüyorum. Sadece futbol medyası var. Ticari televizyoncular sadece reyting odaklı çalışmalar yapıyor. Devletin Türk sporuna destek vermeyi zorunlu tutarak her branşa özel belli saat aralıkları ile yayın zorunluluğu koymaları gerekir.”* ifadesiyle yayın organlarının daha çok reyting odaklı yayınlar yaptığını ve devletin mevzuatta yapacağı değişiklikler ile her branşa belli bir yayın süre tanınması gerektiğini vurgulamıştır.

Bulgularda ayrıca bazı katılımcıların sporun sadece birkaç branşın tahakkümü altında kalmasını eleştirdiğini ve devlet bütçelerinin çoğunun sadece birkaç branşa aktarılmasını uygun bulmadığını ifade ederek, bu süreçten memnun olmadıkları gözlemlenmiştir. Bu görüş ile ilgili katılımcılardan biri,

“Spor programlarının birkaç branştan ibaret olduğunu düşünüyorum. Farklılık oluşturacak, çocukları bilinçlendirecek çok fazla ne yayın ne de dijital içerikler, materyaller çok fazla yok açıkçası. Bunların daha fazla geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Sporun sadece birkaç branşın tahakkümü altında olmasını eleştirenlerdenim. Devlet bütçelerinin sadece bu branşlara aktarılmasını da uygun bulmuyorum.” ifade ile sadece birkaç branş odaklı ve çocukları bilinçlendirmeden uzak yayın politikası yürütüldüğünü ifade ederken, bir başka ifade de,

“Medya özellikle Z kuşağı ile alakalı gerek görsel gerek yazınsal kaynaklarda hep bir problem algısı ve olumsuzluklar üzerinde durmakta bu da ilgili kitleyle alakalı başarılı tahlillerin yapılmasını ve çözüm yolları bulunmasını engellemektedir. Medyanın gençleri spora katılımı özendirici bir yayın politikasından çok profesyonel medyatik ve haber değeri taşıyan sporlarla ilgilendiği ve neşrettiği bir gerçektir.” ile diğer taraftan mevcut izlenen yayın politikasının gençler ile ilgili çözüm önerilerinin bulunmasını da engellediği vurgulanmıştır.

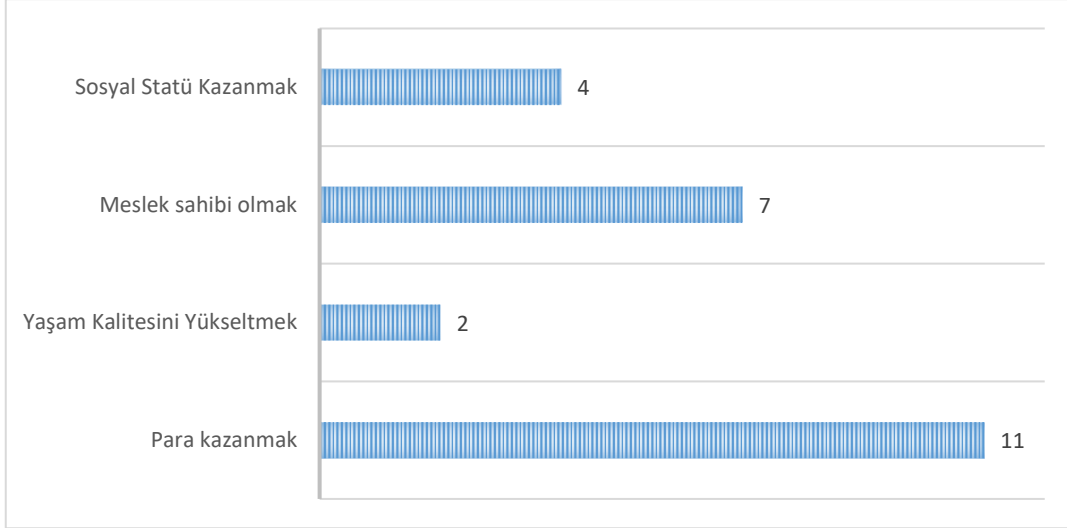
Z kuşağı ile ilgili medya da gelişimlerini olumsuz etkileyecek içerikler yayınlandığı görüşünü benimseyen katılımcılardan biri,

“Z kuşağı ile ilgili gerek medyada gerekse toplumda genellikle olumsuz bir dil ve argüman kullanılmaktadır. Buda Z kuşağı gençliğinin sorumsuz, üretken olmayan, düşünemeyen, kolay etki altında bırakılan ve yönlendirilen, karakter kazanamayan, ilgi ve alakaları çok değişken, konsantrasyon ve motivasyonu zayıf, nitelsiz bir kitle gibi gösterilerek ötekileştirmeye maruz bırakıldığını göstermektedir. Bu süreçte başarılı genç sporcuların ve spor aktivitelerinin çok daha fazla medya yer alması, sportif belgesel ve dizi içeriklerinin oluşturulması özendirici bir rol oynayacaktır.” ifadesi ile yetkili mercilerce yayın organlarında gençleri ön plana çıkaran spor aktivitelerine ve amatör branş faaliyetlerine daha fazla yer verilmesi gerektiği hususunda çözüm önerisi sunarken, bir diğer katılımcı;

“Spor ve medya adı altında bir lisans veya yüksek lisans programları açılması gerekiyor. Ayrıca öğrencileri teşvik etmek için, başarılı öğrencilerin belgeseli yapıp yayınlanmalı.” görüşüyle yükseköğretim alanında alınabilecek tedbirlere dikkat çekerek bu alanda niteliği artırabilmek adına lisans veya yüksek lisans programları açılması gerektiğini vurgulamaktadır.

4.12 Soru 12 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Genç nesil sizce sporu bir meslek sahibi olmak veya para kazanmak amaçlı mı yoksa yaşam kalitesini yükseltmek için mi yapıyor?

Şekil 4. 11. Mülakat Sorusu 12 Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının tümü bu soruyu cevaplandırmıştır. Katılımcılardan 11'i (%46) gençlerin sporu para kazanmak için yaptığını ifade ederken, 7'si (%29) meslek sahibi olmak için yaptığını, 4'ü (%17) sosyal statü kazanmak için yaptığını, 2'si (%8) ise yaşam kalitesini yükseltmek için yaptığını ifade etmiştir.

Günümüzde basın yayın organlarının sunduğu içeriklerin özellikle gençleri kolay yoldan, hiç çaba sarf etmeden zengin olmaya yönlendirmektedir. Denetlenmeyen yayınların etkisi ile gençlerde kolay kazanmaya yönelim artıyor. Futbolcuların hep ön planda olan hayatları ve basında yer alan astronomik transfer ücretleri gençlerin futbola yönelmesine neden olan sebeplerin başında gelmektedir.

Veriler sonucunda katılımcıların önemli bir kısmının günümüzde gençlerin sporu meslek sahibi olmak ve para kazanmak için yaptıklarını düşündükleri gözlenmektedir.

Günümüzün ekonomik koşullarının her geçen gün ağırlaşması ve izlenen yayın politikaları gençleri kolay para kazanma yollarına yönelttiği ifade edilmektedir. Bu minvalde, basın organlarının kolay para kazanmaya yönelik yayınlarından ve futbolcularının şatafatlı hayatlarının argüman olarak kullanılmasından dolayı özellikle futbol branşı üzerinden bu hayallerini gerçekleştirmek isteyen birçok genç olduğunu düşündükleri bulgusuna ulaşılmıştır.

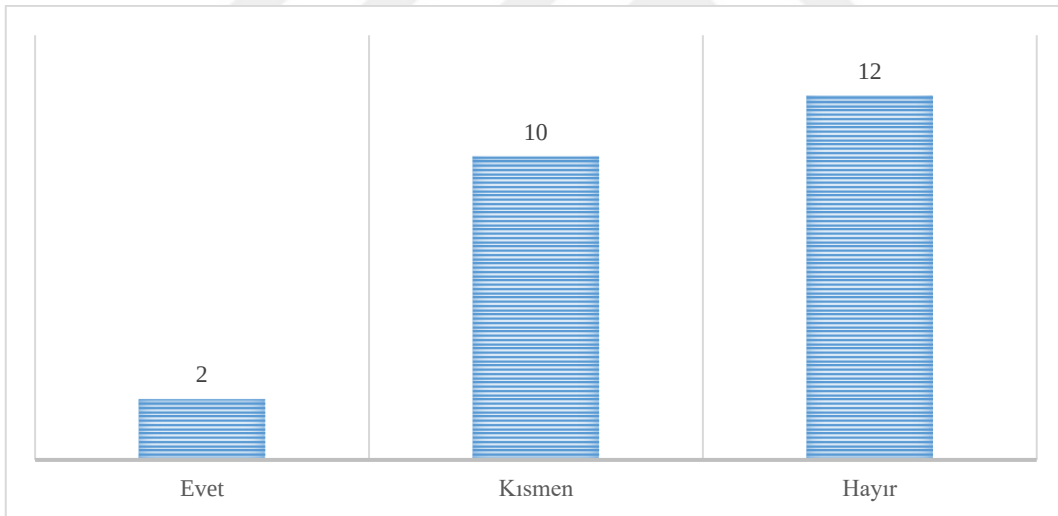
Bulgularda ayrıca, gençlerin kendi aralarında bir motivasyon aracı olarak statü kazanmak adına spora yönelindikleri ifade edilerek, konuya farklı bir bakış açısı ile değerlendirdikleri görülmektedir.

Bu görüş ile ilgili katılımcılardan biri,

“Bir genç sporu statü sahibi olmak için yapar. Diğer arkadaşlarından farklı olmak için yapar. Mesela sen spor yapınca etrafında basketbolcu veya tenisçi olarak bilinirsin. Daha sonra o statüye sahip olmak isteyenler seninle o spora başlar. Gençler arasındaki en büyük motivasyon, en iyi futbolu Ali oynuyor. En iyi basketbolu İbrahim oynuyor. Nedir bu? Bu bir statüdür. Gençler arasında spor bir statüdür. Sanat bir statüdür. Bir insan spor yaparak sınıfatlar. Bu her yaşta böyledir.” ifadesi ile gençlerin statü sahibi olmak için sporu tercih ettikleri veya sporu araç olarak kullandıklarını vurgulamaktadır.

4.13 Soru 13 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Spor Bilimleri fakülteleri spor sektörüne vizyon katabilecek, ülke ve sporcu sorunlarına karşı duyarlı ve bu sorunları çözüme kavuşturabilecek bilgi ve donanıma sahip bireyler yetiştirebilecek akademik ve fiziki alt yapıya sahip mi?

Şekil 4. 12. Mülakat Sorusu 13 Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının tümü bu soruyu cevaplandırmıştır. Katılımcılardan 2'si (%8) spor Bilimleri fakültelerinin spor sektörüne vizyon katabilecek, ülke ve sporcu sorunları çözüme kavuşturabilecek bilgi ve donanıma sahip bireyler yetiştirebilecek akademik ve fiziki altyapıya sahip olduğunu düşünürken, 10'u (%42) kısmen de olsa sahip olduğunu düşünürken, 12'si (%50) spor bilimleri fakültelerinin belirtilen hedefleri gerçekleştirebilecek akademik ve fiziki altyapıya sahip olmadığını ifade etmişlerdir.

Spor günümüzde farklı kültürlerden insanları bir araya getirerek, ortak payda da buluşturabilen bir olgu haline gelmiştir. Sektörün büyümesi, istihdam alanlarının açılması, spor endüstrisinde nitelikli ve donanımlı personel ihtiyacını önemli ölçüde arttırmıştır. Sporun şirketlere ve devletlere git gide finansal fayda sağlaması, sporu önemli miktarlarda finans hareketlerinin yaşandığı cazip bir ekonomik faaliyet alanı haline getirmiştir.

Sektörde yaşanan bu hareketlilik nitelikli ve alanında uzman personel ihtiyacını ciddi oranda arttırmıştır. Günümüzde sektörün nitelikli personel ihtiyacını karşılayan kurumların başında üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları (BESYO) ve Spor Bilimleri Fakülteleri gelmektedir.

Spor bilimleri fakültelerinin nitelikli ve donanımlı bireyler yetiştirebilecek nitelik ve donanım da olmadığını düşünen katılımcıların büyük çoğunluğu bu durumun kurumdan kuruma, üniversiteden üniversiteye değişebileceğini ve üniversitelerde sahanın gerçeklerinden uzak eğitim verildiğini ifade etmektedirler. Katılımcılar;

“Akademi ile saha çok farklı. Öğrenciler saha da bilmeleri gereken, işlerine yarayacak bilgileri almıyorlar. Sahanın gerçeklerinden uzak bir eğitim sistemi var. Dolayısıyla sahaya hiçbir şey bilmeden geliyorlar.”

“Ben genel olarak bütün üniversitelerin bütün bölümlerinin sahadan uzak olduğunu düşünüyorum. Akademik bilgi bir yere kadar verilip daha yoğun uygulamalı eğitimler verilmeli.” İfadeleri ile akademik eğitim yanı sıra alan eğitimine de önem verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Bununla birlikte diğer bir katılımcı ise,

“Öncelikle müfredat olarak çok geri olduğumuzu düşünüyorum. Öğretmenlik alanın da antrenörlük alanında yöneticilik alanında bu alandaki müfredat çok yetersiz. Ayrıca biz araştırmacı ve bilimsel veriler üzerinde çalışan akademisyen yetiştiremiyoruz. Bizim en büyük sorunlarımızdan biri bu. Biz alana insan yetiştiriyoruz, akademiye değil.” görüşüyle aslında üniversitelerin akademik yönden bilim insan yetiştirmekten çok alana insan yetiştirdiği argümanını savunduğu görülmektedir. Ayrıca tüm bölümlerde müfredatın çok yetersiz olduğunu vurgulamaktadır.

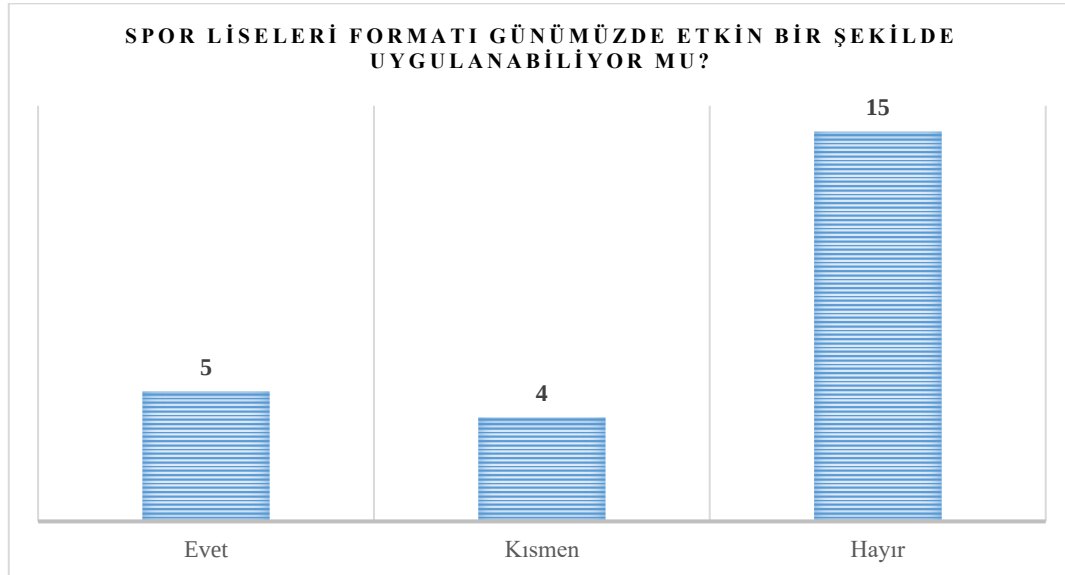
Katılımcı 7 ise farklı bir bakış açısı olarak, çok hızlı ve kontrolsüz bir şekilde spor fakülteleri sayısında ve akademisyen sayısında artışa gidildiğini bu durumun kaliteyi ve niteliği direk olarak etkilediğinden söz etmektedir. Bu konuda katılımcı 7,

“Türkiye’de sorunlu bir yaklaşımla, üniversiteleşme konusunda adımlar atıldığını düşünüyorum. Maalesef Türkiye’de birçok şeyde olduğu gibi önce nicelik dediler. Önce nicelik, nitelik arkasından gelir dediler. Ama bu sefer bu niceliği sağlarken, akademisyen kadroları doldurmak için maalesef kalitesiz yöntemlerle niteliksiz kişilere pozisyon verildi. Sayılar dünya rekoru kıracak şekilde arttırma yoluna gittik. Maalesef burada sınıfta kaldığımızı düşünüyorum. Işık hızı ile büyüyüyoruz. Bu kadar kolay olmamalı. Nitekim bu işi ne kadar kolaylaştırdınız o kadar da değersizleştirirsiniz.”

görüşüyle üniversitelerin hızla çoğalması ile niteliğin geri plana atıldığı aceleci kadrolaşmaya gidildiğini vurgulamaktadır.

5.14 Soru 14 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Spor Liseleri formatı günümüzde etkin bir şekilde uygulanabiliyor mu? Ayrıca Spor Liseleri gibi Spor Ortaokulları projesi hayata geçirilebilir mi?

Şekil 4. 13 Mülakat Sorusu 14 (a) Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının tümü bu soruyu cevaplandırmıştır. Katılımcılardan 5'i (%21) spor lisesi projelerinin günümüzde etkin bir şekilde uygulandığını ifade ederken, 4'ü (%17) spor lisesi projelerinin günümüzde kısmen de olsa etkin bir şekilde uygulandığını düşündüğünü, 15'i (%62) spor lisesi projelerinin günümüzde etkin bir şekilde uygulanmadığını ifade etmişlerdir.

Günümüzde İlk önce devletlerin daha sağlıklı ve özgüveni yüksek nesiller yetiştirmek hedefiyle yatırım yapmış olduğu spor zamanla kitlesel bir nitelik kazanması ile birlikte devletlerinde ulusal ve uluslararası alanda itibarını korumak adına koz olarak kullandığı bir araç haline gelmiştir. Devletlerin bu politikasının yansıması olarak beden eğitimi ve spor alanında nitelikli insan yetiştirilmesi için spor liselerinin projesi hayata geçirilmiştir.

Elde edilen veriler sonucunda katılımcıların spor liseleri projelerinde gözlemlemiş oldukları zayıf ve geliştirilmesi gereken yönleri özetlersek;

- Sportif altyapı yetersizliği
- Nitelikli ve donanımlı sporcular yetiştirmekten uzak yetersiz müfredat,
- Spor lisesi yapılırken yöre halkının yatkın olabileceği branşların dikkate alınmaması,
- Liyakat sahibi olmayan kişilerin idareci olması olarak ifade edilebilir.

Katılımcıların büyük çoğunluğu spor liselerindeki eğitimin, müfredat programının yeterli olmadığını ve mezun olan öğrencileri üniversiteye yerleşmede büyük sıkıntılar çektiğini ifade ettikleri görülmektedir. Katılımcılar;

“Spor lisesinden mezun olan kişilerin mezuniyet sonrası durumları vahim. Çünkü bunlar üniversitelere veya spor yüksek okullarına direk alınmıyor. Mezuniyet sonrası BESYO ları kazanma oranları da çok düşük.”

“Spor liseleri bence Türk eğitim sistemine vurulmuş bir hançerdir. Spor liselerinin müfredatına baktığımız zaman birçok dersinin başına spor kelimesi eklenmiş ama içeriği çok yetersiz bir program. Nitekim bugün Türkiye’deki spor liselerinde, normal lise eğitimi yani üniversiteye hazırlık olan genel kültür eğitiminin çok zayıf bir şekilde gerçekleştiğini görmekteyiz.”

“Spor liseleri bugünkü sporu en alt seviyeye düşürecek şekilde düzenlenmiş bir politika. Sporla ilgili bir işlevi yok. Bunu ortaokula indirgersek daha kötü bir durum oluşur. Zaten spor liselerinden mezun olan öğrenciler genelde üniversite kazanamıyor.” görüşleri ile spor liselerindeki eğitim müfredatının çok zayıf ve yetersiz olduğu ayrıca mezuniyet sonrası üniversiteye girme oranlarının da çok düşük olduğu vurgulanmaktadır.

Diğer bir katılımcı ise üniversitelere düşük yerleşme oranlarından dolayı spor liselerine öğrenci göndermeyi bıraktığını ifade etmektedir. Katılımcı 19,

“Ben buradan spor liselerine birinci sıradan, yedinci sıradan, dokuzuncu sıradan öğrenciler soktum. Sonra bir baktım ki spor lisesinden mezun olan öğrencilerimin hiçbiri üniversite sınavında barajı geçemiyor. Daha sonra spor liselerine öğrenci göndermeyi bıraktım.”

Uzun yıllardır bir spor lisesinde müdürlük yapan bir katılımcının görüşleri, diğer katılımcıların ifadelerini doğrular nitelikte olduğu görülmektedir. Mezuniyet sonrası atanma konusu ile ilgili katılımcı,

“Barajı geçen öğrencilerimizin hemen hemen hepsi okullara yerleşiyor. %40 civarında öğrencimiz her yıl üniversitelere yerleşiyor. %60 ise ya mezuna bırakıyor ya da başarısız oluyor. Bu başarısızlıkta akademik derslere olan ilgisizliklerinden kaynaklanıyor bence. Aynı zamanda da çocukların spora yatkınlıkları olup akademik derslere olmayabiliyor.” ifadeleri ile mezun öğrencilerin çoğunun barajı bile geçemediğini, üniversiteye yerleşme oranının ise %40 seviyelerin de olduğunu vurgulamaktadır.

Diğer taraftan bazı katılımcıların öğrencilerin spor liselerini başarısızlıktan dolayı son çıkış kapı olarak gördüklerini ifade ettikleri gözlemlenmiştir.

“Spor liselerini rehabilitasyon merkezlerinden farksız bir yer olarak görüyorum. Gençlerin akademik başarısızlığından dolayı tercih ettikleri kurumlar.”

“Çocuklar okulda genelde spor ağırlıklı dersler görüp YKS sınavına hazırlanamıyorlar. Sınavda da 150 barajını geçme sorunu yaşıyorlar. Spor liselerini ders temeli olmayan öğrenci için gitsin bari spor yapsın denilen kurumlar olarak görüyorum.” İfadeleri ile spor liselerini sporcu öğrencilerden daha çok başarısız öğrencilerin tercih ettiği vurgulanmaktadır.

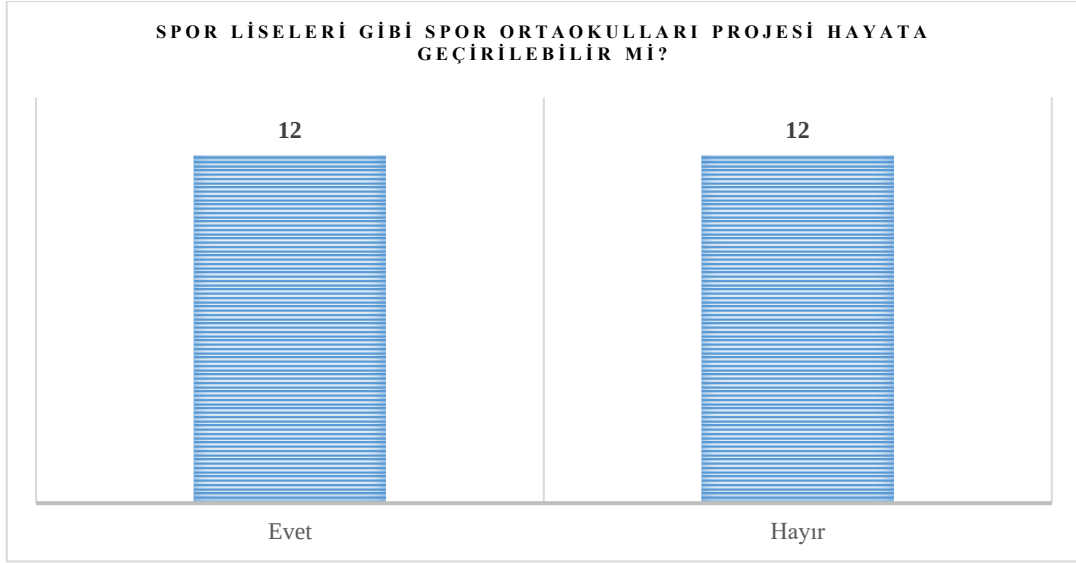
Katılımcı 8, spor liselerinde tesis altyapısından, nitelikli eğitimci altyapısına kadar, mevzuat ve yönetmelikteki boşluklara kadar birçok çözülmesi gereken temel sorunlar olduğunu ifade etmektedir. Bu konu ile ilgili,

“Spor liseleri tam bir fiyasko. Benim için spor liseleri tam bir fiyaskodur. Neden? Çünkü sporcu öğrencilerin eğitimleri aksıyor. Antrenmanları aksıyor. Senin kadrolu beden eğitimi öğretmenin milli takım düzeyinde eğitim veremez. Siyasi bir kurumdur. Spor lisesi demek, sporcu öğrenciye spor hizmeti sunacaksınız. Bir spor tercihi yapacaksınız. Bu tercihe dayalı bir okul kuracaksınız. Spor lisesi öğrencisi milli takım sporcusu demek. Bugün sizin milli eğitim programlarınız da kadrolu olarak bir antrenörü orada görevlendiremezsiniz. Mevzuat buna müsait.”

“Milli takım düzeyindeki bir sporcuya hangi antrenörü görevlendirebilecek ve hangi tesisi yapabileceksiniz? 57-60 çeşit spor var. Bunun adı spor lisesi. Siz her branştan sporcu seçeceksiniz. Peki bunun tesisi var mı? O spor lisesine bu tesisleri yapabilecek misiniz? Yüksek bilgi ve milli takım düzeyindeki bir antrenörü buraya atayabilecek misiniz? Artı hepsini yatılı yapabilecek misiniz?” görüşüyle spor lisesi projelerindeki temel sorunları vurgulamıştır.

Katılımcı 23, daha geniş kitleleri spor sisteminin içerisine alabilmek için spor lisesi yerine daha farklı uygulamalar yapılabileceğinden söz etmiştir. Bu konu ile ilgili,

“Ayrıca spor liseleri ve ortaokullarına da ihtiyaç olduğunu bunlar için herhangi bir entegrasyon ya da sistemin kurulmasına gerek duymuyorum. Spor liseleri yerine okullardaki başarılı sporcuların yetenek tespitlerinin yapılarak yıl boyu devam eden spor kulüp ve spor okullarında aktif spor hayatlarının sürdürebileceği bir sistemin varlığı ve desteklenmesi çok daha geniş öğrenci kitlelerinin spor sistemi içinde yer almasını sağlayacaktır.” görüşüyle spor liseleri yerine spor kulüpleri ve spor okulları üzerinden ilerleyen süreçlerin desteklenerek sporun daha geniş kitlelere ulaştırılabileceğinden söz etmektedir.

Şekil 4. 14 Mülakat Sorusu 14 (b) Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının tümü bu soruyu cevaplandırmıştır. Katılımcılardan 12’si (%50) spor liseleri gibi spor orta okulları projesinin de hayata geçirilmesi gerektiği görüşünü savunurken, 12’si (%50) spor liseleri gibi spor orta okulları projesinin hayata geçirilmemesi gerektiği görüşünü savunmuştur.

Bu soruda katılımcıların görüş birliği içinde olmamasının temel nedeni olarak mevcut spor liseleri projesinde yaşanan sorunların bu projede de devam etme kaygısı olarak görüldüğü, ifade edilen yorumlardan ortaya çıkmaktadır.

Spor liseleri konusu, katılımcıların tamamen ayrı düştüğü konulardan biri. Bazı katılımcılar tamamen kapatılması gerektiği görüşünü savunurken diğer taraftan bazı katılımcılar projenin ilkokullara kadar hatta anaokullarına kadar indirilmesi gerektiği görüşünü savunduğu görülmektedir.

Projenin ortaokullara ve hatta anaokulu seviyesine kadar indirilmesi görüşünü savunanların görüşleri;

“Branş spor liseleri açılmalı. Örneğin, Güreş Spor Lisesi. Spor liseleri fakültelere entegre edilmelidir. Kesinlikle spor ortaokulları projesi hayata geçirilmelidir.”

“Benim önerim spor lisesinden önce spor ilköğretim okulları açılması gerektiğini düşünüyorum. Temel sporların gösterildiği okullar. Hareket eğitimi, jimnastik gibi temel spor eğitimleri verildikten sonra orada yetişen bireyler yeteneklerine göre ilgili

branşlardaki kulüplere yönlendirilsinler. Orta öğretimde ayrıca spor yapanlara da burs verilebilir.”

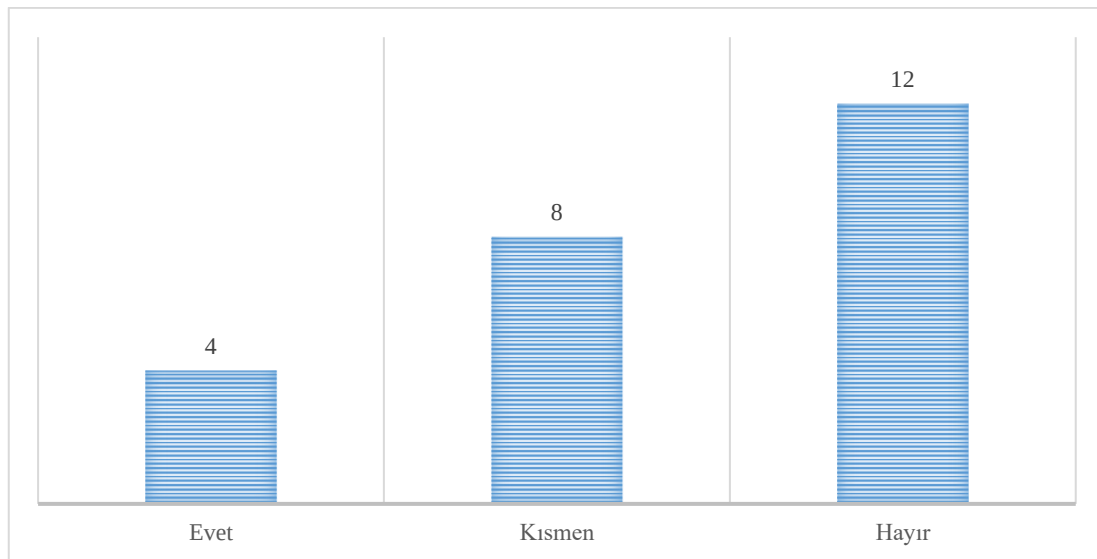
“Anaokulundan başlaması lazım. Ortaokul çok geç. Ortaokulda çocukları yönlendirebilirsin. Ama anaokulundan çocukları yetiştirebilirsin. Yurtdışında ortaokuldan itibaren yönlendirmelere yapılıyor. Anaokulundan itibaren iyi bir müfredat düzenlemesi ile yapılması bence daha sağlıklı olur.” ifadeleri ile çocukların gelişimi ve sporda doğru yönlendirilebilmeleri adına anaokulu dan itibaren bu projenin uygulanmasının gerekliliği vurgulanmaktadır.

Katılımcıların spor lisesi projelerinin daha fonksiyonel bir yapıya gelmesi için sunmuş oldukları önerileri ifade etmek gerekirse;

- Spor lisesi mezunlarına spor bilimleri fakültelerine girişte kayda değer bir ek puanın verilmeli,
- Sürecin daha iyi yönetilebilmesi adına yatılı eğitim verilmeli,
- Spor liseleri kadrolarına personel seçimlerinde daha seçici davranılmalı,
- Spor ortaokulları, spor liseleri ve spor bilimleri fakülteleri hepsi bir çatı altında kurgulanmalıdır.

4.15 Soru 15 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Spor Bilimleri Fakültelerinden mezun olan bireylerin sektörün ihtiyaç ve beklentilerini karşılayabilecek nitelik ve donanımda olduğunu düşünüyor musunuz?

Şekil 4. 15. Mülakat Sorusu 15 Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının tümü bu soruyu cevaplandırmıştır. Katılımcılardan 4'ü (%17) spor bilimleri fakültelerinden mezun olan bireylerin sektörün ihtiyaç ve beklentilerini karşılayabilecek nitelik ve donanımda olduğunu düşündüğünü ifade ederken, spor lisesi projelerinin günümüzde etkin bir şekilde uygulandığını ifade ederken, 8'i (%33) kısmen de olsa spor bilimleri fakültelerinden mezun olan bireylerin sektörün ihtiyaç ve beklentilerini karşılayabilecek nitelik ve donanımda olduğu noktasında görüş bildirirken, 12'si (%50) spor bilimleri fakültelerinden mezun olan bireylerin sektörün ihtiyaç ve beklentilerini karşılayabilecek nitelik ve donanımda olmadığını ifade etmiştir.

Ülkemizdeki ilk beden eğitimi öğretmenlerini yetiştiren okul 1926 yılında Orta Muallim Mektebi adı altında Konya'da kurulmuştur. Bir yıl sonra Ankara'ya taşınmıştır. Daha sonra adı "Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü" olarak değiştirilmiştir.

Bilim alanının da çağdaş sporun gerekliliklerini bilen, güncel gelişmeleri yakından takip eden, çağdaş bilgilerle donatılmış, ülke ve sporcu sorunlarına karşı duyarlı, bu sorunları çözüme kavuşturabilecek bilgi ve donanımındaki bireylerin ülke gereksinimlerine göre yetiştirilmelerini sağlamak amacıyla beden eğitimi ve spor yüksek okulları kurulmuştur.

Diğer taraftan spor endüstrisinin devasa boyutlara ulaşması ile kurumların ihtiyacı olan nitelikli ve donanımlı personel ihtiyacı da artmıştır. Ayrıca spor endüstrisinin büyümesi spor biliminin gelişmesi yönündeki yapılan atılımları da aynı oranda artmıştır.

Bu soru kapsamında bu beklentilerin ne kadar gerçekleştirilebildiği katılımcıların görüşleri ile tespit edilmeye çalışılacaktır.

Elde edilen veriler sonucunda katılımcıların önemli bir kısmının spor bilimleri fakültelerinde müfredatın tamamen yenilenmesi gerektiğini ve modüler programa geçilmesi gerektiğini düşündükleri gözlenmektedir. Tüm eğitim programlarında 2. veya 3. sınıftan itibaren yapılacak olan seçimler ile öğrencilerin uzmanlaşmak istedikleri alana yönelik tercih yapmaları sağlanması gerektiği vurgulanmaktadır.

Bu konu ile ilgili katılımcı 8,

“Yalnız biz şunu öneriyoruz. Modüler sisteme geçilmeli. Diyelim ki hangi bölümler var? Beden eğitimi ve Spor Öğretmenliği, antrenörlük, spor yöneticiliği ve rekreasyon. Şimdi bu bölümlere giren öğrenciler. Hepsinde temel program olacak sonra modüler programa geçilecek. Yani her şeyin kendi altında modülleri olmalı. Modüler nedir? Ben öğretmenim ama ben özellikle spor tesislerinin yapılanması ile ilgili çalışmak istiyorum. Spor tesislerinde yöneticilik yapmak istiyorum. Dolayısıyla seçeceğim derslerim, temel derslerim, artı modüler derslerim. Mezun olduğum zaman bu alanın uzmanı gibi oluyorum. Burada da staj, çalışmalarımı, ödevlerimi, örnek olay çalışmalarımı bu alanda yapıyorum.”

ifadeleri ile modüler seçimlerini yapan öğrencilerin tüm staj çalışmalarını, projelerini bu kapsamda yürüteceği bir yapılanmanın altını çizmektedir.

“Mesela farklı bir modül olarak ilk okullarda beden eğitimi ve oyun öğretmenliği. Bu çok önemli. Esas olan temel aşağıdan başlıyor. Mesela diğer bir başlık olarak, hareket eğitimi öğretmenliği. Diğer bir örnek olarak, ortaokul beden eğitimi öğretmenliği. Sadece bu dönemdeki çocukların gelişimine yönelik eğitimler alsın tercih eden kişiler. Bu yaştaki çocuklar hangi hareketleri yapabilirler? Büyüme ve olgunlaşmanın oranı nedir bu dönemde? Onu incelesinler ve dersleri ona göre seçsinler.”

görüşüyle ilkökul ve ortaokul gibi çocuk gelişimi açısından kritik önem arz eden dönemlerde eğitim verecek olan öğretmen adayları içinde bu sistemin uygulanabileceğini ifade etmektedir.

Katılımcı 8, antrenörlük bölümleri içinde modüler sistemin uygulanmasının çocuk gelişimine ayrıca katkı sağlayacağını vurgulamaktadır. Bu konu ile ilgili,

“Spor bilimleri fakültelerinde eğitim gören kişilerin uzmanlaşmak istemiş olduğu alana göre seçeceği dersler farklı olmalı. Örneğin, antrenörler için ilk öğretim çağı antrenörlüğü gibi branşlar özel eğitimler verilebilir. Biz çocukları antrenörlere teslim ediyoruz ama antrenörlerin pedagojik formasyonu yok. Çocuklara nasıl hitap edeceğini bilmiyor. Hangi gelişim basamağında olduğunu bilmiyor. O sadece onun basketboluna, voleyboluna bakıyor. Ona bağırıp çağırıyor ve birçok yetenek bağırıp çağırmaktan dolayı bırakıp gidiyor. Yastığın altına atıyoruz varlıklarımızı. Çocukların iyi bir atmosferde yetişmesi gerek.

Bu nedenle beden eğitim öğretmenlerinin ve antrenörlerin mutlaka çocuk gelişimini ve eğitimini derslerini modüler olarak zorunlu alması lazım. Çocuklara nasıl hitap edeceğini ve onları nasıl ödüllendireceğini bilmeleri gerekiyor.”

Bir başka katılımcı da beden eğitimi dersinin kaldırılıp müfredatın tamamen yenilenmesi gerektiğine ve beden eğitimi öğretmenlerinin eğitiminin 3 modüle ayrılması gerektiğine değinmektedir. Bu konu ile ilgili katılımcı,

“Türkiye’de beden eğitimi dersi kaldırılıp yeni bir müfredata kavuşturulmalı. Yeni bir yapıyla okul öncesi beden eğitimi öğretmenliği ve okul sonrası beden eğitimi öğretmenliği olarak iki aşamada değerlendirilmesi gerek. Okul öncesi öğretmenliği hareket gelişimi Reaksiyon eğitsel oyunlar formatına ve jimnastik temelleri eğitimi olması için gerekli. Okul sonrası eğitim ise onun devamı müfredatın hareket analizi üzerine ve tüm hareket hareketler doğru açılar da doğru perspektifte öğretilecek şekil de geliştirilmeli.”

görüşüyle çocuk gelişimi için kritik önem arz eden dönemlerde eğitim verecek öğretmen adayları için okul öncesi beden eğitimi öğretmenliği ve okul sonrası beden eğitimi öğretmenliği adı altında iki seçenek sunulması gerektiğini vurgulamaktadır.

Son olarak katılımcı,

“12 yaşından sonra tamamen alan çalışmasına geçmesi gerek. Üç aşama var burada. Okul öncesi dönem, okul sonrası 12 yaşına kadar ki süreç ve 12 yaşından sonra performans değerlendirilerek alan çalışmasına yönelecek bir beden eğitimi öğretmenliği modelinden bahsedebiliriz. Bunun için il milli eğitim müdürlükleri ve ilçe milli eğitim müdürlükleri norm kadrolar oluşturulmalı.”

görüşüyle yeni yapılanmada üç farklı beden eğitimi öğretmeni modelinden söz ettiği görülmektedir.

Modüler eğitime geçilmesi gerektiği görüşünü benimseyen katılımcılardan biri,

“Özellikle spor yöneticiliğinde ben biraz daha sektör ihtiyaçlarının göz önüne alınması gerektiğini ve aynı antrenörlük deki gibi uzmanlık ana dalları oluşması gerektiğini düşünüyorum. Yani doğrudan spor yöneticisi yetiştirmek yerine. Spor kulübü yöneticisi, spor federasyonu yöneticisi ya da spor iletişimi, spor

pazarlaması yöneticisi, spor tesisi yöneticisi gibi alanlarda uzmanlaşabilirler. Ne demek istiyorum?”

“Mesela spor yöneticiliği okuyorum. Üçüncü sınıfta spor tesisi yöneticiliği de uzmanlaşmak istedim. Üçüncü sınıftan itibaren son iki yılında spor tesis yönetimiyle ilgili dersler alacağım ve stajımı ve projelerimi bu alanda yapacağım.”

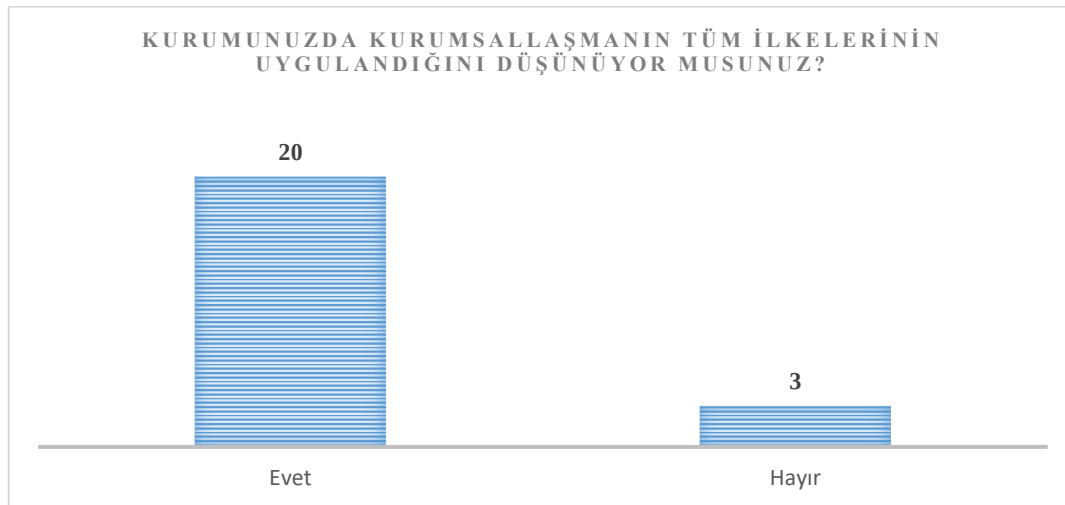
ifadeleri ile spor yöneticiliği üzerinden örnek modülerin sistem yapılanmasından bahsettiği görülmektedir. Son olarak, konuya farklı bir bakış açısı getirmek adına başka bir katılımcı,

“Eğitim ve öğretim süreçlerinin başarılı bir şekilde bitiren ve okul hayatında sektörel deneyim elde eden mezunların bu yeterlilik ve donanımlara sahip olduğunu fırsat verildiği takdirde başarılı işler yaparak kendilerini ispatlayacaklarını söyleyebilirim.”

ifadesi ile aslında spor bilimleri fakültelerinin dışında saha da gençlerimize istihdam sağlanması hususunda tüm kurum ve kuruluşlarımıza önemli görevler düştüğünden söz ettiğini görmekteyiz.

4.16 Soru 16 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Sizce kurumsallaşma nedir? Kurumunuzda kurumsallaşmanın tüm ilkelerinin uygulandığını düşünüyor musunuz? Ve Türkiye'deki eğitim sisteminde sportif organizasyonları yürüten çatı kuruluşlarının kurumsal ilkelere göre yönetildiğini düşünüyor musunuz?

Şekil 4. 16. Mülakat Sorusu 16 (a) Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının 23'ü bu soruyu cevaplandırmıştır. Bir kişi bu soruyu cevaplandırmak istememiştir. Katılımcılardan 3'ü (%13) çalıştığı kurumda kurumsal ilkelerin uygulanmadığını ifade ederken, 20'si (%87) çalıştığı kurumda kurumsal ilkelerin uygulandığını ifade etmiştir.

Elde edilen veriler sonucunda katılımcıların büyük çoğunluğunun çalıştıkları kurumun kurumsal bir kimliğe sahip olduğunu ifade ettikleri ve kurumsallığa gereken önemi verdiğini ve bu süreçleri etkin bir şekilde yönettiklerini ifade ettikleri görülmektedir.

Şekil 4. 17. Mülakat Sorusu 16 (b) Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının 23'ü bu soruyu cevaplandırmıştır. Bir kişi bu soruyu cevaplandırmak istememiştir. Katılımcılardan 5'i (%22) eğitim sisteminde sportif organizasyonları yöneten çatı kuruluşlarının kurumsal ilkelere göre yönetildiğini ifade ederken, 7'si (%30) kısmen de olsa eğitim sisteminde sportif organizasyonları yöneten çatı kuruluşlarının kurumsal ilkelere göre yönetildiği yönünde görüş bildirirken, 11'i (%48) eğitim sisteminde sportif organizasyonları yöneten çatı kuruluşlarının kurumsal ilkelere göre yönetilmediğini ifade etmiştir.

Elde edilen veriler sonucunda katılımcıların önemli bir kısmının sporu yöneten üst çatı kuruluşlarında siyasi erkin kurumsallaşmayı engelleyici politikalar izlediği ve sürekli yaşanan tepe yöneticisi değişimi ile tüm kadroların tekrar tekrar değişime uğramasının günümüzde çatı kuruluşlarında kurumsallaşma süreçlerini en çok etkileyen sorunlar olduğunu düşündükleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Ayrıca, kurumlardaki sürekliliğin ve liyakat gözeterek yapılan atamaların, kurumsallaşma süreçleri üzerindeki etkisinin özellikle vurgulandığı gözlemlenmiştir.

Bunların en önemlilerinden birinde bir katılımcı,

“Kurumsallaşmanın en büyük göstergesi sürekliliktir. Ülkemizde maalesef siyasi erk anlayışı, bu kurumsallaşma düşüncesine engel bir yapıyı zorluyor. Türkiye’de bırakın siyasi iktidar değişimini, aynı siyasi parti içerisinde guruplar arasındaki anlayış farkından dolayı bakanlıklar değişiyor. Yeni gelen bakanın kadroları, bir önceki bakanın kadrolarının attığı adımların üzerine koymak yerine, sistemi sil baştan değiştirmeye çalışıyor. Bu kadar sık sistem değişikliği gelişmeyi sağlamıyor bilakis başarısızlığa çanak tutuyor.” ifadesi ile kurumsallaşma süreçlerindeki sürekliliğin önemini vurgulamaktadır.

Bir başka katılımcı da,

“Türkiye’deki en büyük rahatsızlığım bu. Kurumsallaşmayı iyi anlayabilmiş değiliz. Belki de siyasi erk kurumsallaşmaya müsaade etmiyor. Onların siyaset anlayışına daha uygun olan, kendi yakınlarına kolaylık sağlamak ve liyakate itibar etmemek. Bundan dolayı kurumsallaşmaya müsaade edilmediğini düşünüyorum.”

görüşüyle üst çatı kuruluşlarında liyakat gözetilmeksizin yapılan atamaların kurumsallaşmanın önündeki en büyük engel olduğundan bahsedilmektedir.

Liyakat gözetilmeksizin atamalar yapıldığı görüşünü benimseyen katılımcılardan biri bu ifadeyi biraz daha derinleştirerek;

“Tamamen siyasi projekte göre hareket ediliyor. Liyakat esasına göre değil siyasi görüşe göre hareket edildiğini düşünüyorum. Böyle olduğu sürece de kurumlar siyasi bir taban haline getiriliyor. Spor amaçlı değil liyakat sahibi insanları göreve getirirsen kurumsallaşmadan bahsedebilirsin. Yeni yasa ve tüzüklerden bahsedebilirsin. Politikalardan bahsedebilirsin.”

“Yeni yönetim ve organizasyondan bahsedebilirsin. Her şeyden bahsedebilirsin. o zaman spor amaç olur şuan da araç olduğu için zaten bu sorunları yaşıyoruz.”

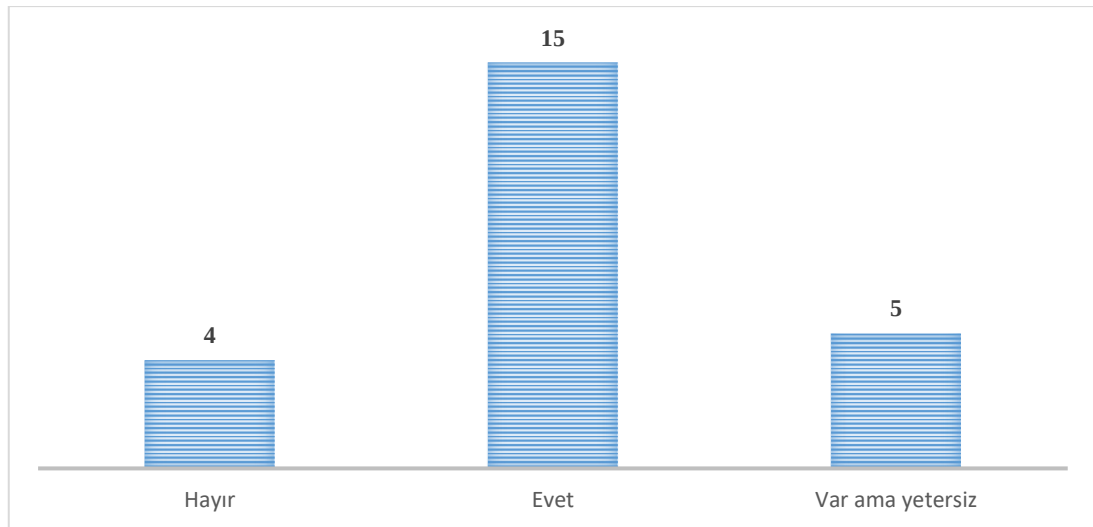
ifadesiyle günümüzde yaşamış olduğumuz sorunların temelinde liyakat gözetmeksizin yapılan atamaların olduğuna ve sporun araç olarak değil amaç olarak kullanılması gerektiğine değinmektedir.

Başka bir katılımcı,

“Şimdi birçok yazılı kayıtlar var. Fakat bunlar sık sık değiştiriliyor. Değiştirilen şekli sürekli eskiyi düzeltmeye yönelik oluyor. Temelden bir değişiklik söz konusu olmuyor. Her yeniliğin akabinde orda çalışan insanları bir araya getirip hizmet içi eğitim vereceksiniz. Akabinde onları izleyeceksiniz. Ne duruma geldiğini değerlendireceksiniz. Oradan gelen geri bildirimleri değerlendireceksiniz. Bu geri bildirimler çok güzel ipuçları verebilir. O ipuçlarına göre yönetmelikleri çok güzel şekillendirebiliriz.” görüşüyle yazılı mevzuatın sürekli değiştirilerek kurumsallaşma süreçlerinin olumsuz etkilendiğinin altını çizmekte ve her değişikliğin ardından personelin hizmet içi eğitime alınmasının doğru karar olacağına değinmektedir.

4.17 Soru 17 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Türkiye'deki eğitim sisteminde sportif organizasyonları yürüten paydaş kurumların (MEB ve GSB) birimleri arasında iletişim ve koordinasyon eksikliği olduğunu düşünüyor musunuz? Evet ise bu noktadaki çözüm önerileriniz nelerdir?

Şekil 4. 18. Mülakat Sorusu 17 Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının tümü bu soruyu cevaplandırmıştır. Katılımcılardan 4'ü (%17) eğitim sisteminde sportif organizasyonları yürüten paydaş kurumların birimleri arasında iletişim ve koordinasyon eksikliği olduğunu düşünmediğini ifade ederken, 5'i (%21) kısmen de olsa eğitim sisteminde sportif organizasyonları yürüten paydaş kurumların birimleri arasında iletişim ve koordinasyon eksikliği olduğu görüşünü bildirirken, 15'i (%62) eğitim sisteminde sportif organizasyonları yürüten paydaş kurumların birimleri arasında iletişim ve koordinasyon eksikliği olduğunu ifade etmiştir.

Araştırmamızın başında belirtildiği gibi çalışmamızın ana amaçlarından biri, eğitimde spor politikalarını yürüten çatı kuruluşların kurumsal yapıların incelemesi ve karşılaştırılmasıdır. Kurumsallaşmanın sorunsuz bir şekilde olabilmesi için dört temel fonksiyondan biri de koordinasyondur.

Elde edilen veriler sonucunda özellikle tepe yöneticilerinin iletişim ve koordinasyon sorunu yok dediği, akademisyenler ve öğretmenlerin ise iletişim ve koordinasyon eksikliği var görüşünü savunduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Görüşmelerden elde edilen bir diğer bulgu ise, kritik önem arz eden görevlerdeki yöneticilerin, idarecilerin yerlerinin sürekli değiştirilmesinin iletişim ve koordinasyonda olumsuz sonuçlar doğurduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca kanun ve yönetmeliklerdeki tanımlamalar ile saha da ki uygulamalar arasındaki farklılıkların kurumlar arası koordinasyonu etkileyen diğer bir etmen olduğu ortaya çıkmaktadır.

Diğer taraftan, bir diğer katılımcının,

“Çok fazla siyasi etki var ve çok fazla liyakatli insanların göreve alınmaması ve bertaraf edilmesi söz konusu böyle olduğu sürece de sürece de sporun kendi kurgusu içinde bir başarıdan ve gelişmeden ya da doğru değişimden söz etmemiz mümkün değil.”

ifadesiyle yeterince liyakatli kişilerin örgüt bünyesinde istihdam edilmemesinin koordinasyon süreçlerini etkileyen diğer bir etmen olduğunu ifade ettiği görülmektedir.

Başka bir katılımcı ise,

“İletişim var ama iş birliği yok. Dolayısıyla iletişim, koordinasyonun garantisi değildir. Koordinasyonun olmadığı yerde iletişimden bahsedemeyiz. Birimler arası, paydaşlar arası koordinasyon yok. Bildiğini okuyorlar. Kâğıt üzerinde tanımlanmış güçler bile yetkilerini kullanmıyor.

Müdahaleler var. Mesela Federasyon, bağımsız federasyon. Kanundaki tanımına bak, gerçekteki uygulamalara bak. Ve il müdürlükleri, taşra teşkilatı merkez yönetimin adamı. Federasyonların taşradaki görevlileri il temsilcileri. İl temsilcilerinin yetkisi ne kadar?”

ifadesi ile kurumlar arası iletişimin olduğunu ama işbirliği ve koordinasyonun olmadığını vurgulamaktadır.

Ayrıca bir katılımcı, kaynakların doğru yönetilememesinin koordinasyonda meydana getirdiği sorunu,

“Herkesin yönettiği şey spor ama herkes farklı düşünüyor ve farklı yönetiyor. Birbirinden kopuk yönetiliyor. Ama kaynak aynı. Verilen hizmetin adı aynı. Halbuki temel bir spor politikası ile bunların çok iyi bir şekilde iş birliği yapması gerekir. Tesis bakımından, insan kaynağı bakımından iyi bir iş birliğine sahip olması lazım. Mesela bir okulda beden eğitimi öğretmeni, yerel yönetimlerde neden destek verici çalışmalar yapmasın? Hepsi bu devletten maaş alıyorlar. Zaten bütün kaybımız bu kaynakların doğru yönetilememesindendir.”

ifadesiyle belirtmektedir. Bir başka katılımcı ise, farklı açıdan değerlendirerek okul sporları faaliyetlerinin GSB’ye devredilmesi ile koordinasyon sorunu kalmadığını;

“Özellikle okul sporlarının Milli Eğitim Bakanlığı'ndan alınıp Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde düzenlenmeye başlamasıyla beraber böyle bir koordinasyon eksikliği yaşanmadığını düşünüyorum.” yorumuyla ifade etmektedir.

Ayrıca, *“Çünkü Türkiye'nin ciddi bir sporcu havuzu olan öğrenciler şuan okullarda. Okulların ellerinde geniş öğretmen kadrosu da var. Bazı okulların üzerinde spor tesisleri, spor alanları da var. Gençlik Spor Bakanlığı'nın da elinde birçok imkân var. Antrenörler, spor ekipmanları, spor tesisleri bunlar ortaklaşa kullanılırsa. Yerel yönetimler de bu işin bir paydaşı haline gelirse bunun lokal örnekleri var. Ama bu belki mevzuatın bir parçası olursa çok daha etkin olabilir.”*

ifadesiyle elinde ciddi bir öğrenci ve öğretmen potansiyeli olan MEB ile güçlü bir tesis ve antrenör altyapısı olan GSB'nin koordineli bir çalışma ile uygulanabilir etkin bir sistem oluşturulabileceğinden söz etmektedir.

Başka bir katılımcı, okul spor faaliyetlerinin GSB'ye devredilmesi ile sistemde fazla bir değişiklik olmadığını ve yeni yapılanmada koordinasyon sorunu yaşanmadığını,

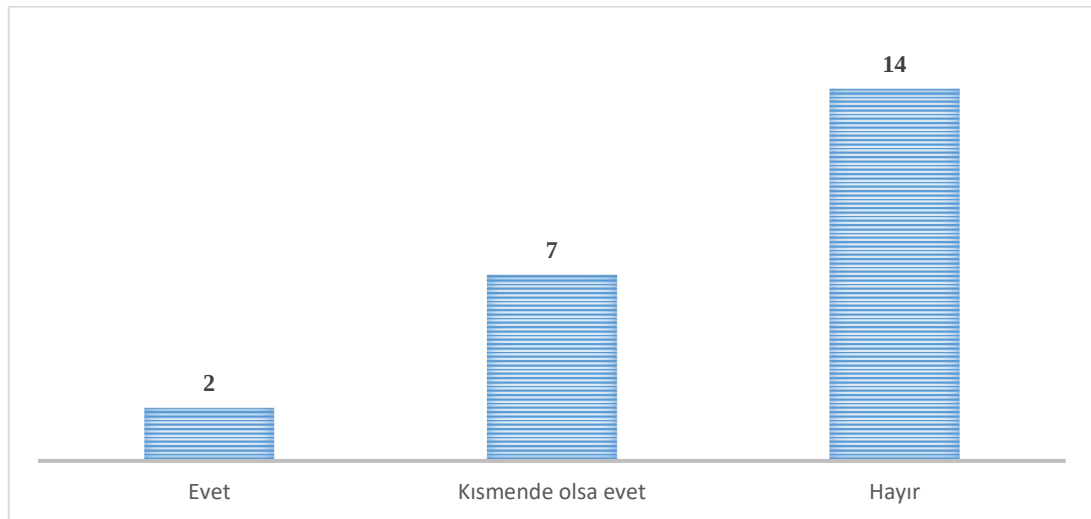
“Eskiden bizim milli eğitime bağlı ve gençlik spor müdürlüğü ile ortak çalışan Okul içi spor genel müdürlüğümüz vardı. Şimdi yeni eğitim sisteminde bu kapatıldı. Bizim tüm sportif faaliyetlerimiz ilçe gençlik spor müdürlüklerine ve il gençlik spor müdürlüklerine dağıtıldı. Çok fazla bir şey değişmedi aslında. Ama okul içi sporun etkinliği kaldırıldı. Herhangi bir iletişim ve koordinasyon eksikliği tam olarak yaşamadım. Gençlik ve spor müdürlükleri, faaliyetlere hakem göndererek desteğini sağlıyor.” yorumuyla ifade etmektedir.

Başka bir katılımcı, kurumlar arası koordinasyon noktasında çözülmesi gereken sorunu,

“Okulda dereceye giren sportif öğrencilerin bilgisi anlık olarak GSB'de gözüküyor. Mesela, okullar arası müsabakalarda derece aldı ama burada çocuğun almış olduğu başarı GSB sistemin yok. E-okul sisteminde var. Gençlik Spor Bakanlığında çocuk derece yapıyor. Dünya şampiyonu oluyor. Bu da MEB'in e-okul sisteminde yok.” ifadesi ile değinmektedir.

4.18 Soru 18 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Türkiye'de sportif örgütlenme ve organizasyon yapısını yürüten üst çatı kuruluşlarında liyakat sahibi profesyonel kişilere örgüt içerisinde yeterince yer veriliyor mu?

Şekil 4. 19. Mülakat Sorusu 18 Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının tümü bu soruyu cevaplandırmıştır. Katılımcılardan 2'si (%9) sportif örgütlenme ve organizasyon yapısını yürüten üst çatı kuruluşlarında liyakat sahibi profesyonel kişilere örgüt içerisinde yeterince yer verildiğini ifade ederken, 7'si (%30) yeterli olmasa da sportif örgütlenme ve organizasyon yapısını yürüten üst çatı kuruluşlarında liyakat sahibi profesyonel kişilere örgüt içerisinde yeterince yer verildiği görüşünü bildirirken, 14'ü (%61) sportif örgütlenme ve organizasyon yapısını yürüten üst çatı kuruluşlarında liyakat sahibi profesyonel kişilere örgüt içerisinde yeterince yer verilmediğini ifade etmiştir.

Kurumlarda verimli ve etkili bir kurumsallaşmadan bahsedebilmek için güçlü kurumsal hafızanın yanında görevlendirmelerde tek kriterin ehliyet ve liyakat olduğu bir yapının oluşturulması gerekmektedir.

Araştırmamızda bu soru ile katılımcıların spor politikalarını yürüten çatı kuruluşlarının örgüt bünyesinde yapılan görevlendirmeleri, atamaları değerlendirmeleri istenmiştir. Elde edilen veriler sonucunda özellikle liyakat sorunu olmadığını savunanların üst yönetici olduğu, akademisyenler ve öğretmenlerin liyakat sorunu olduğu görüşünü savunduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Görüşmelerden elde edilen bir diğer bulgu ise, gerçek sonuçlar elde edebilmek için liyakatli atamalara tepe yöneticilerden başlayıp aşağıya doğru zincirleme devam edilmesi gerektiği görüşü ortaya çıkmıştır.

Bu görüşler ile ilgili katılımcılardan biri;

“Şuana da gerçek gücü elinde tutan merkez teşkilatın liyakatli kişileri göreve getirmek gibi bir amacı olduğunu düşünmüyorum. Bugünkü anlayışa ters bu. Onun yerine liyakatli kişi değil de, kolayca yönlendirebileceği kişiler görev başına getiriliyor. Hangi vasıfta olduğun önemli değil. Daha çok kimi tanıdığın daha önemli. Başta tepe yöneticilerinin liyakat ile gelmesi gerekir. Aşağıya doğru da aynı liyakat sistemi ile devam edilirse bütün bu sorunlar zincirleme çözülür. Herkes işinin ehli olur.”

ifadesiyle vasıf ve nitelikten daha çok kişisel bağlantıların atamalarda etkin rol oynadığından bahsederken, bir başka ifade de,

“Keşke atamaların ve görevlendirmelerin bir sistemi olsa. Yetkin olan insanların yetkin oldukları pozisyonda görevlendirilebilecekleri bir sistem yok. Eğer böyle bir sistem olmuş olsaydı, yetkinlik değer kazanacak. Herkes yetkin olmak isteyecek. Eğer ben bir işe girebilmek için belli mevkilerdeki kişileri kullanıyorsam benim değerim odur. Ben o insanların yardımı ile işe girersem, bu sefer o insanlar beni yönetirler. Ben orada kendi işimi yapamam.”

görüşüyle kişisel bağlantılar yolu ile atanan kişilerin yönlendirmeye ve dışarıdan yönetilmeye açık bir pozisyona geldiklerinden bahsedilmektedir.

Ayrıca veriler sonucunda katılımcıların bir kısmının, spora yapılan yatırımlardan en üst düzeyde yararlanılabilmesi için ehliyet ve liyakat sahibi kişilere örgüt içerisinde olabildiğince fazla yer verilmesi gerektiğini düşündükleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Bu görüşle ilgili katılımcılardan biri;

“Yapılan yatırımların en üst düzeyde yararlanılabilmesi için çok insan içerisinde en nitelikli ve donanımlı olanların seçilmesi gerekir. Hangi yolla olursa olsun görevinde verimli olacak, kendisine yatırım yapılacak olan insanı ilgili pozisyonlardan değerlendirmezsek, bu ülke için çok büyük bir zarar ve kayıptır.”

görüşüyle nitelikli ve donanımlı insan kaynağının doğru kullanımından söz etmektedir.

Siyasi erkin atama süreçlerine müdahale ettiğini belirten katılımcılardan biri;

“Siyasi projekte göre hareket edildiğini düşünüyorum. Liyakat esasına göre değil siyasi görüşe göre hareket ediliyor. Öyle olduğu sürece de kurumlar siyasi bir taban haline getiriliyor.”

ifadesi ile örgüt içerisinde siyasi görüşlere önem verildiğini belirtirken, başka bir katılımcı ise,

“Kurumlarda liyakat sahibi profesyonel kişilerle politik güçle hareket eden siyasi kişiler arasında süregelen bir çatışmanın olduğunu düşünüyorum.”

ifadesiyle kurumlardaki liyakat sahibi kişiler ile politik hareket eden gruplar arasındaki çekişmeye dikkat çekmektedir.

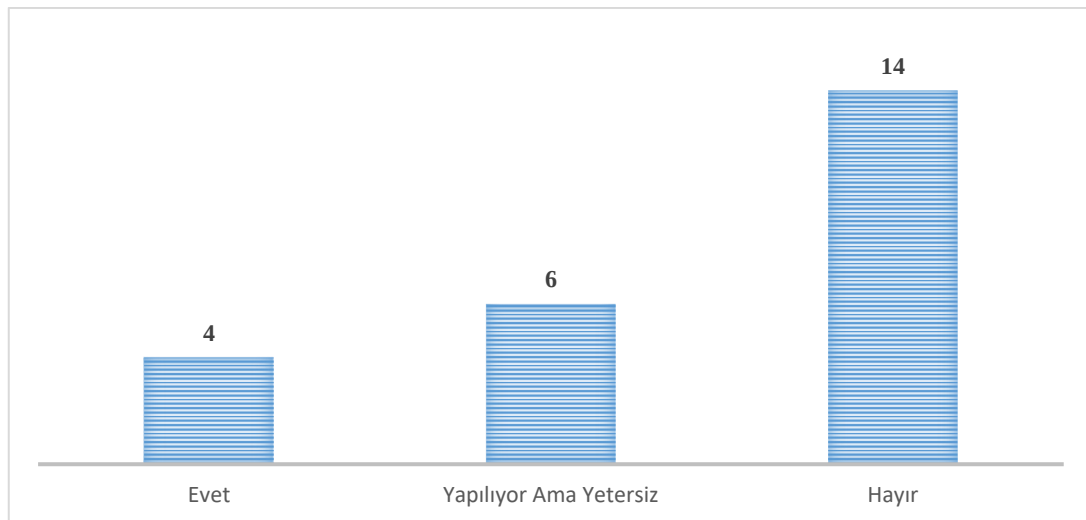
Başka bir katılımcı kişilerin uzmanlık alanına göre yapılacak olan yazılı mülakatların liyakati daha üst seviyelere çıkarabileceğini;

“Sporda şu an için üreten, spor adına düşünen, spor adına dertlenen insanların daha çok görev aldığını söyleyebilirim. Dolayısıyla liyakatli atamaların yapıldığını düşünüyorum ama bunu daha da üst seviyeye çekmek için ne yapılabilir mesela? İşte kurumlar dersi alırken KPSS sınavıyla önce bir ön eleme yapılıyor. Daha sonrasında da mülakat aşamasına geçiliyor. Bu arada bir yazılı sınav olabilir. Özellikle spor kültürü, spor genel kültürü üzerine ve kişilerin başvurdukları alan alana özel. Alan soruları mesela spor, diyetisyenlik ne dediğim kişi başvuruyor. Spor genel kültürü sınavı ile beraber alana yönelik diyetisyenlik ve yazılı spor diyetisyenlik bilim sınavı olabilir. Spor uzmanlarına başvuruyor. Bir sınavla, bir yazılı sınavla arasına oluşturulabilir ve oradan hareketle mülakat aşamasına geçilebilir.” yorumuyla ifade etmektedir.

Son olarak bulgulardan, katılımcıların önemli bir kısmının siyasi erkin müdahalelerine açık bir alan haline gelen atama süreçlerinin, liyakat ve tecrübe merkeze alınarak yönetilmesi gerektiği görüşünü savunduğu ortaya çıkmaktadır.

4.19 Soru 19 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Karar verici ve yasa yapıcı mekanizmalar tarafından üretilen spor politikaları ve yapılan mevzuat/yasa değişikliklerinin saha da en iyi şekilde uygulanabilmesi için ilgili kurumlar tarafından gerekli denetimler yeterli seviyede ve düzenli olarak yapılıyor mu?

Şekil 4. 20. Mülakat Sorusu 19 Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının tümü bu soruyu cevaplandırmıştır. Katılımcılardan 4'ü (%17) üretilen spor politikaları ve yapılan mevzuat/yasa değişikliklerinin saha da en iyi şekilde uygulanabilmesi için ilgili kurumlar tarafından gerekli denetimlerin yeterli seviyede ve düzenli olarak yapıldığını ifade ederken, 6'sı (%25) üretilen spor politikaları ve yapılan mevzuat/yasa değişikliklerinin saha da en iyi şekilde uygulanabilmesi için ilgili kurumlar tarafından gerekli denetimlerin yeterli seviyede olmasa da düzenli olarak yapıldığı yönünde görüş bildirirken, 14'ü (%58) üretilen spor politikaları ve yapılan mevzuat/yasa değişikliklerinin saha da en iyi şekilde uygulanabilmesi için ilgili kurumlar tarafından gerekli denetimlerin yeterli seviyede ve düzenli olarak yapılmadığını ifade etmiştir.

Kurumsallaşmanın dört fonksiyonundan biri denetlemedir. Fonksiyonlardan birinin yeterli seviyede gerçekleştirilmemesi örgüt içerisindeki kurumsallaşmanın düzeyini olumsuz olarak etkileyebilir.

Elde edilen veriler sonucunda yeterli ve düzenli denetimler yapılıyor görüşünü savunanların %75'ini tepe yöneticilerinin oluşturduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Görüşmelerden elde edilen bir diğer bulgu ise, liyakatsiz atamaların denetim unsurunu da etkileyen bir etmen olduğu, ehliyet ve liyakat sahibi kişilerin atanmalarına gerekli özen gösterilmediği sürece denetim mekanizmasından istenilen düzeyde verim alınamayacağı ortaya çıkmıştır.

Konu ile ilgili katılımcılar;

“Öyle laf olsun diye denetleme yaparsan çorap söküğü gibi gelir sorunlar. Denetlemeler liyakati, liyakat ise düzeni ve başarıyı getirir. X bir yerde sıkıntı olduğunda denetlemeye giden müfettiş 10 klasör dosya tutuyor fakat değişen hiçbir şey olmuyor. Sağlıklı denetlemeyi de oluşturmak bir o kadar özenli olmalı.”

“Devlet kurumlarında yapılan denetimler yine liyakat sahibi olmayan insanlar tarafından yapıldığı için yeterli ve tarafsız denetimler yapıldığını düşünmüyorum. Denetimler siyasi etkidenden uzak bir şekilde yapılmalı ve denetimler sonucunda ciddi yaptırım uygulanması gerek.”

“Başta kurumun tepe yöneticilerinin liyakat ile gelmesi gerekir. Aşağıya doğru da aynı liyakat sistemi ile devam edilirse bütün bu sorunlar zincirleme çözülür. Herkes işinin ehli olur. Görev, yetki ve sorumluluklar iyi tanımlanmış olsa, örgütlenme doğru şekilde yapılmış olsa denetleme ile ilgili pürüzlerin çoğu kısa sürede ortadan kaldırılabilir.”

Bulgularda ayrıca, katılımcıların bir kısmının, düzenli denetimler yapılsa da kurumuna göre yapılan denetimin şekli, düzeyi ve akabinde uygulanan yaptırım süreçlerinin değişiklik arz ettiği ifade edilerek, bu süreçten memnun olmadıkları görülmektedir. Konuyla ilgili katılımcılar;

“Düzenli olarak yapılıyor ama tarafsız bir denetim yok. Kendi siyasi kanatlarını temsil eden kurumlara karşı müsamaha gösterilirken, karşı siyasi kanadı temsil eden kurumlara karşı daha sert ve baskıcı bir denetim gerçekleştiriliyor.”

“Denetim çok önemli. Denetleme var ama kurumuna göre denetleme var. Bazı federasyonlar çok iyi bazı federasyonlar hiç iyi denetlenmiyor. Tarafsız denetleme yok. Diğer taraftan denetleme kurumlarının raporlarının dikkate alındığını da düşünmüyorum.”

“Denetimler tarafsız bir şekilde yapılamıyor. Denetim. Denetlemek istediğiniz kişilerin yapısıyla doğru orantılı. Bazı federasyonlar var, çok iyi denetleniyor. 25 kuruşunu bile harcatamıyorsunuz. Bazı federasyonlarımız hiç denetlenemiyorlar. Denetlenemeyen federasyonlarımız var. Bunları biz biliyoruz ama neden hesap vermiyor? Çünkü farklı bir şekilde gelmiş ama bazı federasyonların da kuruş kuruşunu denetlene biliyor.” ifadeleri ile denetim ve kurumsallaşmanın birbirinden ayrı düşünülemeyecek iki unsur olduğuna vurgu yapılmıştır.

Bulgularda ayrıca, yasa yapıcıların mevzuat ve yönetmelik düzenlemelerinde asıl uygulayıcıları olan tabandaki personelin görüş ve önerilerinin dikkate alınmamasının denetleme süreçlerini olumsuz etkileyen diğer bir etmen olduğu ortaya çıkmıştır.

Kırk yıldır akademik eğitimin içerisinde olan, federasyonlarda aktif görevlerde bulunan bir katılımcı karar alıcı mekanizma ile alt tabaka arasındaki bu kopukluğu;

“İlgili kurumların denetmeleri yapacak kadar yeterli yasa ve mevzuatları bilgisine sahip olduğunu düşünmüyorum. Bu işlemlerde bir kopukluk var.”

Tepe yöneticisinin talimatı ile bir grup uzman tarafından mevzuat hazırlanıyor. Uygulayıcılara uygulanması için tepeden inme gönderiliyor. Ama alttaki uygulayıcılar, üstten hazırlanan bu yasanın hazırlanmasına katkıda bulunmadıkları için o yasayı anlamıyorlar bu sefer uygulamada aksaklık çıkıyor.” şeklinde özetlemektedir.

Denetimi farklı bir bakış açısında değerlendiren katılımcılardan biri denetimin hizmet içi eğitimi olduğunu;

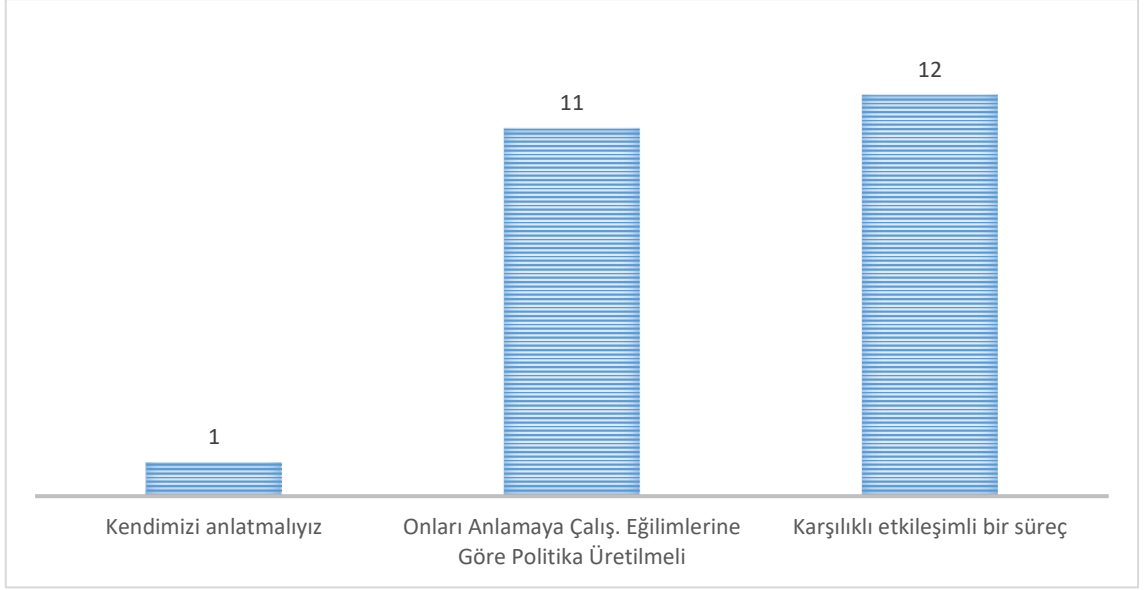
“Milli eğitimde de bu durum böyledir. Müfettişler öğretmenleri denetlemeye geldiklerinde dersi dinlerler ve akabinde öğretmenlerle baş başa görüşürler. Müfettişler tespit etmiş oldukları eksiklikleri öğretmenlere pozitif bir şekilde yansıtırlar. Kişi denetlenmekten korkmaz. Denetim budur. Denetim, tamamen hizmet içi eğitimidir. Eğer denetimler gerçekten hizmet içi eğitim boyutunda yapılmış olsaydı, işler çok çok daha iyi yürürdü. Yeterli olsaydı şu an çok farklı bir yerde olurduk. Daha adil ve eğitici olsaydı çok daha iyi bir yerde olurduk diye düşünüyorum.” yorumu ile ifade etmektedir.

Bir başka katılımcı, yasa ve mevzuat değişikliklerinin iyi niyetle yapıldığını değerlendirmekle beraber uygulamada yaşanan sorunları;

“Tüm proje ve politika değişikliklerinin iyi bir niyetle yapıldığını düşünmekle birlikte çoğunun kalıcı olarak hayata geçirilmeden ya da etkinlik isteklerinde ve faaliyet takvimlerinde ismen ve şeklen kalarak faaliyete dönüşmeden yok olduğunu düşünüyorum. (malzeme, profesyonel, bütçe ve fiziki yetersizlikler, fazla iş yükü vb.) bu sebeple bir denetleme mekanizmasının da varlığından söz edemiyoruz.” yorumuyla ifade etmektedir.

4.20 Soru 20 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Ülkede spora yön verenler olarak (SHGM-Spor Federasyonları-Spor Kulüpleri-Yerel Yönetimler-Akademi) günümüz gençliğine kendimizi anlatmaya mı çalışmalıyız? Yoksa onları anlamaya çalışarak, onların eğilimlerine göre mi politika üretmeliyiz? Bu noktadaki çözüm önerileriniz nelerdir?

Şekil 4. 21. Mülakat Sorusu 20 Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının tümü bu soruyu cevaplandırmıştır. Katılımcılardan 1'i (%4) gençlere öncelikle kendimi anlatmamız gerektiğini ifade ederken, 11'i (%46) onları anlamaya çalışıp eğilimlerine göre politikalar yürütülmesi yönünde görüş bildirirken, 12'si (%50) bunun karşılıklı etkileşimli bir süreç olduğunu ifade etmiştir.

Bu soru ile ülkenin geleceği olan gençlere politika yapıcılar ve karar mercileri olarak nasıl yaklaşılması gerektiği ve bu kapsamda neler yapılması gerektiği hususlarında katılımcılardan detaylı bilgi alınmaya çalışılmıştır.

Devletlerin en değerli insan kaynakları, nitelikli ve donanımlı olarak sağlıklı bir şekilde yetiştirilmiş gençlerdir.

Bu minvalde gerek ülkenin spor politikalarına yön veren kurumlara gerekse bu politikaların sahadaki yürütücüleri olan yöneticilere, eğitimcilere, dijital çağın getirdiklerini göz ardı etmeden doğru iletişim yöntemlerini kullanarak gençlere ulaşma noktasında büyük görevler düşmektedir.

Çalışmanın bu kısmında katılımcıların büyük çoğunluğunun, kurumların dijital çağın getirdiklerini göz ardı etmeden doğru iletişim yöntemleri kullanılarak gençlere ulaşılması gerektiğini düşündükleri bulgusuna ulaşmıştır.

Bu konuda bir katılımcının,

“Eskiden 15-20 senede kuşak atlamaları vardı. Şimdi süre çok daraldı. Kuşak atlama olayı kalmadı. Onun için iletişimi köprü olarak görmeli ve hem anlamalı hem anlatmalıyız. İsteklerini anlattıklarından süzmemiz gereklidir ki değişime en iyi şekilde ayak uyduralım. Çocukların üzerinde çok fazla baskı kurup yönlendirme yapmaya çalışıyoruz fakat bu çağın çocuklarının farklı olduğunu unutuyoruz. Kendi çağımız çocuklarıymış gibi eğitim vermeye yönlendirme yapmaya çalışıyoruz fakat öyle olmuyor.”

ifadesiyle hayatımızı kuşatan dijital çağın getirdikleri ile artık kuşaklar arasında farkın çok daraldığını ve çocukları kendi çağımıza göre değil mevcut çağın şartlarına göre değerlendirmeli ve yönlendirilmeleri gerektiğini ifade etmektedir.

Bu görüş ile ilgili katılımcılardan biri

“İkisi birden olmalı. Şimdi gençlerin gençlik spor müdürlüklerinin, federasyonların ne yaptığını bilmeleri gerekir. Bu noktada kurumlara ciddi görevler düşüyor. Tabi bence ikinci kısma daha çok katılıyorum. Gençleri anlayıp onların ihtiyaçlarına yönelik çözümler bulmakla mükellef kurumlar bunlar. Çünkü kuşaklar değişiyor. İhtiyaçlar değişiyor. Onların ihtiyaçlarını bilmek gerekiyor. Eskiden bedava çay isteyen nesil şu an bedava internet istiyor. Gençlerin ihtiyaçları değişiyor.”

ifadesiyle üst çatı kuruluşlarının gençlerin ihtiyaç ve beklentilerine göre politika üretmesi gerektiğinden bahsetmekte ve dijital çağın getirdikleri ile gençlerin ihtiyaç ve beklentilerinin de hızlı bir şekilde değiştiğini vurgulamaktadır.

Bununla birlikte başka bir katılımcı;

“Zaten burada karşılıklı bir etkileşim söz konusu. Özellikle bu sosyal medya enstrümanları sayesinde gençler ve ilgili kurumlarla, bakanlıkla federasyonuna, kulüplerle doğrudan iletişim kurabiliyorlar. Dolayısıyla bu doğrudan iletişimin karşılığında hem kurumların derdini gençler hem de gençlerin derdini kurumlar anlayabiliyor. Dolayısıyla her iki taraf da kendisini birbirine en iyi şekilde anlatıp karşı tarafı da en iyi şekilde anlamaya çalışırsak, etkili iletişimin zaten ana unsuru budur. Dinlemeye, anlamaya, empati kurmaya açık olmaktır.”

görüşüyle sosyal medya aracılığı ile kurumlar ile gençler arasında güçlü bir iletişim kurulduğundan söz etmektedir.

Veriler sonucunda katılımcıların bir kısmının gençlere ulaşma noktasında sportif ve rekreatif faaliyetlerin etkin bir şekilde kullanılması gerektiğini düşündükleri bulgusuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte başka bir katılımcı da ülke genelinde sporun herkese ulaşılabilir kılınmasının gençlerle iletişim kurmada ciddi katkı sağlayacağını ifade etmektedir.

Gençlere ulaşma noktasında izlenmesi gereken yöntemlere dair bir katılımcı;

“Spor ve rekreasyon cezbedici, teşvik edici ve harekete geçirici olduğu kadar katılımcı kitlesi bulan aktivite alanlarıdır. Bu sebeple bu faaliyetlerin ve etkinliklerin gençlere hem anlatılmaya hem de gençler tarafından anlaşılmaya ihtiyaç vardır. Gençlerin spor ve serbest zaman etkinlikleri ile elde edecekleri kazanımlar ve kendilerini gerçekleştirebilecekleri hususlar çok iyi anlatılmalı ayrıyeten onları olumlu yönde tahrik edecek çok geniş yelpazede sportif ve rekreatif planlamalar yapılarak katılım göstermeleri sağlanmalıdır.”

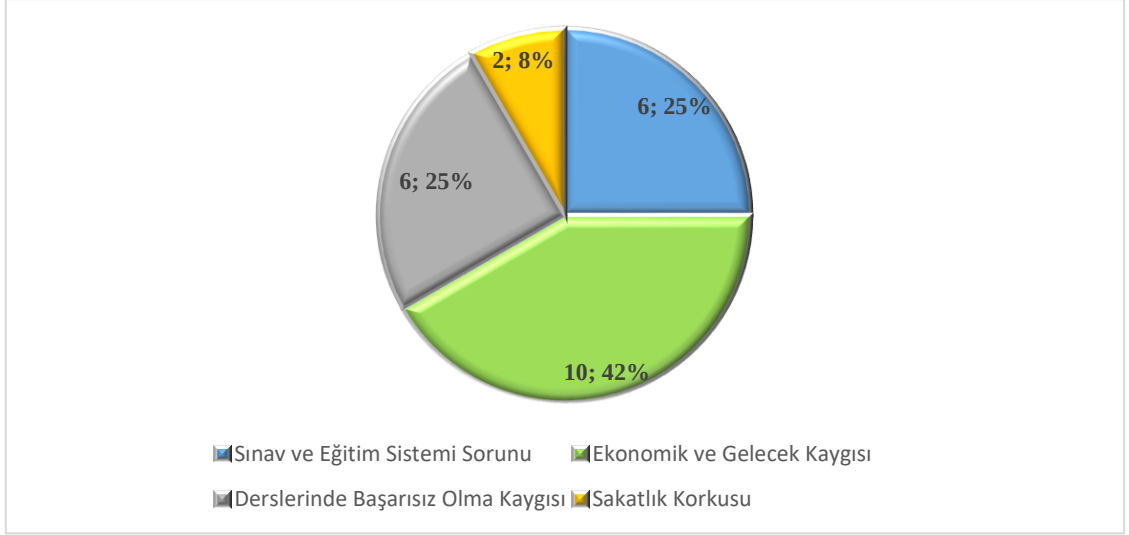
ifadesi gençler ile iletişim kurma hususunda spor ve rekreatif faaliyetlerin önemini vurgulamaktadır.

“Hiç anlatmaya çalışmaya gerek yok. Sadece yap kardeşim. Sadece yap. Sen spor alanlarını yap, antrenörlerini yetiştir. Spor alanlarını ulaşılabilir yerlere konumlandır. Zaten gerisi gelir. Hiç anlatmaya gerek yok. Kendim anlatıyım olayına girersen, mış gibi yaparsın. Kendini anlatmaya gerek yok. Sen sporu Türkiye’de ulaşılabilir kılacaksın.”

görüşüyle ülke genelinde sporun herkese ulaşılabilir olmasının gençlerle sağlıklı iletişim kurma noktasında kritik önem arz ettiğinden bahsetmektedir.

4.21 Soru 21 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Genellikle spor geçmişi olmayan aileler çocuklarının eğitim hayatını ön plana alıp profesyonel spor hayatını sonlandırma hususunda baskı yapıyorlar. Sizce eğitim sistemimizdeki bu açmazın temel sebebi nedir? Sporcu öğrenciler neden tercih yapmak zorunda bırakılıyor? Bu kapsamdaki önerileriniz neler?

Şekil 4. 22. Mülakat Sorusu 21 Yanıtların Pasta Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının tümü bu soruyu cevaplandırmıştır. Katılımcılardan 2'si (%8) sakatlık korkusunun gençler üzerinde baskı unsuru oluşturduğunu ifade ederken, 6'sı (%25) derslerinde başarısız olma kaygısının gençleri tercih yapmaya zorladığı yönünde görüş bildirirken, 10'u (%42) ekonomik ve gelecek kaygısının tercih yapmaya zorladığını ifade etmiştir. Diğer taraftan 6 (%25) katılımcı sınav ve eğitim sisteminin gençleri tercih yapmaya zorladığını ifade ettiği görülmektedir.

Araştırmamızda bu soru ile katılımcıların gençleri spor ve eğitim hayatlarında tercih yapma noktasına iten unsurların neler olduğunu değerlendirmeleri ve önerilerde bulunmaları istenmiştir. Elde edilen veriler sonucunda özellikle sınav ve eğitim sisteminin gençler ve aileleri üzerinde baskı unsuru oluşturduğunu düşünenlerin %90'nin akademisyenler olduğu, derslerinde başarısız olma kaygısının gençler ve aileleri üzerinde baskı unsuru oluşturduğunu düşünenlerin %70'nin üst yöneticiler olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu konu ile ilgili bir katılımcı yaşamış olduğu tecrübeyi;

“Bu olay benim başıma gelmiş bir olay. Hayatımın çok önemli bir döneminde transferimi ailem engellemişti. Aileme niye engellediklerini sorduğumda. Bana sakatlanırsın elinde mesleğin olmaz, üniversite eğitimini bırakma sıkıntı yaşarsın diye cevap vermişlerdi. Genellikle spor geçmişi olmayan aileler böyle düşünüyor. Bence sadece ders çalışarak, dershaneye giderek değil. Hem spor hem sanat hem kültür faaliyetlerini bir arada yürütürken aynı zamanda ders başarısı ve akademik başarısı yerindeyse başarılısındır.”

ifadesi ile belirtmekte ve sportif, kültürel faaliyetler ile akademik eğitimin bir arada yürütülebileceğinin altını çizmektedir.

Görüşmelerden elde edilen bir diğer bulgu ise, iki ana unsur eğitim ve spor arasında koordinasyonu sağlayacak bir sistemin yurtdışı örneklerinin incelenmesi ile spor ve eğitim politikalarını yürüten çatı kuruluşlarınca kurgulanması gerektiği görüşü ortaya çıkmıştır.

Bu konu ile ilgili katılımcılar;

“Burada suç veli de değil. Suç sporda da değil. İkisinin arasında koordinasyon sağlamayan sistemsizlikte.”

“Okul ve spor birbirinden ayrı iki kurum olarak görülüyor. Spor eğitimi desteklemiyor. Ana yürütücülerin bu koordinasyonu sağlayamadığı sürece bu sorun çözülmez.”

“Eğitim Sisteminden dolayı. Eğitim sistemi sporu önemsemiyor. Çünkü okulu önemsemiyor. Eğitim sistemimizi sporu önemsemiyor. Sporun bir yaşam tarzı olduğunu önemsemiyor. Eğitim sistemimiz bunu önemsemiş olsa, ailede sporcu bir gencin sporun kendisine sağlamış olduğu yararlarından istifade etmenin önemli olduğunu görecek. Diğer türlü matematik ve fenni değerli görüyor. Elbette onlarda önemli ama spor sayesinde onların da yükseleceğinin farkında değil. Sporla beraber onların gelişeceğinin farkında değil. Bunu pazarlamak gerekiyor.”

Bulgularda ayrıca, yıllar yılı süre gelen bu açmaza iki unsurdan birini göz ardı ederek değil iki unsura da aksatmadan yürütülebileceği bir sistemin yaygınlaştırılması gerektiği ortaya çıkmıştır. Akademisyen katılımcı bu kurgulanması önerilen sistemi;

“Burada çözüm şudur, bir şey den vazgeçmek zorunda değilsin başka birşeyi elde etmek için. Önemli olan, uyumlu şekilde her iki hedefe yönelik doğru adımlar atabilmek lazım. Elit sporcu, elit sporculuğunun gerektirdiği antrenmanları o yoğunluktaki tempoyu gerçekleştirmek için mevzuat olarak sistem müsaade etse de daha yaygınlaştırılmış bir eğitimle, çocuğun eğitimi de bir yandan gerçekleştirilmesi daha iyi olur.” şeklinde özetlemektedir.

Bir başka katılımcı ise, Amerika üzerinden verdiği örnekte, üniversitelerde kurgulanan sistemden şu şekilde bahsetmektedir:

“Amerika’da sporcu gençler üniversite içerisinde hem elit spor yapıyorlar. Eğitimleri de ona göre şekillendiriliyorlar. Ölü sezonda daha fazla ders alıyor. Müsabaka döneminde ders sayısı azaltılıyor. Çocuk dört yıllık üniversite eğitimi içerisinde üniversiteden mezun olmak zorunda değil. Ama zaten Amerika’da dört yıl yarışma imkanı veriyor sana. Diyor ki dört yılda üniversitede sporculuk yaparsın ama beşinci yılda yapamazsın.”

ifadeleri ile müsabaka dönemlerinin yoğunluğuna göre ders programlarının oluşturulduğundan söz etmektedir. Bu konu ile ilgili diğer bir katılımcı;

“Mesela Amerika’da üniversitede elit sporcusun, milli takım düzeyinde uluslararası yarışmalara da katılıyorsun, üniversite yönetimi sana üst sınıf öğrencilerini sana para karşılığı derslerinde özel öğretmenlik yaptırıyor. “Tutor” diyoruz biz bunlara. Akşam dinlenme zamanında geliyor ödevini onunla birlikte yapıyor. Dersine onunla birlikte çalışıyor. O seni sınava hazırlıyor. Sana katkıda bulunuyor. Dolayısıyla her şeyi ile sınıfta öğrenmek zorunda değilsin.”

ifadeleri ile Amerika’da alt ve üst sınıf öğrencileri arasında kurgulanan ‘Tutor’ sisteminden bahsetmektedir.

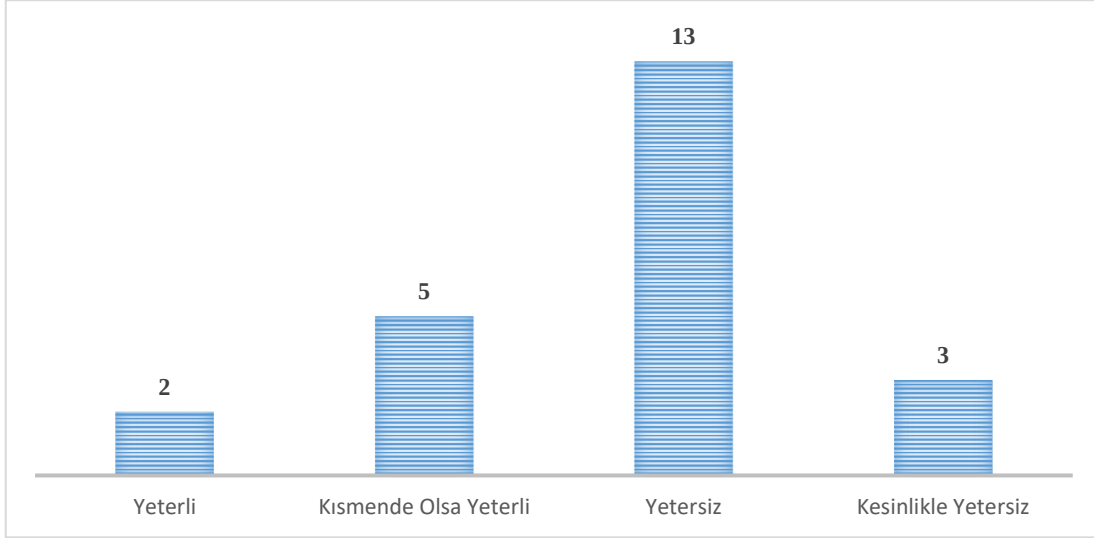
Diğer taraftan Türkiye’de buna benzer sistemlerin kurgulanamaması ve spor, eğitim gibi iki ana unsuru aynı anda koordine edecek sistemin kurulamaması farklı sorunları da beraberinde getirdiği görülmektedir. Bu konu ile ilgili akademisyen bir katılımcı;

Amerika’da kurgulanan ‘Tutor’ sisteminde Türkiye’deki bedavadan geçirme yok. Bizde ne oluyor. Milli sporcu hiçbir gün derslere bile gelmeden bütün derslerinden başarı ile mezun oluyor. Dört yıl sonra beden eğitimi öğretmeni olarak atanıyor.”

ifadesi ile aslında iki unsurun koordineli bir şekilde yürütülebilecek sistemin kurulamamasının ileriye dönük genç nesil üzerinde oluşturabileceği handikapların altını çizmektedir. Eksik ve yetersiz akademik eğitim alan bu milli sporcuların mezun olduktan sonra genç nesile neler verebileceği sorgulanması ve çözülmesi gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

4.22 Soru 22 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Genel olarak milli eğitim okullarında fiziki altyapı ve sportif ekipman yetersizliği olduğunu düşünüyor musunuz? Bu kapsamda almayı planladığınız tedbirler veya projeler var mı?

Şekil 4. 23. Mülakat Sorusu 22 Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının 23'ü bu soruyu cevaplandırmıştır. 1 kişi cevaplandırmak istememiştir. Katılımcılardan 2'si (%9) okullardaki tesis alt yapısını yeterli bulduğunu ifade ederken, 5'i (%22) kısmen de olsa spor tesis alt yapısının yeterli olduğu yönünde görüş bildirirken, 13'ü (%56) sportif altyapı ve ekipman yetersizliği olduğunu ifade etmiştir. Diğer taraftan 3 (%13) katılımcı kesinlikle sportif alt yapı ve malzeme eksikliği olduğunu ifade ettiği görülmektedir. Kısaca, katılımcıların %69'u sportif alt yapı ve malzeme eksikliği olduğu görüşünde birleşmektedir.

Araştırma bulgularının bu kısmında çocukların sosyalleşerek gerek fiziksel, ruhsal, zihinsel ve motorik gelişimleri desteklemek gerekse iletişim düzeyi ve özgüveni yüksek, sağlıklı bireyler yetiştirmek için çok önemli sayılan sportif tesis altyapısı ve sportif malzeme altyapısı ile ilgili katılımcılara sorular yöneltilmiştir.

Araştırmamızda bu soru ile katılımcıların MEB okullarındaki sportif tesis ve malzeme altyapısını değerlendirmeleri ve önerilerde bulunmaları istenmiştir. Elde edilen veriler sonucunda sportif altyapı ve malzeme eksikliği bulunmadığını düşünenlerin tümünün tepe/üst yönetici olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Bulgularda ayrıca, yetersiz sportif altyapı ve malzeme eksiğinin yanı sıra önemli seviyede atıl kullanılmayan spor tesisi sorununun olduğu da ifade edilerek, bu durumun özellikle önemli sorumluluklar üstlenen beden eğitimi camiasında ciddi memnuniyetsizliğe neden olduğu görülmektedir.

Bu konudaki bulgular, katılımcılardan bazılarının;

“Yetersiz olduğunu düşünüyorum. Her okula düzenli olarak sportif ekipman göndermeleri gerekir. Topumuz falan olmayınca bazı bağlantılar ile belediyeden kullanılmış topları istiyoruz. Belediye olmasa zaten ne ilk yardım malzememiz var ne de toplumumuz var.”

“MEB’teki okulların %10’un da bile spor salonu yok. Yeni yapılan okulların projelerinde mutlaka spor salonlarına da yer verilmeli. Spor salonunun altına otoparkta yapılmalı.”

“Okullarda bina yapıyor ama spor salonu yok. Okullara ruhsat verirken, sporu senin çocukların nerede yapacak diye milli eğitim özel kanununda bunu sormuyor. Milli eğitim ister özel olsun ister devlet okulu olsun spor salonu yapımı zorunluluğu getirmiyor. Bakın inceleyin. Böylesine önemli bir şey hiçbirinde yok.”

“Sportif altyapının tamamen yetersiz olduğunu düşünüyorum. zaten milli eğitimin böyle sportif bir kaygısı yok yani spor tesisi yapalım orada çocuklar hobi olarak başlasınlar daha sonra yetenekleri tespit edelim buradan gibi bir kaygısı yok burada çocukların hobilerini uygulayacakları bir zamana ihtiyacı var bunu müfredatta vermek zorundasın ve tesise de ihtiyaç var bunu da vermek zorundasın en azından bunlar yoksa ilçede bir spor tesisi yapıp belli bir zaman diliminde oraya gidip o etkinliğe katılmasını sağlamak norm kadro oluşturmak zorundasın ben sabahtan akşama kadar getirme karşıyım sabahtan öğleye kadar eğitim yap öğleden akşama kadar da çocuklar hobilerini ve özel ilgi alanlarında çalışsın bu kadar ağır eğitime ne gerek var çocuklar özgür olmalı.”

görüşleri ile devlet okullarında sportif altyapının yetersiz olduğuna ve okul projelerinde, öğrencilerin hobileri doğrultusunda haftalık ders programlarında ve müfredatta yapılması gereken değişikliklere dikkat çekilmeye çalışılmaktadır.

Ayrıca tesislerin optimum kullanımı ile ilgili yaşanan sorundan bahseden bir katılımcı;

“Ben okullarımızda yetersiz spor tesisinden daha çok atıl seviyede kullanılmayan sportif fiziki alt yapı olduğunu düşünüyorum. Optimum kullanım yapılmıyor. Spor salonlarımız boş tutuluyor. Teknik bazı sorunlar yaşanabilir. Mesela bir okula spor salonu yapıyorsan. Ki bana göre olmalı. Her okulun bir spor salonu olmalı. Ama spor salonu yapıp. Spor salonundaki soyunma odalarını depo olarak kullanılmamalı.”

ifadesi ile mevcut spor tesislerinin verimli kullanımının önemine değinmektedir.

Görüşmelerden elde edilen bir diğer bulgu ise, okullarda gelişmiş sportif tesis ve malzeme altyapısının kurgulanmasını sağlayacak bir sistemin tüm ülke genelinde yaygınlaştırılması için, yurtdışı örneklerinin incelenmesi ile spor ve eğitim politikalarını yürüten çatı kuruluşlarınca planlanması görüşü ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte okulların bir bina olarak değil bir yaşam alanı olarak projelendirilmesi gerektiğinin vurgulandığı görülmektedir.

Bu konu ile ilgili bir katılımcılar;

“Polonya’da okulu planlarken bina olarak değil, yaşam alanı olarak planlamışlar. Felsefe bu. Öğrencilerin eğitim hayatlarını rahatlıkla geçirebilecekleri bir yer olarak planlıyor. Müzik odası, resim atölyesi, konser salonu, spor alanları yaparak okulu hazırlıyor. Mıs gibi yapmıyor. Mesela Polonya çok soğuk olduğu için çocuklar bahçeye çıkamıyorlar. Okullarda üç camı falan var. Gittiğimiz yerde Wroslaw’da 8 ay kış oluyordu. Ama ne yapmışlar. Adamlar okulun koridorlarını geniş tutmuş. Öğrencilerin nefes alabilecekleri aynı zamanda sosyalleşebilecekleri alan oluşturmuşlar. Uçsuz bucaksız koridorlar yapmışlar.”

“Okullar yapılırken her zaman sadece bina düşünülüyor. Halbuki anne, baba, milli eğitimdeki il ve ilçeler şunu düşünmüyor. Benim çocuğum sporunu nerede yapacak? Buna ailenin tercihleri diyoruz. Ailenin tercihlerini bu şekilde geliştirebilirsek eğer aile öncelikli olarak kendi önceliklerini sıralarken benim okulumun spor mekanları olmalı, iyi bir spor hocası olmalı.”

“Hollanda sistemi diyor ki en az 15 dakika aktif eğitimi olan ders arası vereceksiniz. Mesela yukarı çıktıkça bu süre daha da artmalı.”

ifadeleri ile yurtdışındaki ülkelerden örnek vererek okulların sade bir bina olarak değil gençler için sosyal yaşam merkezi olarak kurgulanması gerektiğinin altı çizilmektedir.

Bulgularda ayrıca, katılımcıların genelde okullarda spor parası adı altında para toplanmasının yasaklanmasına yönelik alınan kararı eleştirdikleri görülmektedir. Bu konu ile ilgili katılımcılar;

“Önceden çocuklardan para toplanıyordu şimdi oda yasaklandı. Devlet gerektiği kadar destek verdiğini düşünüyor fakat içeride öyle değil.”

“MEB yaklaşık beş yıldır spor paralarını kaldırdı. Dolayısıyla bütçeleri yok. Malzeme alamıyorlar”

“Okulların veli profiline göre destek sağlanmalıdır. Malzeme konusunda devletin hiçbir desteği yok. Fiziki altyapı ve malzeme eksikliği var.”

görüşleri ile özellikle sosyo ekonomik seviyeleri düşük bölgelerdeki okullarda yaşanan sportif malzemeye ulaşma sorunun, alınan bu kararlar daha da derinleştiği vurgulanmaktadır.

Buna karşın bakanlık temsilcisi bir katılımcı;

“Okullarda eskiden okul aile birliği adı altında para toplanıyordu cüzi miktarlarda ve bu para ile ekipman desteği sağlanıyordu, spor etkinliğine öğrenciler götürülüp getiriliyordu. Ama okul sporları daire başkanlığı dairemiz ayrıldığında milli eğitim bakanlığı yeni yönetmelikler ile bu durum yasaklandı. Yasaktan sonra belli bir dönem çok sıkıntı çektik fakat MEB ve spor bakanlığının birlikte yaptığı düzenlemeler ile bu durum düzeltildi.”

görüşüyle ile okullarda spor parası adı altında para toplanmasının önüne geçen düzenlemenin ilk etapta sorun oluştursa da ilerleyen süreçte yapılan düzenlemeler ile bu sorunun ortadan kalktığı ile ilgili görüş belirttiği görülmektedir.

Ayrıca aynı katılımcı (bakanlık yetkilisi) GSB'nin yeni yaptığı mevzuat ve yönerge düzenlemelerini uygulayan okullara ivedilikle spor malzemesi ve antrenör desteği sağlanabildiğini;

“Okul spor kulüpleri ile ilgili bir mevzuat var. Daha önce uygulanamamış çünkü öğretmenler ve idareciler aidat, spor kulübü yönergelerinin ağırlığı, ekipmansızlık, yarışma masrafları konularında endişe duyduğu için hiç girmek istememişler. Şimdi yeni yönergelerle, eğer mevzuata uygun bir kulüp kuruluşu var ise hızlıca ekipman desteği, gerekirse ilden antrenör desteği ile çocuklara seçtikleri branşla ilgili eğitimlerin verilmesi, okul ve okulun yakınındaki okulların bu projeden faydalanması gibi bir sürü olumlu kararlar uygulamaya konulmaya çalışılıyor. Bundan 5 yıl sonra her okula bir spor tesisi projemiz tamamen gerçek olmuş olacak ve bu gibi sorunlar ortadan kalkmış olacak.” sözleri ile ifade ediyor.

Diğer taraftan sağlıklı bir sportif tesis ve malzeme altyapısının oluşturulması ile ilgili bir katılımcı;

“Bu konu ile alakalı sponsorlar oluşturulabilir. Yerel yönetimler destek olabilir. Okulda aileler sürecin içerisine katılabilir. Devlet futbolculara milyarlarca ayırmış olduğu bütçeyi kendi öz evlatlarına aktarabilir. Çok yüksek miktarlarda milli sporculara verilen bütçelerden kesilerek ana kademelerde malzeme tedarikleri oluşturulabilir. Taraftar gruplarından gelen paralar buraya aktarılabilir. Ama bunun devlet politikası haline gelmesi gerek. Taşıma suyu ile değirmen dönmez.”

görüşüyle politika yürütücü çatı kuruluşların alabileceği tedbirlerden bahsetmektedir.

Bu kapsamda, bazı katılımcıların bu karara dair görüş ve önerilerini paylaşmak gerekirse;

İl Milli Eğitim Müdürlüğü temsilcisi bir katılımcı,

“Okullardaki spor tesisleri, müdür ve okul aile birlikleri tarafından kiralanabiliyordu. Çıkan kararname ile müdür ve okul aile birliklerinin bu yetkileri ellerinden alındı. Bu değişiklik, spor tesislerinin kullanımı hususunda bilinmezliği de beraberinde getirdi. Bu iş merkezi olarak çözülmeli. Başvurular online alınmalı ve bağımsız komisyonlar tarafından incelenip karara bağlanmalı.”

görüşüyle bu sorunun merkezi olarak karar vericiler tarafından çözülmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

İl Spor Müdürlüğü temsilcisi başka bir katılımcı da;

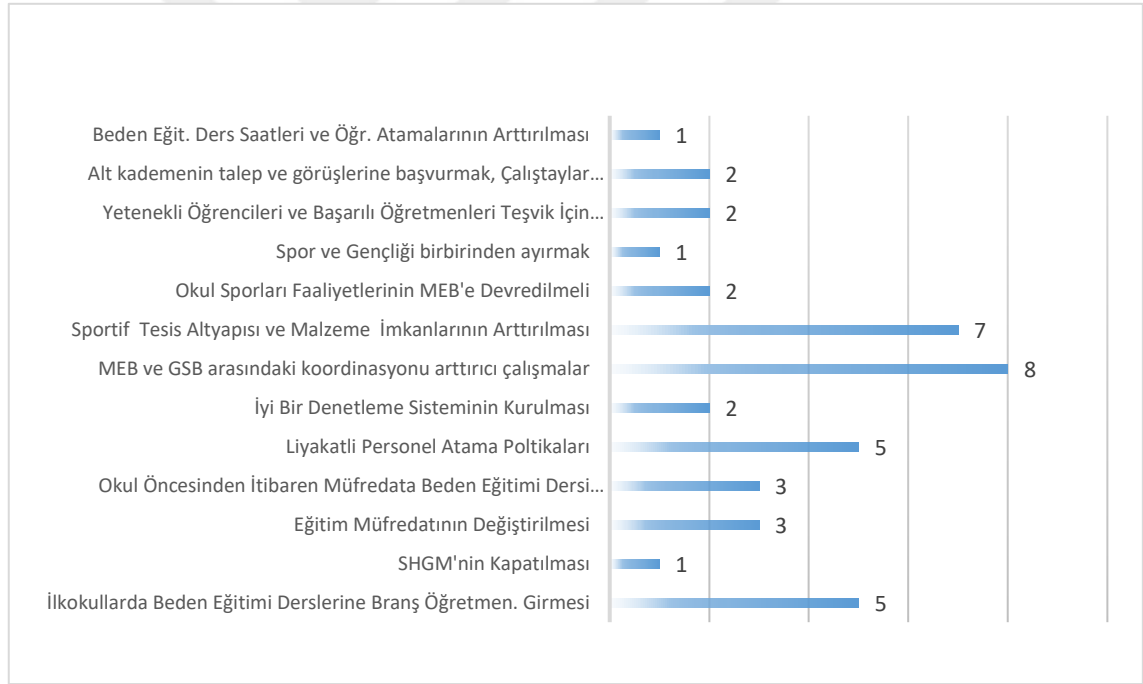
“Okul yönetimi, okulun spor salonunu başka işletmelere, spor kulüplerine kiraladığı için ders saatlerinde bile kendi okulunun spor salonunu kullanamayan öğrenciler vardı. Kendi okulunun spor salonunu ancak tesisi kiralayan spor kulübüne para verip, üye olarak kullanabiliyorlardı. Bu kararla, artık bu durum ortadan kalkmış oldu.”

ifadesi ile alınan kararın öğrencilerin mağduriyetini giderdiğini ifade ettiği görülmektedir.

4.23 Soru 23 Verilen Yanıtların Analizi ve Değerlendirmesi

Gençlik ve Spor Bakanı veya Milli Eğitim Bakanı olmuş olsaydınız, yapacağınız ilk düzenlemeler ne olurdu?

1

Şekil 4. 24. Mülakat Sorusu 23 Yanıtların Bar Grafiğinde Gösterimi

24 katılımcının tümü bu soruyu cevaplandırmıştır. Sunulan görüş ve öneriler 13 başlık halinde tablolaştırılarak paylaşılmıştır. Bazı katılımcılar bu soruya iki öneri sunarak cevap vermişlerdir.

Araştırma bulgularının bu kısmında katılımcılara eğer ellerine bir imkân verilmiş olsaydı, sahip olduğunuz bilgi ve tecrübeye dayanarak hangi düzenlemeleri hayata geçirecekleri noktasında görüş ve önerilerine başvurulmuştur. Bu soru ile katılımcılara, her 23 nisan da ülkemizdeki unutulmaz geleneklerden biri olan çocukların liderlerin koltuğuna oturma geleneğinde olduğu gibi bir süreliğine kendilerini Milli Eğitim Bakanı veya Gençlik Spor Bakanı olarak hayal etmeleri istenmiştir ve bu kapsamda soruyu cevaplamaları istenmiştir.

Elde edilen verilere göre katılımcıların en fazla, MEB ve GSB arasında koordinasyonu arttırıcı tedbirlerin alınması (%19) ve sportif tesis altyapı ve malzeme imkanlarının arttırıcı tedbirler alınması (%17) gerektiği yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Akabinde liyakatli personel atamalarının yapılması (%12) ve ilkokullarda beden eğitimi derslerine branş öğretmenlerinin girmesi (%12) başlıklı konuların ön plana çıktığı görülmektedir. Bulgularda, görüşlerin %60'ını bu dört başlığın oluşturduğu ortaya çıkmaktadır.

Ayrıca okul öncesinden itibaren branş öğretmenlerinin derse girebileceği bir şekilde müfredata beden eğitimi dersinin konması (%7) ve eğitim müfredatının tamamen değiştirilmesi (%7) konuları en çok ifade edilen diğer başlıklar olduğu görülmektedir.

Elde edilen veriler sonucu, üstte belirtilen konuların dışında öne çıkan önerileri;

- 61 federasyonun üst yöneticilerinden oluşacak spor üst kurulunun oluşturulması,
- Tüm kurumlara eşit ve tarafsız olarak liyakatli kişilerce denetlemelerin yapılması,
- Çok geniş kitlelere ulaşan Herkes İçin Spor Federasyonu'nun finansal olarak daha çok desteklenmesi,
- GSB il ve ilçe gençlik spor müdürlüklerinin finansal olarak daha fazla desteklenmesi,
- Okul spor faaliyetlerine daha fazla bütçe ayrılarak, öğrencilerin şampiyona için gitmiş oldukları yerlerde şehrin kültürel değerlerini ve tarihini tanıtıcı faaliyetler yürütülmesi,
- Yetenek tarama testlerinin birinci sınıftan itibaren yapılması,
- Yetenekli sporcuları ve başarılı öğretmenleri teşvik edecek düzenlemelerin yapılması,

- Sporda donanımlı bilim insanları yetiştirebilmek adına “Spor Bilimleri Üniversitesi” kurulması,
- Okul spor faaliyetlerinde yerel belediyeler ile olan iş birliklerinin artırılması,
- Özellikle Türkiye çapındaki okul sporları faaliyetlilerine katılımı maddi zorluklar yaşayan okul takımlarına finansal destek sağlanması,
- SHGM’nin kapatılarak tüm yetkilerinin federasyonların üst yöneticilerinden oluşturulacak olan spor üst kuruluna aktarılması,
- Gençlik ve sporun birbirinden ayrılması ve tamamen Spor Bakanlığı adı altında devam etmesi,
- Okul sporları faaliyetlerinde daha fazla öğrencinin turnuvalara katılımını sağlamak açısından okullardaki lisanslı profesyonel sporcular için ayrı bir lig düzenlenmesi olarak özetleyebiliriz.

Bulgularda ayrıca, bazı beden eğitimi öğretmenlerinin yetenekli sporcuları keşfetmek ve yönlendirme hususunda göstermiş oldukları üstün gayretlere ve başarılarına rağmen emeklerinin karşılığını maddi ve manevi alamadıkları ifade edilerek, bu durumun özellikle önemli sorumluluklar üstlenen ve mesleğini severek yapan beden eğitimi öğretmenleri arasında motivasyon, verimlilik ve kurumsal aidiyet düşüklüğüne neden olduğu görülmektedir.

Bu konu ile ilgili bazı katılımcılar;

“Ben öğretmen olarak özel tarama testleri geliştirip öğrencilerime uyguluyorum. Bu testler sonucu seçtiğim öğrencilerden takımlar oluşturuyorum. Onlar ile özel olarak ilgileniyorum ve yönlendiriyorum. Bölge şampiyonalarına ve Türkiye Şampiyonalarına götürüyorum. Türkiye çapında dereceler alıyorum. Ama karşılığı sadece takdis belgesi. Ödül yönergesinin değiştirilmesi gerekiyor. Başarının seviyelerine göre altın ödülleri verilmesi gerek. Çalışan ve aktif beden eğitimi öğretmeni ile çalışmayan dersine girip evine giden beden eğitimi öğretmeni arasında fark olması gerekiyor.

Bu şekilde olursa, beden eğitim öğretmenleri, Türk sporu ve Türk sporcusu/öğrenci kazanır. Aksi takdirde öğretmen yapanda aynı yapmayanda aynı diyerek atalet duygusuna kapılıp işine karşı motivasyonunu yitiriyor.”

“Yetenekli sporcuları ve öğretmenleri teşvik etmek için yeni yasal düzenlemeler şart. Öğrenciler antrenmana gidecek dolmuş parası yok. Beden eğitimi öğretmeni yetenek taramalarına katılıyor, katile başında Türkiye şampiyonlarına gidiyor ama emeğinin karşılığını ne manevi ne maddi alamıyor.”

ifadesi ile başarılı beden eğitimi öğretmenlerini teşvik etmek adına ödül yönetmeliklerinin yeniden düzenlenmesi gerektiğinin altını çizmektedir. Bu görüşle ayrıca, beden eğitimi öğretmenlerine sporcu taraması, yetenek keşfi, bölgesel ve ulusal müsabakalara katılarak katile sorumluluğunun üstlenilmesi gibi birçok sorumluluk yüklendiği ama bunun maddi bir karşılığının olmadığı vurgulandığı görülmektedir.

Görüşmelerden elde edilen bir diğer bulgu ise, bütüncül bir spor politikası oluşturulabilmesi adına bütün paydaşların bir araya getirildiği geniş çaplı çalıştay süreçlerinin düzenlenmesi görüşü ortaya çıkmıştır. Bu konu ile ilgili katılımcılardan biri,

“Bütünüyle beraber bu spor politikalarının oluşturulabilmesi için bütün paydaşların bir araya getirilmesi gerek. Arka arkaya genelden özele doğru giden bir çalıştay süreci başlatırım. En son beş-altı kişiye kadar indirilecek bir çalışma grubu oluştururum. Bu çalışma grubunda mutlaka yerel yönetim temsilcileri, milli eğitim temsilcileri, spor kulüpleri temsilcileri, turizm temsilcileri ve benzeri paydaşların temsilcileri olacak. En son yüksek istişare kurulu oluşturulacak. Daha sonra temel uygulamalardan başlayıp yasalara kadar giden düzenlemeyi, bir iş birliği planı çıkartmak. Ondan sonra tümünü hizmet içi eğitime alırım. Bu saydığım paydaşların birbirine kenetlenmiş bir şekilde çalışmasını sağlayacak bir sistem kurmaya çalışırım.”

ifadesiyle okullarda gelişmiş sportif tesis ve malzeme altyapısının kurgulanmasını sağlayacak bir sistemin tüm ülke genelinde yaygınlaştırılması için, yurtdışı örneklerinin incelenmesi ile spor ve eğitim politikalarını yürüten çatı kuruluşlarınca planlanması görüşü ortaya çıkmıştır.

Bulgularda ayrıca, gönüllülüğün büyük bir güç olduğuna ve gönüllülüğe dair tüm çalışmaların tek bir çatı altında birleştirilecek bir yapılanmaya ihtiyaç olduğu ortaya çıkmıştır.

Bununla birlikte, gönüllülüğü koordine edecek idari yapılanmanın çatı kuruluşlarının bünyesinde kurulması gerekliliğinin vurgulandığı görülmektedir. Bu konu ile ilgili bir katılımcı;

“Yani ben bakan olsaydım, bakanlığın bana vermiş olduğu yetkiyi tam kullanarak, kadrolarda liyakati ön plana çıkaran bir kadrolaşma yapardım. İkincisi, idari yapısında günün şartlarına cevap verecek düzenlemelere giderdim. Gönüllük mesela. Büyük bir güç, büyük bir yeni trend. Ama bunu koordine edecek idari yapı bakanlık şemsiyesi altında görmüyorum.”

ifadesi ile liyakatli kadro yapılanmasının önemine ve gönüllülükle ilgili yeni bir yapılanmaya gidilmesinin altını çizmektedir. Aynı katılımcı tesislerin projelendirilmesi ve fonksiyonlu kullanımı ile ilgili yeni bir felsefe geliştirilmesi gerektiğini,

“Tesisleşme önem gösterilmesi gereken diğer bir başlık. Tesislerin işletilmesi ile ilgili farklı adımlar atılmalı. Bugünkü şekli ile fonksiyonlu olarak tesis yapıldığını düşünmüyorum. Yapılanlarda, harcanan paralarda israf oluyor. Mesela Türkiye’de bu kadar tribün kapasitesine sahip stadlara ihtiyaç var mıydı? Bu yeni yapılan stadların doluluk oranı nedir? Yapılan stadlar ne kadar fonksiyonlu kullanılabiliyor?” sözleri ile ifade etmektedir.

Katılımcıların finansal destek ile ilgili görüşleri yoğunlukla okullardaki tesis ve malzeme altyapısının desteklenmesi, okul spor faaliyetlerine daha fazla bütçe ayrılması, GSB il ve ilçe spor müdürlüklerinin ve özellikle geniş kitlelere hitap eden belli başlı federasyonların finansal olarak daha çok desteklenmesi gibi başlıklar altında toplanmaktadır. Bu konu ile ilgili katılımcılardan biri;

“Örnek vermek gerekirse, Herkes İçin Spor Federasyonumuz var. Anayasa maddesine göre, bu federasyonumuzun görevi tamamen anayasal madde de belirtilen şeye hizmet ediyor. Dolayısıyla faaliyetleri en fazla desteklenmesi gereken ve geliştirilmesi gereken bir federasyondur. Okul Sporları Federasyonu ve TUSF’da bu şekilde desteklenmelidir. Bu üç federasyon çok büyük bir eşgüdüm içerisinde çalışmalıdır.”

Çünkü spor kültürünü en fazla etkileyecek idari yapı buralardır. Ama bu üç federasyonun bütçelerine bakın. Türkiye'deki 500-600 kadar sporcunun ötesine geçememiş Okçuluk Federasyonu kadar bile bir bütçeye sahip değildir. Halbuki bence bütçenin en az %50'si bu üç federasyona ayrılmalıdır.”

ifadesiyle geniş kitlelere ulaşan federasyonlara gereken maddi desteğin sağlanmadığını değerlendirmekle beraber özellikle hitap etmiş olduğu geniş kitle itibari ile Herkes İçin Spor Federasyonu (HİS), Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu (TUSF) ve Türkiye Okul Sporları Federasyonlarına (TOSF) daha fazla personel ve finansal destek sağlanmasının altını çizmektedir.

Diğer taraftan federasyonların yönetim kurullarında uzun yıllar hizmet etmiş bir katılımcı;

“Gençlik spor genel müdürlüğünü kapatılarak yeni bir oluşum bütün görev ve yetkileri federasyonlara dağıtılmalı. Gençlik Spor Genel Müdürlüğü yetki ve sorumluluklarını federasyonlara aktarılmalı. Diğer taraftan spor bilimleri fakültelerinin müfredatı tamamen değiştirilmeli. Bilim insanı yetiştirmek için, spor bilimleri üniversitesi açılmalı. Tamamen federasyon başkanlarından oluşan 64 federasyonun başkanının olduğu spor üst kurulu oluşturulmalı. Kendi aralarında bir yönetim kurulu seçebilir ama bütün kararların ortak alınacağı bir organizasyon olmalı.” ifadeleri ile öncelik verilmesi gereken değişim hamlelerine vurgu yapmaktadır.

18 yıldır eğitim ve spor sektörü içerisinde antrenör ve öğretmen olarak görev yapan bir katılımcı öncelikle çözüme kavuşturulması gereken konuları;

“İlk okullara beden eğitimi dersini koymak ve MEB ile gençlik spor arasındaki koordinasyonu sağlamak. Aralarında problem var çözülmeden tabandaki problemler ortadan kalkmaz. Yetenek tarama testlerinin de 1.sınıftan itibaren yapılması gerekiyor.” ifadesiyle belirtmektedir.

Diğer taraftan gençlik ve sporun birbirinden ayrılması gerektiği görüşünü savunan bir katılımcı;

“Ben gençlik ve spor bakanlığının ayrılması taraftarıyım. Gençlik işleri ve spor işleri çok farklı işler. Aslında gençler daha çok spor yapıyormuş gibi gözüküyor ama o öyle değil. O eskiden öyleydi. Sanayi devrimi zamanında. Günümüze baktığınız zaman özellikle gelişmiş ülkelerde, bizde de yavaş yavaş bu var.

70 yaşında insanlar bisiklet yarışmalarına katılabiliyorlar. 60 yaşındaki kişiler veteranlar liginde oynuyor. Yüzme yarışlarına katılıyorlar. O yüzden sadece gençlik değil bence spor.”

ifadeleri ile geçtiğimiz yüz yıla göre artık sporun daha geniş kitleleri kapsayan bir unsur haline geldiğini vurgulamaktadır. Aynı katılımcı ayrıca spora ayrılan bütçenin bazen gençlik hizmetlerine kaydırılarak spora yapılacak olan yatırımları olumsuz etkileyebildiğini;

“Gençlik o kadar çok geniş bir kavram ki. Belki spordan bile geniş bir kavram. Gençlik hizmetlerinde bazı bütçe eksikleri olduğu zaman, spor tarafından bütçeyi buraya kaydırabiliyorlar. O zaman yatırım görmekte zorlanabiliyoruz. İnsanların geleceğe dönük 50-60 yıllık spor, eğlence ve sağlık ihtiyaçlarını giderebilecek bir tesis yapımı yerine, bunun bütçesini Konya Mevlana'daki bir geziye veya Salda gölüne yönelik bir geziye kaydırılabiliyor. Oda çok kıymetli ama gezi bir kere yapıldı bitti. Ama yapılacak tesisten on yıllarca on binlerce kişi istifade edebiliyor. Dolayısıyla gençlik ve spor ayrı olmalı. Bütçeleri ayrı olmalı.” sözleri ile ifade etmektedir.

4.24 Katılımcıların Mülakat Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri

Bu başlık altında tüm soruların cevapların frekans değerleri tek tablo üzerinden gösterilmiştir.

Sorular	n	Cevaplar	f	%
1) Son dönemde genelde izlenen Türk spor politikalarını özelde ise milli eğitimde uygulanan spor politikalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?	24	Başarılı	5	%21
		Başarısız	4	%17
		Yeterli değil	15	%62
2) MEB-GSB bağlamında genel olarak (okul öncesinden üniversitelere kadar) Gençlik ve spor politikalarının oluşturulmasında yeni yasal düzenlemelere ihtiyaç var mı? Varsa, özellikle hangi	24	İhtiyaç var	16	%67
		İhtiyaç yok	1	%4
		Kısmen ihtiyaç var	7	%29

alanlarda ihtiyaç olduğunu düşünüyorsunuz?				
* 3) Yakın dönemde Milli Eğitimde izlenen spor politikalarının ve uygulamalarının eksi ve artı yönleri sizce nelerdir?	24	Eksi yönleri	22*	%92
		Artı yönleri	6*	%25
4) Yakın dönemde izlenen Türk spor politikalarının halk tabanında spor kültürünün oluşmasını sağladığını düşünüyor musunuz?	24	Evet	5	%21
		Hayır	15	%62
		Kısmen	4	%17
5) İlgili üst kuruluşlar tarafından hayata geçirilen mevzuat ve yönetmelik değişiklikleri tüm kademelerde sağlıklı bir şekilde uygulanabiliyor mu? Neden?	23	Evet	4	%17
		Hayır	13	%26
		Kısmen	6	%57
6) Türk eğitim sisteminde kurgulanan mevcut organizasyon yapısı ve üretilen politikalar ile genç neslin spora özendirip, teşvik edildiğini ve başarılı elit sporcuların yetişmesinin desteklendiğini söyleyebilir miyiz?	24	Evet	5	%21
		Hayır	16	%12
		Kısmen	3	%67
7) Gençlerin yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve spor organizasyonların da gönüllü olarak yer almalarını teşvik etmek, gönüllülük bilincini oluşturmak ve gönüllülük kavramını daha iyi özümseyebilmeleri için neler yapılmalıdır? Bu kapsamda, çözüm önerileriniz nelerdir?	24	Geliştirilen çözüm önerileri şu an yeterli	2	%8
		Sosyo-ekonomik düzey arttırılmalı	2	%8
		İlkokullarda beden eğitimi öğretmeni atamasının yapılması	2	%8
		STK' lar daha fazla aktif rol oynamalı	2	%8
		Gönüllülük okullarda ders olarak okutulmalı	1	%4
		Medya desteği sağlanmalı	1	%4
		Gençleri bilinçlendirecek ve teşvik edecek çalışmalar yapılmalı	14	%60
		Eğitim veya spora olumsuz etkisi olmadı	2	%8

8) Dünya'da ve ülkemizde Covid-19 pandemisi ile gelen dijitalleşme süreci mevcut spor sistemine olumlu ve olumsuz ne gibi etkileri olacağını düşünüyorsunuz? Bu noktada, karar verici mekanizmasını yürüten kurumlara önerileriniz neler olabilir?	24	Sosyal Medya Bağımlılığının Artması	5	%21
		Uygulama Eğitim Gören Bölümlerin Dijitale Dönmesi	3	%13
		Hareketsiz Yaşamdan Dolayı Obezite Sorunları	5	%21
		Amatör Branşların Kapanması ile Sportif Katılımı Olumsuz Etk.	9	%37
9) Son dönemde ciddi ivme kazanan dijital dönüşüme içerisinde bulunduğunuz kurumun uyum sağlayabildiğini düşünüyor musunuz? Bu kapsamda kurum olarak almış olduğunuz tedbirler neler?	24	Evet	18	%75
		Kısmen	6	%25
		Hayır	0	%0
10) Önemli değişimlerin yaşandığı dijital mecralarda, gençlere ulaşmanın hızlı ve pratik yolu olan sosyal medya kurumunuz tarafından aktif bir şekilde kullanılıyor mu? Bu süreçleri yöneten özel bir biriminiz veya ekibiniz var mı?	23	Evet	19	%79
		Kısmen	5	%21
		Hayır	0	%0
11) Günümüzde genç neslin (Özellikle Z kuşağının) üzerinde medyanın etkisi hakkında ne düşünüyorsunuz? Ülkemizde basın yayın kuruluşlarının, gençleri tüm sportif branşlara katılımını teşvik edici, özendirici ve başarılı elit sporcuların yetişmesini destekleyen nitelikte yayın politikası izlediğini düşünüyor musunuz? Bu hususta ne gibi düzenlemeler yapılabilir?	24	Evet	0	%0
		Kısmen	3	%12
		Hayır	21	%88
12) Genç nesil sizce sporu bir meslek sahibi olmak veya para kazanmak amaçlı mı yoksa yaşam kalitesini yükseltmek için mi yapıyor?	24	Sosyal bir statü kazanmak için	4	%17
		Meslek sahibi olmak için	7	%29
		Yaşam kalitesini yükseltmek için	2	%8
		Para kazanmak için	11	%46
13) Günümüzde spor bilimleri fakülteleri spor		Evet	2	%8

sektörüne vizyon katabilecek, ülke ve sporcu sorunlarına karşı duyarlı ve bu sorunları çözüme kavuşturabilecek bilgi ve donanımına sahip bireyler yetiştirebilecek akademik ve fiziki alt yapıya sahip mi?	24	Kısmen	10	%42
		Hayır	12	%50
14) a) Spor Liseleri formatı günümüzde etkin bir şekilde uygulanabiliyor mu? b) Ayrıca Spor Liseleri gibi Spor Ortaokulları projesi hayata geçirilebilir mi?	24	a) Evet b) Evet	a) 5 b) 12	a) %21 b) %50
		a) Kısmen b) Kısmen	a) 4 b) 0	a) %17 b) %0
		a) Hayır b) Hayır	a) 15 b) 12	a) %62 b) %50
15) Spor Bilimleri Fakültelerinden mezun olan bireylerin sektörün ihtiyaç ve beklentilerini karşılayabilecek nitelik ve donanımda olduğunu düşünüyor musunuz?	24	Evet	4	%17
		Kısmen	8	%33
		Hayır	12	%50
16) a) Sizce kurumsallaşma nedir? Kurumunuzda kurumsallaşmanın tüm ilkelerinin uygulandığını düşünüyor musunuz? b) Türkiye'deki eğitim sisteminde sportif organizasyonları yürüten çatı kuruluşlarının kurumsal ilkelere göre yönetildiğini düşünüyor musunuz?	23	a) Evet b) Evet	a) 20 b) 5	a) %87 b) %22
		a) Kısmen b) Kısmen	a) 0 b) 7	a) %0 b) %30
		a) Hayır b) Hayır	a) 3 b) 11	a) %13 b) %48
17) Türkiye'deki eğitim sisteminde sportif organizasyonları yürüten paydaş kurumların (MEB ve GSB) birimleri arasında iletişim ve koordinasyon eksikliği olduğunu düşünüyor musunuz? Evet ise bu noktadaki çözüm önerileriniz nelerdir?	24	Hayır	4	%17
		Evet	15	%62
		Yetersiz	5	%21
18) Türkiye'de sportif örgütlenme ve organizasyon yapısını yürüten üst çatı	23	Evet	2	%9
		Kısmen	7	%30

kuruluşlarında liyakat sahibi profesyonel kişilere örgüt içerisinde yeterince yer veriliyor mu?		Hayır	14	%61
19) Karar verici ve yasa yapıcı mekanizmalar tarafından üretilen spor politikaları ve yapılan mevzuat/yasa değişikliklerinin saha da en iyi şekilde uygulanabilmesi için ilgili kurumlar tarafından gerekli denetimler yeterli seviyede ve düzenli olarak yapılıyor mu?	24	Evet	4	%17
		Yetersiz	6	%25
		Hayır	14	%58
20) Ülkede spora yön verenler olarak (SHGM-Spor Federasyonları-Spor Kulüpleri-Yerel Yönetimler-Akademi) günümüz gençliğine kendimizi anlatmaya mı çalışmalıyız? Yoksa onları anlamaya çalışarak, onların eğilimlerine göre mi politika üretmeliyiz? Bu noktadaki çözüm önerileriniz nelerdir?	24	Kendimizi anlatmalıyız	1	%4
		Onları anlamaya çalışıp eğilimlerine göre politika üretilmeli	11	%46
		Karşılıklı etkileşimli bir süreç	12	%50
21) Genellikle spor geçmişi olmayan aileler çocuklarının eğitim hayatını ön plana alıp profesyonel spor hayatını sonlandırma hususunda baskı yapıyorlar. Sizce eğitim sistemimizdeki bu açmazın temel sebebi nedir? Sporcu öğrenciler neden tercih yapmak zorunda bırakılıyor? Bu kapsamdaki önerileriniz neler?	24	Sınav ve eğitim sistemi sorunu	6	%25
		Derslerinde başarısız olma kaygısı	6	%25
		Ekonomik ve gelecek kaygısı	10	%42
		Sakatlık korkusu	2	%8
22) Genel olarak milli eğitim okullarında fiziki altyapı ve sportif ekipman yetersizliği olduğunu düşünüyor musunuz? Bu kapsamda almayı planladığınız tedbirler veya projeler var mı?	23	Yeterli	2	%9
		Kısmen Yeterli	5	%22
		Yetersiz	13	%56
		Kesinlikle Yetersiz	3	%13

** 23) Gençlik ve Spor Bakanı veya Milli Eğitim Bakanı olmuş olsaydınız, yapacağınız ilk düzenlemeler ne olurdu?	24	Beden eğitimi ders saatlerinin ve atama sayılarının arttırılması	1**	%2
		Alt kademenin talep ve görüşlerine başvurmak, Çalıştaylar düzenlemek	2**	%5
		Yetenekli Öğrencileri ve Başarılı Öğretmenleri Teşvik İçin Yasal Düzenlemeler	2**	%5
		Spor ve Gençliği birbirinden ayırmak	1**	%2
		Okul Sporları Faaliyetlerinin MEB'e Devredilmeli	2**	%5
		Sportif Tesis Altyapısı ve Malzeme İmkanlarının Arttırılması	7**	%17
		MEB ve GSB arasındaki koordinasyonu arttırıcı çalışmalar	8**	%19
		İyi bir denetleme sisteminin kurulması	2**	%5
		Liyakatli personel atama politikaları	5**	%12
		Okul öncesinden itibaren müfredata beden eğitimi dersi konması	3**	%7
		Eğitim müfredatının değiştirilmesi	3**	%7
		SHGM'nin kapatılması	1**	%2
		İlkokullarda beden eğitimi derslerine branş öğretmenlerin girmesi	5**	%12

* Soru 3. Katılımcıların “Yakın dönemde Milli Eğitimde izlenen spor politikalarının ve uygulamalarının eksi ve artı yönleri sizce nelerdir? Geçmişten günümüze yapılan düzenlemelerde en çok eleştirdiğiniz ve desteklediğiniz kararlar neler oldu?” sorusuna 22 katılımcı eksi yönlerini belirtmişlerdir ayrıca 6 katılımcı artı yönlerini belirten önerilerini de sunmuşlardır.

**Soru 23. Katılımcıların “Gençlik ve Spor Bakanı veya Milli Eğitim Bakanı olmuş olsaydınız, yapacağınız ilk düzenlemeler ne olurdu?” sorusuna bazı katılımcılar 2 ayrı öneri sunmalarından dolayı “f” (frekans) değerimizin toplamı 42 olarak belirtilmiştir.

Tablo 0-1 Katılımcıların Mülakat Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA

Bu bölümde Türk eğitim sisteminde ilkokuldan yükseköğretime kadar uygulanan spor politikalarının katılımcılara yöneltilen mülakat soruları üzerinden elde edilen verilerin minvalinde değerlendirmesine ve finansman, fiziki altyapı, öğretmen, öğrenci, yönetici, kurumsal ilkelerin uygulanışı ve kurumlar arası koordinasyon sorunlarına ilişkin tartışma ve yorumlara yer verilmiştir.

Elektronik ortama aktarılan veriler içerik analizi için dikkatlice okunduktan sonra tekrar eden ve/veya aynı amaç için kullanılan benzer ifadeler belirlenmiş ve içerik, araştırma hipotezleri de göz önünde bulundurularak kategorilere ayrılmıştır. Bu kategorilerin belirlenmesindeki amaç, verileri ve neticesinde ortaya çıkan bulguları daha anlaşılır şekilde ifade edebilmektir. Bu başlık altında elde edilen bulgular yedi kategori altında değerlendirilecektir. Geliştirilen kategoriler;

- 1) Yakın Dönemde Türk Eğitim Sisteminde Uygulanan Spor Politikalarının Değerlendirilmesi
- 2) Yükseköğretimde İzlenen Spor Politikaları ve Değerlendirmesi
- 3) GSB Bünyesinde Kurumsallaşma İlkelerinin Uygulanışı ve Atamalarda Liyakatin Yeri
- 4) Basın Yayın ve Dijital Medya Gücünün Kullanımı ve Yapılan Projeler
- 5) Gençlerde Spor Kültürünün Yaygınlaştırılmasını ve Gönüllülük Bilincini Arttırılması Yönünde Yapılan Uygulamalar
- 6) Okullarda Sportif Tesis Altyapı ve Sportif Malzeme İmkanlarının Niteliği
- 7) Sporun Gençler Üzerindeki Etkisi ve Eğitim-Spor Ekseninde Gençlerin Karşılaştığı Sorunlar başlıkları altında gruplandırılmıştır.

5.1 Yakın Dönemde Türk Eğitim Sisteminde Uygulanan Spor Politikalarının Değerlendirilmesi

Türk milli eğitim sisteminde uygulanan politikalara ait değerlendirmeler,

- İlköğretim ve ortaöğretimde uygulanan politikaların olumlu yönleri
- İlköğretim ve ortaöğretimde uygulanan politikaların olumsuz yönleri
- Genel spor politikalarının olumlu ve olumsuz yönleri olmak üzere üç başlık altında yorumlanacaktır.

Araştırmada milli eğitimde uygulanan spor politikalarına dair katılımcıların açık uçlu cevaplarında olumlu ve olumsuz değerlendirmelerde bulunduğu, ancak faaliyet ve uygulamalara yönelik daha fazla olumsuz görüş bildirildiği belirlenmiştir.

5.1.1 İlköğretim ve Ortaöğretimde Uygulanan Politikaların Olumlu Yönleri

Katılımcıların ilköğretim ve ortaöğretimde izlenen politikalar içerisinde başarılı olarak buldukları çalışmaları ifade etmek gerekirse;

- Sporcuların eğitim hayatlarını aksatmadan spor hayatlarını daha iyi şartlarda sürdürmelerini sağlayan Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezleri (TOHM) Projesi,
- Sporcu Eğitim Merkezlerinin (SEM) kurulması,
- Milli sporculara mezun olduktan sonra sınavsız bir şekilde beden eğitimi öğretmeni olarak atanmanın yolunun açılması,
- Uygulamada bazı sıkıntılar yaşansa da 3. Sınıflardan itibaren yapılmaya başlanan yetenek tarama testleri,
- GSB'nin gençlere ve sporculara yönelik hazırlamış olduğu ve hizmete sunduğu GENÇBİZİZ ve SPORCUYUZBİZ uygulamaları,
- Ortaöğretimde eğitim gören milli sporculara %100 burs imkanı sunulması,
- Özellikle SHGM içerisinde daire başkanlıklarının ve okul sporları daire başkanlığının yeniden yapılandırılarak daha spesifik ve fonksiyonel bir hale getirilmesi,

- Beden eğitimi öğretmenlerine egzersiz ücretlerinin atanması ve bunun üzerinden öğretmenlere maddi gelirini arttırma imkânı sunulması,
- Beden eğitimi öğretmenlerine destekleme ve yetiştirme kursları (DYK) ile ders saati ücretinin iki katı ödeme ile finansal destek sağlanması,
- Beden eğitimi öğretmenlerinin okul spor faaliyetlerine katıldıklarında destekleme ve yetiştirme kurs (DYK) ücretlerinde yaşanan kesintilerin önüne cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile çözüm üretilmesi,
- Baz illerde uygulamaya konan, ulusal okul sporları müsabakalarına katılan okul kabilelerinin KYK yurtlarında konaklama imkanının sunulması,

Araştırmaya katılan öğretmenler, özellikle Türkiye çapındaki okul sporları faaliyetlerine katılımlarda ulaşım ve konaklama noktasında yaşanan maddi imkansızlıklardan bahsetmiş ve bu durumun ulusal müsabakalara katılımı olumsuz etkilediğini vurgulamışlardır. Bu konu ile ilgili olarak, bazı okulların maddi imkansızlıklardan dolayı katılım gösteremediği ifade edilmiştir. Ayrıca spor lisesi müdürü bir katılımcının ifadesine göre, bazı spor liselerinin bile ulusal okul sporları faaliyetlerine maddi yetersizliklerden dolayı katılmakta zorlandığı belirtilmiştir.

Bu konuda, GSB il temsilcisi bir katılımcının bu konudaki ifade ise 2019 yılında KYK yurtlarının yönetimini kendi bünyesine alan GSB'nin bu sorunun konaklama kısmına yakın zamanda KYK yurtları üzerinden çözüm üretildiğinin altını çizmiştir. İl temsilcisi katılımcı, illerde düzenlenen Türkiye şampiyonalarında konaklama sorunu yaşayan kabilelerin sorunlarının KYK yurtlarının açılması ile çözüldüğünü ve bu uygulamanın yavaş yavaş yaygınlaşacağını ifade etmiştir.

Resmi Gazete'nin Mükerrer Sayısı'nda 703 Sayılı KHK yayımlandı. "Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" başlığıyla yayımlanan kararnamede Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü kapatıldı ve Bakanlık ana hizmet birimi haline getirildi.

Bu kararın spor sektörüne olan yansımaları birçok kişi tarafından tartışlsa da, bazı illerdeki KYK yurtlarının okul sporlarına katılan kabilelere açılması maddi imkansızlıklar içerisindeki okullara önemli finansal kolaylık sağlayacağı öngörülmektedir.

Bulgularda katılımcıların karşıt görüşler belirttikleri diğer bir konu ise milli sporculara mezun olduktan sonra sınavsız bir şekilde beden eğitimi öğretmeni olarak atanmanın yolunun açılması. Bu uygulama şüphesiz maddi imkansızlıklar yaşayan milli sporculara finansal destek sağlar iken diğer taraftan alanında tecrübeli ve donanımlı sporcuların öğrenciler ile buluşturulmasını sağlamıştır.

Milli sporcu olarak beden eğitimi öğretmeni olarak atanan bir katılımcının tecrübelerine göre aktif milli sporcu atamaları gerek okul yönetimi nezdinde gerekse öğrenciler nezdinde sorunlar oluşturduğunu ortaya çıkarmıştır. Kamp süreçlerinden dolayı birçok dersine giremediği ve kadro dolu gözüktüğü için okul yönetiminde kadro talebinde bulunamadığı ve dolayısıyla boş geçen derslerden dolayı öğrencilerin ve yönetimin mağduriyetler yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Milli sporcuları ile ilgili diğer bir bulgu ise, atamalarda ferdi branşların avantajlı takım branşlarının dezavantajlı konumda oldukları ortaya çıkmıştır. Takım branşlarında milli olmanın ve milli takım olarak derece almanın daha zor olduğu belirtilmiştir.

Katılımcıların diğer memnun oldukları uygulamalar arasında öğretmenlere atanan egzersiz dersleri ve destekleme yetiştirme kursları da ön plana çıktığı görülmektedir. Bu uygulama ile hem beden eğitimi öğretmenlerine maddi destek sağlanmış hem de öğrencilerin fiziksel ve zihinsel gelişimi desteklendiği belirtilmiştir.

Bu uygulama ile ilgili bakanlık temsilcisi bir katılımcı,

“Bu işte okul yöneticilerinin ve beden eğitim öğretmenlerinin büyük payı var. Okulun içerisinde çocuklara en yakın olan öğretmenler ve yöneticiler bu konuda büyük sorumluluk sahibi olmalıdır. Öğretmenleri ve yöneticileri teşvik etme amaçlı yeni adımlar atılıyor. Milli eğitim bakanlığı, bünyesindeki belirli mevzuatlarda yaptığı girişimlerle düzenlemeler yaptırdı. Ve bu düzenlemeler sayesinde artık öğretmenlere okul takımlarındaki görevlerinden dolayı kesintiye uğramadan alacakları ek ders ücretleri düzenlendi. Öğretmenlere egzersiz ücretleri atandı. Öğretmenler öğrencilerine ne kadar çok fiziksel egzersiz yaptırırsa o kadar çok maddi geri dönüş olacaktır.”

ifadesiyle yapılan düzenlemeleri kısaca özetlemiştir.

Katılımcı akademisyen ve yöneticilerin görüşlerinden çıkarıldığı üzere, Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi, GSB Stratejik Planı, Cumhurbaşkanlığı 11. Kalkınma Planı gibi politik dokümanların milli eğitimde uygulanmak üzere detaylı ve önemli politikalar ortaya koyduğu fakat bu politikaların uygulamasında ciddi sorunlar yaşandığı belirtilmektedir. Bulgulara göre, üst yöneticilerin tamamı mevzuat ve yönetmeliklerin uygulanmasında ve denetlenmesinde sorun olmadığını görüşünü savundukları, öğretmen ve akademisyenlerin ise sorun olduğu görüşünü savunduğu ortaya çıkmıştır.

5.1.2 İlköğretim ve Ortaöğretimde Uygulanan Politikaların Olumsuz Yönleri

Türk milli eğitim sisteminde uygulanan spor politika sorunlarının, verilerin entegrasyonu, koordinasyon, sportif altyapı, başarıya teşvik, uygulama, kurumsal hafıza, yönetsel ve ekonomik sorunlar olmak üzere sekiz başlık altında toplandığı görülmektedir.

Katılımcıların ilköğretim ve ortaöğretimde izlenen politikalar içerisinde başarısız olarak değerlendirdikleri uygulamaları ve saha da karşılaştıkları problemleri genel olarak ifade etmek gerekirse;

- Yetersiz sportif tesis altyapısı, yapılanlarında sportif mimariden ve fonksiyonel kullanımdan uzak bir şekilde projelendirilmesi,
- Okullarda sportif malzeme ve ekipman yetersizliği,
- Devlet okullarında yetersiz sportif tesis altyapısı ve var olanlarının bazılarının da atıl bir şekilde durması,
- 4+4+4 sistemi ile bazı spor salonlu okulların ilkokula dönüştürülmesi sonucu beden eğitimi öğretmeni olmayan okul spor salonunun atıl kalması,
- Mevzuata rağmen Gençlik Spor Bakanlığı tesislerinin takviminin doluluğundan dolayı devlet okulları tarafından kullanımında yaşanan problemler,
- Devlet okullarının yerel belediyeler ile olan iletişim ve koordinasyon düşüklüğü,

- Başarılı öğretmenleri teşvik edici maddi herhangi bir ödüllendirme sisteminin olmaması
- Yerel yönetimlerin okul spor faaliyetlerine olan desteğinin arttırılması,
- MEB ve GSB arasında yapılan iş birliği protokollerine rağmen iki kurumun personelleri arasında yaşanan iletişim ve koordinasyon problemleri,
- GSB ve MEB arasında ve özellikle muhalif yerel belediyeler ile yaşanan koordinasyon ve iletişim sorunu,
- Okul sporları faaliyetlerinde TOSF'un daha etkin olmasını sağlayacak ve çift başlılığı ortadan kaldıracak mevzuat düzenlemelerinin ivedilikle yapılma ihtiyacı,
- Okul Sporları Türkiye Şampiyonalarında ödül törenlerinde gereken önem ve hassasiyetin gösterilmemesi,
- Spor liselerinin nitelikli, bilgili ve donanımlı sporcular yetiştirmekten uzak olması,
- Okullarda özellikle spor liselerin de sporcu öğrencilerin kulüplerinin antrenman ve müsabakalarını öncelemesi bunun sonucu olarak da öğrencilerin akademik eğitimlerinden geri kalmaları,
- Çocuklarda fiziki ve zihinsel gelişim için en kritik dönem olan ilkokullarda “Beden Eğitimi ve Oyun” dersine beden eğitimi öğretmenlerinin girmemesi,
- Sportif tesis yapımı ve sportif malzeme alımları için yeterli kaynak aktarımı yapılmaması,
- Kaynak belirlemeden projelendirmelerin yapılması,
- Beden eğitimi ve sporun ilçelerdeki koordinatörlerinin görev tanımlarının dışındaki birçok işle ilgilenmesi ve bu durumun koordinatörler üzerinde oluşturmuş olduğu gereksiz ve aşırı iş yükü,
- Karar verici mekanizmalar tarafından alttaki personelin görüşlerinin dikkate alınmaması,

- 2011 yılında Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi'nin (OBESİD) kapatılarak okul sporları faaliyetlerinin GSB'ye devredilmesi,
- Branş öğretmenlerinin erken yaşlardan itibaren öğrenciler ile ilgilenmeye başlayamamasının doğurduğu olumsuz sonuçlar,
- Beden eğitimi ve spor derslerinin haftalık saatlerinin, öğrencinin fiziksel ve bedensel gelişimi için yeterli olmayan bir seviyede olması,
- Liyakat gözetmeksizin yapılan yönetici ve personel atamaları,
- Spor, sanat ve kültür bilinci olmayan, sporu ve felsefesini bilmeyen liyakatsiz yönetici ve idarecilerin, sportif faaliyetlere katılım veya spora teşvik gibi konularda destekleyici olmamakla beraber tamamen engelleyici tavır sergilemeleri,
- Okul spor faaliyetlerine katılan okulların lokasyonları dikkate alınmadan turnuva fikstürlerinin hazırlanması,
- Yönetmeliklerde açıkça ifade edilmesine rağmen okul sporları faaliyetlerine katılan ve hatta derece alan bazı sporcu öğrencilerin giremedikleri dersler ve sınavlar noktasında okul yönetimince gerekli kolaylıkların sağlanmaması,
- Uzun vadeli ve kalıcı politikalar yerine kısa vadeli, niteliğe değil niceliği en plana çıkartan politikalar üretilmesi,
- Çatı kuruluşlarının arasındaki iletişim ve koordinasyon sorunlarından doğan veri tabanı üzerinden ve yönetmelikler üzerinden yaşanan entegrasyon problemleri,
- Sporun genç nesil tabanında ulaşılabilir olma sorunu,
- Üretilen politikaların sahadaki uygulanmasında ve denetlenmesinde yaşanan sorunlar,
- Beden eğitimi öğretmeni olarak atanan bazı milli sporcuların derslerinin çoğunun kamp programlarından dolayı boş geçmesi,
- Okul sporları faaliyetlerinde, profesyonel lisanslı sporcu öğrenciler ile lisanssız herhangi bir kulüpte oynamayan öğrencilerin aynı turnuvalara

katılması ve eşit olmayan şartlarda karşılaşması ve bu durumun lisanssız öğrenciler üzerinde doğurduğu olumsuz sonuçlar,

- Bazı okullar Türkiye Şampiyonalarına katılmaya hak kazansa da maddi imkansızlıklarda dolayı ulusal okul sporları turnuvalarına iştirak edememesi, okul sporları faaliyetlerine katılım süreçlerinde yaşanan maddi kaynak yetersizlikleri ve ulaşım sorunları,
- Milli sporculara %100 eğitim bursu imkanının sunulması ile millilik belgesi alım süreçlerinin bazı kurumlarca istismar edilmesi,
- Sistemlerin birbirine entegre edilmediğinden dolayı yaşanan sorunlar,
- Okul sporları Türkiye şampiyonalarında öğrenci başına verilen harcırahın çok az olması ve bu durumun özellikle konaklama konusunda şampiyonalara katılmak isteyen okulların sırtına ekstra maddi yük bindirmesi olarak özetleyebiliriz.

Bulgularda tespit edilen katılımcıların en çok dile getirdiği başlıklardan birisi, kurumsal hafıza ve verilerin entegrasyonu. Yapılan araştırmalarda, Millî Eğitim Bakanlığının bünyesinde hangi okulda spor tesisi var? Bu tesislerin hangisi atıl? Tesislerin özellikleri ve kullanım durumu nedir? sorularını cevaplayacak herhangi bir merkezi veri tabanı bulunmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Aynı zaman da personelinin kişisel ve mesleki yeterliliklerinden maksimum seviyede yararlanma noktasında MEB bünyesinde çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin uzmanlık dallarını, almış oldukları hakemlik, antrenörlük eğitimlerini gibi verilerin merkezi olarak saklandığı bir veri tabanı olmadığı ortaya çıkmıştır. GSB il temsilcisi bir katılımcı, bu gibi verilere ulaşabilmek için ilçe milli eğitim müdürlüklerinin tek tek aranması gerektiğini ama hangisinin ilçesinde bu verilerin düzenli takibi yapıldığının da bilinmediğini belirtmektedir.

Günümüzde dijital ortama yönelik uygulamaların sayısının artması ve tek tıkla birçok bilgiye ulaşma kolaylığı kurumları bilişim ağları üzerinden birbirine entegre sistemler kurmaya yöneltmiştir. Buda kurumlar arası gerek veri akışını hızlandırabilmek ve gerekse kurumlar arası koordinasyonu arttırma bilmek adına gerçek zamanlı olarak birbirine entegre edilmiş sistemlerin önemini arttırmıştır.

Bu konu kapsamında yapılan incelemelerde, GSB bünyesinde okul sporları faaliyetlerine dair ana bilgileri içeren verilerin dışında geriye dönük tüm bilgileri içeren doküman, arşiv veya veri tabanının olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bilişim altyapısını yöneten şirketlerin değişiklikleri ve kurum içerisindeki personel değişiklikleri bu süreci etkileyen etmenler olarak ön plana çıkmaktadır.

Bu konu kapsamında GSB temsilcisi katılımcı,

“Bakanlığımız bilişim altyapısı olarak güzel adımlar atıyor. Çok güzel işlere de imza atıldı. Spor bilgi sistemi adı altında bir alan oluşturuldu. Eskiden verilerimizi Excel vb. farklı programlara yazarken çok zorlanırdık, şimdi tek bir sistemde toplanıyor. Örneğin bakanlık bizlerden yıl içinde dağıttığımız madalyaların listesini istğinde verileri bulmakta çok zorlanırdık. Çünkü tüm veriler farklı dairelerde farklı kişilerin bilgisayarlarında farklı düzenlerde tutuluyordu. Raporlar, istatistikler, bilgi ve bütünlemeler yavaş yavaş Spor Bilgi Sisteminin içerisine giriyor.”

görüşüyle geriye dönük tüm verilerin spor bilgi sistemi adı altında oluşturulan sisteme girildiğini belirtmektedir. Fakat birçok üst kuruluşun kullanımına açılan bu veri tabanına rağmen üstte belirtilen bilgileri içerisinde barındıran bir havuzun hala oluşturulmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Fakat İçişleri Bakanlığı Nüfus Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurumu Başkanlığı, Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve 64 federasyonun dahil edildiği bu sistem kurumlarda kurumsal hafızayı oluşturmak ve kurumlar arası entegrasyonu sağlama noktasında ileriye dönük atılmış önemli bir adım olarak görülmektedir.

Ayrıca bir katılımcı verilerin entegrasyon sorununa dair,

“Örneğin okulda dereceye giren sportif öğrencilerin bilgisi anlık olarak GSB’de gözüküyor. Mesela, okullar arası müsabakalarda derece aldı ama burada çocuğun almış olduğu başarı GSB sistemin yok. E-okul sisteminde var. Gençlik Spor Bakanlığında çocuk derece yapıyor. Dünya şampiyonu oluyor. Bu da MEB’in e-okul sisteminde yok.”

ifadesi ile iki kurumun sistemleri arasındaki entegrasyon sorununa dikkat çekmektedir.

Araştırmanın bulgularına göre öğretmenlerin sporda yetenekli öğrenciyi keşfetme, yönlendirme ve şampiyonalara gönderme hususunda gerek ekonomik gerekse yönetsel sorunlar yaşadığı görülmektedir. Bu sorunun temelinde, yetersiz sportif tesis altyapısı, maddi yetersizlikler ve yönetsel sorunların yattığı tespit edilmiştir.

Araştırmada kariyer basamağı eksikliğinin ve başarılı öğretmenleri teşvik edici ödül sisteminin olmayışının beden eğitimi öğretmenlerinin kendini geliştirmeleri konusunda ciddi bir eksikliğe neden olduğu, kurumsal aidiyetini ve motivasyonunu olumsuz etkilediği bulgusuna ulaşılmıştır.

Araştırma bulgularına göre uygulanan politikalar arasında en çok eleştirilen konulardan birinin, ilkokullardaki beden eğitimi dersine branş öğretmenlerinin girmemesi olduğu görülmektedir. Lisans eğitiminde erken yaş çocuk eğitime yönelik hareket eğitimi, eğitsel oyunlar gibi dersleri alan beden eğitimi öğretmenlerinin bireyin fiziksel ve zihinsel gelişime en açık oldu dönemde derslerine girememesi çocuk gelişimi açısından büyük bir kayıp olarak görülmektedir. Katılımcıları, din kültürü ve ahlak bilgisi ve yabancı dil gibi derslerin branş öğretmenleri tarafından okutulduğunu, aynı şekilde beden eğitimi ve spor dersinin de branş öğretmenleri tarafından verilmesi gerektiği görüşünde birleştikleri görülmektedir.

Bu minvalde, Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 43. maddesinin 3. fıkrasındaki; *"İlkokullarda bütün derslerin sınıf öğretmenlerince okutulması esastır. Ancak Yabancı Dil ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri okulun kadrolu alan öğretmenlerince okutulur. Okulda kadrolu alan öğretmeni bulunmaması durumunda; bu dersler aynı eğitim bölgesinde, yoksa diğer eğitim bölgelerindeki kadrolu alan öğretmenlerince okutulur."* hükmüne beden eğitimi ve spor dersinin eklenmesi ilkokullardaki beden eğitimi öğretmeni istihdamının önünü açacaktır.

Araştırma bulgularına katılımcıların en çok üzerinde durduğu diğer bir konu ise spor bilinci ve kültürü olmayan idarecilerin mevzuat ve yönetmeliklerde belirtilmesine rağmen başarılı sporcu öğrencilere ve başarılı öğretmenlere gerekli kolaylıkları sağlamaması olduğu görülmektedir.

İlçe tertip komitelerinde görevlendirilen veya okul sporları faaliyetlerine katılan bazı beden eğitimi öğretmenlerinin egzersiz veya DYK ücretleri okul yönetimi tarafından kesilmiş ve dolayısıyla öğretmenlerin maddi kayba uğradıkları ortaya çıkmıştır. Diğer taraftan gençlik spor il müdürlüğü tarafından resmi onaylı yazı ve mevzuatta açıkça yeri olmasına, ayrıca ulusal okul spor faaliyetlerine katılıp derece elde etmesine rağmen okul yönetimince sınavlara alınmayıp mağdur edilen öğrenciler olduğu belirtilmiştir.

Mevzuat ve yönetmeliklerin uygulanmasında ve yorumlanmasında yaşanan bu sorunların gerek öğrencileri gerekse beden eğitimi öğretmenlerini atalete sevk etmekte ve motivasyonunu düşürmekte olduğu gözlemlenmiştir.

5.1.3 Genel Spor Politikalarının Olumlu ve Olumsuz Yönleri

Bu başlık altında genel olarak gençlik spor politikalarına dair bulgulara yer verilmiş ve bulguların gençlik nesli ilgilendiren kısımları irdelenmiştir.

Katılımcıların genel spor politikalarına dair değindikleri başlıkları özetlemek gerekirse;

- Kurumlar arası bürokrasinin giderek artması ile kurumların hantallaşması,
- Hem federasyonun hem de kulüplerin mali durumundan mali sorumluluklarından mesul tutulan bir yasal düzenlemenin olmaması,
- Yapılan mevzuat ve yönetmelik değişikliklerinin alan da uygularken yaşanan problemler, bazı mevzuat değişikliklerinin sadece kâğıt üzerinde kalması,
- Gençlik ve sporun birbirinden ayrılması ve bu kapsamda bütçelerinin de ayrı olması,
- Federasyon seçimlerinde delege şartlarının başkan seçilme usul ve esaslarının tekrar gözden geçirilmesi gerektiği,
- Federasyonların yönetimlerindeki gençlerin temsil düzeylerini arttıracak yasa ve mevzuat değişikliklerinin yapılması,
- Spor bilimleri alanında yetkin ve donanımlı kişilerin politika uygulamaları içerisinde yeterince yer almaması veya alamaması, yer alan uzmanların da etki gücünün olmaması veya söylemlerinin dikkate alınmaması,

- Geçmişe oranla ülke genelinde tesisleşmenin artması ve tesisleşmenin artışı ile başarılı uluslararası organizasyonlara ev sahipliği yapılması,
- Siyasi erkin federasyonlar üzerindeki etkisinin olabildiğince azaltılması gerekliliği,
- Kurumlar içerisinde siyasi projektöre göre hareket eden yöneticilerin fazlalığı, atama ve görevlendirmelerin liyakat esasına göre değil siyasi görüşlerin dikkate alınarak yapılması,
- Yönetmelik veya mevzuat düzenlemelerinde karar verici mekanizma tarafından tabandaki personelin görüşlerine başvurulmaması veya başvuru bile alınan görüşlerin dikkate alınmaması,
- Halkın sporla ilgili okur yazarlığının geliştirilmesi şeklinde özetlenebilmektedir.

Bu başlık altında katılımcıların genel olarak görüşlerine bakıldığında, genel olarak değindikleri üç adet bulgunun dikkat çekici olduğu görülmektedir.

Bunlardan ilki, siyasi erkin federasyon ve benzeri kuruluşların üzerinde olan etkisinin olabildiğince azaltılması görüşüdür.

İkincisi, federasyonlardan, Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğüne (SHGM) ve Gençlik Spor Bakanlığına (GSB) kadar tüm kurumlara liyakat gözetilerek görevlendirme ve atamalar yapılması.

Üçüncü olarak, tüm üst çatı kuruluşlarında (SHGM, GSB, il ve ilçe spor müdürlükleri ve federasyonlar) gençler için tecrübe kazanımını sağlayacak istihdam ortamlarının oluşturulması.

Genç nesil ülkenin geleceği ve devletin ileriye dönük en büyük yatırımdır. Eğitim ve öğretim süreçlerini başarı ile tamamlamış olan gençlere kendilerini ispatlayabilecekleri fırsatlar vererek erken dönem tecrübe kazanımı sağlanmalıdır. Bu imkan ve fırsatların gençlere, mutlaka liyakat kavramı gözetilerek ve siyasi müdahalenin önünün kapatılarak sunulması gerektiği görüşü ortaya çıkmıştır.

Sporun uluslararası alandaki gücünü ve deneyimli gençlerin ilerleyen süreçte devletine olan katkısını da göz önüne aldığımızda, Türkiye'nin uluslararası alanda temsil gücünü arttıracak insan kaynağının oluşturulması, spor politikaları yapıcı ve yürütücü kurumları besleyecek nitelikte, kalifiyeli gençlerimizin yetiştirilmesi ve bu gençler ile ilişkileri sürdürülebilir kılacak sistemin kurgulanması gerektiği belirtilmektedir.

5.2 Yükseköğretimde İzlenen Spor Politikaları ve Değerlendirmesi

Gerek saha da gerekse bilim alanının da çağdaş sporun gerekliliklerini bilen, çağdaş bilgilerle donatılmış, ülke ve sporcu sorunlarına karşı duyarlı, bu sorunları çözüme kavuşturabilecek bilgi ve donanımındaki bireylerin ülke gereksinimlerine göre yetiştirilmelerini sağlamak amacıyla beden eğitimi ve spor yüksek okulları kurulmuştur. Son yıllarda mevzuatta yapılan yeni düzenlemeler ile yüksekokulların kapatılarak spor bilimleri fakültelerine çevrildiği görülmektedir.

Gelişen Dünya'da sektörün artan uzman yönetici ihtiyacını karşılamak üzere Türkiye'de 27 Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ve 77 Spor Bilimleri Fakültesi olmak üzere yaklaşık 104 üniversitede spor bölümü bulunmaktadır (Yök İstatistik, 2022). Dünya'da ise bünyesinde sporla ilgili bir bölümü olan ve son beş yılda belirli bir sayıda Web of Science makalesi yayınlamış yaklaşık 372 üniversite vardır (Şener & İmamoğlu, 2019)

4 yıllık eğitim veren fakültelerin eğitim programları genel olarak beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği, antrenörlük eğitimi, rekreasyon, hareket ve antrenman bilimleri gibi bölümlerden oluşmaktadır.

2020-2021 rakamlarına göre, beden eğitimi ve spor öğretmenliği 4125, spor yöneticiliği bölümü 3.884, antrenörlük bölümü 4.616 olmak üzere 2020-2021 eğitim öğretim yılında toplam 12.625 mezun verilmiştir (Yök İstatistik, 2022).

Bu kapsamda, spor endüstrisinin her geçen gün büyümesi ile kurumların ihtiyacı olan nitelikli ve donanımlı personel ihtiyacı da artmıştır. Ayrıca spor endüstrisinin büyümesi spor biliminin gelişmesi yönündeki yapılan atılımları da aynı oranda artmıştır. Spor biliminin ihtiyacı olan nitelikli bilim adamı ihtiyacı, spor endüstrisinin ihtiyacı olan nitelikli ve donanımlı insan ihtiyacı spor fakülteleri üzerindeki beklentilerin artmasına neden olduğu gibi aynı zamanda yatırımların da artmasını sağlamıştır.

Gençlik ve Spor Bakanlığı, kamu kurum ve kuruluşlarının hemen hemen tamamı, üniversiteler, belediyeler, spor federasyonları ile gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarını paydaş olarak tespit etmiştir. En önemli paydaşlarının ise gençler ve sporcular oluşturduğunu ifade etmiştir (GSB Stratejik Planı, 2019)

Gençlik ve Spor Bakanlığı 2019 yılında yayınladığı stratejik planında, gençlerin yüksek öğrenimleri suresince barınma ve maddi ihtiyaçlarını karşılama, spor alanında aktif olmalarını temin etmek üzere çalışmalar yürütme hedefini temel değerleri arasında ifade etmekte olduğu görülmektedir (GSB Stratejik Planı, 2019).

Ayrıca, gençlerin kişisel ve sosyal gelişimlerini sağlamak için organizasyonlar/ etkinlikler düzenlemeyi, her düzeydeki resmi eğitim kurumları ile gençlerin sağlıklı gelişimi için spor yapmalarını teşvik edecek projeler üretmeyi kendine bir görev olarak biçmiştir.

5.2.1 Yükseköğretimdeki Uygulamaların Olumlu Yönleri

Araştırmamızda elde edilen verilere göre, yükseköğretimde uygulanan spor politika uygulamalarının olumlu yönlerine dair öne çıkan başlıkların, milli sporculara bazı vakıf üniversitelerinde tanınan %100 eğitim bursu imkanı ve üniversitelerdeki genç ofis uygulamaları olduğu görülmektedir.

Elde edilen verilere göre katılımcıların yükseköğretimde uygulanan spor politikalarının olumlu olarak yorumladıkları yönlerini;

- GSB'nin YÖK ile yapmış olduğu protokol kapsamında 52 vakıf üniversitesinde milli sporculara %100 eğitim bursu imkânı sunulması,
- GSB ve YÖK arasında yapılan işbirliği protokolü kapsamında spor bilimleri fakültesi öğrencilerine Bakanlığın taşra teşkilatındaki ilgili birimlerinde staj yapma imkânının sunulması,
- GSB'nin üniversitelerde başlatmış olduğu Genç Ofis uygulaması,
- Genç ofisler üzerinden gençlere proje üretmede ve üniversitelere öğrencilere yönelik faaliyetlerde finansal destek sağlama olarak özetleyebiliriz.

Veriler sonucunda bazı katılımcıların üniversitelerde başarılı sporculara sağlanan %100 burs imkanının, eğitim ve spor arasında tercih yapmaya itilen gençlere sağladığı kolaylığın yanında özellikle öğrencilerin velilerinin spora olan bakış açısını değiştirdiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Bu konu kapsamında GSB temsilcisi katılımcı,

“Bakanlık nezdinde burs imkanları gerek üniversite gerek lise ve ortaokul için özellikle velilerin aklında şunu oluşturmaya başladı: Benim çocuğum spor ile belirli bir başarı elde ederse bunun bir getirisi veya katma değeri oluyor. Bu düşündürebilmek çok önemli gerçekten. Bugün vakıf üniversitelerinde tam burslu okuyan sporcu-öğrenci 70-80 civarında her bir çocuğun ailesi ödeyeceği 300-400 bin TL parayı ödemiyor. Çocuklar da belki hayal edemeyeceği üniversitelerde okuyup meslek ediniyorlar.”

ifadesiyle sporcu öğrencilere sağlanan bursun önemli bir katma değer sağladığını ifade etmektedir. Eğitim dünyasındaki sporcu gençleri teşvik etme ve ödüllendirme konuları ile ilgili diğer bakanlık temsilcisi bir katılımcı,

“Özellikle bu geçtiğimiz yıl içerisinde yaşanan hem vakıf üniversiteleri imzalanan mutabakat metni ki bunun öncesinde spor bilimlerine milli sporcuların doğrudan geçiş hakkı vardı. Üstüne vakıf üniversiteleri imzalanan mutabakat metnini de beraber çok farklı alanlarda da performans sporcularının, milli sporcuların eğitim görme şansı doğmuş oldu. Buna ilave olarak şimdi de orta öğretim kurumları, özel ortaöğretim kurumlarıyla Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın imza altına almış olduğu protokoller var böylece sporcu gençlerin ortaokuldan itibaren eğitimde desteklenmeleri söz konusu. Aynı zamanda Millî Eğitim Bakanlığı'nın özel eğitim kurumlarında burslu okuma yönetmeliğinde de sporcuları içeren sporcuları işaret eden değişiklikler yapıldı. Bu sayede sporcu gençler eğitimde ciddi bir avantaja sahip oldular. İşte orada şehit ve gazi çocukları ondan sonra gelir düzeyi düşük ailelerin çocukları vs. gibi unsurlar vardı. İşte devletin yetiştirme yurtlarında yetişen çocuklar gibi oraya da başarılı sporcular eklendi. Yani özel okullar da en az yüzde oranında yüzde 100 bursla öğrenci okutma kontenjanı var. Yani kendi öğrenci sayısının minimum yüzde 3'ü kadar ücretsiz öğrenci kabul etmek zorunda, işte o yüzde 3'ün içinden sayılacak bu sporcularda. Böyle güzel bir gelişme oldu.”

ifadeleri ile gerek Gençlik Spor Bakanlığının gerekse Milli Eğitim Bakanlığının bünyesinde yapılan düzenlemeler ile başarılı sporcu gençlerin spora teşvik edildiği ve başarılarının ödüllendirildiğini vurgulamaktadır.

Bulgularda ayrıca, katılımcıların bir kısmının, başarılı milli sporculara sunulan bu imkânın bazı kurumlar veya kişilerde su istimal edildiğine dikkat çekilmiştir. Sadece iki kişinin katıldığı ve federasyonun kendisinin düzenlediği uluslararası turnuvalar üzerinden bir müsabakaya çıkan sporculara para karşılığı millilik belgesi düzenlenebildiğini vurgulamışlardır. Milliliğin değerini düşüren bu uygulamalar üzerinden karar vericilerin gerekli tedbiri almaları yönünde görüş belirtmektedirler.

Bu minvalde, “Milli Sporcu Belgesi Verilmesi Hakkında Yönetmelik” üzerinde detaylı düzenlemelerin yapılması ve federasyonlardaki millilik belgesi verme süreçlerinin tekrar gözden geçirilmesi önerilmektedir.

5.2.2 Yükseköğretimdeki Uygulamaların Olumsuz Yönleri

Yükseköğretimde uygulanan spor politika uygulamalarının sorunlarının, öğretmen yetiştirme, yerleştirme, akademik altyapı ve müfredat olmak üzere dört başlık altında toplandığı görülmektedir.

Elde edilen verilere göre katılımcıların yükseköğretimde uygulanan spor politikalarında olumsuz olarak yorumladıkları yönlerini;

- Spor Bilimleri Fakültelerinin müfredatının çağdaş spor yönetimine dair çalışma ve gelişmelerden uzak kalması,
- Özellikle beden eğitimi öğretmenliği bölümlerinde uygulama eğitimin az olması,
- Spor Bilimleri Fakültesi akademisyenlerinin kendini güncelleme noktasında yetersizliği,
- Öğrencilerin sadece akademik odaklı sahadan uzak yetiştirilmeleri,
- Spor Bilimleri Fakültesi mezunu milli sporcu atamalarında takım branşı milli sporcuların bireysel branş milli sporcuların karşısında dezavantajlı konuma düşmeleri,
- Bazı akademilerde fiziki altyapı yetersizliği,

- Spor Bilimleri Fakültelerinin müfredatının yetersizliği ve çağın şartlarına, son yapılan araştırmalar ışığında değiştirilme gereği,
- Fakülte sayısındaki kontrolsüz büyümü ile fakülte kadrolarının kalitesiz yöntemlerle nitelik gözetilmeksizin doldurulması,
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yetiştirme ve yerleştirme usullerinin gözden geçirilmesi,
- Diğer bölümlere verilen formasyon hakkının beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümlerinin popülaritesine vermiş olduğu zarar olarak özetleyebiliriz.

Veriler sonucunda üç temel sorunun ön plana çıktığı görülmektedir. Bunlar, çağın şartlarından ve güncel gelişmelerden uzak bir müfredat yapılanması, öğretmen yetiştirme ve yerleştirme de yaşanan sorunlar ve spor bilimleri fakültesi mezunlarının sahadan uzak bilgi ile yetiştirilmeleri olarak görülmektedir.

Gençlik Spor Bakanlığı yetkilisi bir katılımcı, “YÖK yani üniversiteler ayağı ile ciddi bir işbirliği var. Yönetmelikler ve yönergeler kapsamında ortak nokta bulunup yürütülen işler var. Bir de artı protokollerle yürütülen işler var. Bu alandaki tüm çalışmaların amacı genç nüfusa daha iyi hitap edebilmek.” ifadesi ile yükseköğretimde bakanlığın yürüttüğü işbirliklerine vurgu yapmaktadır.

Elde edilen veriler sonucu, beden eğitimi öğretmenliğinin atama kontenjanlarının düşürülmesi, ilkokullarda derse girmek üzere kadro hakkı tanınmaması ve tüm spor bilimleri fakültesi mezunlarına formasyon hakkı tanınması beden eğitimi öğretmenliğinin popülaritesini düşürmesine neden olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu durumun özellikle önemli sorumluluklar üstlenen beden eğitimi camiasında ciddi memnuniyetsizliğe neden olduğu görülmektedir.

2022 itibariyle MEB tarafından tüm Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Bilimleri Fakültesi dengi okullardan mezun olmak koşuluyla formasyonun tüm öğrencilere verilmesine kararlaştırılmıştır. Yönetmeliğe göre, mezun olan öğrenciler formasyonlarını aldıktan sonra KPSS girip, KPSS puanlarına göre MEB’te Beden Eğitimi Öğretmeni olarak atanabilecekler.

Antrenörlük, spor yöneticiliği, rekreasyon gibi bölümlerden mezun olup formasyon alarak atanmaları ülkemizde beden eğitimi öğretmenliğinin popülaritesini her geçen gün düşürdüğü gözlemlenmektedir. Mezuniyetten sonra yaşanan istihdam problemlerinin en aza indirilebilmesi ve öğretmenlik mesleğinin popülaritesini geri kazanabilmesi adına Spor Bilimleri Fakültelerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliği kontenjanlarının Milli Eğitim Bakanlığı ile koordineli çalışarak belirlenmesi ve diğer bölümlere verilen formasyon hakkına sınırlama getirilmesi önerilebilir.

Duran (2019), “Türkiye ve Finlandiya’da Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştiren Bölümlerin Ders Programları ve Giriş Sınavlarının Karşılaştırılması” yüksek lisans tezinde Finlandiya’da Jyväskylä Üniversitesi beden eğitimi ve sağlık öğretmenliği bölümüne kabul edilecek öğrencilerin sayısı Finlandiya eğitim ve kültür bakanlığı ortaklığı ile belirlenmekte olduğunu ifade etmekte bu da mezun öğrencilerin işe yerleşmesini garanti ettiğine değinmektedir. Bununla birlikte ülkemizde mezun öğrencilerin işe yerleşmelerinin garanti altına alınabilmesi için YÖK ve Milli Eğitim Bakanlığı beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümlerine alınacak öğrenci sayılarına birlikte karar vermesini önermektedir.

Bulgularda ayrıca, beden eğitimi öğretmenliği gibi kutsal bir mesleğin müfredatının daha işlevsel hale getirilmesi ve modüler eğitime geçilmesinin gerekliliği de vurgulanmıştır. İnsan yetiştirme noktasından almış oldukları sorumluluklar ve bu süreçte göstermiş oldukları fedakârlıklar öğretmenlik mesleğini kutsal kılmaktadır. Bu kapsamda, geleceğin beden eğitimi öğretmenlerinin eğitimleri için çağın gerekliliklerine uygun, spor alanındaki güncel gelişmelerle uyumlu bir sistemin kurgulanması gerekliliğine vurgu yapıldığı görülmektedir.

Beden eğitimi öğretmenliğinin daha nitelikli hale getirilmesi hususunda Harmandar (2010) “Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirme Programlarının İncelenmesi; Türkiye-Belçika Karşılaştırılması” doktora tezinde Belçika’da orta öğretim kurumlarında beden eğitimi öğretmenliği için yüksek lisansın zorunlu olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Duran (2019) yapmış olduğu çalışmada Finlandiya’da beden eğitimi öğretmenliği için yüksek lisansın zorunlu olduğunu ifade etmiştir.

Bu görüşe ek olarak, beden eğitimi öğretmenlerinin lisans programlarında ilkökul çocuklarına yönelik alan, fiziksel, motorik ve eğitim becerisi yeterliliği oluşturacak veya arttıracak nitelikte bir müfredatın olmadığı dolayısıyla beden eğitimi öğretmenliklerinin modüllere ayrılarak eğitim verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Beden eğitimi programlarının okul öncesi beden eğitimi öğretmenliği, ilkökul beden eğitimi öğretmenliği adı altında farklı programlara ayrılabilceği veya beden eğitimi bölümünde eğitim gören öğrencilere temel programda eğitim aldıktan sonra 2. Sınıftan itibaren modüler eğitime geçilebileceği bir sistemin kurgulanabileceğinden bahsedilmiştir. Aynı zamanda benzer sistemin antrenörlük ve yöneticilik bölümlerine de uygulanması gerektiği ifade edilmiştir.

Son olarak bulgulardan, katılımcıların önemli bir kısmı bazı üniversitelerin spor bilimleri fakültelerinin yeterli akademik ve fiziki altyapıya sahip olduğunu düşünürken bazılarının ise öğrencilerin mesleki ve kişisel gelişimini etkileyecek derece kötü olduğu görüşünü savunduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu konu ile ilgili katılımcı 13,

“Mesela kendim üniversitemde hiçbir şey öğrenmedim desem yeridir. Çünkü fotokopileri önümüze bırakıp gittiler. Bir hocamız vardı. Düşün sekiz dönemde yaklaşık 60 tane ders aldım. Bir öğretmen bize beş dersi öğretti. Gerisi hepsi fotokopiydi. Hiçbir şey görmedik. Akademik anlamda güçlü okullar var. Tesis altyapısı güçlü okullar var. Ama benim okuduğum üniversite de ne yeterli tesis altyapısı vardı ne de yeterli akademisyen kadrosu.”

“Benim okuduğum zaman bölümde profesör yoktu. Doçent vardı. Kendisi müdüdü ama hiçbir dersimize girmedi. Dersimize giren bir doktor vardı. Diğer herkes okutman olarak geçiyordu. 1999-2003 yılları arasında eğitim gördüm. Biz bu durumdayken Ankara’da İstanbul’da bazı üniversitelerde profesörler derse giriyordu.”

ifadeleri ile üniversitelerdeki akademisyen altyapısının ne kadar önemli olduğunu ve bir bireyin eğitim hayatını ne kadar etkileyebileceğini vurgulamakta ve üstteki bulguları desteklemektedir.

5.3 GSB Bünyesinde Kurumsallaşma İlkelerinin Uygulanışı ve Atamalarda Liyakatin Yeri

Bu başlık altında Gençlik Spor Bakanlığının bünyesinde kurumsal yönetim ilkelerinin ne derece uygulayabildiği bulgular ve veriler kapsamında yorumlanacaktır.

Kurumsallaşma sosyolojik, politik, ekonomik ve örgütsel gibi farklı yönlerden ele alınabilecek bir konudur. Genel anlamda bakıldığında, “Her türlü etkileşim ve iletişimde belirli kuralların hâkim olmasıdır” (Fındıkçı, 2011) Kurumsallaşma, bir işletmenin bütün süreç ve fonksiyonlarının belli kurallar dahilinde ve bir sistematik içinde kendiliğinden yürür hale getirilmesini ifade etmektedir (Yazıcıoğlu & Koç, 2009)

Kurumsallaşma kurumun önceden belirlediği kısa, orta ve uzun vadeli amaçlara ulaşmak için tüm teknik, fiziki, ekonomik maddi, manevi ve insani kaynakların en profesyonel, fonksiyonel ve etkin bir şekilde bir araya getirildiği, sevk ve idare edildiği yönetsel süreçlerdir.

Örgüt yapısında bulunan bireyler arasında kurulu güçlü bağlar örgütün varlığını sürdürebilmesi açısından öneme sahiptir. Örgüt birbirinden farklı özelliklere ve potansiyellere sahip kişilerden oluşmakta olduğundan, bu durum bize zengin bir çeşitlilik sunmaktadır. Bu kişilerin tek bir kurumsal kimliğin şemsiyesi altında bir araya gelmeleri ve bir bütün olarak uyumlu ve iş birliği içinde ortak amaçlar doğrultusunda çalışmaları beklenmektedir. Çalışılan kurum için duyulan bu bağlılık sayesinde insanlar bir arada çalışabilmektedir (De Geus, 1998)

Günümüzde kurumsallaşma, işletmelerin varlıklarını sistemli bir şekilde sürdürebilmeleri, hayatta kalmaları, örgüt verimliliğini ve etkililiğinin artırılmasını sağlama, dönüşen çevre koşullarına uyum sağlama, rekabette ön planda olma, işletmelerde verimli iş ortamının oluşturulması, profesyonelliği ve şeffaflığı sağlama açısından son derece önemlidir.

5.3.1 Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Örgüt İçerisinde Uygulanış Düzeyi

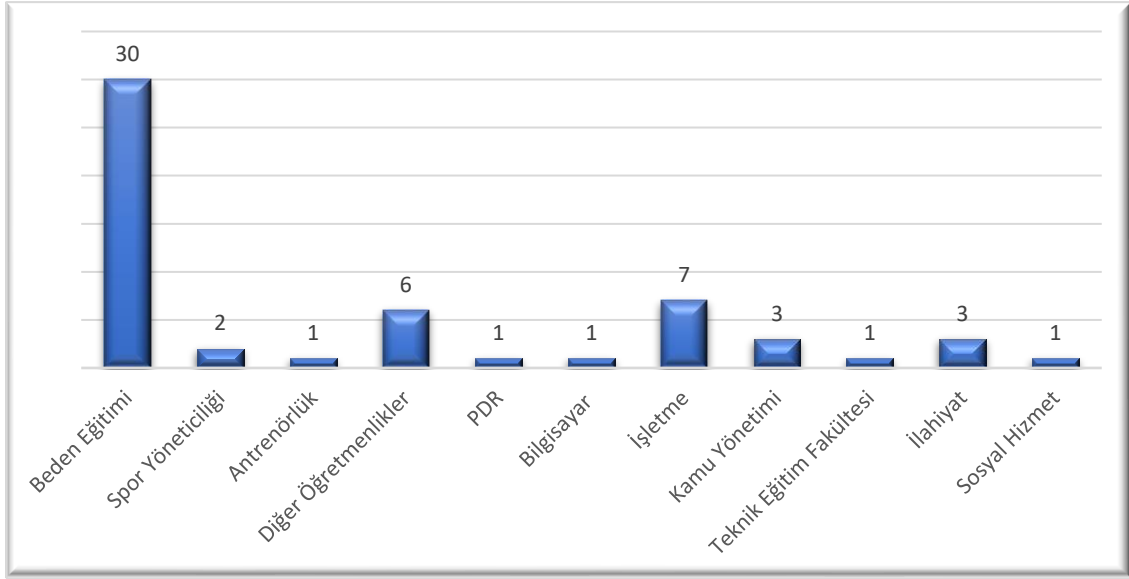
Kurumsal Yönetim 2000’li yıllardan bu yana Dünya’da ve Türkiye’de tartışılan ve genel kabul görmüş ilkeleri baz alınarak uygulamaya çalışılan bir kavramdır. Kurumsal Yönetim işletmelerin ve diğer organizasyonların adillik, sorumluluk, hesap verilebilirlik ve şeffaflık içinde yönetilmelerini sağlamaya yönelik tavsiye ve kurallar bütünüdür. Başka bir deyişle bir yönetim yaklaşımı veya felsefesidir. 1950’ler sonrası Dünya’da uygulama alanı bulan ve oldukça faydalı sonuçlar sağlandığına inanılan “Toplam Kalite Yönetimi” felsefesine birçok konuda benzerlik gösterdiği söylenebilir (YMO, 2018).

Temel ilkeler şunlardır; adillik (eşitlik), şeffaflık, sorumluluk ve hesap verebilirlik. Bir şirketin veya örgütün en yüksek performansı elde etmesi, en yüksek kârı elde etmesi, en başarılı olması ve en rekabetçi olması için bu temel ilkelerin eş zamanlı olarak uygulanması gerekmektedir (Karaye, 2022)

Gençlik ve Spor Bakanlığının kurumsal yönetimin temel ilkeleri çerçevesinde yükümlülüklerini yerine getirdiği görülmektedir. Adillik ilkesi gereği dış paydaşların mevzuata uygun olan her türlü isteklerini karşılamaya çaba gösteren örgüt, bu kapsamda dış kaynaklarının kurumsal kapasitelerini geliştirecek projeler ürettiği ve kişisel kapasite gelişimlerine katkı sağlayacak faaliyetler yürüttüğü tespit edilmiştir.

Ayrıca örgütün hem kurum içinde düzenlenen anket çalışmaları hem de dış paydaşlarıyla paylaştığı dış paydaş anketi çalışmaları yürüterek elde edilen veriler ışığında kaynaklarını paydaşları için etkin bir şekilde kullanmaya çalıştığı tespit edilmiştir.

Vakıf ve devlet üniversitelerine sunmuş olduğu genç ofis olanakları, protokoller üzerinden sporcu öğrencilere sunulan %100 eğitim bursu imkanları, tüm gençlere sunulan gençlik merkezi ve gençlik kampları olanakları ve gençliğin tümünü kapsayan gençlik projeleri destek programları göz önüne alındığında eşit ve adil bir şekilde hizmet verdiği görülmektedir.

Şekil 5. 1. Türkiye Geneli GSB İl Gençlik ve Spor Müdürlerinin Mezuniyetlerine Göre Dağılımı (56 İl)

Kurumsallaşmayı zora sokan diğer bir faktör görevlendirmelerin uygun olmayan şekilde yapılması olarak ifade edilmiştir. Bozbayındır (2014) tarafından kamu üniversitelerinde yapılan araştırmada, kurumsallaşmayı zora sokan faktörlerden birinin görevlendirmelerin uygun olmayan şekilde yapılması olduğu ortaya çıkmıştır (2014).

Elde edilen veriler sonucunda, Türkiye genelinde illerde görevlendirilen il gençlik spor müdürlerinin, %59'nun spor bilimleri fakültesi mezunu, %11'nin beden eğitimi dışındaki öğretmenlik bölümleri mezunu, geri kalan %30'unun üniversitelerin farklı bölümlerinde mezun olduğu ortaya çıkmıştır. Bu veriler 56 ili kapsamaktadır. Diğer illerin müdürlerine dair bilgiler internet sayfasında paylaşılmadığı için tabloya dahil edilememiştir.

Bu minvalde, Gençlik Spor Bakanlığında ve il gençlik spor müdürlüğünde yapılan görüşmeler dikkate alındığında bakanlık genelinde liyakatli personel görevlendirmelerinin ve atamalarının yüksek olduğu görülmektedir. Bu kapsamda Bakanlık temsilcisi bir katılımcı,

“Daire başkanlığımızda 25 kişi kadrolu olarak çalışıyor. Genç bir ekibimiz mevcut. Yaş ortalaması 35 diyebiliriz. Hemen hemen hepsi BESYO mezunu. Böyle sporun içindeki insanların daha iyi yönetebileceğini düşünüyorum.”

ifadesi ile daire başkanlığındaki personelin çoğunun spor bilimleri fakültesi mezunu olduğunu vurgulamaktadır.

Diğer bakanlık temsilcisi üst yönetici bir katılımcı;

“İnsan kaynakları yönetiminde bakanlığımızın çok ilerlediğini düşünüyorum. Özellikle 2017 yılı itibari ile liyakat sahibi kimselerin atanmaya başladığını ifade edebilirim. Artık mülakat yapılmadan atama yapılmıyor. Genel müdürlükte görevli 8 daire başkanından 5’i BESYO mezunu. İlk defa genel müdürlük bünyesinde bu kadar liyakat sahibi kişinin olduğunu görüyorum. İl spor müdürlüklerinin çoğu spor kökenli.”

ifadesi ile Gençlik Spor Bakanlığı içerisinde liyakat sahibi kişi sayısının daha önce olmadığı kadar fazla olduğunu altını çizmektedir.

İl müdürlüğü üst yöneticisi bir katılımcı; *“Daire başkanlığımızda 26 personel çalışıyor. Bu personelin 24’ü akademi mezunu.”* ifadesi ile personelinin %92’sinin spor bilimleri fakültesi mezunu olduğunu vurgulamaktadır.

Tüm bu veriler ve ifadeler göz önüne alındığında, Türkiye geneli il gençlik spor müdürlük görevlendirmeleri, Gençlik Spor Bakanlığı bünyesindeki Okul Sporları Daire Başkanlığı ve İstanbul İl Gençlik ve Spor Müdürlüğü bünyesindeki daire başkanlığındaki görevlendirmeler dikkate alındığında adillik ilkesine uygun hareket edildiği tespit edilmiştir.

Hesap verebilirlik ilkesini göz önüne aldığımızda, kurum içerisinde denetim faaliyetleri en üst düzeyde yapıldığı tespit edilmiştir. Kurum içi denetim sistemleri tarafından denetlenmekle beraber üst yönetim tarafından yürütülen denetimlere tabi tutulmaktadır.

Kurum içi denetimler, İç Denetim Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. Harcamaların ve mali işlemlerin mevzuat ve üst politika belgelerine uygunluğu ile mali yönetim ve kontrol süreçlerinin denetlenmesi ve raporlanması gibi iş, işlem ve süreçlere yönelik giderler izlenmek için iç denetim birimi başkanlığı kurulmuştur.

İç denetim başkanlığı, teşkilat yapısının 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi doğrultusunda yeniden düzenlenmesi ve 26 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile mevcut kadroların Bakanlık hizmet birimlerine

aktarılması dolayısıyla doğrudan Bakana bağlı olarak yeniden yapılandırılmıştır (GSB, tarih yok).

Bakanlık bünyesinde ayrıca 2020-2021 Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planına uygun iç kontrol sistemi de kurulmuştur. 2020-2021 Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında yer alan tüm eylemler 2021 yılsonu itibarıyla tamamlanmış ve iç kontrol sistemi planlanan süre içerisinde kurulmuştur. Sistemin izlemesi yılda en az bir kez olmak üzere İç Kontrol İzleme ve Değerlendirme Raporları aracılığıyla yapılmaktadır (GSB, 2021).

Ayrıca kamu kurumu olduğu için Sayıştay tarafından denetlenmekte ve mali denetim raporu her yıl düzenli olarak yayınlanmaktadır.

Ayrıca desteklenen projelerin her biri için ayrı proje kontrolörü görevlendirmesi yapılarak, proje kontrolörlerine verilen eğitimler ile proje değerlendirme ve denetim süreçlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi sağlanmıştır (GSB, 2021).

Gençlik ve Spor Bakanlığı şeffaflık ilkesinin gereklilikleri olarak görülen kamuoyunu aydınlatma konusunda bilinçli davranmaktadır. Kurumun performans göstergelerine ilişkin değerlendirmeleri, yıllık ödeme ve harcama verileri, bütçe uygulama verileri, finansal duruma ait veriler, yönetim yapısını, stratejik hedeflerini, performans bilgilerini, yatırımlara ait verileri, yürütülen projeleri, kurumsal kabiliyet ve kapasitenin değerlendirmesine ait verileri toplumun bilgisine düzenli olarak sunmaktadır.

Kurum ayrıca özellikle her yıl özenle hazırlanan yıllık faaliyet raporları ile tüm şeffaflığını göstermektedir. Türkçe olarak yıllık hazırlanan faaliyet raporları Gençlik Spor Bakanlığının internet sayfası üzerinden herkesin bilgisine sunulmaktadır. Faaliyet raporları sır niteliğinde olmayan birçok veriyi içeriğinde barındırdığı gibi aynı zamanda birçok soruya cevap niteliği taşımaktadır.

Elde edilen veriler ve yapılan literatür taramaları sonucu, kurumun sorumluluk ilkesi kapsamında hizmet sunduğu dış paydaşlara dolayısıyla halka karşı yatırımları baştan sona denetleyerek kamu menfaati ön planda tuttuğu görülmektedir.

Bakanlık gençlerimizin kişisel ve sosyal gelişimlerini desteklemek, potansiyellerini gerçekleştirebilmelerine imkân sağlamak, hayatın her alanına etkin katılımlarını artırmak için gençlik kampları, öğrenci yurtları, spor salonları, kamp eğitim merkezleri, yüzme havuzları ve atletizm pistleri gibi alanların yapılmasını sağlayarak toplum için refah ve dinlenme ortamları sunmaktadır.

Bakanlık ayrıca genç gruplarının ihtiyaçlarını da dikkate alarak gençlerin kendi potansiyellerini gerçekleştirebilmelerine imkân sağlamak ve fiziksel ve zihinsel gelişimlerine desteklemek ve özgüveni yüksek bireyler olarak gelecekte ülkenin gelişimine sunabilmeleri için “Yüzme Bilmeyen Kalmasın, On Bin Pota, Evinin Sultanları, Anadolu Yıldızlar Ligi, Üniversiteler Ligi” gibi etkinlikler düzenleyerek sosyal sorumluluk bilincini göstermekte ve bireylerin kendilerini göstermelerine olanak sunmaktadır.

Ayrıca kurumsal yönetim ilkeleri kapsamında GSB’nin örgütsel yapısı incelendiğinde; okul sporlarına yönelik hizmetlerin daha fazla öne çıkarılarak etkin ve yaygın şekilde yürütülmesi amacıyla 2020 yılında Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğünün (SHGM) bünyesinde Okul Sporları Daire Başkanlığı oluşturularak, okul faaliyetleri konusu çok yönlü ele alınmaya başlandığı görülmektedir.

Ayrıca bakanlık temsilcisi bir katılımcı,

“Son yıllarda ciddi atılımlar var. Kurumsallaşıyoruz. Eğer doğru insanlarla doğru politikaları doğru sistemlerle doğru iletişim kanalları ile blok haline getirebilirsiniz yerine oturan bir kurumsallaşma olacak. Sporla ilgili güzel işler olacaktır. İl müdürlükleri kendi içinde yeniden yapılandırılıyor. Spor şube ayrı okul sporları şube ayrı hala getirildi. İllerin nüfus yoğunluğuna göre il müdürlükleri yapılandırılmaya çalışılıyor, zamanla oturacaktır.”

ifadeleri ile kurum içi kurumsallaşmaya yönelik atılımların altını çizmektedir.

5.4 Basın Yayın ve Dijital Medya Gücünün Kullanımı ve Yapılan Projeler

Toplumsal yaşamın ve problemlerinin dile getirilmesi aşamasında medya temel taşlardan birini oluşturmaktadır. Medya, bir toplumu etkileyen, önceliklerini ve gündemini oluşturan önemli bir güçtür. Bu güç doğru şekilde kullanıldığında çocuklar, gençler dolayısıyla toplum için yararlı sonuçlar ortaya çıkar (Niyazi, 2008).

Teknolojinin gelişmesi ile teknoloji toplumu meydana gelmiştir. Teknoloji toplumu özelliğinden beri sosyal medya toplumların hayatına girmiş ve gün geçtikçe etkisini büyötmüştür. Özellikle de gençlerin ilgi odağı olmuştur. Gençler zamanlarının çoğunu sosyal medya içinde geçirmeye başlamış olmasından dolayı sosyal medyanın etkisi artmıştır (Şener & Yiğit, 2021).

Özellikle çocuklarda fiziksel ve zihinsel gelişimin ön plana çıktığı okul öncesi ve ilkököl dönemleri ve pek çok fiziksel, duygusal ve bilişsel değişimi beraberinde getiren sosyal, kimlik gelişiminin ön plana çıktığı ergenlik dönemleri kritik önem arz eden dönemlerdir. Bu dönem aralıklarında medyanın doğru enstrümanları ve olumlu temaları kullanarak bireylerdeki doğru gelişimi destekleyecek nitelikte yayınlar yapması büyük önem arz etmektedir.

Araştırmamızda katılımcıların genel olarak basın organlarının izlemiş oldukları politikalarda ve üretmiş oldukları içeriklerde olumsuz olarak değerlendirmiş oldukları konuları özetlemek gerekirse;

- Basın yayın kuruluşlarında gençlere olumlu içerik sunma gibi bir kaygılarının olmaması,
- Daha çok reyting i önemser nitelikte yayınlar yapmaları,
- Gençlerin ilgisini çekebilecek olumlu argümanlardan oluşan programların yok denecek kadar az olması,
- Yayınların çoğunun futbol ağırlıklı olması ve içeriğinin gençlere katkı sağlamaktan uzak olması,
- Türkiye’de en kaliteli spor içeriğini üreten NTV SPOR’un yayın hayatına son vermesi olarak ifade edebiliriz.

Katılımcıların basın yayın politikalarında genel olarak olumlu olarak görmüş oldukları uygulamalar;

- TRT SPOR YILDIZ kanalının yayına başlaması,
- TRT’nin hazırlamış olduğu “Hızlı Ayaklar” çizgi filmi.

Dijitalleşme her geçen gün daha da günlük hayatımızda var olmaya başlayan bir oldu haline gelmiştir. Dijital dönüşüm, akıllı ekonomi ve toplumun inşası amacıyla bilgi çağının ve onun yan ürünlerinin tüm potansiyelini ortaya çıkaran bir ekonomiyi ve toplumdaki derin yapısal değişimleri yansıtmaktadır. Bu nedenle böyle bir dönüşüm, toplumların kendi fiziksel, ekonomik, sosyal ve entelektüel ortamlarını amaçlarına göre şekillendirmek için yeteneklerini geliştirmelerinde radikal bir durum anlamına da gelmektedir (Hanna, 2016).

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ise dijital dönüşüm kavramını şu şekilde ifade etmektedir: “Hızla gelişen bilgi ve iletişim teknolojilerinin sunduğu imkânlar ve değişen toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda, organizasyonların daha etkin, verimli hizmet vermek ve faydalancı memnuniyeti sağlamak üzere insan, iş süreçleri ve teknoloji unsurlarında gerçekleştirdiği bütüncül dönüşüm” (TÜBİTAK, 2016).

Bu minvalde, dijital medyaya yönelen genç nesle nitelikli yayınlar sunan politikalar üretilmeli ve uygulanmalıdır.

5.4.1 Yürütülen Projeler

5.4.1.1 TRT SPOR YILDIZ Kanalı İş Birliği

TRT Spor Yıldız Kanalı, sporun yaygınlaştırılması projesi kapsamında; Bakanlığımız ile Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü arasında imzalanan protokol çerçevesinde; olimpiik, paralimpiik ve deafolimpiik branşları temsil eden spor dallarının yoğun olarak yayınlanması, sporu teşvik eden ve gençleri spora yönlendiren programların hazırlanması ve Türk spor hayatının, amatör branş federasyonlarının desteklenmesi, yerli ve milli spor kültürüne katkı sağlamak amacıyla faaliyet göstermektedir (GSB, 2021).

5.4.1.2 Yıldızların Yolu Televizyon Programı

Yıldızların Yolu Televizyon Programı, gençleri A’dan Z’ye futbol hakkında bilgilendirerek onları hayallerinin peşinde koşmaya teşvik etmek amacıyla GSB tarafından hayata geçirilmiştir. Program kapsamında İstanbul’da, teknik direktörler eşliğinde tespit edilen 13-15 yaş aralığındaki 18 sporcu adayının izleyicilerin seyrinde kamp süreci başlamış, gelişim süreçleri antrenör ve pedagog eşliğinde desteklenmiş olup en yetenekli, disiplinli ve azimli 5 sporcu tespit edilmiştir (GSB, 2021).

5.4.1.3 Spor Belgeseli (Çare Spor 2) Televizyon Programı Hazırlık Çalışması

Genel izleyici kitlesine sporu sevdirmek ve spor alışkanlığı kazandırmak amacıyla çeşitli yaş grubu ve cinsiyetlerden bireylerin gündelik hayatlarında yaptıkları spor faaliyetlerine ilişkin deneyimlerini anlattığı, 13 bölüm videonun uzun ve kısa versiyonları hazırlanmıştır. Söz konusu televizyon programı her yaştan izleyici kitlesine, düzenli olarak spor yapmanın faydaları, sporla olumlu yönde değişen gerçek hayat hikayeleri ile sporun teşvik edilmesi ve özendirilmesi amacıyla hazırlanmıştır (GSB, 2021).

5.5 Gençlerde Spor Kültürünün Yaygınlaştırılması ve Gönüllülük Bilincini Arttırılması Yönünde Yapılan Uygulamalar

Avrupa'nın en büyük ve dinamik genç nüfusuna sahip olan ülkemizdeki bu potansiyeli yönetebilmek için kuruluşlar tarafından hangi proje ve faaliyetler ortaya konması ve bu konuda hangi politikaların yürütülmesi gerektiği bu başlık altında tespit edilmeye çalışılmıştır.

Gençlerde spor kültürünün yaygınlaştırılması ve gönüllülük bilincinin arttırılmasına yönelik değerlendirmeler,

- Gençlerde Spor Kültürünü Yaygınlaştırıcı Uygulamalar
- Gençlerde Gönüllülük Bilincini Arttırmaya Yönelik Uygulamalar olmak üzere iki başlık altında yorumlanacaktır.

5.5.1 Gençlerde Spor Kültürünü Yaygınlaştırıcı Uygulamalar

Spor, sıhhatli bir neslin geliştirilip, yetiştirilmesinde ilk eğitim araçlarından biridir. Kişilerin, refahı ve saadeti bir anlamda fizik ve psikolojisinin eksiksiz ve sürekli devam etmesiyle ilişkilidir. Bireylerin hayatlarını sıhhatli olarak devam ettirmeleri, fiziksel ve psikolojik ilerlemelerini sağlamaların da sporun yeri çok önemlidir (Çiçek, 2022)

Günümüzde spor sağlıklı ve özgüvenli nesiller yetiştirmenin yanında, gençlerin sosyalleşerek üstte belirtmiş olduğumuz yetenek ve kabiliyetlerini geliştirmek için önemli bir araç haline gelmiştir (AKGÜN, 2018).

Gençlik Spor Bakanlığı 2019 yılında yayınladığı stratejik planında, “Öğrencilerin en az bir spor branşında lisanslı olarak spor yapmasını sağlamak. Yetenekli sporcuları tespit etmek ve spora yönlendirilmelerini sağlamak.” ifadeleri ile sporu gençler arasında yaymak ve gençleri spora teşvik etme hususunda kendine hedef belirlemiştir.

Gençlik Spor Bakanlığı’nın 2019 yılında yayınladığı stratejik planda, sporun tabana yayılması ve bütün kesimlerin spora erişiminin sağlanmasıyla spor kültürünü yaygınlaştırmak ve her yaşta herkesin daha fazla spor yaptığı Türkiye meydana getirmek temel hedeflerden biri olarak ifade edilmektedir. Ayrıca kurum, toplumun her kesiminin 24 saat kullanıma açık spor tesislerimizden etkin ve nitelikli bir şekilde faydalanmaya teşvik edecek faaliyetler yürütmeyi hedeflemekte ve bu yönde politikalar üretmektedir.

Bakanlık aynı zamanda spor hizmet ve faaliyetlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması ile uluslararası alanda sportif başarıların artırılmasını sağlamayı amaçlamaktadır.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesiyle 10.07.2018 tarihli ve 30474 sayılı resmî gazetede yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Gençlik Spor Bakanlığının görev ve sorumluluklarından birinin de, spor faaliyetlerinin plan ve program dâhilinde ve mevzuata uygun bir şekilde yürütülmesini gözetmek, gelişmesini ve yaygınlaşmasını teşvik edici tedbirler almak olduğu vurgulanmaktadır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı 11 Kalkınma Planında da sporun gençler arasında yaygınlaştırılması ve spora teşvik edilmesi yönünde gereken düzenleme ve çalışmaların yapılacağı belirtilmektedir. Bu kapsamda belirtilen maddeler;

- *Üretken ve mutlu bireyler yetiştirmek için eğitim, kültür, sanat ve spor alanlarında tüm süreçlerde politikalar hayata geçirilecek ve gerekli düzenlemeler yapılacaktır.*
- *Öğrencilerin bilimsel, kültürel, sanatsal, sportif ve toplum hizmeti alanlarındaki etkinliklere katılımları desteklenecek, öğrenci yeterliliği üzerindeki etkisi izlenecektir.*
- *Çocukların sportif, sanatsal, kültürel ve bilimsel aktivitelere yönelmesini özendirme yönelik uygulamalar geliştirilecektir.*

- *Çocukların fiziksel, sosyal ve zihinsel gelişimlerini destekleyici kültürel, sanatsal, bilimsel ve sportif faaliyetler özendirilecek, yaygınlaştırılacak ve erişilebilir hale getirilecektir* (Cumhurbaşkanlığı 11. Kalkınma Planı, 2019).

Elde edilen veriler kapsamında, katılımcıların önemli bir kısmının spor kültürünün yaygınlaştırılması ve başarılı sporcuları teşvik edilmesi hususunda yürütülen sportif yetenek tarama testleri projesi ve geleneksel çocuk şenlikleri projelerine rağmen ilkokullara beden eğitimi öğretmeni atanmamasının politikalar arasında çelişki doğurduğuna dikkat çektikleri görülmektedir.

Gençlik Spor Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığı yetkilileri arasında üst düzeyde gerçekleşen görüşmelere rağmen bu soruna hala çözüm bulunamadığı görülmektedir.

Bu çelişkidten dolayı akademisyen bir katılımcı,

“Genç neslin spora özendirip, teşvik edilmesi ve başarılı elit sporcuların yetişmesinin beden eğitimi ve öğretmenlerin bireysel gayret ve performansı ile yürütüldüğünü, Türk eğitim sisteminde seçici ve sportif yetenekli öğrencileri ortaya çıkaracak ve destekleyecek bir mekanizmanın ve politikanın sistematik var olduğunu düşünmüyorum.”

ifadesiyle genç neslin spora özendirip, teşvik edilmesi ve başarılı elit sporcuların yetişmesi hususunda beden eğitimi öğretmenlerinin önemine vurgu yapmaktadır.

Diğer taraftan, yapmış olduğumuz literatür taramaları ve mülakatlar sonucunda Gençlik ve Spor Bakanlığının gençler arasında spor kültürü yaygınlaştırmak ve sporu toplumun geneline erişilebilir hale getirmek için birçok proje yürüttüğü tespit edilmiştir.

5.5.1.1 Yürütülen Projeler

Gençlik ve Spor Bakanlığının spor kültürünü gençler arasında yaygınlaştırmak için birçok proje yürüttüğü belirlenmiştir. Bu projelerden bazıları aşağıda paylaşılacaktır.

5.5.1.1.1 Üniversiteler Ligi (Ünilig)

Üniversitelerarası Deplasmanlı Spor Ligi (ÜNİLİG), Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü koordinasyonunda ve altı spor federasyonunun yönetimi ile gerçekleştirilen, ilgili spor federasyonlarının kendi turnuva takvimini Ünilig Genel

Esaslarına uygun olacak şekilde belirlendiği ve aydınlandığı yönerge hükümlerine göre düzenlenen ve yönetilen, üniversitelerin erkek ve kadınlar kategorisindeki takımlarından oluşan, katılımcıların sadece sportif değil, sosyal ve kültürel gelişimlerine de katkı sağlaması da gözetilen, deplasmanlı lig formatına göre düzenlenen bir spor organizasyonudur (SHGM, 2014).

5.5.1.1.2 Genç Ofis

Gençlerin bulunduğu yerlerde faaliyetlerin düzenlenmesi ve hizmetlerin yaygınlaştırılması amacıyla gençlik merkezlerimize bağlı olarak; okullarda, üniversitelerde, mahallelerde, spor salonlarında ve yurtlarda genç ofisler açılmaktadır.

İstanbul'da 4'ü tefrişat aşamasında, 7'si faaliyet halinde toplam 11 üniversitede genç ofis bulunmaktadır. Genç ofisler, gençlik merkezlerinin yönetmeliklerine bağlı bir şekilde yönetilmektedir.

İstanbul'da faaliyette olan genç ofislerin bünyesinde bulunduğu üniversiteler;

- Yıldız Teknik Üniversitesi
- Medeniyet Üniversitesi
- İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
- İstanbul Üniversitesi
- Kültür Üniversitesi
- İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi
- İstanbul Teknik Üniversitesi

Tefrişat aşamasında olan genç ofisler;

- İstanbul İbn-i Haldun Üniversitesi
- İstanbul Aydın Üniversitesi
- Gedik Üniversitesi
- Marmara Üniversitesi

Bunların dışında İstanbul'da 19 farklı ilçede 24 lisede ve 8 spor salonunda daha genç ofis bulunmaktadır.

Bununla beraber GSB'nin 2022 verilerine göre, Türkiye çapında üniversitelerin bünyesinde 111 genç ofisin hizmet verdiği görülmektedir.

5.5.1.1.3 Anadolu Yıldızlar Ligi (Analig Projesi)

Sporun tabana yaygınlaştırılması, daha fazla müsabakanın yapılması, kulüplere ve milli takımlara alt yapı oluşturulması, illerdeki yerel faaliyetler sonucu bir üst gruba katılamayan yetenekli sporcuların spora kazandırılması, ulusal düzeyde sürdürülebilir yetenek takip sistemi oluşturulması, tüm paydaşlarının sporun gelişimi için işbirliği içerisinde bulunmalarının sağlanması amacıyla düzenlenen bir organizasyondur (GSB, 2021).

Gençlik Spor Bakanlığının 2021 faaliyet raporunda yayınladığı verilere göre, 2018-2019 sezonunda; 21 farklı branşta projeye başlanmıştır. 2019–2020 Eğitim-Öğretim yılında tenis, oryantiring ve futbol branşları eklenerek 24 branşta faaliyet göstermiş; 2021-2022 sezonu çalışmalarında ise rafting, ragbi ve tekerlekli kayak spor dalları ANALİG’e dahil edilerek branş sayısı 27’e çıkarıldığı belirtilmektedir.

5.5.1.1.4 Geleneksel Çocuk Oyunları

Gençlik Spor Bakanlığı bünyesinde 2013-14 eğitim öğretim yılında çocuklarda motorik, fiziksel ve zihinsel gelişimi desteklemek, teknoloji bağımlısı olmuş çocukları hareketli kılabilmek ve aynı zamanda annelerinin babalarının oynadığı unutulmaya yüz tutmuş geleneksel çocuk oyunlarını öğrenmelerini sağlanması hedeflenerek “Geleneksel Çocuk Oyunları Projesi” hayata geçirilmiştir.

Bu etkinlikler sayesinde çocuklar hem eski oyunları tecrübe etme imkânı bulacaklar, hem de hayal gücünü geliştirip, kazanmayı, kaybetmeyi, sorumluluk almayı, paylaşmayı, yardımlaşmayı ve insan ilişkilerini öğreneceklerdir.

Proje kapsamında oynanan oyunlar;

- Mendil Kapma Oyunu,
- Yakar Top,
- Çuval Yarışı,
- Kaşıkla Yumurta Taşıma Yarışı,
- Yağ Satarım- Bal Satarım,
- İstop Oyunu,
- Halat Çekme

5.5.1.1.5 Sportif Yetenek Tarama Testleri

Bakanlığımız ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan iş birliği protokolü kapsamında 8-10 yaş grubu çocuklarımızın spora yönlendirilmesi amacıyla Sportif Yetenek Taraması Projesi hayata geçirilmiştir.

Bu programın amacı; Sağlıklı ve hareketli bir yaşamın gereği olarak toplumda spor yapma kültürünün yerleştirilmesi, Sporun geniş kitlelere yaygınlaştırılmasıyla çocuk ve gençlere sporu sevdirek onların sporla tanıştırılması, Spora başlama yaşında bulunan yetenekli çocukları tespit ederek spor branşlarına yönlendirilmesi ve üst düzey sporcu olarak yetiştirilmelerinin sağlanmasıdır (GSB, 2021).

2017-2018 Eğitim-Öğretim yılı döneminde taramalar sonucu spora yatkın bulunan 12.677 çocuğumuzun 276'sı, (138 kadın-138 erkek) 46 ilde bulunan Sporcu Eğitim Merkezlerinde ilgili branşlara gündüzlü statüde yerleştirilmiştir (GSB, 2021).

5.5.1.1.6 Yükseköğretimde %100 Eğitim Bursu Desteği

Ülkemizde nitelikli sporcuların yetişmesine katkı sağlamak, spor dallarında üstün başarılı adaylara spor bilimleri dışında farklı kariyer imkânları sunmak ve sporculara yükseköğretime geçişlerinde destek olmak amacıyla 28 Kasım 2019 tarihinde 28 vakıf üniversitesinin katılımıyla, "Vakıf Üniversitelerinden Türk Sporuna Yükseköğretimde Yüzde Yüz Destek" projesi hayata geçirilmiştir.

Yükseköğrenim gören öğrencilerin eğitsel, sosyal, kültürel, gönüllülük ve sportif faaliyetlerinin geliştirilmesi, bağımlılıkla mücadele, sosyal sorumluluk ve gönüllülük algılarının güçlendirilmesinin yanı sıra gençlerin yükseköğrenim sürecinde almış oldukları eğitim ile birlikte kişisel kapasite gelişimlerine katkı sağlanması yönünde iş birliğinin artırılması ve desteklenmesi için 2019 yılında Gençlik ve Spor Bakanlığı ile YÖK arasında imzalanan iş birliği protokolü, iki kurum arasındaki koordinasyonu üst seviyeye çıkarma, 18-22 yaş grubu gencin %40'nin olduğu üniversitelerde spor kültürünü yaygınlaştırmaya katkı sunması bakımından büyük önem taşımaktadır.

2021 yılı itibarıyla Bakanlığımız ile 75 vakıf üniversitesi arasında imzalanan mutabakat metni doğrultusunda üniversite çağında olan olimpik ve paralimpik branşlarda uluslararası müsabakalarda başarılı olan milli sporcularımıza eğitim gördükleri süre boyunca %100 burs imkânı sağlanmıştır.

Bu kapsamda; 2020 YKS sonuçlarına göre 18 spor federasyonundan 76 milli sporcumuz 26 vakıf üniversitesine, 2021 YKS sonuçlarına göre 12.10.2021 tarihi itibarıyla 20 spor federasyonundan 67 milli sporcumuz 22 vakıf üniversitesine yerleşerek %100 burslu olarak okumaya hak kazanmıştır.

5.5.1.1.7 ÖZDER ile Sporcu Öğrencilerin Eğitiminde İş Birliği Protokolü

Gençlik ve Spor Bakanlığı ile özel öğretim kurumları (ÖZDER) arasında imzalanan protokoller neticesinde ilk ve ortaöğretim çağındaki sporcu öğrencilerin, sportif başarılar elde etmeleri halinde özel öğretim kurumlarında ücretsiz okuma hakkından faydalanabilmeleri sağlanmış oldu. Bu protokolle sporcu bursluluk kapsamı üniversitelerle beraber ortaokul ve liselere de yayılması hedeflenmektedir.

Bu konu ile ilgili bakanlık temsilcisi bir katılımcı,

“Her ilde il müdürlükleri tarafından oluşturulan TOM ve SEM merkezlerine toplanan çocuklara burs imkanları, özel okullarda burslu eğitim imkanlarına sahip olacak. Özel okullardan 2000 civarı özel okulun bu projeye destek vererek her okulun 3-4 civarı başarılı sporcu öğrenci alacağını kabul edersek 6000 öğrencinin burslu olması öngörülmektedir.”

ifadesiyle projenin yaklaşık 6000 sporcuya fayda sağlayacağını öngördüklerinin altını çizmektedir.

5.5.1.1.8 Gençlik Projeleri Destek Programı

Gençlik Projeleri Destek Programı, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından gençler için daha iyi hayat şartları ve yeni fırsatlar sağlamak, gençlerimizin kişisel ve sosyal gelişimlerini desteklemek, potansiyellerini gerçekleştirebilmelerine imkân sağlamak, hayatın her alanına etkin katılımlarını artırmak amaçları doğrultusunda yürütülmektedir (GSB, 2021).

GSB 2021 Faaliyet Raporu verilerine göre, 2021 yılında 2020-1 Çağrı Döneminde 774 projeye 90.000.000 TL destek verilirken, 2022-1 Çağrı Dönemine ilişkin olarak ise 1.241 projenin uygulanması ve izlenmesine yönelik çalışmalara devam edildiği ifade edilmektedir.

Ayrıca örgütsel yapı incelendiğinde; gençliğe yönelik hizmetlerin daha fazla öne çıkarılarak etkin ve yaygın şekilde yürütülmesi amacıyla bakanlık bünyesinde Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Proje Koordinasyon Genel Müdürlüğü ile Eğitim, Kültür ve Araştırma Genel Müdürlüğü oluşturularak, gençlik konusu çok yönlü ele alınmaya başlanmıştır (DOĞU, 2013).

5.5.1.1.9 SporcuYuz Biz Projesi

SporcuYuzBiz, Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın bünyesinde bulunan; spora gönül verenlerin ve Türkiye'nin sporcularının spor kariyerleri ile ilgili iş ve işlemleri yapabilecekleri; sporcu profillerini anında görebilecekleri, ilgili kuruluşların duyuru, yarışma, organizasyon ve etkinliklerini öğrenebilecekleri; maç sonucu görüp maç bileti alabilecekleri ve daha pek çok özelliği barındıran bir platformdur (GSB, tarih yok).

Projeye <https://sporcuyuzbiz.gsb.gov.tr/> web sitesi üzerinden erişim sağlanmaktadır.

5.5.1.1.10 Genciz Biz Projesi

Bakanlığımızın hayata geçirdiği “Türkiye'nin Gençlik Platformu” mottosuyla yola çıkan GencizBiz Projesi, gençlerin dijital işlemlerini tek çatı altında birleştirmeyi amaçlamaktadır.

Projenin bir sonraki amacı; mevcut modüllerin daha modern bir ara yüzle güncellenmesi, ihtiyaca yönelik olarak yeni modüllerin eklenmesi ve gençlerin dijital işlemlerini kolaylaştıracak işlemleri, en kısa sürede kullanıcının hizmetine sunabilmektir.

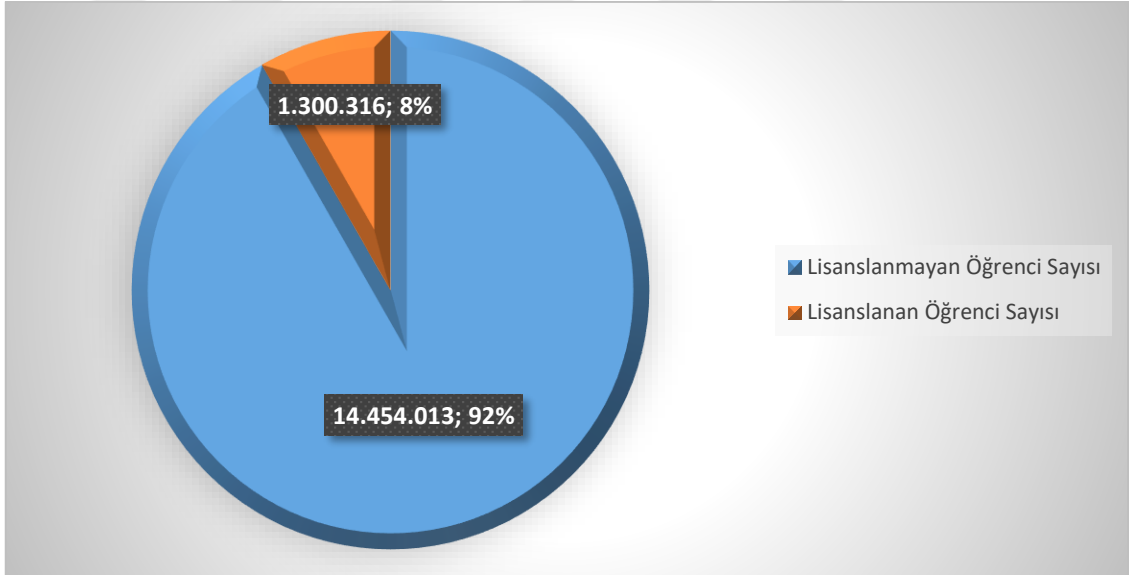
Projeye <https://gencizbiz.gsb.gov.tr/> web sitesi üzerinden erişim sağlanabilmektedir.

Bulgular ve yapılan literatür taramaları sonu Gençlik Spor Bakanlığının spor kültürünü gençler arasına yaymak ve spor teşvik etmek amacıyla birçok proje yürüttüğü ortaya çıkmıştır.

Fakat bazı veriler ile karşılaştırıldığında hala özellikle okul sporlarındaki lisanslama oranlarını göz önüne aldığımızda yeterli seviyeye gelmediği gözlemlenmektedir (Şekil: 5.2)

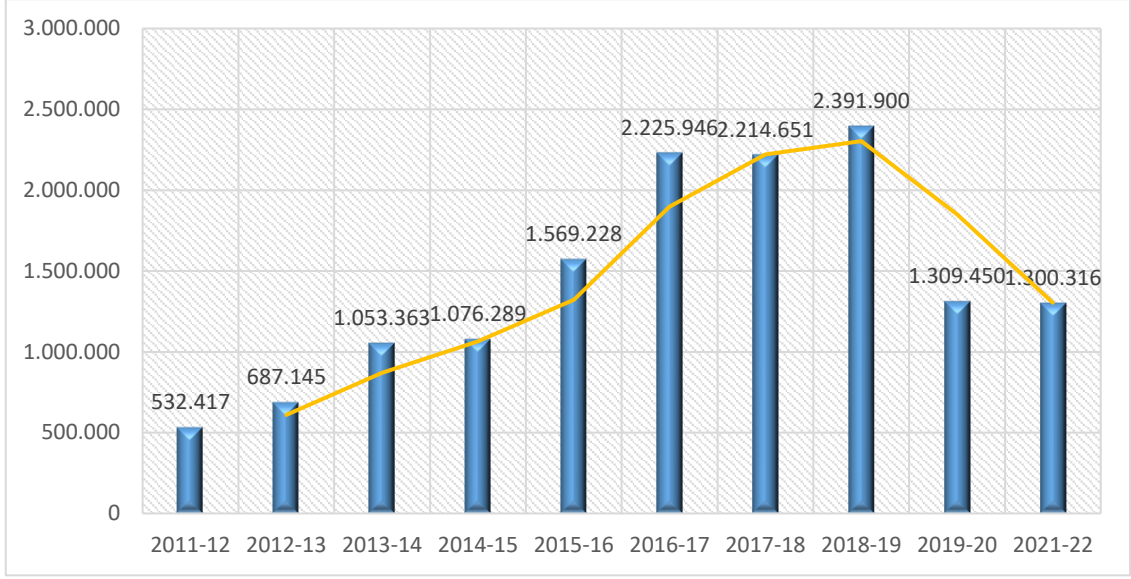
Gençlik Spor Bakanlığının 2019 yılında yayınladığı stratejik plandaki hedeflerden biri de öğrencilerin en az bir spor branşında lisanslı olarak spor yapmasını sağlamak olduğu belirtilmekte 2023 yılında hedeflenen sayının 4.250.000 olduğu vurgulanmaktadır.

Ayrıca 2019-2023 Strateji Planında, katılım sayılarının düşük kalmasındaki nedenleri, eğitim sisteminde spora ayrılan zamanın yetersiz oluşu ve velilerin bir kısmının sporu öğrencilerin eğitim hayatına engel olarak değerlendirmesi olarak belirtilmektedir.

Şekil 5. 2. Türkiye Geneli Lisanslanan Öğrenci Sayısı (İlköğretim/Ortaöğretim 2022)

Elde edilen bulgulara göre, 2022 verilerine göre öğrencilerin %8'i lisanslanmış iken pandemiden önce 2018-19 eğitim öğretim yılında öğrencilerin %14'nün lisanslandığı görülmektedir.

Şekil 5. 3 Geçmişten Günümüze Lisanslama oranları (2011-2022)

5.5.2 Gençlerde Gönüllülük Bilincini Arttırmaya Yönelik Uygulamalar

Gönüllülük, bireyin toplumun bir konudaki ihtiyacına kendi emek, zaman, beceri ve deneyimini ortaya koyarak çözüm bulma yolundaki bireysel inisiyatifidir. Başka bir deyişle, gönüllülük, karşılık beklemezsizin sorumluluk almak ve bu sorumluluğu yerine getirmek için emek sarf etmektir. Gönüllülüğün en önemli unsurlarından biri kişinin kendini toplumun bir parçası olarak görmesi ve ihtiyaç alanlarında aktif rol alma dürtüsüdür. Kısaca gönüllülük bireyde başlamakta ve yayılmaktadır (OSGD, 2013).

Gençlik Spor Bakanlığı 2019 yılında yayınladığı stratejik planında “Gençlerin gönüllülük bilincini artırıcı ve özendirici faaliyetlerde bulunmak ve gençlerin gönüllülük faaliyetlerine katılımlarını teşvik etmek ve gönüllülük faaliyetlerini desteklemek” ifadeleri ile gönüllülük faaliyetlerini gençler arasında yaygınlaştırmayı ve teşvik etmeyi kendine hedef belirlemiştir.

Bakanlık stratejik plan çerçevesince 2023 yılında gönüllülük faaliyetlerinden yararlanan genç sayısını 150.000 olarak hedeflemektedir.

Bakanlık bu kapsamda oluşması muhtemel riskleri,

- Gönüllülük ilanlarının gönüllülük faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine imkân verecek nitelikte bilgi içermemesi,

- Gönüllülük ilanlarının yeterince duyurulmaması,
- Gönüllülük faaliyetinin etkin şekilde uygulanmaması,
- Faaliyetin ve katılımcıların performansının yeterince değerlendirilememesi olarak ifade etmektedir (GSB Stratejik Planı, 2019).

Gönüllülük bilincini geliştirmek için onları teşvik etmek lazım. Aynı zamanda gönüllü olan kişilerin başarı durumlarını da ortaya koyan birtakım yayınlar yapılmalı. Gönüllü olan gençliğin de veya işte öğrenciyken gönüllü olanlar mı iş hayatında da başarılı oluyor. Yoksa Olmayanlar mı gibi ortaya reel değerler koymak lazım.” Görüşüyle

Gönüllülük faaliyetlerine katılımın gençlere, öz güven kazanma, iletişim becerilerini geliştirme, ekip çalışma becerilerinde artış, empati yapabilme ve toplumsal sorumluluk bilincini arttırma gibi birçok yönden katkısı bulunmaktadır.

Gençlik ve Spor Bakanlığı stratejik planında,

- Gençlerin gönüllülük bilincini artırıcı ve özendirici faaliyetlerde bulunmak,
- Gençlerin gönüllülük faaliyetlerine katılımlarını teşvik etmek ve gönüllülük faaliyetlerini desteklemek.
- Gönüllü olma önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik eğitim faaliyetleri/programları gerçekleştirilmesini temel hedefleri arasında göstermiştir (GSB Stratejik Planı, 2019).

Araştırmamızdan elde edilen verilere göre katılımcıların gönüllülük faaliyetlerine olan katılımı arttırma noktasında alınması gereken tedbirlere değindikleri görülmektedir. Katılımcıların büyük ve dinamik genç nüfus potansiyeline ulaşabilmek ve onları gönüllülük faaliyetlerine teşvik etmek için üzerinde önemle durdukları konuları;

- Basın medya ayağının aktif bir şekilde kullanılması,
- Okulların, üniversitelerin ve STK’ların birbiri ile olan iletişim ve koordinasyonunun arttırılması,
- Yerel belediyeler tarafından gönüllü gençlere tesislerin ücretsiz kullanım imkânı sunulmalı,

- Rol model olarak görülen beden eğitimi öğretmenlerinin ilkokuldan itibaren beden eğitimi derslerine girmesinin önü açılmalı,
- İlkokuldan itibaren çocuklara gönüllülüğü sevdirecek ve o bilinci aşılayacak faaliyetler düzenlenmesi olarak özetleyebiliriz.

Gençlere gönüllülük faaliyetleri üzerinden ulaşma yönünde izlenecek olan stratejilere değinen bir katılımcı;

“Biz bir gençle iletişim kuramazsak ve ilgi alanlarını bilmezsek, o gence ne ulaşabiliriz ne de gündemine girebiliriz. Gündemine giremediyse de genci yönlendiremeyiz. Bütün tespitleri yaptıktan sonra gençlerimizi ilgili STK'lara, ilgili projelere ve faaliyetlere yönlendirebiliriz. Bir de bu projelerin kaliteli olması gerekiyor, verimli olması gerekiyor, katılımcıya gence değer katması gerekiyor. Onun ilgisini çekmesi gerekiyor. Birazda cazip hale getirmek gerektiğini düşünüyorum.”

ifadesiyle özetle gündemine giremediğimiz genci yönlendiremeyeceğimizi ve kazanamayacağımızı vurgulamaktadır.

Ayrıca araştırmada katılımcılar, kişilerin gelir düzeyleri, ülkenin refah düzeyi ve faaliyetlerde gençlerde ilgi uyandıracak konu başlıklarının seçimlerinin de gönüllülük faaliyetlerine katılımı etkileyen önemli etmenler olduğunu belirtilmiştir.

Baran (2019) “Türkiye’de Gençlerin Gönüllülük Faaliyetlerine Katılım Durumu” adlı çalışmasında, OECD 2014 ve Euorastat’ın 2019a ve 2019b verileri çerçevesinde, gençlerin gönüllülük faaliyetlerine katıldığı ülkeler arasında Hollanda, Danimarka, Finlandiya vb. gibi refah düzeyi yüksek ülkelerin geldiğini vurgulamıştır. Bu ülkelerin refah ve eğitim düzeyinin yüksek olması adil bir yönetim tarzının bulunması ve demokratik rejimin kurum ve kurallarıyla işletilmesi gençlerin daha çok eko-sistemi düşünen bir tarzda hareket etmelerini getirmekte ve gönüllü faaliyetlerini artırmakta olduğunu belirtmiştir (2019).

Diğer taraftan, yapmış olduğumuz literatür taramaları ve mülakatlar sonucunda Gençlik ve Spor Bakanlığının gençleri gönüllülüğe teşvik etmek ve gönüllülüğü gençler arasında yaygınlaştırmak ve sorumluluk sahibi bilinçli gençler olarak yetiştirmelerini sağlamak için birçok proje yürüttüğü tespit edilmiştir.

5.5.2.1 Yürütülen Projeler

5.5.2.1.1 2019 Gönüllülük Yılı Projesi

Gençlik ve Spor Bakanlığı, gönüllülük kültürünü güçlendirmek, desteklemek ve toplumu bilinçlendirmek için 2019 yılını "Gönüllülük Yılı" ilan etmiştir. Bu kapsamda bakanlığın bazı kurumlar ile gönüllülük iş birliği protokollerini hayata geçirdiği belirtilmiştir.

2019 yılında yayınlanan Gönüllülük Yılı Strateji Belgesinin, gönüllülük kültürünün güçlendirilmesi, teknolojinin daha etkin kullanımı, daha etkili düzenleme ve risk yönetimi, gönüllü yönetiminin güçlendirilmesi ve eğitimin artırılması, kurumlar arası ilişkilerin güçlendirilmesi, gönüllülüğün tanınması ve değerlendirilmesi olmak üzere altı temel başlık üzerine odaklandığı görülmektedir.

5.5.2.1.2 Biz Bir Takımız Projesi

Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından gençlerin spor yoluyla sosyal uyumuna katkıda bulunmak amacıyla geliştirilen “Biz Bir Takımız Projesi” ilk yıl 7 ilde uygulanırken ikinci yıl 24 ilde 24 üniversite işbirliği ile uygulanmaya devam edilmiştir.

5.5.2.1.3 Üniversitelerde Gönüllülük Dersi

YÖK ile Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında imzalanan protokol kapsamında Gönüllülük Çalışmaları Dersi 2020-2021 eğitim öğretim döneminden itibaren üniversitelerde seçmeli ders olarak okutulmaya başlandı. 2021 verilerine göre, 2021-2022 eğitim öğretim yılında 76 üniversitede 13.000 öğrenci seçmeli gönüllülük dersi almıştır (GSB, 2021).

5.5.2.1.4 Gönüllülük Kulüpleri

Gönüllülük Kulübü “Gönüllülük Yılı Eylem Planı” kapsamında kurulmuş olup gençlerin topluma karşı sorumluluk duygularının geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda gençler; çevre, sivil savunma ve güvenlik, toplumsal yaşam, eğitim, kültür-sanat alanlarında gönüllülük faaliyetleri gerçekleştirmektedirler (GSB, 2021).

Aynı zamanda Gönüllülük Kulübü kapsamında olan “Gençlerin İyilik Ağacı” faaliyetleriyle gençlerin toplumsal sorumluluk anlayışı ve gönüllülük esasıyla bilgi, zaman, beceri, deneyim ve kaynaklarını bir amaç doğrultusunda kullanması ve gönüllülüğü sistemleştirip alışkanlık haline getirmesi amaçlanmaktadır (GSB, 2021).

2021 yılı içerisinde gençlik merkezleri “Gönüllülük Kulübü” faaliyetleri kapsamında 28.618 faaliyet gerçekleştirilmiş olup 329.382 genç katılım göstermiştir.

5.5.2.1.5 Mavi Oda Gönüllülük Ofisleri

2019 Gönüllülük Yılı kapsamında gençlik merkezlerinde daha fazla gönüllü gence ulaşarak gönüllü havuzunun genişletilmesi, gönüllülük çalışmalarına ağırlık verilmesi hedeflenerek gençlik merkezlerinde ve genç ofislerde “mavi oda - gönüllü ofisi” kurulmuştur. Kurulan mavi odalar ile gönüllülük faaliyetlerine dikkat çekmek, gönüllü gençleri daha etkin bir şekilde yönlendirmek, planlama ve koordinasyon sürecini daha etkin yönetebilmek amaçlanmaktadır. Gönüllü gençler, üye oldukları gönüllülük timinin faaliyetlerine yönelik planlama, uygulama ve geliştirme çalışmalarını mavi odalarda yürütmektedirler (GSB, 2021).

5.5.2.1.6 Gençlik Merkezleri Yunus Emre Gönüllülük Yarışması

Cumhurbaşkanlığının 2021/1 sayılı Genelgesi ile “2021 Yılı'nın Yunus Emre ve Türkçe Yılı Olarak Kutlanması” kararlaştırılması ve UNESCO tarafından 2021 yılı Yunus Emre'nin vefatının 700. Yıldönümü olarak kabul edilmesiyle 14-17 Aralık 2021 tarihleri arasında gençlerimizi gönüllülük çalışmalarına yönlendirmek amacıyla kültürümüzde derin izler bırakan Yunus Emre'yi gençlerimizle yakinen buluşturarak gönüllülük ve genel olarak değerlerimiz hakkında farkındalık oluşturmak amacıyla yürütülmüş bir projedir.

5.5.2.1.7 GönüllüBiz Platformu

Program gençlerin hiçbir karşılık beklemeden sadece topluma faydalı olmak arzusuyla katıldıkları gönüllü faaliyetler yoluyla, almadan vermenin zevkine vararak kendilerini toplumun etkin bir parçası olarak görmelerini sağlamayı amaçlanmaktadır (GSB Stratejik Planı, 2019).

2021 yılı itibariyle sisteme üye olan gönüllü sayısı 261.439; kurum sayısı 2.950 ve yayınlanan ilan sayısı 27.972 olarak belirtilmiştir (GSB, 2021).

5.6 Okullarda Sportif Tesis Altyapı ve Sportif Malzeme İmkanlarının Niteliği

Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu 37. Maddesine göre, “Gençlik ve Spor Bakanlığı, beden eğitimi ve spor hizmetlerinin geliştirilmesi, yönlendirilmesi ve desteklenmesi amacıyla, ilgili yönetmeliğinde belirtilen esaslar dahilinde;

- a) Eğitim ve öğretim kurum ve kuruluşlarının beden eğitimi ve spor için tahsis edecekleri alanlara beden eğitimi ve spor tesisleri yapar, yaptırır.*
- b) İnşa edilen bu tesisler ile bu kurum ve kuruluşların mevcut beden eğitimi ve spor tesislerine personel, antrenör, monitör tahsis eder, tesisleri işletir, spor araç, gereç ve malzeme yardımıyla bulunur.”*

ifadeleri ile Gençlik Spor Bakanlığının eğitim kurumlarındaki spor tesis altyapısı oluşturulması ve akabinde destekleyici faaliyetler yürütülmesi hususlarında görev ve sorumlulukları olduğu belirtilmektedir.

Okullardaki sportif tesis ve malzeme altyapısı, çocukların sosyalleşerek gerek fiziksel, ruhsal, zihinsel ve motorik gelişimleri desteklemek gerekse iletişim düzeyi ve özgüveni yüksek, sağlıklı bireyler yetiştirmeleri için uygun ortam sağladığı için geçmişten günümüze büyük önem arz eden ama hiçbir zaman gerekli önemin verilmediği bir konu olmuştur.

MEB 2019-2023 stratejik planlamasında da mevcut okul ve eğitim ortamının öğrencilerin kişisel, sosyal, sportif ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz olduğunu ifade etmiştir (MEB, 2019)

Araştırmamızda bu bölümünde katılımcılardan devlet okullarındaki sportif tesis ve malzeme altyapısı hakkındaki değerlendirmeleri ve önerilerde yorumlanacaktır.

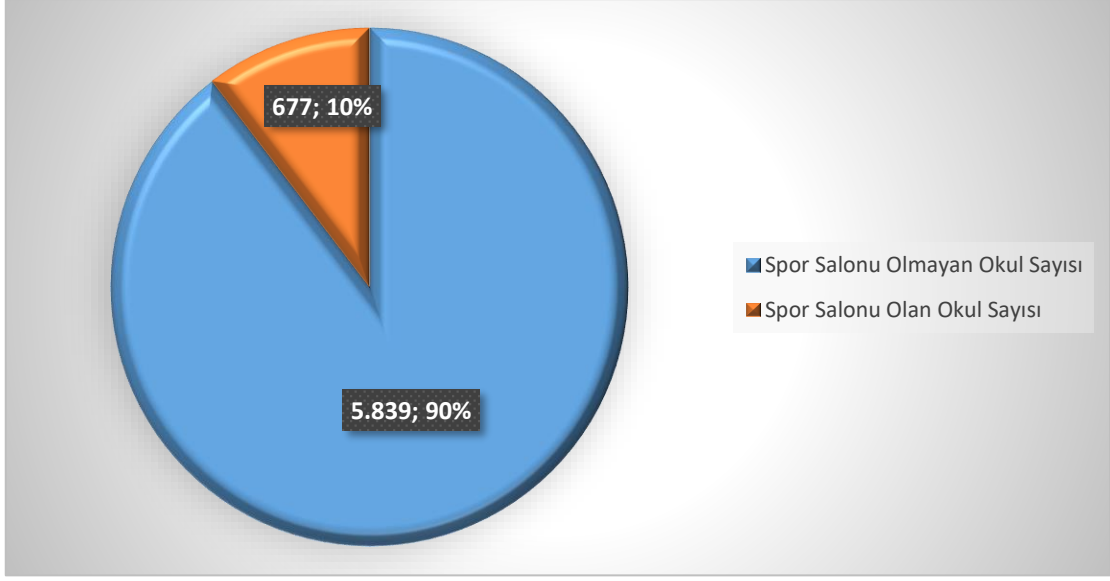
Araştırmamızda elde edilen veriler sonucunda sportif altyapı ve malzeme eksiği bulunmadığını düşünenlerin tümünün tepe/üst yönetici olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Araştırma bulgularına göre tabandaki eğitimcinin, sportif tesis ve malzeme yetersizliğinden dolayı çocuklarda gelişimi destekleme ve sorumluluklarını yerine getirme noktasında pek çok sorunla karşı karşıya kaldığı görülmektedir. Bu hususta okulların, yerel yönetimler ve diğer kurumlar ile düşük düzeydeki ilişkisi bu süreci olumsuz olarak etkileyen ana etmenlerden biri olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bulgularda ayrıca, yetersiz sportif altyapı ve malzeme eksiğinin yanı sıra önemli seviyede atıl kullanılmayan spor tesisi sorununun olduğu da belirlenmiş, bu durumun özellikle önemli sorumluluklar üstlenen beden eğitimi camiasında ciddi memnuniyetsizliğe neden olduğu görülmektedir.

İstanbul'da toplam 6.516 devlet okulu (ilkokul, ortaokul, lise) bulunmaktadır. Bunların içerisinde 800 tane spor salonu olan okul bulunmaktadır. Fakat 123 tanesi kullanıma uygun olmadığı için tam olarak hizmet verebilen spor salonu sayısı; 677 adet. Kullanımda olan 677 adet spor salonunun 148'i İBB tarafından yapılmıştır. İBB'nin bu okullarda yapmış olduğu protokoller kapsamında ders saatleri dışında kendi kullanım hakkı bulunmaktadır. İBB tarafından yapılan spor salonlarının tadilatı kendisi tarafından yapılıyor ve ayrıca personel görevlendirmesi yapıyor.

Araştırma kapsamında elde edilen verilere göre İstanbul'daki devlet okullarında tesisleşme oranının %10 seviyesinde olduğunu görülmektedir (şekil: 5.4) Veriler on okuldan dokuzunda çocukların elverişli bir şekilde spor yapabileceği tesis altyapısına sahip olmadığını göstermektedir. Diğer bir deyişle İstanbul'da on çocuktan dokuzu için sporun, okul sınırları içerisinde ulaşılabilir olmaktan uzak bir olgu haline geldiğini göstermektedir.

Şekil 5. 4. Spor Salonu Olan Devlet Okulları (İstanbul/2022)

Özen ve ark. (2012) tarafından yapılan çalışmada da akademisyenlerin devlet okullarında yaşanan spor tesisi yetersizliği ve malzeme probleminde hem fikir oldukları görülmektedir (2012). Ayrıca Demir (2008) tarafından yapılan çalışmada, araştırma kapsamındaki okulların tamamının spor alanında öğrenci yetiştirebilir düzeyde olmadıkları saptanmıştır. Aynı çalışmada, Millî Eğitim Bakanlığı'nın spor alanı açılacak okulları, tesis ve malzeme yönünden belli bir ölçüte tabi tutmadığı da belirlenmiştir (2008).

Araştırmamızda elde edilen veriler sonucu, sportif altyapı ve malzeme yetersizliği ile ilgili katılımcıların öne sürmüş olduğu çözüm önerilerini;

- Okullara velilerin sosyo-ekonomik düzeylerine göre destek sağlanması
- Yerel yönetimlerden destek alınması,
- Bölgelere göre okullara sponsor desteği sağlanması,
- Okul proje planına spor tesisi dahil edilme zorunluluğunun getirilmesi,
- Yapımı tamamlanan okullara spor salonu yoksa iskan (yapı kullanım izin belgesi) verilmemesi,
- Yerel yönetimler ve hatta muhtarların kendi bölgelerindeki okullara malzeme temin etme hususunda mevzuat düzenlemesi yapılması,

- Devlet bütçesinden futbola aktarılan devasa bütçelerin bir kısmının okullara çok amaçlı ve kullanışlı spor salonu yapımı ve sportif ekipman
- Yüksek bütçeli transfer ücreti alan sporcuların belirli bölgelere “GSB Spor Elçisi” adı altında fahri olarak görevlendirilmesi ve görevlendirildiği bölgelerdeki okulların tesis ve sportif malzeme giderlerine sponsor olma zorunluluğu getirilmesi,
- Kalıcı, kullanışlı, ergonomik malzemelerin devlet tarafından üretilip okullara dağıtılması,
- Kulüplere seyirci gelirleri üzerinden kendi bölgelerindeki devlet okullarına belirlenen kriterlerde sportif ekipman bağış/tedarik etme zorunluluğunun getirilmesi şeklinde özetleyebiliriz.

Araştırmamızda katılımcıların ifadesince eğitim spor sektörü içerisinde diğer bir sorun teşkil eden konunun, okul spor salonlarının spor kulüplerine veya farklı işletmelere kiralanma konusu olduğu tespit edilmiştir.

Geçtiğimiz yıla kadar bünyesinde spor salonu olan devlet okullarının spor tesislerini okul aile birlikleri üzerinden kiralayarak kendi okullarının giderleri için bütçe oluşturabiliyorlardı. Milli Eğitim Bakanlığı’nın (MEB), Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı’na 8 Haziran 2021 tarihinde yaptığı müracaatın cevaplanması ile okul spor salonlarının işletmelere kiralanması yasaklandı. Bu kararın, gerek spor salonlarını kiralayan spor kulüplerini gerekse giderlerini karşılamak üzere finansal gelir elde eden okul yönetimlerini olumsuz etkilediği görülmektedir.

Diğer taraftan, milli eğitimde spor politikaları içinde beden eğitimi ders saatleri ve alanında istihdam edilmesi gerekli Beden eğitimi öğretmenleri ve uzmanları konusunda yetersizliklerin giderilmesi, ayrıca okullarda öğrencilerin başarılı bir sportif eğitim alabilmelerinin sağlanmasının önünde engel olarak duran sportif alan ve malzeme eksikliklerin giderilmesi konuları karşımızda kaçınılmaz bir gerçek olarak durmaktadır.

Devlet okullarının, eğitim esnasında yapılacak olan sportif etkinliklerin dışında okul sonrası sportif etkinlikler ile de öğrencilerin zamanlarını aktif ve verimli bir şekilde değerlendirecekleri bir kurum yapısına dönüşmeleri uygulamada hayata geçmesi gereken en önemli politikalardan biri olmalıdır.

5.7 Sporun Gençler Üzerindeki Etkisi ve Eğitim-Spor Ekseninde Gençlerin Karşılaştığı Sorunlar

Sosyal statü, din, dil, yaşam biçimi gibi kalıpları ortadan kaldıran evrensel bir fenomen olarak değerlendirilen sporun, farklı kültürlerden gelen insanları birbirine yaklaştıran, ortak heyecan yaratan, rekabet, eğlence, yarışma, galibiyet, yenilgi gibi birçok ortam sunduğu görülmektedir. İlk başlarda bireysel aktivite, boş zamanları değerlendirme aracı olarak tanımlanan, zinde ve sağlıklı kalma için bir araç olarak görülen sporun, zamanla kitlesel bir nitelik kazanmaya başlamasıyla, sınırları aşan uluslararası bir kimliğe büründüğü görülmektedir (Yıldız & Bitirim, 2005).

Günümüzde spor, devletler nezdinde sağlıklı ve özgüveni yüksek nesiller yetiştirmenin yanında ülkenin prestijini arttırmak, olumlu ülke imajı inşa etme için kullanılan bir araç haline gelmiştir. Bu amaçla devletler ülkenin geleceği olan gençlerin daha sağlıklı, fiziksel ve zihinsel gelişimlerini tamamlamış bireyler olarak yetişmeleri kapsamında politikalar üretmekte ve planlamalar yapmaktadır.

AYKARA ve ALBAYRAK (2016) “Olumlu Gençlik Gelişimi Yaklaşımı Açısından Spor Etkinliklerine Katılımın Gençlere Yansımaları” adlı çalışmasında, yapılan analizler sonucunda spor etkinliklerine katılan gençlerin çevrelerindeki bireylerle kurdukları ilişkilerde bağlarının güçlendiği, ailelerinin ve çevrelerinin olumlu tutum ve davranışlarının da özgüvenlerine katkıda bulunduğu bulgusuna ulaşılmıştır (2016).

Araştırmamızda elde edilen verilere göre, 24 katılımcının sporcu öğrencileri eğitim hayatlarında tercih yapmaya iten nedenlerin temelde dört başlıkta toplandığını düşündükleri bulgusuna ulaşılmıştır. Bu dört neden;

- Ekonomik ve gelecek kaygısı (%42)
- Sınav ve eğitim sistemi (%25)
- Derslerinde başarısız olma kaygısı (%25)
- Sakatlık korkusu (%8)

Görüşmelerden elde edilen bir diğer bulgu ise, iki ana unsur eğitim ve spor arasında koordinasyonu sağlayacak bir sistemin yurtdışı örneklerinin incelenmesi ile spor ve eğitim politikalarını yürüten çatı kuruluşlarınca kurgulanması gerektiği görüşü ortaya çıkmıştır.

Araştırmada özellikle ortaöğretimde eğitim gören milli sporculara %100 burs imkanı sunan projenin, spor eğitim eksenin de tercih de bulunmak zorunda bırakılan başarılı sporcuların sorunlarını çözüme kavuşturabilecek nitelikte bir uygulama olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Bulgularda ayrıca, yıllar yılı süre gelen bu açmaza iki unsurdan birini göz ardı ederek değil iki unsura da aksatmadan yürütülebileceği bir sistemin yaygınlaştırılması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Son olarak bulgulardan, eğitim sistemimizin içerisindeki bu açmazın çatı kuruluşlarının koordinasyonunun üst düzeye çıkarılması ile beraber uzun vadede yapılacak akademik eğitim ile spor eğitiminin aynı anda yürütülebileceği fiziki alt yapının oluşturulması ile çözülebileceğini düşündükleri görülmektedir.

Bu görüş ile ilgili katılımcılardan biri;

“Bu açmazın temel sebebi akademik okul eğitimi ile profesyonel spor eğitiminin aynı potada bulaşamaması, birbirlerini ikame edememesi ve her iki alanında sanki birbiri için riskmiş gibi algılanmasından kaynaklanmaktadır. Bu problemin kısa vadede bir çözümü olmamakla beraber toplumda spor kültürünün kalıcı hale gelmesi, sportif beceri ve performansların layıkıyla karşılığının alınması ve takdir edilmesi, aynı zamanda sporcu çocukların bu hayatlarını akademik eğitimi ile beraber yürüteceği fiziki ve gerekli imkanların sağlanması ile uzun vade de çözüleceğine inanıyorum.”

ifadesiyle problemin uzun vadede çözülebileceğini vurgulamaktadır.

GSB temsilcisi bir katılımcı,

“Özellikle de milli takıma giden sporcular ya da milli takıma yaklaşan sporcuların sporu bir meslek olarak da profesyonel bir alan olarak da değerlendirme imkanları mevcut ve bu şekilde değerlendiren gençlerimiz de var. Burada önemli olan bu gençlerin spora profesyonelce yöneldikten sonra hedeflerine ulaşmasını kolaylaştıracak ortamı sağlamak. Ama bazen sakatlık olabilir. Başaramayabilirsiniz.

Farklı şeyler olabilir, istediğiniz düzeye gelemeyebilirsiniz. Bu gibi olumsuz hallerde de gençlere alternatif kariyer alanları sunacak mekanizmaları geliştirmek. Ben geliştirildiğini, üretildiğini düşünüyorum. Dolayısıyla bu hedefi seçen, bu yolu seçen gençlerimizin de eskiden yaşanan mağduriyetleri o oranda yaşamayacağını düşünüyorum.”

görüşüyle eskiden sakatlık yaşayan sporcu gençlerin mağduriyetler yaşadığını ama şuan kurulan sistem ile sakatlık yaşan sporculara alternatif kariyer kaynakları sunulabildiğini vurgulamaktadır.

Sporcuların akademik ve sportif hayat arasında karşılaşmış oldukları zorluğu özetlemek gerekirse, spor uzun vadeli sonuç alınan yoğun emek ilişkili yıpratıcı bir süreç olduğu kaçınılmaz bir gerçektir. Kişinin mesleki hale getirmesi ya da maddi sonuç alması hem göstereceği performansa hem de devamlılığına bağlı olarak belirlenmektedir. Bu süreçteki zafiyet sanki eğitim hayatın da elde edeceği kazanımları da yok edecekmiş gibi kabul görmesi sporcu gençler üzerindeki akademik eğitim ya da sportif hayat arasında seçime itilmelerine neden olmaktadır.

BÖLÜM 6

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

6.1 SONUÇ

Bu çalışmada, en az 10 yıl eğitim-spor ekseninde deneyimi bulunan yöneticilerin/akademisyenlerin/öğretmenlerin, Türk milli eğitimde spor politikalarını yürüten çatı kuruluşlarının (GSB ve MEB) birbirleri ile olan koordinasyonları, izlenen politikalar ve sahadaki uygulamaları hakkında neler düşündükleri, onların bakış açısından sahadaki sorunların tespiti, bir değişim gerekip gerekmediğini öğrenme ve çözüm önerilerinde bulunulması amaçlanmıştır. Ayrıca ilgili Gençlik ve Spor Bakanlığının örgüt olarak kurumsal yönetim ilkelerini uygulama yönünde ve sporu tabana yayma ve gençliği spora teşvik etme noktasında izlemiş olduğu politikalar tespit edilip, değerlendirmeye çalışılmıştır.

Araştırmada ilkokuldan üniversitelere kadar Türk eğitim sisteminde uygulanan spor politikalarına etki eden birçok faktör irdelenmiştir. Genel olarak sistem içerisinde karşılaşılan sorunlara ve olumlu olarak görülen uygulamalara dair veriler çalışmanın bulgular kısmında, elde edilen verilerin yorumlaması da tartışma ve sonuç başlığı altında yapılmıştır.

Bu minvalde araştırmamızın temel amacı, Türk eğitim sisteminde sportif faaliyetleri organize eden üst çatı örgütlerinden biri olan Gençlik Spor Bakanlığının kurumsal yapılarının, örgütlenme şekillerinin ve birbirleri ile olan koordinasyonlarının incelenmesi, gençliği spora teşvik etmek, özendirme ve sektörün ihtiyaçlarını karşılayabilecek bilgi ve donanımda gençler yetiştirme hususunda izlenen politikalar ve planlanan projeler bakımından inceleyerek değerlendirmelerde ve çözüm önerilerinde bulunulması amaçlanmaktadır.

Araştırmanın genel bulgularından birinin katılımcıların bir kısmı MEB ile GSB'nin tamamen birbirinden ayrılması gerektiği görüşünü savunurken yoğun bir kısmının ise MEB ile GSB'nin arasında koordinasyonunu arttırıcı tedbirlerin alınması gerektiği görüşünü savunduğu görülmektedir.

Gençlik Spor Bakanlığı kendi iç birimleri arasında kurmuş olduğu bilişim ağı ve ayrıca yayınladığı genelgeler ile merkez ve taşra teşkilatları arasında etkin bir iletişim ve koordinasyon ağı kurulmuş olduğu görülmektedir. Fakat yapılan mülakatlarda özellikle Gençlik Spor Bakanlığının ve Millî Eğitim Bakanlığının taşra teşkilatları arasında 2011'deki okul sporları faaliyetlerinin tamamen GSB'ye devrinden sonra görev paylaşımları arasında sorunlar yaşandığı ve bu sorunların bir kısmının günümüze kadar geldiği görülmektedir. 2011'de okul spor faaliyetlerinin GSB'ye devredilmesi ile iki bakanlığın mevcut kaynaklarını ortaklaşa kullanma ilkesi üzerinde hareket edilse de tabanda birimler arasında bu koordinasyonun yeterince sağlanamadığı görülmektedir. Elde edilen bulgulara, 2011'deki değişimden sonra GSB'nin bazı taşra teşkilatlarının okullar bizim de etki alanımız, spor bizim işimiz mantığı ile hareket ederek MEB birimlerinin bilgisi dışında okullarda faaliyetler yürütebildiği, MEB'in de GSB teşkilatlarının bilgisi dışında okullarda sportif faaliyetler yürütebildiği ve yaşanan bu durumların karşılıklı olarak tabanda iki kurumun birimleri arasında rahatsızlığa neden olduğu görülmektedir.

Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile alınan karara ve İl Gençlik Spor Müdürlüğünün müdahil olmasına rağmen ilçe tertip komitelerinde görev alan bazı beden eğitimi öğretmenlerinin DYK'larının okul yönetimince kesilmesi ve ilçe gençlik spor müdürlüğünün onay yazılarına rağmen sınavlara alınmayıp mağduriyet yaşayan bazı sporcu öğrencilerin olması, MEB teşkilatı ile GSB teşkilatı arasındaki etkin bir iletişim ve koordinasyon olmadığını göstermektedir. Buna göre hipotez 1 kabul görmemiştir.

Araştırmada elde edilen bulgular sonucu, Gençlik ve Spor Bakanlığının kurumsal yönetimin temel ilkeleri çerçevesinde yükümlülüklerini yerine getirdiği görülmektedir. Adillik ilkesi gereği dış paydaşların kurumsal kapasitelerini geliştirecek projeler ürettiği ve dış paydaş anketi çalışmaları yürüterek elde edilen veriler ışığında kaynaklarını paydaşları için etkin bir şekilde kullanmaya çalıştığı tespit edilmiştir.

Hesap verebilirlik ilkesini göz önüne aldığımızda, kurum içerisinde denetim faaliyetleri en üst düzeyde yapıldığı tespit edilmiştir. Kurum içi denetim sistemleri için İç Denetim Daire Başkanlığını kurulması, Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planına uygun iç kontrol sisteminin kurulması, her bir proje başına proje denetim süreçleri için proje kontrolörlerinin görevlendirilmesi, Sayıştay tarafından denetlenmekte

ve mali denetim raporu her yıl düzenli olarak yayınlanmakta olması denetim süreçlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesini sağlamaktadır.

Gençlik ve Spor Bakanlığının kurumun performans göstergelerine ilişkin değerlendirmeleri, yıllık ödeme ve harcama verileri, bütçe uygulama verileri, finansal duruma ait veriler, yönetim yapısını, stratejik hedeflerini, performans bilgilerini, yatırımlara ait verileri, yürütülen projeleri, kurumsal kabiliyet ve kapasitenin değerlendirmesine ait verileri toplumun bilgisine düzenli olarak sunarak şeffaflık ilkesinin gereklilikleri olarak görülen kamuoyunu aydınlatma konusunda bilinçli davrandığı görülmektedir. Kurum ayrıca özellikle her yıl özenle hazırlanan yıllık faaliyet raporları ile tüm şeffaflığını göstermektedir. Bu minvalde, hipotez 2 kabul görmüştür.

Gençlik Spor Bakanlığının, kurumsallaşmayı zora sokan faktörlerden olan görevlendirmelerin uygun olmayan şekilde yapılması konusuna da dikkat ederek hareket ettiği belirlenmiştir. İl ve ilçe müdürlüklerindeki, merkezi yönetimlerdeki personel ve daire başkanı düzeyinde yapılan görevlendirmeler dikkate alındığında adillik ilkesine uygun hareket edildiği tespit edilmiştir. Bu minvalde, hipotez 3 kabul görmüştür.

Araştırmamızda katılımcıların yoğun olarak (%96) Türk eğitim sisteminde uygulanan spor politikalarının yapılan yeni araştırmalar ışığında geliştirilmeye ve yeni yasal düzenlemelere ihtiyaç olduğu görüşünde birleştiği görülmektedir. Özellikle, sporun toplumun her kesimi için ulaşılabilir kılınması, okullarda tesis altyapısının güçlendirilmesi, politika yapıcı çatı kuruluşları arasında koordinasyonu artırıcı tedbirler alınması, spor bilimleri fakültelerinde müfredatın derinlemesine değiştirilmesi ve beden eğitimi öğretmenlerinin atama, başarıya teşvik ve kariyer basamağı konularında düzenlemeler yapılması gerektiği belirtilmektedir. Buna göre, hipotez 4 kabul görmüştür.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni yetiştirme, atama, kariyer basamağı ve başarıya teşvik politikalarının özellikle gözden geçirilmesi gereken ve düzenleme yapılması gereken başlıklar olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırma kapsamında elde edilen verilere göre İstanbul'daki devlet okullarında tesisleşme oranının %10 seviyesinde olduğunu görülmektedir (şekil:). Veriler on okuldan dokuzunda çocukların elverişli bir şekilde spor yapabileceği tesis altyapısına sahip olmadığını göstermektedir. Okullarda sportif tesis altyapısı sıkıntılarının dışında mevcut tesislerin optimum seviyede kullanımı ile ilgili de sorunlar yaşandığı belirtilmektedir. Özen ve ark. (2012) tarafından yapılan çalışmada da akademisyenlerin devlet okullarında

yaşanan spor tesisi yetersizliği ve malzeme probleminde hem fikir oldukları görülmektedir (2012). Ayrıca Demir (2008) tarafından yapılan çalışmada, araştırma kapsamındaki okulların tamamının spor alanında öğrenci yetiştirebilir düzeyde olmadıkları saptanmıştır. Buna göre, hipotez 5 kabul görmemiştir.

Her ne kadar iki kurumun taşra teşkilatları arasında bazen iletişim ve koordinasyon sorunları yaşansa da, MEB'in geniş öğrenci ve tecrübeli beden eğitimi öğretmenleri potansiyeli ile GSB'nin güçlü tesis, deneyimli antrenör ve hakem potansiyeli birleştiğinde kaynakların daha verimli bir şekilde kullanılabildiği gözlemlenmektedir. Ayrıca özellikle 2021 yılında alınan karar ile KYK'nın da Gençlik Spor Bakanlığının uhdesine katılması ile bakanlığın ülke çapındaki etki alanı daha da genişlemiş oldu. Bu kararın yansıması olarak, okul sporları faaliyetlerine katılan kafiyelelere KYK yurtları üzerinden konaklama imkânı sunularak okulların yıllardır muzdarip olduğu konunun çözüme kavuşması 2011'de alınan kararın okul sporları faaliyetlerinin işleyişine olumlu etkilediğinin bir göstergesidir. Buna göre, hipotez 6 kabul görmüştür.

Araştırmamızda elde edilen veriler sonucu yükseköğretimde beden eğitimi ve spor öğretmenleri yetiştirme, atama, kariyer basamağı ve başarıya teşvik politikalarının özellikle gözden geçirilmesi gereken ve düzenleme yapılması gereken başlıklar olduğu ortaya çıkmıştır. Değerlendirmeler sonucu, ilkokullarda beden eğitimi öğretmenin görevlendirilmemesi ve Öğretmenlik dışı diğer alanlardan (Antrenörlük, spor yöneticiliği, rekreasyon gibi) mezun olup formasyon alarak atanmaları ülkemizde saygın bir meslek olan beden eğitimi öğretmenliğinin popülaritesini düşürmesine neden olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca, 2012 yılında 4270 sınıf öğretmenin beş günlük hizmet içi eğitimle beden eğitimi branşına geçirilmesi de yakın dönemde beden eğitimi atama kontenjanlarını ve aynı zamanda mesleğin popülaritesini de olumsuz etkilediği görülmektedir. Belirtilen konularda sorunların çözüme kavuşturulmaması beden eğitimi öğretmenlerinin kendi alanlarında istihdam sorunları yaşamasına ve farklı meslek gruplarına (polislik vb.) yönelmesine neden olduğu görülmektedir. Duran (2019), "Türkiye ve Finlandiya'da Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştiren Bölümlerin Ders Programları ve Giriş Sınavlarının Karşılaştırılması" yüksek lisans tezinde beden eğitimi ve spor yüksekokullarında öğretmenlik dışındaki diğer bir alandan mezun olanların dışarıdan formasyon dersi alarak öğretmen olarak istihdam edilebilmekte hatta özel okullarda buna da ihtiyaç duyulmadığını ifade ettiğii ve bu durumun beden eğitimi öğretmenlik mesleğinin ülkemizdeki popülaritesini oldukça düşürdüğünü belirtmiştir.

Ayrıca elde edilen veriler ışığında beden eğitimi öğretmenlerinin yetenek taraması, yetenekli çocukların tespiti ve yönlendirmesi, kafiye sorumluluğunu alarak ulusal yarışmalara katılım gösterilmesi gibi önemli sorumluluklar üstlendiği fakat bunun karşılığında maddi veya manevi herhangi bir karşılık elde edemediği görülmektedir. Bu minvalde, kariyer basamağı eksikliğinin ve başarılı öğretmenleri teşvik edici ödül sisteminin olmayışının beden eğitimi öğretmenlerini atalet duygusuna sevk ettiği, kurumsal aidiyetini ve motivasyonunu olumsuz etkilediği bulgusuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla beden eğitimi öğretmenlerinin alanına özgü kariyer basamaklarında yükselme sisteminin ve performans değerlendirme sürecinin kurgulanma ihtiyacının olduğu ortaya çıkmıştır. Buna göre, hipotez 7 kabul görmemiştir.

Gönüllülük, bireyleri toplumsal hizmete ve dayanışmaya teşvik ettiği için ülkemizde herkes tarafından desteklenen bir olgu olmuştur. Bu kapsamda, Gençlik ve Spor Bakanlığı 2019-2023 Stratejik Planında, “Gençlerin gönüllülük faaliyetlerine katılımlarını teşvik etmek ve gönüllülük faaliyetlerini desteklemek.” ifadesi ile gençleri gönüllülük faaliyetine teşvik etmeyi, bilinçlendirmeyi ve yönlendirmeyi temel hedef ve amaçları arasında belirttiği görülmektedir. Gençlik ve Spor Bakanlığının bu minvalde, gönüllüyüzbiz, üniversitelerde gönüllülük dersi, gönüllülük kulüpleri, 2019 gönüllülük yılı projesi ve mavi oda gönüllülük ofisleri adı altında birçok proje yürüttüğü ve YÖK ve MEB ile işbirliği protokolleri imzalayarak üniversitelerin, liselerin bünyesinde genç ofisler açtığı tespit edilmiştir. GSB 2019-2023 Strateji Planında, gönüllülük faaliyetlerinden 140.000 gencin yararlandığını belirtmektedir. TÜİK 2021 verilerine göre, 15-24 yaş grubundaki genç nüfus 12 milyon 971 bin 289 kişi olduğu belirtilmektedir (TÜİK, 2022). Bu veriler göz önüne alındığında, GSB’nin ulaşmış olduğu gönüllü genç oranının %1,09 seviyesinde kaldığı görülmektedir.

Diğer taraftan, Charities Aid Foundation tarafından yayınlanan Dünya Bağışçılık Endeksi 2014’e göre Türkiye gönüllü faaliyete katılma süresi açısından 135 ülke arasında 132’inci sırada yer aldığı belirtilmektedir. Aynı zamanda Türkiye’de gönüllü olma oranının yüzde 10’u geçmediği ifade edilmektedir (TUSEV, 2014). Diğer taraftan Türkiye Gençlik STK’ları Platformu’nun (TGSP) 2018 yılında “Türkiye’nin Gençleri” isimli yapmış olduğu çalışmada da 15 – 30 yaş grubunda gençlerin %97’si herhangi bir STK’ya üye olmadığını bulgusuna ulaşılmıştır (TGSP, 2018). Aynı zamanda 2020 yılında yapılan “Türkiye’nin Gençleri” araştırmasında 10 gençten 1’inin herhangi bir sivil toplum kuruluşunda üye ya da aktif gönüllü olarak yer aldığı tespit edilmiştir (TGSP, 2020). Bu

noktada genç neslin %99'una hala ulaşamamış olması ve Hırvatistan örneğinde olduğu gibi gönüllülerin toplumsal hayattaki konumlarının gelişiminin yanı sıra kurum içi gönüllü yönetimini de düzenleyen politikaların oluşturulmasını sağlayan bir kanun veya politika belgesinin yürürlüğe konmaması ve tüm gönüllülük çalışmalarının birleştirileceği bir ulusal ajansın hala kurulamamış olması Gençlik Spor Bakanlığının öncelikle çözüm üretmesi gereken konu başlıkları olduğu gerçeğini ortaya çıkarmaktadır.

Bu minvalde, Gençlik Spor Bakanlığı gençlerin gönüllülük çalışmalarının desteklenmesi ve gönüllülük bilincini artırıcı ve özendirici faaliyetlerde bulunma noktasında çalışmalar ve projeler yürütüyor olsa da rakamlar ve araştırmalar hala genç neslin arasında gönüllülük faaliyetlerine katılımın istenilen seviyenin çok uzağında kaldığını göstermektedir. Buna göre, hipotez 8 göreceli de olsa kabul görmemiştir.

Yakın dönemde ülkemizdeki Cumhurbaşkanlığı 11. Kalkınma Planı, Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi ve GSB 2023 Stratejik Planı gibi bazı üst politika belgelerinde spor kültürünün genç nesil arasında yaygınlaştırılması, teşvik edilmesi ve bu yönde gerekli tedbirlerin alınmasına vurgu yapıldığı görülmektedir. Gençlik Spor Bakanlığının, Üniversiteler Ligi, Anadolu Yıldızlar Ligi, Genç Ofis, Geleneksel Çocuk Oyunları, Sportif Yetenek Tarama Testleri, Yükseköğretimde ve Ortaöğretimde %100 Eğitim Bursu Desteği, Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezleri (TOHM) ve Sporcu Eğitim Merkezleri (SEM) ile sporu gençler arasında yaygınlaştırma ve başarılı sporcuyu teşvik etme noktasında projeleri hayata geçirdiği görülmektedir. Gençlik Spor Bakanlığının özellikle son yıllarda hayata geçirdiği ortaöğretimde ve yükseköğretimde başarılı sporculara %100 burs desteği projesi, nitelik ve donanımlı sporcuların yetişmesine katkı sağlama ve spor dallarında üstün başarılı adaylara spor bilimleri dışında farklı kariyer imkânları sunmak yönünde atılmış çok önemli bir adım olarak görülmektedir.

Diğer taraftan, araştırmamızda elde etmiş olduğumuz bulgular sonucu, okullarda yetersiz ve optimum kullanımdan uzak tesisleşme, okullardaki tesisleşme oranının %10 düzeyinde kalması, okullar arası sportif faaliyetlere katılım oranının %9 ile çok düşük seviyede seyretmesi ve ülkenin geleceği olan gençlerin yetiştirildiği, eğitim gördüğü alanlar olan okullara ve üniversitelere yapılan sportif altyapı desteğinin elit spora sağlanan desteğin çok geride kalması Gençlik Spor Bakanlığının yürütmüş olduğu politikaların sporu tabana yaymada yetersiz kaldığını göstermektedir. Bu minvalde, gerek politika belirleyici

olarak Cumhurbaşkanlığının gerekse elit spor politikalarından sorumlu Gençlik Spor Bakanlığının bütçelendirme politikalarını gözden geçirerek sporu birkaç branşın tahakkümü altından çıkaracak kararlar alarak bu kapsamda bütçe politikaları yürütmeleri gerektiği gerçeği ortaya çıkmıştır.

Diğer taraftan politikalar arasında yaşanan çelişkilerin de sporun gençler arasında yaygınlaşmasını ve başarılı sporcuların tespit edip yönlendirilmesini olumsuz etkilediği görülmektedir. Bir yandan çocukların 3. Sınıftan itibaren yetenek taramalarına tabi tutulması ama diğer taraftan ilkokullarda beden eğitimi öğretmenlerinin görevlendirilmemesi politikalar arası yaşanan çelişkinin en iyi göstergesidir. Buna göre, hipotez 9 göreceli de olsa kabul görmemiştir.

6.2 ÖNERİLER

GSB Okul Spor Faaliyetleri Yönetmeliğinin 5. Maddenin f fıkrasında, okul sporları faaliyetlerine katılan öğrencilere bulunduğu şehrin kültürel değerlerini ve tarihini yakından görmesine olanak tanıyacak etkinlikler düzenlenmesi noktasında kendine önemli bir görev biçmiş olmasına rağmen bu bağlamda istisnalar dışında herhangi bir faaliyet yürütmediği görülmektedir.

Bu minvalde öğrencilerin genelde yılda sadece bir kez bu fırsatı elde etmesini göz önünde bulundurularak hangi siyasi kanadı temsil ettiğine bakılmaksızın yerel belediyeler ile iş birliğine gidilmelidir. Ülkenin geleceği olan nesillerin kendi tarih ve kültürlerini yakından görebilecekleri bu fırsatların spor aracılığı ile gençlere sunulması ve takibinin ilgili makamlarca titizlikle yapılması gerekir. Bu yarışmalara katılan kafilelere şehrin kültürel değerlerini ve tarihini temsilen hatıra olarak hediyeler takdim edilmeli ve bu uygulamaya yerel belediyeler üzerinden finansal kaynak oluşturulması sağlanmalıdır.

Ulusal müsabakalara kafele halinde katılan okulların organizasyon süresince oluşan giderleri ile alınan harcırah arasında ciddi fark olması okul yönetimlerinde finansal kaygılara yol açtığı ve bu durumun okul spor faaliyetlerine katılım kararlarını olumsuz etkilediği belirlenmiştir. Bu minvalde, okul sporları faaliyetlerinde kullanılmak üzere verilen harcırah miktarlarının günümüzün ekonomik şartları dikkate alınarak gerçekçi bir şekilde tekrar düzenlenme ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Organizasyonlara katılım oranlarını arttırmak ve toplumumuzun en değerli varlıkları gençlerimizin maddi kaygı

yaşamaksızın daha geniş imkânlarla sahip olabilmeleri için bu konu da gerekli tedbirlerin ivedilikle alınması gerekmektedir.

Ayrıca, zamandan ve paradan tasarruf sağlanabilmesi ve iş gücü kaybının önlenmesi, eğitimin işleyişinin olumsuz etkilenmemesi için harcırah süreçlerinin tamamen dijital ortamda yürütebilecek online sistemin kurulması gerekmektedir. Bu sistemin kurulması ile öğretmen veya müdür yardımcıları en az yarım gün boyunca görev yerlerinden ayrılmak zorunda kalmayacak ve kafile başkanı olarak atanan öğretmenler daha hızlı ve kolay bir şekilde harcıraha ulaşarak oluşabilecek mağduriyetlerin önüne geçilmiş olacaktır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin eğitim süreçlerine daha iyi odaklanabilmesi ve görev tanımının getirdiği sorumlulukları eksiksiz yerine getirebilmesi için okullara özellikle okul spor faaliyetlerine hazırlanma, lisanslama, turnuva listelerinin hazırlanması, esame listesinin hazırlanması, sağlık raporlarının takibi, kurum dışı faaliyetlere katılım gibi katılım gibi süreçlerini yönetmek üzere bir kadrolu antrenörün atamasının yapılmasının önünü açacak düzenlemeler yapılmalıdır.

Ülke genelindeki 104 Beden Eğitimi Spor Yüksekokuluna ve Spor Bilimleri Fakültelerine sahip olduğu akademik altyapıya ve tesis altyapısına göre puanlama sistemi getirilmelidir. Mezun öğrenci, KPSS sınavının mülakat veya alan sınavı aşamasında mezun olduğu üniversitenin sahip olduğu puana göre ek puan alabileceği mevzuat düzenlemeleri yapılmalıdır.

Şu an hala bazı spor liselerinde farklı branş öğretmenlerinin müdürlük yaptığı görülmektedir. Spor liselerinde müdürlük pozisyonuna sadece beden eğitimi öğretmenlerinin atamalarının yapılmasını sağlayacak yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Ayrıca müdürlere alanında en az yüksek lisans eğitimi yapma şartı da getirilmelidir.

Basın ve medya; okul sporları faaliyetlerinin yarı final, final gibi müsabakalarının TRT Spor ve TRT Spor Yıldız gibi kanallarda canlı olarak yayınlanması ve müsabakalar öncesi, sonrası öğrenciler ile röportajlar yapılması sağlanmalıdır.

MEB 2021 verilerine göre, 5.328.391 ilkokul öğrencisi, 5.212.969 ortaokul öğrencisi ve 6.318.602 lise öğrencisi ile toplam 15.754.329 öğrenci eğitim görmektedir.

Ayrıca, önlisans ve lisansta eğitim gören 7.791.280 öğrenciyi de dahil ettiğimizde bu rakam 23.545.609 seviyesine ulaşmaktadır.

Ülkemizin geleceği olan bu kadar yüksek potansiyelli bir öğrenci kitlesinin sportif faaliyetleri Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü (SHGM) bünyesindeki okul sporları daire başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

Bu minvalde, ülkemizin geleceği için büyük önem arz eden bu kitlenin sportif faaliyetlerinin yönetilmesi ve geliştirilmesi için “Okul Sporları Yönetim ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü” adı altında ayrı bir genel müdürlük adı altında yapılanma gerekliliği karşımızda kaçınılmaz bir gerçek olarak durmaktadır.

“İlk, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarında okuyan sporcu-öğrencilerle ilgili işlemleri yürütmek” maddesi ile tüm bu öğrencilerin sportif faaliyetleri ile ilgili sorumluluğu üzerine alan daire başkanlığının ya yetkilerinin bir kısmı Türkiye Okul Sporları Federasyonu (TOSF) ve Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu’na (TUSF) devredilmesi veya yeni bir genel müdürlük adı altında yeni yapılanmaya gidilmesi gerekmektedir.

Belirtilen federasyonlara yetki devri söz konusu olursa, ilgili federasyonlara süreçlerin daha hızlı ve verimli yönetilebilmesi adına kadrolu uzman personel desteği ve ekstra finansal destek sağlaması göz ardı edilmemesi gereken konulardan biridir.

Ortaöğretim ve üniversitelerde milli sporculara %100 burslu okuma imkânı tanıyan protokollerin hayata geçmesi ile başarılı milli sporculara ciddi yarar sağlayan bu düzenlemenin bazı kişilerce istismar edildi görülmektedir. Sadece iki-üç ülkenin katılımı ile yurt içinde düzenlenen özel turnuvalara göstermelik olarak bir müsabakaya çıkarak yönetmeliğe göre “C Milli” belgesi almaya hak kazanmaktadırlar. Bu minvalde “Milli Sporcu Belgesi Verilmesi Hakkında Yönetmelik” üzerinde yeni düzenlemeler yapılma gerekliliği her geçen gün artmaktadır. Yönetmeliğin 7. Maddesinin c fıkrasında belirtilen “(C) sınıfı belge almaya hak kazanabilmek için (A) ve (B) sınıfı milli sporcu belgesi için öngörülen yarışmalar dışında kalan uluslararası müsabakalara ve turnuvalara katılmak şarttır.” ifadesinin kapsamının daha daraltılması ve detaylandırılması gerekmektedir. “B sınıfı” milliler için yönetmelikte “ferdi branşlarda en az 17 ülke sporcusu, takım sporlarında ise en az 9 ülke takımının katıldığı diğer uluslararası yarışma veya turnuvalar,” ifadesince belirtilen şartın aynısı “C Sınıfı” millilerden de istenerek bu su istimalin önüne bir nebze geçilebilmiş olur.

Araştırmamızda belirttiğimiz gibi aktif milli sporcuların MEB okullarına atanması ile eğitim dönemi boyunca sürekli katılmış oldukları kamp programlarından dolayı okullardaki dersler boş geçmekte dolayısıyla gerek okul yönetimi ve gerekse öğrenciler ciddi mağduriyetler yaşadığı tespit edilmiştir. Bu minvalde, milli sporcular, aktif sporcu hayatları bitene kadar Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) okulları yerine SHGM, ilçe gençlik spor müdürlükleri ve il gençlik spor müdürlükleri bünyesine antrenör olarak atamalarının yapılması daha doğru bir karar olacaktır.

Ayrıca ‘Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği’nin milli sporcu atama usullerini açıklayan 9. Maddenin takım sporu branşında milli olan sporcuların dezavantajını ortadan kaldıracak bir şekilde revize edilmesi takım sporu branşında milli olan sporcuların mağduriyetlerinin giderilmesi noktasında büyük önem arz etmektedir. Veya mağduriyetleri azaltmak adına MEB tarafından çıkılan duyurularda, milli sporcuların beden eğitimi alanından öğretmen olarak atamalarında bireysel branş milli sporcuların ve takım branşı milli sporcuların kontenjanları ayrı ayrı olarak belirtilebilir.

Ayrıca üniversitelerin farklı bölümlerinden mezun olan (Türkçe Öğretmenliği, Mimarlık vb.) başarılı milli sporcuların kendi alanlarında sınav şartı aranmaksızın atanmaları yönünde ilgili düzenlemelerin karar verici merciler tarafından yapılması gerekmektedir.

Yetenekli sporcuları teşvik etmek ve yetenekli sporcuları keşfeden ve okula başarılar kazandıran öğretmenleri teşvik etmek için yeni yasal düzenlemeler yapılmalı. Üstün başarılı öğretmenlere derece kademe yükseltme ve başarının düzeyine göre belirlenen cumhuriyet altını karşılığı kadar Türk lirası ödül verilmesini sağlayacak düzenlemelerin hayata geçirilmesi sağlanmalıdır.

Sadece beden eğitimi öğretmenlerine özel kariyer puanlama sistemi getirilmeli. Beden eğitimi öğretmenleri, edinmiş oldukları antrenörlük belgelerine, almış oldukları hakemlik eğitimlerine, yüksek lisans ve doktora eğitimlerine, okula kazandırdığı başarılar ve projelere göre, yeteneğini keşfettiği öğrenciler veya milli takıma girmesini sağladığı öğrencilere göre puan kazanmaları sağlayacak bir kariyer puanlama sistemi kurgulanmalıdır. Sistem öncelikle pilot bir şehirde uygulanmalı sonra tüm ülkeye yaygınlaştırılmalıdır.

Kariyer puanlama sistemi üzerinden belli bir puanın üzerine çıkan beden eğitimi öğretmenlerine, ERASMUS personel hareketliliği programı kapsamında yurtdışındaki bazı okullarda ders verme veya eğitim alma imkanları sunularak gerek personelin kişisel ve mesleki gelişimini desteklenmeli gerekse eğitimcinin motivasyonu ve kurumsal aidiyetinin artırılması sağlanmalıdır.

Gençlik ve Spor Bakanlığın (GSB) Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB) ile Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) arasında imzalanan iş birliği protokolü ile gönüllülüğün üniversitelerde seçmeli derse olarak verilme uygulamasının bir benzerinin Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ile yapılarak ortaokullardan hatta ilkokuldan itibaren gönüllülüğün seçmeli ders olarak verilmesi sağlanmalıdır. Böylece küçük yaştan itibaren öğrencilere sosyal sorumluluk ve gönüllülük bilinci/kültürü kazandırmak, topluma hizmet alışkanlığını geliştirmek gibi özelliklerin kazanımı ve gelişimi desteklenmiş olacaktır.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) içerisindeki okulların spor salonu, futbol sahası, yüzme havuzu var mı? Kaç tane soyunma odası var? Bu tesislerin ölçüleri neler? Hangisi aktif? Hangisi âtıl? dair sorularını cevaplayan bir veri tabanı veya bilgi bankası bulunmamaktadır. Bu kapsamda, okulların bünyesinde bulunan spor tesislerinin (ölçüleri, aydınlatma özellikleri, zemin özellikleri, soyunma odası sayısı, hakem odası, tribün kapasitesi, protokol tribünü var mı? vb.) gibi detayları içeren “MEB Merkezi Sportif Envanter Takip Sistemi” adı altında merkezi bir bilgi sistemi kurgulanmalı ve bilgiler gerçek zamanlı olarak dijital ortamda Gençlik ve Spor Bakanlığı ve ilgili diğer kurumlar ile paylaşılmalıdır.

Yönetici veya akademisyen olarak yurtdışında ve yurtiçinde birçok hizmetlerde bulunmuş, ülke ve gençlik yararına birçok çalışmalarda bulunmuş tabiri caizce tecrübe abidesi kişilerin (Gazanfer DOĞU, Kemal TAMER vb.) gençlere rol model olmaları noktasında öğrenciler ile bir araya getirecek devamlılık arz eden projeler yapılmalıdır. Böylece yurt içi ve yurtdışında birçok tecrübe edinen bu kişilerin bilgi ve tecrübelerini ülkenin geleceği olan genç nesile aktarmasını sağlayacak uygun ortam ve koşulların oluşturulması sağlanmış olacaktır.

Kurumların birbiri ile entegrasyonunun sağlayıcı fiziki ve dijital tedbirler alınmalıdır. Gençlik Spor Bakanlığı (GSB), Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü (SHGM), GSB Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, GSB Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü ve 66 federasyonun tüm veri tabanları “Türkiye Spor Veri Tabanı Koordinasyon Merkezi” (TSVTKM) adı altında gerçek zamanlı olarak birbirine entegre edilmelidir. Bu merkezi sistemin GSB ve MEB arasında koordinasyonu sağlayacak olan kurum tarafından veya dijital medya tabanlı tamamen farklı bir kurum tarafından gerçekleştirilmesi ve işletilmesi sağlanmalıdır.

Günümüzde MEB kendine bağlı personel olmasına rağmen beden eğitimi öğretmenlerinin uzman olduğu spor branşları, almış oldukları hakemlik veya antrenörlük eğitimlerine dair herhangi bir veriye sahip değil. Bu minvalde, MEB bünyesinde beden eğitimi öğretmenlerinin güncel kariyer takibinin yapılabileceği ve gerçek zamanlı tüm verilerinin girildiği “MEB Beden Eğitimi Kariyer Takip Sistemi” kurulmalıdır. Bu veri tabanı içerisinde, öğretmenin güncel antrenörlük sertifikaları, katılmış olduğu hakemlik eğitimleri, uzman olduğu branş ve millilik bilgileri, almış olduğu yüksek lisans ve doktora eğitimleri ve kazanmış olduğu başarıların güncel bilgileri girilmeli ve Gençlik Spor Bakanlığının ilgili birimleri ile paylaşılmalıdır. Bu sistem aynı zamanda “Türkiye Spor Veri Tabanı Koordinasyon Merkezi’ne entegre bir şekilde kurgulanmalıdır.

Okul spor salonlarının spor kulüplerine veya farklı bir işletmeye kiralanması 07.07.2021 tarihli yazıyla yasaklanmıştır. Bu düzenleme ile yaşanan bazı istismarların önüne geçilse de gerek okulun giderlerini finanse edebilme adına okul yönetimlerinin gerekse Türk sporunun sporcu yetiştirme kaynakları olan spor kulüplerinin mağduriyetler yaşadığı görülmektedir. Yasaklamak yerine istismarları önleme adına okul spor salonları kiralama süreçlerinin merkezi olarak kurulacak olan bir sistem üzerinden yürütülmesi daha iyi olacaktır. Başvurular dijital ortamdan alınmalı ve bağımsız komisyonlar tarafından incelenip ivedilikle karara bağlanmalıdır. Yapılacak olan protokollerin detayları dijital ortamda ilçe gençlik spor müdürlükleri ile paylaşılmalı, protokollerin eğitim yılı içerisindeki takibi ve denetiminin yine ilçe gençlik spor müdürlüklerince yapılması sağlanmalıdır.

Okul sporları faaliyetlerine olan katılımı arttırmak aynı zamanda katılımcılar arasında adaleti sağlamak ve haksız rekabeti önlemek adına kulüplerde oynayan profesyonel lisanslı sporcular ile ilgili farklı düzenlemelere gidilmelidir.

Okul takımlarındaki profesyonel lisanslı sporcu sayısına sınır getirilebilir veya profesyonel lisanslı sporcular için tamamen ayrı bir lig düzenlenebilir. Bu yapılanma modeli okul sporları faaliyetlerine olan katılımı şüphesiz artıracaktır.

Okul sporları faaliyetlerine katılım için öğrencilerin sağlık raporu alma süreçlerinde maddi ve manevi mağduriyet yaşadığı görülmektedir.

Bu kapsamda, sağlık raporu alma şartlarının esnetilmesi veya Sağlık Bakanlığı ile yapılacak olan bir protokol ile aile hekimleri üzerinden okul sporları faaliyetleri için sağlık raporu alım süreçlerinin hızlandıracak tedbirler alınması sağlanmalıdır. Şüphesiz bu düzenleme okul sporları faaliyetlerine olan katılımları ciddi oranda arttıracaktır.

Finlandiya eğitim sisteminde olduğu gibi beden eğitimi öğretmenlerine kendi alanlarında yüksek lisans yapma zorunluluğu getirilmeli. Beden eğitimi öğretmeni olmayı zorlaştıracak tedbirler alınmalı. Antrenörlük, spor yöneticiliği gibi bölümlerden 2-3 ay formasyon alıp kpss sınavına girip beden eğitimi öğretmeni olarak atanmalarını sağlayan kararların tekrar gözden geçirilmesi, niteliğin artırılması için şüphesiz kaçınılmaz bir gerçek olarak karşımızda durmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı Spor Politikaları Kurulu kurulmalıdır. Politikaların hayata geçiş süreçlerini izlemek ve politika önerileri geliştirmek, politika yapım süreçlerinde daha fazla paydaşı buluşturup koordine edebilmek adına Cumhurbaşkanlığı Spor Politikaları Kurulu oluşturulmalıdır.

Okullarda beden eğitimi öğretmenin yatkın olmadığı branşlarda yetenekli öğrencilerin keşfedilemediği ve dolayısıyla bu yetenekli öğrencilerin kaybedildiği görülmektedir. Bu durumun en aza indirilmesi için okullara atama yapılırken bir bireysel branşta uzmanlığını almış öğretmen ile bir de takım branşlarında uzmanlık eğitimini almış öğretmen ataması yapılmasına özen gösterilmelidir.

MEB 2019 yılı itibariyle okullarda ilk kez ara tatil uygulamasına başlamıştır. Öğrencilerin çoğunun bu ara tatilleri çok verimsiz geçirdikleri gözlenmektedir. Ara tatil uygulaması öğrencilerin tatili daha aktif bir şekilde değerlendirebilecekleri bir formata getirilmelidir. Bu minvalde, ilk ara tatil “Spor Etkinlikleri Haftası” adı altında öğrencilerin aktif dinlenme sağlayabileceği bir formatta tekrar düzenlenmelidir. İkinci ara tatil “Kültür Etkinlikleri Haftası” olarak yine öğrencilerin hem aktif olarak dinlenip hem de öğrenebilecekleri bir formata dönüştürülmelidir.

Bölgesel ve ulusal çaptaki okul sporları faaliyetlerindeki ödül törenlerine yeterli özenin gösterilmediği bazı katılımcılar tarafından ifade edilmektedir. Bazı organizasyonların ödül törenlerinde kupa veya madalya bile verilmediği ve hızlıca geçirildiği ifade edilmektedir.

Tüm eğitim yılı boyunca bu organizasyon için hazırlık yapan öğretmen ve sporcu öğrenciler nezdinde hayal kırıklığı oluşturmakta ve gelecek organizasyonlara yönelik motivasyonu olumsuz olarak etkilemektedir. Bütün yıl boyunca bu organizasyonlara hazırlanan öğretmen ve öğrencilerin daha fazla onure edebilecek ve spora özendirecek bir formatta ödül törenlerinin baştan aşağı tekrar düzenlenmesi gerekmektedir.

6.2.1 Araştırmacılar İçin Öneriler

Milli eğitimde uygulanan spor politikaları konusu daha spesifik başlıklar altında çalışılabilir. Örneğin sadece yükseköğretimi veya ilköğretimi içeren başlıklar altında yeni araştırmalar yapılabilir.

Milli Eğitimde uygulanan spor politikalarının sorunlarını daha iyi analiz edebilmek ve karşılaştırmalarda bulunabilmek adına nicel ve nitel yöntemin birlikte kullanıldığı yeni çalışmalar yapılabilir.

Araştırma sonucunda belirlenen milli eğitimde uygulanan spor politikalarında yaşanan sorunları, diğer ülkelerin eğitim sorunlarıyla karşılaştıran yeni araştırmalar yapılabilir.

Türkiye’de milli eğitimde uygulanan spor politikaları ile gelişmiş ülkeler de milli eğitimde uygulanan spor politikaları karşılaştırılıp, ilişkilendirmelerde bulunulabilecek yeni araştırmalar yapılabilir.

Ülkelerin milli eğitim sistemlerinde uygulanan spor politikalarının, ülkenin olimpiyat oyunlarındaki başarısına olan etkisi araştırılabilir.

Kaynaklar

- 1739 Nolu Milli Eğitim Temel Kanunu. (1973). MİLLÎ EĞİTİM TEMEL KANUNU, Madde:2 (Değişik: 16/6/1983 - 2842/1 md.). Ankara.
- 3289 Sayılı GSGM Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun. (1997). Resmi Gazete.
- AKGÜN, İ. (2018). Türkiye Üniversite Sporları Federasyonunun Kurumsal Yapısının İncelenmesi ve AB Ülkelerinin Federasyonları ile Karşılaştırması (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Yönetim Bilimleri Ana Bilim Dalı*, s.6.
- AKIN, Y. (2004). *Gürbüz ve Yavuz Evlatlar, Erken Cumhuriyet'te Beden Terbiyesi ve Spor*. . İstanbul: İletişim Yayınları.
- AKYÜZ, Y. (1994). *Türk Eğitim Tarihi*. İstanbul: İstanbul: Kültür Koleji Yayınları no. 4, .
- Alp, A., & Kılıç, S. (2014). *Kurumsal Yönetim*. İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık.
- ALTUNTAŞ, H. (2019). Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Türk Eğitim Sistemindeki Yeri. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı*, s.6.
- ARGUNŞAH, H. (2012). *Bir Cumhuriyet Kadını: Şükûfe Nihal*. İstanbul: Timaş Yayınları, s.143-144.
- Aykara, A., & Albayrak, H. (2016). OLUMLU GENÇLİK GELİŞİMİ YAKLAŞIMI AÇISINDAN SPOR ETKİNLİKLERİNE KATILIMIN GENÇLERE YANSIMALARI. *Dergipark*, Cilt 27, Sayı 1, 77 - 100.
- Aykın, A., & Bilir, F. (2013). *HÜKÜMET PROGRAMLARI VE SPOR POLİTİKALARI*. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 22, Sayı 2, 2013, Sayfa 239-254.
- Aytürk, G. (2005). Foucauldian panopticon in the public discourse on youth in Turkey. Master Tesis, School of Economics and Political Science University, London,. s. 11-67.
- BALCIOĞLU, İ. (2003). *Sporun Sosyolojisi ve Psikolojisi*. İstanbul: Bilge Yayınları.
- Baran, A. (2019). Türkiye’de Gençlerin Gönüllülük Faaliyetlerine Katılım Durumu. *GSB GENÇLİK ARAŞTIRMALARI DERGİSİ*.
- BAŞARAN, İ. E. (2008). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Ankara: EKİNOKS EĞİTİM DANIŞMANLIK .
- BAŞER, E. (1986). *Uygulamalı Spor Psikolojisi, Performans Sporunda Psikolojinin Rolü*. Ankara: MEGSB Yayınları, I. Baskı, s.65.
- Baygöl, Ş., & İnam, Ö. (2006). Kurum İçi İletişim: Çalışanların Sağlıklı İş Yaşamı Beklentilerinin Betimlenmesine Yönelik Bir Çalışma. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.
- BİLGE, N. (1989). Türkiye'de Beden Eğitimi Öğretmeninin Yetiştirilmesi. *Kültür Bakanlığı Yayın No: 1095 Ankara*, s. 17-36.
- Bilgen, H. (2003). *Türk Spor Teşkilatının İdari Yapısı ve İşleyişi*. Lisans Tezi,. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- BİLGİN, N. (1990). *Örgüt İklimi Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu*. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, No: 235, s.5-7.

- BİRKEN, B. (2001). Eğitimin İktisadi Kalkınmaya Etkisi ve Türkiye (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye ve Ekonomi Anabilim Dalı*.
- BOLÇAY, D. D. (2019). Avrupa Birliğinin Spor Politikaları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. *Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı*, s.6.
- Bozbayındır, F. (2014). *Türkiye 'de Yeni Kurulan Kamu Üniversitelerindeki Kurumsallaşmanın İncelenmesi. Doktora tezi*. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi.
- CAN, Y., SOYER, F., & GÜVEN, H. (2000). Spor hizmetlerinde verimliliği etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi. Sporda Psiko-Sosyal Alanlar. *Spor Yönetim Bilimleri 1. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi*, (s. s.183). Ankara.
- CANŞEN, E. (2015). TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN SPOR POLİTİKALARI. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 17, Sayı:1*, s.37.
- Crossan, M. L. (1999). *An organizational learning framework: From intuition to institution*. . Academic Management Review, 24(3), 522-537.
- Cumhurbaşkanlığı 11. Kalkınma Planı. (2019). *Cumhurbaşkanlığı 11. Kalkınma Planı (2019-2023)*. Ankara: TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI .
- ÇELENK, S., TERTEMİZ, N., & KALAYCI, N. (2000). *İlköğretim programları ve gelişmeler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, s.33.
- Çiçek, M. (2022). *SPOR LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ GELİŞİM SÜREÇLERİNDE YAŞADIKLARI KARIYER KAYGILARIYLA AİLE DESTEĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ*. Elazığ: FIRAT ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI.
- ÇUMRALIĞIL, B., & GÖRÜCÜ, A. (2007). *Örgütlenme ve Yönetim Biçimleriyle Spor*. Konya: Selçuk Üniversitesi Basımevi.
- Dağdelen, O., & Kösterelioğlu, İ. (2015). *İlkokullardaki Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S.8 ss.19.
- DAĞLI, N., & AKTÜRK, B. (1988). *Hükümetler ve Programları I. 1920-1960*, . Ankara: TBMM Kütüphane-Dökümantasyon ve Tercüme Müdürlüğü Yayını, No:12, s.16.
- De Geus, A. (1998). *Yaşayan Şirket*. Rota Yayınları.
- DEMİRCİ, N. (1986). Sporda Yönetim-Teknikatlanma ve Organizasyonları, Ankara. *M.E.B Yayın No:35*.
- DEVECİOĞLU, S. (2002). Türk Spor Yönetiminde Özerkliğin Ekonomik Boyutu (Türkiye Futbol Federasyonu Örneği), Doktora Tezi. *Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*.
- DIETER, V. (1998). *Spor Sosyolojisi, çev. Ayşe Atalay*. İstanbul: Alkım Yayıncılık, s.86.
- DOĞAR, Y. (1994). Türk Spor Yönetiminde Ademimerkezileşme Eğilimleri. *Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul*, s.29-35.
- DOĞU, G. A. (2013). Yakın Dönem Gençlik ve Spor Politikalarının Değerlendirmesi. *Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı*, s.1,3.

- DPT. (1983). *Devlet Planlama Teşkilatı 5 Yıllık Kalkınma Planı Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. Ankara.
- Duru, E. (2007). *Oluşturmacı Yaklaşımına Göre Tasarlanmış Bir Ders Paketinin Uygulanmasıyla Ulaşılan Başarının Geliştirilen Başarı Testi İle Değerlendirilmesi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Efil, İ. (1999). *İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon*. . Alfa Yayınları.
- Ekenci, G. (1997). Seraraslan Z. *Gelişim Aşamaları Bakımından Türk Spor Teşkilatı ve Değerlendirilmesi*. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. II(3):72-81. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*.
- Ekici, S. (2002). Türkiye’de spor federasyonlarını oluşturan fahri(gönüllü) çalışanların spor politikalarının oluşumu ve uygulamalarına yaklaşımları. Yayınlanmamış doktora tezi,. *Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*. .
- Ekici, S. (2002). *Türkiye’’de spor federasyonlarını oluşturan fahri(gönüllü) çalışanların spor politikalarının oluşumu ve uygulamalarına yaklaşımları*, Yayınlanmamış doktora tezi, . Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Erkan, M. (2012). *Aile İşletmelerinde Kurumsallaşma ve İç Denetim*. . Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- EROĞLU, A. A. (2001). Türkiye’de Eğitime Ayrılan Kaynaklar ve İktisadi Kalkınmada Eğitimin Rolü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı İktisat Politikası Bİlim Dalı*, s.37.
- EROĞLU, E. (2012). TÜRKİYE’DE 1990 – 2010 YILLARI ARASINDA SPOR YÖNETİMİNDE MEYDANA GELEN GELİŞMELER. *İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, s.73.
- EROĞLU, S. Y., KARAKUŞ, S., & IŞIK, U. (2016). TÜRK SPOR POLİTİKALARINDA GÜNCEL SORUNLARIN İNCELENMESİ. *Türk ve İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 3, Sayı: 9, s.188.
- Fındıkçı, İ. (2011). *Aile Şirketlerinde Yönetim ve Kurumsallaşma*. . Alfa Yayınları.
- Fındıkçı, İ. (2011). *Aile Şirketlerinde Yönetim ve Kurumsallaşma*. . Alfa Yayınları.
- FİŞEK, K. (1985). *100 Soruda Türkiye Spor Tarihi*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- FİŞEK, K. (2003). *Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi*. Ankara: YGS Yayınları.
- Gibson, J., Ivancevich, J., Donnelly Jr, J., & Konopaske, R. (2012). *Organizations: Behavior, Structure, Processes*. . McGraw-Hill Higher Education.
- Gibson, J., Konopaske, R., Donnelly Jr, J., & Ivancevich, J. (2012). *Organizations: Behavior, Structure, Processes*. McGraw-Hill Higher Education.
- Gök, Y., & Sunay, H. (2010). *Türkiye ve Fransa’’da uygulanan spor yönetiminin kamu yönetimi açısından karşılaştırılması*, . *Spormetre*, VIII, (1): 7-16.
- GÖK, Y., & SUNAY, H. (2010). Türkiye’de ve Fransa’da Uygulanan Spor Yönetiminin Kamu Yönetimi Açısından Karşılaştırılması. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bİlimleri Dergisi*, VIII (1).

- GRÖSSING, S. (1991). *Beden-Spor-Hareket. 1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu. Millî Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı*, (s. 47-54). İzmir.
- GSB. (2013). *Gençlik ve Spor Bakanlığı. Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi*. Ankara: Gençlik ve Spor Bakanlığı Yayını.
- GSB. (2021). *GSB 2021 Faaliyet Raporu*. Ankara.
- GSB. (tarih yok). *GSB Sporçuyuzbiz Yardım*. GSB Sporçuyuzbiz: 28.05.2022 tarihinde <https://sporçuyuzbiz.gsb.gov.tr/profile/help> adresinden alındı
- GSB Stratejik Planı. (2019). *Gençlik ve Spor Bakanlığı Stratejik Planı (2019-2023)*. Ankara: Gençlik ve Spor Bakanlığı.
- GSB. (tarih yok). *GSB İç Denetim Birimi Başkanlığı*. GSB: 27.05.2022 tarihinde <https://icdenetim.gsb.gov.tr/Sayfalar/3733/3732/hakkimizda.aspx> adresinden alındı
- GÜMÜŞ, A. (1990). *Kırkpınar Güreşleri*. Ankara: GSGM Yayını No:90, s.3.
- GÜRSEL, M. (2013). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi Kavramlar - Süreçler ve Uygulamalar*. Çizgi Kitabevi, s.6.
- GÜVEN, F. C. (1939). Yücel Aylık Sanat ve Fikir Mecmuası, Cilt: 10, Sayı: 57. s.130.
- GÜVEN, İ. (2014). *Türk Eğitim Tarihi*. Ankara: Pegem Akademi, s.115.
- Hanna, N. (2016). *Mastering Digital Transformation: Towards A Smarter Society, Economy, City and Nation*. United Kingdom: Emerald.
- HERGÜNER, G. (1992). "Eğitim-Spor İlişkisi". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Cilt:7*, s.59-60.
- HESAPÇIOĞLU, M. (1988). *ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİ EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM*. Beta Yayınevi s.23.
- İNAN, A. (1950). *Atatürk'ten Hatıralar*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, s.157.
- İNCE, M. (2016). Spor ile Siyasetin İlişkisi Üzerine Bir Analiz; Sporu Siyasete Alet Etmek. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:6, Sayı:2*, s.462.
- İŞCAN, F. (1988). *Türklerde Spor*. Ankara: MEGSB BTSGM Yayını No:55, s.51.
- İTOHaber. (2018, 04 02). *EKONOMİ SERVİSİ*. (<http://www.yenimesaj.com.tr/spor-endustrisi-ulkelerle-yarisiyor-H1289977.htm>) Erişim Tarihi: 16.04.2020 adresinden alındı
- İzmir B.B. 2005 Yılı Faaliyet Raporu. (2005). *İzmir B.B. 2005 Yılı Faaliyet Raporu*. İzmir: İzmir Büyükşehir Belediyesi. 06 11, 2017 tarihinde https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Dokumanlar/25.12.2013%2016_36_34_universiade.pdf adresinden alındı
- KAHRAMAN, A. (1989). *Cumhuriyete Kadar Türk Güreşi, Cilt:2*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1029, Kültür Eserleri Dizisi, s.3.
- Kânunuevvel. (1932). *BCA, FK.30.18.1.2., YN: 32.74.18., 15 Kânunuevvel*.
- Karaye, A. (2022). *"KURUMSAL YÖNETİMİN AFRİKA'DA FİRMALARIN FİNANSAL PERFORMANSINA ETKİSİ: ORTAK HUKUK (COMMON LAW) ÜLKELERİNİN PERSPEKTİFİ" Doktora Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi.

- KAYA, A. (2009). *Yönetimde İnsan İlişkilerinin Sırları*. Eğitim Kitabevi, s.4,7.
- KERİMOĞLU, E., KIZILÇELİK, S., & GÜNDÜZ, M. (1996). *Eğitim Sosyolojisi, Sosyoloji Teorileri-3*. İzmir: Saray Kitapevleri.
- KETEN, M. (1974). *Türkiye'de Spor*. Ankara: Ay Yıldız Matbaa.
- Kimberly, J. R. (1979). *Issues in the creation of organizations: Initiation, innovation, institutionalization*. . The Academy of Management Journal, 22(3), 437-457.
- KNELLER, G. F. (1965). *Educational Anthropology: An Introduction*. John Wiley & Sons Inc. s.11.
- KOÇAK, N., TURAN, E. B., & ŞAHAN, H. (2018). ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ BEDEN TERBİYESİ, SPOR VE MİLİTARİZM. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research, Cilt:11, Sayı:57*, s.928.
- KOYUNKAYA, M. Y. (2017). *Eğitim Bilimine Giriş*. (http://melikeyigit.weebly.com/uploads/1/2/4/7/12475408/1._hafta-_egitimin_temel_kavramlari.pdf) Erişim Tarihi: 11.04.2020 adresinden alındı
- LÜKÜSLÜ, D. (2009). *Türkiye'de "Gençlik Miti" 1980 Sonrası Türkiye Gençliği*. . İstanbul: İletişim Yayınları.
- Mayring, P. (2011). *Nitel sosyal araştırmaya giriş*. (A. Gümüş ve M. S. Durgun, Çev.). Ankara: BilgeSu Yayıncılık.
- MEB. (2019). *Millî Eğitim Bakanlığı 2019–2023 Stratejik Planı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Mil, B. (2017). *Nitel araştırma tekniği olarak görüşme*. A. Yüksel, B. Mil ve Y. Bilim (Der.), *Nitel araştırma: Neden, nasıl, niçin? içinde* (ss. 3-26). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Milliyet. (2020, 02 01). *Milliyet Ekonomi Haberleri*. (<https://www.milliyet.com.tr/ekonomi/super-bowldan-abd-ekonomisine-17-milyar-dolarlik-rekor-katki-bekleniyor-6134441>) Erişim Tarihi: 15.04.2020 adresinden alındı
- MOLLAOĞULLARI, H. (1998). Türk Spor Yönetiminde Yapısal Değişiklikler ve Güncel Sorunlar (1922-1998). *Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara*.
- Montgomery, C., & Kaufman, R. (2003). *The board's missing link*. Harvard Business.
- Morpa. (1997). *Morpa Spor Ansiklopedisi, Cilt;3, s.7*. İstanbul: Kültür Yayınları.
- Neuman, W. (2012). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar III. Cilt (5. Basım) I-II. Cilt (5. Basım)*. İstanbul: Yayın Odası.
- Niyazi, C. (2008). MEDYA VE GENÇLİK SORUNLARI İLİŞKİSİ. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi. 2.,* 62-76.
- OSGD. (2013). *Kurumsal Gönüllülük Programları El Kitabı*. Özel Sektör Gönüllüleri Derneği: 30.05.2022 tarihinde <https://osgd.org/test/pdf/OSGD-Kurumsal-Gonulluluk-Rehberi.pdf> adresinden alındı
- Özen, G., Koçak, F., Boran, F., Sunay, H., & Gedikli, N. (2012). *TÜRK SPOR YÖNETİMİNDEKİ MEVCUT SORUNLARA İLİŞKİN AKADEMİSYENLERİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ*. SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2012, X (4) 107-116.

- ÖZKAN, S. (2014). *Türk Eğitim Tarihi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, s.123.
- ÖZMADEN, H. (1999). "Cumhuriyet Dönemi İlk Spor Teşkilatı Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (1922-1936)'nın Yapılanma Sürecinde Beden Eğitimi ve Sporun Fonksiyonları, Fonksiyonlardaki Değişimler ve Toplumsal Hayata Etkileri (Yayınlanmamış Doktora Tezi). *Marmara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, İstanbul*.
- ÖZSOY, S. (2011). Spor Gazetelerinin Başlıklarında Militarist ve Şiddet İçerikli Metaforlar. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, s.89-90.
- PARLAKKILIÇ, Ş. (2016). AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİNDE UYGULANAN SPOR YÖNETİM MODELLERİNİN ÖRGÜT KÜLTÜRÜ AÇISINDAN İNCELENMESİ. *İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı*, s.5,7.
- Parrish, R. (2003). *Sports law and policy in the European Union*. Manchester: Manchester University Press.
- Patton, M. (2014). *Patton, M. Q. (2014). Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri. (M. Bütün ve S. B. Demir, Çev.). Ankara: Pegem Akademi.*
- PULUR, A. (2011). *Türkiye Üniversite Sporları Dergisi, Sayı: 6, s.2.*
- RAMAZANOĞLU, F., KARAHÜSEYİNOĞLU, M. F., & DEMİREL, E. T. (2005). SPORUN TOPLUMSAL BOYUTLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*.
- Sabah Gazetesi. (2017, 11 10). *Atatürk'ün sporla ilgili söylediği sözler*. Sabah Gazetesi: (<https://www.sabah.com.tr/galeri/spor/ataturkun-sporla-ilgili-soyledigi-sozler>) Erişim Tarihi: 10.04.2020 adresinden alındı
- SARIALP, R. (1990). Büyük düşünür ve spor hekimi İbni Sina'nın doğuya ve batıya etkileri. . *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi* .
- SAVAŞ, İ. (1997). *Spor Genel Kültürü*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi, s.304.
- Selznick, P. (1996). *Institutionalism "old" and "new"*. . Administrative Science Quarterly, 41(2), 270-277.
- SERT, M. (2000). *Gol Atan Galip, Futbola Sosyolojik Bir Bakış*. İstanbul: Bağlam Yayınları, s.31.
- SHGM. (2014). *Üniliğ Sponsorluk Fırsatları Özet Sunum*. Slideshare: 28.05.2022 tarihinde <https://www.slideshare.net/sporlab/unilig-sponsorluk-frsatlar-zet-sunum> adresinden alındı
- SOYER, F. (2004). Osmanlı Devletinde(1839-1908 Tanzimat Dönemi) Beden Eğitimi ve Spor Alanındaki Kurumsal Yapılanmalar ve Okul Programındaki Yeri Konusunda Bir İnceleme. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 24, Sayı1*, s.209-225.
- SÖZMEN, M. F. (2018, Mayıs 27). *Evrensel*. (<https://www.evrensel.net/haber/353422/1934-italya-dunya-savasa-kosarken-sahne-fasizmin>) Erişim Tarihi: 09.04.2020 adresinden alındı
- Sunay, H. (2009). *Spor Yönetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- SUNAY, H. (2016). *Spor Yönetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi, 2. Baskı, s.204-208.

- Sümer, R. (1990). *Türkiye’de Spor Yönetiminin Tarihsel Gelişimi ve Sporda Demokrasi. 3.Baskı.* Ankara: Şafak Matbaası.
- Şener, O., & İmamoğlu, O. (2019). *Türkiye’de Spor Alanına Özgü Üniversitelerin Önemi.* Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi-International Journal of Society Researches.
- Şener, S., & Yiğit, B. (2021). SOSYAL MEDYANIN GENÇLERİN DÜŞÜNCE VE DEĞERLERİNE ETKİSİ . *APJIR Academic Platform Journay of Islamic Research*, s. Cilt 5, Sayı 3, 529 - 553.
- Şentuna, M. (2009). *Türkiye’deki gençlik ve spor ile ilgili kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının gençlik politikalarının değerlendirilmesi ve bir model örneği, Yayınlanmamış doktora tezi, . Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.*
- ŞİMŞEK, K. Y. (2011). 2011 Erzurum Dünya Üniversitelerarası Kış Oyunlarının Erzurum Şehrine Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Etkisi. *SELÇUK ÜNİVERSİTESİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİM DERGİSİ*, 390.
- TANYOL, N. (1981). Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Sempozyumu, Atatürk’ün Spora Bakışı., (s. s.9-11). İstanbul.
- TAŞ, U., & YENİLMEZ, F. (2008). Türkiye’de Eğitimin Kalkınma Üzerindeki Rolü ve Eğitim Yatırımlarının Geri Dönüşüm Oranı. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), s.158.
- TEDİMEN, O. (1972). Yüksek Kademe Yöneticilerinin Eğitilmesi ve Geliştirilmesi (Yayınlanmamış Doktora Tezi). *İstanbul Üniversitesi.*
- TGSP. (2018). *Türkiye’nin Gençleri 2018.* Türkiye Gençlik STK’ları Platformu.
- TGSP. (2020). *Türkiye’nin Gençleri 2020 Araştırması.* Türkiye Gençlik STK’ları Platformu.
- TİCİ. (1935). *Teşkilat ve Nizam-ı Umumiye.* Ahmet İhsan Matbaası TİCİ Yayını.
- TOROS, K. (2015). *Türkiye Cumhuriyeti Spor Tarihi.* Ankara: (https://www.academia.edu/30735070/T%C3%BCrkiye_Cumhuriyeti_Spor_Tarihi) Erişim Tarihi: 22.04.2020 adresinden alındı
- Tortop, N., İsbir, E., Aykaç, B., Yayman, H., & Özer, M. (2007). *Yönetim Bilimi.* Nobel Yayın.
- TOSUN, K. (1992). *İşletme Yönetimi.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- TURHAN, M. (1969). *Kültür Değişmeleri.* İstanbul: MEB yayını Milli Eğitim Basımevi.
- TUSEV. (2014). *Türkiye dünya gönüllük sıralamasında sondan 3’üncü.* TUSEV: 30.06.2022 tarihinde https://www.tusev.org.tr/usrfiles/files/2014_4_Aralik_Dunya_Gonulluler_Gunu.pdf adresinden alındı
- TÜBİTAK. (2016). *“Dijital Dönüşüm Nedir?”*, . Dijital Akademi: 16.05.2022 tarihinde <https://www.dijitalakademi.adresinden> alındı
- TÜFEK, S. S. (2019). CUMHURİYET DÖNEMİNDE SPOR (1923-1938) (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Tarihi Anabilim Dalı Cumhuriyet Tarihi Bilim Dalı*, s.15-16.
- TÜİK. (2022). *İstatistiklerle Gençlik, 2021.* Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu.

- TÜRKMEN, M. (2013). Erken Cumhuriyette Beden Eğitimi ve Sporun İdeolojik Temelleri. *International Periodical For The Languages Literature and History of Turkish or Turkic. Volume 8/6*, s.729.
- Uğur, E. (2021). *ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARINDA KURUMSALLAŞMAYA İLİŞKİN OKUL MÜDÜRLERİNİN GÖRÜŞLERİ*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- ÜÇİŞİK, F. (1999). *Sporda Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Worldometer. (2017). *GDP by Country*. (<https://www.worldometers.info/gdp/gdp-by-country/>) Erişim Tarihi: 15.04.2020 adresinden alındı
- YAZICI, A. G. (2014). TOPLUMSAL DİNAMİZM VE SPOR. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 3/1*, s.397.
- Yazıcıoğlu, İ., & Koç, H. (2009). Aile işletmelerinin kurumsallaşma düzeylerinin belirlenmesine yönelik karşılaştırmalı bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, s. (21), 497-507.
- YETİM, A. (2000). Sporun Sosyal Görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi; V(1)*, s.63.
- YETİM, A. A. (2000). *Sosyoloji ve Spor*. Ankara: Topkar Matbaacılık, s.128-131.
- YETİM, A. A., & ŞENEL, Ö. (2001). Türkiye’de spor yöneticisi yetiştirme faaliyetlerinin görünümü. *Milli Eğitim Dergisi, Ankara*, s.150.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (6.Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YILDIRIM, G. (2007). *Haberler*. Haberler: <https://www.haberler.com/4-yil-icinde-dunya-nin-spor-merkezi-turkiye-olacak-haberi/> adresinden alındı
- YILDIZ, D. (1979). *Türk Spor Tarihi*. İstanbul: Ser Yayıncılık, s.13.
- Yıldız, E., & Bitirim, S. (2005). Kültürlerarası İletişim Açısından Üniversite (Dünya Üniversite Oyunları) İzmir. *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi.*, Sayı:32, s. 166.
- YILMAZ, H. (2014). “Türk Eğitim Sisteminde Trafik Eğitiminin Yeri ve Yapılması Gerekenler” . *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, s.16.
- Yılmaz, T., & Demir, H. (2008). *Orta Öğretim Kurumlarında Spor Alanı Uygulaması (Eskişehir-Sivas Örneği)*. Sivas Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, Cilt 10, Sayı 3, s.28–35, 2008.
- YMO. (2018). *KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ VE UYGULAMASI*. İstanbul Yeminli Müşavirler Odası: 26.05.2022 tarihinde http://istanbulymmo.org.tr/Data/PlatformYazi/2018_11kasim/201811_kurumsal%20y%C3%B6netim%20ilkeleri.pdf adresinden alındı
- Yök İstatistik. (2022). *Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi*. Ankara: YÖK.

EKLER

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

T.C. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

Sizi İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tarafından yürütülen “Türk Eğitim Sisteminde Uygulanan Spor Politikalarının Yapısal ve Kurumsal Olarak İncelenmesi” başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. (Araştırmanın niteliği: Doktora Tezi) Bu araştırmanın temel amacı, Türk eğitim sisteminde tüm sportif faaliyetleri organize eden üst organizasyonların kurumsal yapılarının, örgütlenme şekillerinin ve birbirleri ile olan koordinasyonlarının incelenmesi, gençliği spora teşvik etmek, özendirme ve sektörün ihtiyaçlarını karşılayabilecek bilgi ve donanımda gençler yetiştirme hususunda izlenen politikalar ve planlanan projeler bakımından inceleyerek, diğer ülkelerin uygulamış oldukları politikalar ile ilişkilendirip karşılaştırmak suretiyle değerlendirmek ve önerilerde bulunulması amaçlanmaktadır. Araştırmada sizden tahminen 1 saat ayırmanız istenmektedir. Araştırmaya siz dahil tahminen 24 kişi katılacaktır. ¹ Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamandır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir. İletişim bilgileriniz ise sadece izninize bağlı olarak ve farklı araştırmacıların sizinle iletişime geçebilmesi için “ortak katılımcı havuzuna” aktarılabilir. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız araştırmacıya şimdi sorabilir veya ibrahimakgun86@gmail.com e-posta adresi ve numaralı telefondan ulaşabilirsiniz. Araştırma tamamlandığında genel/size özel sonuçların sizinle paylaşılmasını istiyorsanız lütfen araştırmacıya iletiniz.

Araştırmamızın temel amacı, Türk eğitim sisteminde tüm sportif faaliyetleri organize eden üst organizasyonların kurumsal yapılarının, örgütlenme şekillerinin ve birbirleri ile olan koordinasyonlarının incelenmesi, gençliği spora teşvik etmek, özendirme ve sektörün ihtiyaçlarını karşılayabilecek bilgi ve donanımda gençler yetiştirme hususunda izlenen politikalar ve planlanan projeler bakımından inceleyerek değerlendirmelerde ve çözüm önerilerinde bulunulması amaçlanmaktadır.

Araştırma da veri toplama yöntemi olarak nitel araştırma yöntemlerinin bir tekniği olan derinlemesine mülakat yöntemi uygulanacaktır. Bu amaçla çalışmaya katılan katılımcılara çalışmanın amacına uygun, kolay anlaşılabilir maddelerden oluşan yarı yapılandırılmış 23 mülakat sorusu yöneltilenektir. Daha önceden hazırlanan sorular, röportaj cevaplarının derinleştirilmesi açısından ek sorularla desteklenmesi planlanmaktadır.

Yüz yüze veya uzaktan (online/telefon) olarak yapılacak olan röportaj esnasında ses kaydı alınacaktır.

Elektronik ortamda elde edilen ses kayıtları, KVKK Tarafından Yayınlanan Kişisel Verileri Koruma Kurumu Kişisel Veri Saklama Ve İmha Politikasına göre, tezin resmi olarak onaylanmasından itibaren bir yıl boyunca saklandıktan sonra hiç kimsenin erişimine imkan vermeyecek şekilde formatlanarak silinir ve tekrar kullanılamaz hale getirilir.

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı/araştırmacılar tarafından yapıldı. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı. Kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının ²:

Adı-Soyadı:.....

İmzası: İletişim Bilgileri: e-posta:

Telefon:

İletişim bilgilerimin diğer araştırmacıların benimle iletişime geçebilmesi için “ortak araştırma havuzuna” aktarılmasını;

☐ kabul ediyorum

☐ kabul etmiyorum (lütfen uygun seçeneği işaretleyiniz)

Velayet veya Vesayet Altında Bulunanlar İçin:

Veli veya Vasisinin

Adı-Soyadı:.....

İmzası:

Araştırmacının

Adı-Soyadı:.....

İmzası:

Şahidin³

Adı-Soyadı:.....

İmzası:

¹Bu cümle yalnızca bir örnek olup bu cümlede araştırmanın amacının ve gerekiyorsa nasıl yapılacağı (örneğin psikometrik test mi, öyle ise kaç soru sorulacağı veya kaç ölçekten oluştuğu; ses kaydı, görüntü alımı, gözlem gibi işlemleri mi içerdiği ve ne kadar süreceği gibi) 3 cümleyi geçmeyecek şekilde kısaca anlatılması beklenilmektedir.

²İmza bölümünde ideal olan katılımcının kendisinin imzasının alınmasıdır. Bu durumda onam formunu katılımcı ve araştırmacı imzalar. Katılımcının araştırmaya bireysel olarak katılmayı kabul edip onam formunu imzalamayı istemediği durumlarda şahide ihtiyaç doğar ve bu durumda araştırmacı ve katılımcı yerine şahidin imzalarının olması yeterlidir.

Verilerin yüz yüze iletişim içermeyen; a) İnternet ortamında toplanması durumunda katılımcıların uygulama materyallerine erişebilmesi için, online sistemde sunulan bilgilendirilmiş onam formunu okuyup araştırmaya katılmayı onayladıklarına dair ilgili kutucuğu işaretlemeleri gerekmektedir. Bu işaretleme katılımcıların onam imzaları yerine geçer. Katılımcılar onam formunun sonundaki “araştırmaya katılmayı kabul ettiklerine dair” ilgili kutucuğu işaretlemedikleri takdirde onay vermemiş sayılırlar ve bu durumda araştırmaya devam edilmez. b) Telefonla uygulamalarda ise araştırmacı araştırma sorularına geçmeden önce Bilgilendirilmiş Onam Formundaki bilgileri katılımcıya sesli olarak okur. Bu durumda katılımcının sözlü onayı imza yerine geçer. Telefonda bu sözlü onay alınmadığı takdirde uygulamaya geçilmez. Hem İnternet, hem telefon hem de benzeri yüz yüze iletişimin olmadığı ortamlarda yapılan uygulamalarda katılımcı onay vermediği takdirde bir şahidin onayına başvurulmaksızın uygulamaya devam edilmez.

Eğer veriler okullarda, kurumlarda vb. ortamlarda aynı anda birden fazla kişiden grup uygulaması şeklinde toplanacaksa, yine tercihen tüm katılımcıların onam formlarını bireysel olarak imzalamaları istenir. Ancak katılımcı sayısının fazlalığı ve bununla birlikte zamanın kısıtlılığı gibi durumlar söz konusu olduğunda araştırmacı tüm gruba onam formundaki bilgileri tek seferde sözlü olarak okumayı ve bir imza listesi dolayarak katılımcıların araştırmaya katılmayı kabul ettiklerine dair bu listeye imza atmalarını tercih edebilir. Grup çalışmada da tercih edilen katılımcının kendisinin imzasıdır, ancak araştırmacının etik kurula tanımlaması gereken ender durumlarda ise şahit, grup adına da imza atabilir. Fakat grup ortamında herkes çalışmaya katılmayı kabul etmeyebilir. Bu durumda sadece araştırmaya katılmayı isteyenlerin çalışmaya alınması ve bu kişiler adına toplu imza alınması gerekmektedir. (Çalışmanızda şahidin imzasını grup adına kullanmak istiyorsanız etik kurula koşullarını açıklamanız gerekmektedir).

³Şahit Kriterleri: Çalışmanın bir üyesi olmayan, araştırmacı tarafından belirlenen ve araştırmanın bulguları üzerinde herhangi bir olumlu/olumsuz etki yaratma olasılığı bulunmayan tarafsız yetişkinlerdir. Katılımcı araştırmaya katılmayı kabul edip onam formunu imzalamayı istemediği durumlarda araştırmacı onam formundaki bilgileri katılımcıya sözlü olarak okur. Katılımcı onayladığını sözlü olarak beyan ederse şahit de bu sözlü onam sürecine yazılı onam formunu imzalamak sureti ile şahitlik ettiğini beyan etmiş olur.

NOT: Araştırmacıdan, onam formunun imza kısmında bulunan ikili seçenekten çalışmasına uygun olan alternatifi yazması ve formda yer alan boşlukları çalışmasına uyarlamak yoluyla onam formuna son halini vermesi ve bu şekliyle formu göndermesi beklenilmektedir.

İNTİHAL RAPOR FORMU İLK SAYFASI

Türk Eğitim Sisteminde Uygulanan Spor Politikalarının Yapısal ve Kurumsal Olarak İncelenmesi

ORJİNALLİK RAPORU

% **18**
BENZERLİK ENDEKSİ

% **17**
İNTERNET KAYNAKLARI

% **4**
YAYINLAR

% **9**
ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	docplayer.biz.tr İnternet Kaynağı	%2
2	dspace.gazi.edu.tr İnternet Kaynağı	%2
3	acikbilim.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	%1
4	Submitted to Istanbul University Öğrenci Ödevi	%1
5	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	%1
6	gencdergisi.com İnternet Kaynağı	%1
7	gsb.gov.tr İnternet Kaynağı	%1
8	www.sp.gov.tr İnternet Kaynağı	<%1
9	acikerisim.bahcesehir.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	<%1

